

90/7
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1943

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

183

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Αρ. 20

Αρ. εισ. 45187

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

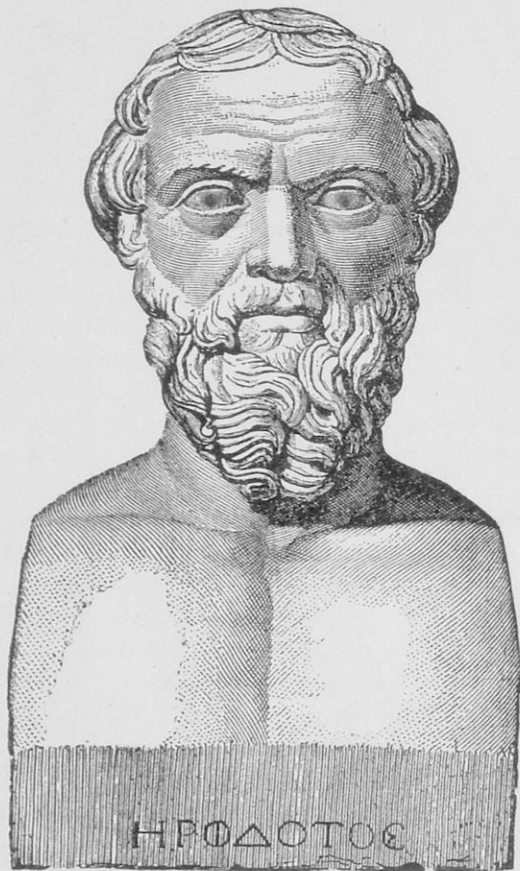
ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1943

ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Γεώργιος Ακ. Βουρδουκιάδης
1949

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Ἡροδότου.

Ὁ Ἡρόδοτος, υἱὸς τοῦ Λύξου καὶ τῆς Δρουῦς, ἐγεννήθη περὶ τὸ 484 π.Χ. ἐν τῇ Ἀλικαρνασσῷ τῆς Καρίας, ἡ ὁποία ἦτο Δωρική ἀποικία. Κατήγετο ἐξ ἐπιφανοῦς καὶ εὐπόρου οἰκογενείας.

Ὁ Ἡρόδοτος ἔτυχε λαμπρᾶς ἐκπαιδεύσεως. Ἐχων ὡς διδάσκαλον τὸν θεῖον του ποιητὴν Πανύασιν ἐδιδάχθη τὸν Ὅμηρον καὶ ἐμελέτησε τὰ ἔργα τῶν πρῶτων Ἑλλήνων ἱστοριογράφων, τῶν καλουμένων **λογογράφων**, οἱ ὁποῖοι συνέγραφον γεωγραφικὰς περιηγήσεις ἢ ἱστορίας πόλεων ἢ γενῶν κατὰ τοὺς μύθους καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐν τῇ Ἀλικαρνασσῷ τύραννος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ὁ Λύγδαμις, ἔγγονος τῆς βασιλείσης Ἀρτεμισίας, ἡ ὁποία συνεπολέμησε μετὰ τοῦ Ξέρξου ἐν Σαλαμίῳ. Κατὰ τοῦ τυράννου τούτου ἐγένετο στάσις, τῆς ὁποίας μετέσχε καὶ ὁ Ἡρόδοτος· ἀλλ' ἡ στάσις ἀπέτυχε καὶ ὁ Ἡρόδοτος ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν τότε ἀκμαῖουσαν νῆσον Σάμον. Βραδύτερον, πιθανῶς τὸ 454, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἀλικαρνασσὸν κατώρθωσε μὲν νὰ ἐκδιώξῃ τὸν τύραννον Λύγδαμιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξεροράγησαν νέαι στάσεις, ἐγκατέλιπε διὰ παντὸς τὴν πατρίδα του.

Ποῦ μετὰ τὴν ἀποδημίαν του ἀπῆλθεν ὁ Ἡρόδοτος δὲν γνωρίζομεν· εὐρίσκομεν ὅμως αὐτὸν τὸ 445 ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἀνέγνωσε μέρος τῆς ἱστορίας του, διὰ τοῦ ὁποίου τοσοῦτον συνεκίνησε καὶ ἔτερεψε τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε ἔδωκαν εἰς αὐτὸν λαμπρὰν δωρεάν, 10 τάλαντα. Ἐν Ἀθήναις συνεδέθη διὰ φιλίας μετὰ τοῦ Περικλέους καὶ ἄλλων σπουδαίων ἀνδρῶν.

Ὅτε δὲ τὸ 444 οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκτισαν ἐν τῇ Κάτῳ Ἰταλίᾳ τὴν πόλιν Θουρίους, μετέβη καὶ ὁ Ἡρόδοτος εἰς αὐτὴν καὶ ἐγκατεστάθη

ἐκεῖ καὶ ἐγένετο ἡ πόλις αὕτη δευτέρα πατρίς του· διὰ τοῦτο καὶ Θούριος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο.

Ὁ Ἡρόδοτος ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἱστοριῶν τῶν λογογράφων ἠσθάνθη τοσοῦτον ἐνθουσιασμόν, ὥστε ἀπεφάσισε καὶ αὐτὸς νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν πολέμων, τοὺς ὁποίους διεξήγαγον οἱ Ἕλληνες κατὰ τῶν Περσῶν. Θέλων δὲ νὰ γνωρίσῃ ἐξ ἰδίας αὐτοψίας τὰ πράγματα ἐπεχείρησε μακρὰς περιηγήσεις εἰς διαφόρους μεμακρυσμένας χώρας. Ἡ συγκοινωνία τότε ἦτο ἀτελεστάτη καὶ λίαν ἐπικίνδυνος ἐν τούτοις μὲ μεγάλους κόπους καὶ κινδύνους ἐπεσκέφθη τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον μέχρι τῆς Ἐλεφαντίνης πόλεως· τὴν Λιβύην, τὴν Φοινίκην, τὴν Βαβυλωνίαν, τὴν Περσίαν καὶ τὰς ἑλληνικὰς ἀποικίας τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου· τὴν γειτονικὴν μὲ αὐτὰς Σκυθίαν καὶ τὴν Κολχίδα. Περιῆλθε πρὸς τούτοις ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διέτριψεν εἰς πολλὰς αὐτῆς πόλεις καθὼς καὶ τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας.

Ποῦ καὶ πότε ἀπέθανεν ὁ Ἡρόδοτος εἶναι ἄγνωστον· κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπέθανε τὸ 424 ἐν Θουρίοις.

2. Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου.

Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου, τὸ ὁποῖον ἐπόρισεν εἰς αὐτὸν τὸν τιμητικὸν τίτλον τοῦ πατρὸς τῆς ἱστορίας, διηρέθη ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων εἰς ἑννέα βιβλία, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὠνομάσθη μὲ τὸ ὄνομα μιᾶς τῶν ἑννέα Μουσῶν. Ἐν αὐτῷ περιέχεται πλοῦτος γνώσεων ἱστορικῶν, γεωγραφικῶν, φυσικῶν, ἀρχαιολογικῶν κλπ., ἀλλ' ἡ κυρία ἰδέα, περὶ τὴν ὁποίαν πλέκονται πᾶσαι αἱ ἄλλαι γνώσεις, εἶναι οἱ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων.

Τοῦ ἔργου του προτιάσσει ὁ Ἡρόδοτος βραχεῖαν *εἰσαγωγὴν* (κεφ. 1-5), ἐν τῇ ὁποία δηλοῖ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπ' αὐτοῦ συγγραφῆς τοῦ ἱστορικῷ του ἔργου καθὼς καὶ τὰ αἷτια τῆς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἔχθρας· ταῦτα ἂν καὶ ἀνάγει μέχρι τῶν μυθικῶν χρόνων, ἐν τούτοις ἀναφέρει, ὅτι πρώτη καὶ κυρία ἱστορικὴ ἀφορμὴ τῆς ἔχθρας ὑπῆρξεν ἡ ὑποταγὴ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ ἑλληνικῶν πόλεων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας Κροίσου. Ἐκ τούτου λαβὼν ἀφορμὴν διηγεῖται ἐν τῷ *πρῶτῳ* βιβλίῳ περὶ τῶν βασιλέων τῆς Λυδίας καὶ ἰδίως περὶ τοῦ

Κροίσου, τὸν ὁποῖον ὑπέταξεν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Κῦρος. Κατόπιν ἱστορεῖ, πῶς τὸ περσικὸν κράτος προήλθεν ἐκ τοῦ μηδικοῦ καὶ πῶς ὁ Κῦρος βαθμηδὸν ἠΐξῃσεν αὐτὸ μὲ τὴν ὑποδούλωσιν τῶν λαῶν τῆς Μ. Ἀσίας, ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ μεγάλου καὶ πλουσίου κράτους τῶν Βαβυλωνίων. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ καὶ ἐφ' ὅσον οἱ Πέρσαι ἔρχονται εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ κάθε ἄλλο ἔθνος γράφει τὰ τῆς ἱστορίας, τὰ τῶν ἠθῶν καὶ ἑθίμων αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν Κῦρον μεταβαίνει εἰς τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον τούτου Καμβύσῃν. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου δίδει ἀφορμὴν εἰς τὸν Ἡρόδοτον νὰ περιγράψῃ ἔκτενῶς ἐν τῷ **δευτέρῳ** βιβλίῳ τὴν χώραν ταύτην καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς μὲ τὰ ἦθη, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ μνημεῖα αὐτῶν.

Ἐν τῷ **τρίτῳ** βιβλίῳ ἐπανέρχεται εἰς τὴν περσικὴν ἱστορίαν. Διηγεῖται ἐν αὐτῷ τὴν ὑποταγὴν τῆς Αἰγύπτου, Λιβύης, Κυρήνης, τὸν θάνατον τοῦ Καμβύσου, τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ψευδοσμέρδιος, τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Δαρείου, τὴν ὑπὸ τούτου κοπιώδη ὀργάνωσιν τοῦ κράτους, καὶ ἐνδιατρίβει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ τυράννου τῆς Σάμου Πολυκράτους.

Ἐν τῷ **τετάρτῳ** βιβλίῳ πραγματεύεται τὰ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Δαρείου ἐναντίον τῶν Σκυθῶν. Ἱστορῶν δὲ τὰ τῆς Σκυθίας παρενθέτει κατόπιν τὰ τῆς ἐκστρατείας τῶν Περσῶν εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν χερσόνησον ἐν Ἀφρικῇ καὶ περιγράφει τὰ εἰς αὐτὸν γνωστὰ ἔθνη τῆς Λιβύης.

Ἀρχίζων ἔπειτα τὸ **πέμπτον** βιβλίον διηγεῖται τὰς κατακτήσεις τῶν Περσῶν εἰς τὴν Εὐρώπην (Θράκης, Μακεδονίας) καὶ τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν τῶν Ἴωνων. Τὴν ἐπανάστασιν αὐτὴν παρουσιάζει ὡς εἰσαγωγὴν καὶ ὡς ἀφετηρίαν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος τῶν Περσῶν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τῷ **ἕκτῳ** βιβλίῳ περιγράφει τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἴωνων, τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἦτταν τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνης ἐν Μαραθῶνι.

Ἐν τοῖς λοιποῖς βιβλίοις (ἑβδόμῳ, ὀγδόῳ καὶ ἐνάτῳ) ἱστορεῖ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ξέρξου κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ **ἑβδόμῳ** βιβλίῳ περιγράφει κατὰ πρῶτον τὰ πρὸς τὸν πόλεμον συμβούλια καὶ τὰς μεγάλας προπαρασκευὰς τοῦ Ξέρξου· κατόπιν τὰ διάφορα ἔθνη, τὰ ὁποῖα συνήλθον διὰ τὴν ἐκστρατείαν, τὴν καταγωγὴν των καὶ τοὺς ὄπλισμούς.

των τελευταίων τὴν διὰ τῆς Μ. Ἀσίας, Θράκης, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας πορείαν τοῦ περσικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην.

Ἐν τῷ **δγδὼ** βιβλίῳ ἀρχίζει ἀπὸ τὰς ναυμαχίας τοῦ Ἄρτεμισίου. Ἐπειτα διηγεῖται τὰς ἐν Ἑλλάδι δηώσεις τῶν Περσῶν, τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν καὶ τὴν φυγὴν τοῦ Ξέρξου.

Τέλος ἐν τῷ **ἐνάτῳ** βιβλίῳ περιγράφει τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην, τὴν ἐν Μυκάλῃ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Σηστοῦ (478).

Τοιοῦτο περιληπτικῶς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Ἡροδότου.

Ὁ Ἡρόδοτος, ἂν καὶ Δωριεὺς, ἔγραψε τὸ ἔργον του εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον καὶ ὄχι εἰς τὴν Δωρικὴν· εἰς τοῦτο ἤναγκάσθη, διότι οἱ πρὸ αὐτοῦ λογογράφοι, πάντες σχεδὸν Ἴωνες, εἶχον μεταχειρισθῆ τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον ὡς γλώσσαν τῶν συγγραφῶν των.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΛΕΙΩ

1. Εἰσαγωγή: Σκοπὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου συγγραφῆς τοῦ ἱστορικοῦ του ἔργου. — Πρῶται ἀφορμαὶ τῆς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἔχθρας.

(Κεφ. 1-5)

Ἡροδότου Ἀλικαρνησέος ἱστορίας ἀπόδεξις ἦδε, ὡς¹ μήτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γίνονται, μήτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θωμαστά, τὰ μὲν Ἕλλησι, τὰ δὲ βαρβάροισι ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γίνηται, τὰ τε ἄλλα καὶ δι' ἣν αἰτίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι.

Περσέων μὲν νυν οἱ λόγοι Φοίνικας αἰτίους φασὶ γένεσθαι τῆς διαφορῆς· τούτους γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης ἀπικομένους ἐπὶ τήνδε τὴν θάλασσαν καὶ οἰκήσαντας τοῦτον τὸν χῶρον, τὸν καὶ νῦν οἰκέουσι, αὐτίκα ναυτιλίῃσι μακροῖσι ἐπιθέσθαι, ἀπαγινέοντας δὲ φορτία Αἰγύπτια τε καὶ Ἀσσύρια τῇ τε ἄλλῃ ἐσαπικνέεσθαι καὶ δὴ καὶ ἐς Ἄργος· τὸ δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρόνον προεῖχε ἅπασι τῶν πολιῶν τῶν ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένη.

Ἀπικομένους δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἄργος τοῦτο διατίθεσθαι τὸν φόρτον. Πέμπτη δὲ ἦ ἕκτη ἡμέρη, ἀπ' ἧς ἀπίκοντο, ἐξεμπολημένων σφι σχεδὸν πάντων ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν γυναῖκας ἄλλας τε πολλὰς καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλέος

θυγατέρα· τὸ δὲ οἱ οὖνομα εἶναι Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου. Ταύτας στάσας κατὰ πρύμνην τῆς νεὸς ὠνέεσθαι τῶν φορτίων, τῶν σφι ἦν θυμὸς μάλιστα, καὶ τοὺς Φοίνικας διακελευσαμένους ὀρηῆσαι ἐπ' αὐτάς. Τὰς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν γυναικῶν ἀποφυγεῖν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν ἄλλησι ἀρπασθῆναι· ἐσβαλομένους δὲ ἐς τὴν νέα οἴχεσθαι ἀποπλέοντας ἐπ' Αἰγύπτου.

2 Οὕτω μὲν Ἰοῦν ἐς Αἴγυπτον ἀπικέσθαι λέγουσι Πέρσαι καὶ τῶν ἀδικημάτων πρῶτον τοῦτο ἄρξαι· μετὰ δὲ ταῦτα Ἑλλήνων τινάς (οὐ γὰρ ἔχουσι τοῦνομα ἀπηγήσασθαι) φασὶ τῆς Φοινίκης ἐς Τύρον προσσχόντας ἀρπάσαι τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα Εὐρώπην· εἶησαν δ' ἂν οὗτοι Κρητες. Ταῦτα μὲν δὴ ἴσα πρὸς ἴσα σφι γενέσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα Ἑλληνας αἰτίους τῆς δευτέρης ἀδικίης γενέσθαι. Καταπλώσαντες γὰρ μακρῇ νηϊ ἐς Αἰῖαν τε, τὴν Κολχίδα, καὶ ἐπὶ Φᾶσιν ποταμόν, ἐνθεῦτεν διαπρηξαμένους καὶ τᾶλλα, τῶν εἵνεκεν ἀπίκατο, ἀρπάσαι τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα Μηδείην. Πέμπαντα δὲ τὸν Κόλχων βασιλέα ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυκα αἰτέειν τε δίκας τῆς ἀρπαγῆς καὶ ἀπαιτέειν τὴν θυγατέρα· τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι, ὡς οὐδὲ ἐκεῖνοι Ἰοῦς τῆς Ἀργείης ἔδοσαν σφι δίκας τῆς ἀρπαγῆς· οὐδὲ ὦν αὐτοὶ δώσειν ἐκείνοισι.

3 Δευτέρῃ δὲ λέγουσι γενεῇ μετὰ ταῦτα Ἀλέξανδρον, τὸν Πριάμου, ἀκηκοότα ταῦτα ἐθελῆσαι οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος δι' ἀρπαγῆς γενέσθαι γυναῖκα, ἐπιστάμενον πάντως, ὅτι οὐ δώσει δίκας· οὐδὲ γὰρ ἐκείνους διδόναι. Οὕτω δὲ ἀρπάσαντος αὐτοῦ Ἑλένην τοῖσι Ἑλλήσι δόξαι πρῶτον πέμπαντας ἀγγέλους ἀπαιτέειν τε Ἑλένην καὶ δίκας τῆς ἀρπαγῆς αἰτέειν. Τοὺς δὲ, προῖσχομένων ταῦτα, προφέρειν σφι Μηδείης τὴν ἀρπαγὴν, ὡς οὐ δόντες αὐτοὶ δίκας οὐδὲ ἐκδόντες ἀπαιτεόντων βουλοίατό σφι παρ' ἄλλων δίκας γίνεσθαι.

Μέχρι μὲν ὦν τούτου ἀρπαγὰς μούνας εἶναι παρ' ἀλλή- 4
λων, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου Ἑλληνας δὴ μεγάλως αἰτίους γενέ-
σθαι· προτέρους γὰρ ἄρξαι στρατεύεσθαι ἐς τὴν Ἀσίην ἢ
σφέας ἐς τὴν Εὐρώπην.

Οὕτω μὲν Πέρσαι λέγουσι γενέσθαι, καὶ διὰ τὴν Ἰλίου 5
ἄλωσιν εὐρίσκουσι σφίσι εὐοῦσαν τὴν ἀρχὴν τῆς ἔχθρης τῆς
ἐς τοὺς Ἑλληνας. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔρχομαι
ἐρέων, ὡς οὕτω ἢ ἄλλως κως ταῦτα ἐγένετο, τὸν δὲ οἶδα
αὐτὸς πρῶτον ὑπάρξαντα ἀδίκων ἔργων ἐς τοὺς Ἑλληνας,
τοῦτον σημήνας προβήσομαι ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ὁμοίως
σ μικρὰ καὶ μεγάλα ἄστεα ἀνθρώπων ἐπεξιῶν. Τὰ γὰρ τὸ
πάλαι μεγάλα ἦν, τὰ πολλὰ αὐτῶν μικρὰ γέγονε· τὰ δὲ
ἐπ' ἐμεῦ ἦν μεγάλα, πρότερον ἦν μικρά. Τὴν ἀνθρωπὴν
ὦν ἐπιστάμενος εὐδαιμονίην οὐδαμὰ ἐν τωῦτῳ μένουσαν
ἐπιμνήσομαι ἀμφοτέρων ὁμοίως.

2. Κροῖσος καὶ Σόλων.

(Κεφ. 6, 28 - 33)

Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν γένος, παῖς δὲ Ἀλυάττεω, τύραν- 6
νος δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἄλυσος ποταμοῦ, ὃς ῥέων ἀπὸ με-
σαμβρίας μεταξὺ Συρίων τε καὶ Παφλαγόνων ἐξιεῖ πρὸς
βορέην ἄνεμον ἐς τὸν Εὐξείνου καλεόμενον πόντον. Οὗτος
ὁ Κροῖσος βαρβάρων πρῶτος, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, τοὺς μὲν κα-
τεστρέψατο Ἑλλήνων ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, τοὺς δὲ φίλους
προσεποίησατο. Κατεστρέψατο μὲν Ἰωνάς τε καὶ Αἰολέας
καὶ Δωριέας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, φίλους δὲ προσεποίησατο
Λακεδαιμονίους. Πρὸ δὲ τῆς Κροῖσου ἀρχῆς πάντες Ἑλ-
ληνες ἦσαν ἐλεύθεροι.

Χρόνου δὲ ἐπιγινόμενου καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν 28
πάντων τῶν ἐντὸς Ἄλυσος ποταμοῦ οἰκημένων (πλὴν γὰρ

29 Κιλικῶν καὶ Λυκίων τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ' ἐαυτῶ εἶχε καταστρεψάμενος ὁ Κροῖσος), ἀπικνέονται ἐς Σάρδις ἀκμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἳ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἐόντες, ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο, καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναίοισι νόμους κελεύσασι ποιήσας ἀπεδήμησε ἕτεα δέκα κατὰ θεωρίας πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα δὴ μὴ τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῆ ἴσσει, τῶν ἔθετο. Αὐτοὶ γὰρ οὐκ οἰοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· ὀρκίοισι γὰρ μεγάλοισι κατείχοντο δέκα ἕτεα χρήσεσθαι νόμοισι, τοὺς ἄνσφι Σόλων θῆται.

30 Αὐτῶν δὴ ὧν τούτων καὶ τῆς θεωρίας ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἵνεκεν ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρ' Ἀμασιν καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδις παρὰ Κροῖσον. Ἀπικόμενος δὲ ἐξενίξετο ἐν τοῖσι βασιλῆίοισι ὑπὸ τοῦ Κροῖσου· μετὰ δὲ ἡμέρη τρίτη ἢ τετάρτη κελεύσαντος Κροῖσου τὸν Σόλωνα θεράποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυρούς, καὶ ἐπεδείκνυσαν πάντα ἐόντα μεγάλα τε καὶ ὄλβια. Θεησάμενον δέ μιν τὰ πάντα καὶ σκεψάμενον, ὡς οἱ κατὰ καιρὸν ἦν, εἶρετο ὁ Κροῖσος τάδε· «Ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας περὶ σέο λόγος ἀπῖκται πολλὸς καὶ σοφίης εἵνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὡς φιλοσοφῶν γῆν πολλὴν θεωρίας εἵνεκεν ἐπελήλυθας· νῦν ὧν ἕμερος ἐπειρέσθαι μοι ἐπῆλθε, εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον». Ὁ μὲν ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος ταῦτα ἐπειρώτα.

Σόλων δὲ οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῶ ἐόντι χρησάμενος λέγει· «ὦ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον». Ἀποθωμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν εἶρετο ἐπιστροφῆως· «Κοίη δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον;» Ὁ δὲ εἶπε· «Τέλλῳ τοῦτο μὲν τῆς πόλιος εὖ ἠκούσης παῖδες ἦσαν καλοὶ τε κάγαθοί, καὶ σφι εἶδε ἅπασι τέκνα ἐγγενόμενα καὶ πάντα παραμείναντα· τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὖ ἤκοντι, ὡς τὰ παρ' ἡμῖν, τελευτή

τοῦ βίου λαμπροτάτη ἐπεγένετο· γενομένης γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἐν Ἐλευσίनि βωθήσας καὶ τροπὴν ποιήσας τῶν πολεμίων ἀπέθανε κάλλιστα, καὶ μιν Ἀθηναῖοι δημοσίη τε ἔθαιψαν αὐτοῦ, τῇ περ ἔπεσε, καὶ ἐτίμησαν μέγਾਲως».

Ὡς δὲ ὁ Σόλων τὰ κατὰ τὸν Τέλλον, πολλά τε καὶ ὄλβια, εἶπας προετρέψατο τὸν Κροῖσον, ἐπειρώτα, τίνα δεύτερον μετ' ἐκεῖνον ἴδοι, δοκέων πάγχυ δευτερεῖα γῶν οἴσασθαι.

Ὁ δὲ εἶπε· «Κλέοβιν τε καὶ Βίτωνα. Τούτοισι γὰρ ἐοῦσι γένος Ἀργείοισι βίος τε ἀρκέων ὑπὴν καὶ πρὸς τούτῳ ῥώμη σώματος τοιήδε· ἀεθλοφόροι τε ἀμφοτέρω ὁμοίως ἦσαν, καὶ δὴ καὶ λέγεται ὅδε ὁ λόγος· ἐούσης ὀρθῆς τῇ Ἥρῃ τοῖσι Ἀργείοισι ἔδεε πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν ζεύγεϊ κομισθῆναι ἐς τὸ ἱρόν, οἱ δὲ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὄρῃ· ἐκκλημιόμενοι δὲ τῇ ὄρῃ οἱ νεηνία ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην εἴλκον τὴν ἄμαξαν, ἐπὶ τῆς ἀμάξης δὲ σφι ὠχέετο ἡ μήτηρ, σταδίους δὲ πέντε καὶ τεσσεράκοντα διακομίσαντες ἀπίκοντο ἐς τὸ ἱρόν.

Ἐταῦτα δὲ σφι ποιήσασι καὶ ὀφθειῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος τελευτῆ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο, διέδεξέ τε ἐν τούτοισι ὁ θεός, ὡς ἄμεινον εἶη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῶειν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ περιστάντες ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων τὴν ῥώμην, αἱ δὲ Ἀργεῖαι τὴν μητέρα αὐτῶν, οἴων τέκνων ἐκύρησε. Ἡ δὲ μήτηρ περιχαρῆς ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, σῆσασα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος εὐχέτο Κλέοβι τε καὶ Βίτωνι τοῖσι ἐωυτῆς τέκνοισι, οἳ μιν ἐτίμησαν μέγਾਲως, τὴν θεὸν δοῦναι, τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἄριστόν ἐστι. Μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν ὡς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ οἱ νεηνία οὐκέτι ἀνέστησαν, ἀλλ' ἐν τέλει

τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δὲ σφῶν εἰκόνας ποιησάμενοι ἀνέθεσαν ἐς Δελφοὺς ὡς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων».

- 32 Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμονίης δευτερεῖα ἔνεμε τούτοισι, Κροῖσος δὲ σπερχθεις εἶπε· «᾿Ω ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμετέρη εὐδαιμονίη οὕτω τοι ἀπέρορπται ἐς τὸ μηδέν, ὥστε οὐδὲ ιδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας;» Ὁ δὲ εἶπε· «᾿Ω Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὼν φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες ἐπειρωτῆς ἀνθρωπῆϊων πρηγμάτων πέρι. Ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ μὲν ἔστι ἰδεῖν, τὰ μὴ τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν. Ἐς γὰρ ἐβδομήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς ζῆσης ἀνθρώπῳ προτίθημι. Ἀπασέων δὲ τῶν ἡμερέων τῶν ἐς τὰ ἐβδομήκοντα ἔτεα ἡ ἑτέρα τῆ ἑτέρῃ ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὅμοιον προσάγει πρῆγμα.

»Οὕτω ᾧν, ᾧ Κροῖσε, πᾶν ἔστι ἀνθρώπος συμφορῆ. Ἐμοὶ δὲ σὺ καὶ πλουτέειν μέγα φαίνας καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων· ἐκεῖνο δέ, τὸ εἶρεό με, οὐκ ἴσως ἐγὼ λέγω, πρὶν ἂν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι. Οὐ γάρ τι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρῃν ἔχοντος ὀλβιώτερός ἐστι, εἰ μὴ οἱ τύχη ἐπίσποιτο πάντα καλὰ ἔχοντα τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον. Σκοπέειν ᾧν χρῆ παντὸς χρήματος τὴν τελευτήν, κῆ ἀποβήσεται· πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προορίζους ἀνέτρειψε».

- 33 Ταῦτα λέγων τῷ Κροῖσῳ οὐκ ὡς ἐχαρίζετο· ὁ δὲ λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενὸς ἀποπέμπεται, κάρτα δόξας ἀμαθία εἶναι, ὅς τὰ παρεόντα ἀγαθὰ μετεῖς τὴν τελευτήν παντὸς χρήματος ὄρᾶν ἐκέλευε.

[Ὁ Κροῖσος διαβάς τὸν Ἄλυν εἰσβάλλει εἰς τὴν Καππαδοκίαν, ἡ ὁποία ἀνήκεν εἰς τοὺς Πέρσας. Τοῦτο μαθὼν ὁ Κῦρος, ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, ἐπέρχεται κατὰ τοῦ Κροῖσου· μετὰ πεισματῶδη δὲ μάχῃ τῶν δύο ἀντιπάλων στρατευμάτων ἀναγκάζεται ὁ Κροῖσος νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς Σάρδεεις.]

3. Κῦρος καὶ Κροῖσος.

(Κεφ. 86 - 88)

Οἱ δὲ Πέρσαι τὰς τε Σάρδις ἔσχον καὶ αὐτὸν Κροῖσον ⁸⁶
 ἐξώγησαν, ἄρξαντα ἕτα τεσσερεσκαίδεκα καὶ τεσσερεσ-
 καίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν τε
 καταπαύσαντα τὴν ἑωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. Λαβόντες δὲ
 αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κῦρον. Ὁ δὲ συννήσας πυρὴν
 μεγάλην ἀνεβίβασε ἐπ' αὐτὴν τὸν Κροῖσόν τε ἐν πέδησι
 δεδεμένον καὶ δις ἐπτὰ Λυδῶν παρ' αὐτὸν παῖδας, εἴτε δὴ
 ἐν νόφ ἔχων ἀκροθίνια ταῦτα καταγιεῖν θεῶν ὅτεφ δὴ, εἴτε
 καὶ εὐχὴν ἐπιτελέσαι θέλων, εἴτε καί, πυθόμενος τὸν Κροῖ-
 σον εἶναι θεοσεβέα, τοῦδε εἵνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρὴν
 βουλούμενος εἰδέναί, εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ
 ζῶντα κατακαυθῆναι.

Τὸν μὲν δὴ ποιεῖν ταῦτα· τῷ δὲ Κροῖσῳ ἔστεῶτι ἐπὶ τῆς
 πυρῆς ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ ἔόντι τοσοῦτῳ, τὸ τοῦ Σό-
 λωνος, ὡς οἱ εἶη σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ «μηδένα εἶναι τῶν
 ζώντων ὄλβιον». Ὡς δὲ ἄρα μιν προσετῆναι τοῦτο, ἀνενει-
 κάμενόν τε καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐς τρεῖς
 οὐνομάσαι «Σόλων». Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα κελεῦσαι
 τοὺς ἐρμηνέας ἐπειρέσθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τοῦτον ἐπικα-
 λέοιτο, καὶ τοὺς προσελθόντας ἐπειρωτᾶν. Κροῖσον δὲ τέως
 μὲν σιγὴν ἔχειν εἰρωτώμενον, μετὰ δέ, ὡς ἠναγκάζετο, εἰ-
 πεῖν· «Τὸν ἂν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προετίμησα μεγάλων
 χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν». Ὡς δὲ σφι ἄσημα ἔφραζε,
 πάλιν ἐπειρώτων τὰ λεγόμενα. Λιπαρόντων δὲ αὐτῶν καὶ
 ὄχλον παρεχόντων ἔλεγε δὴ, ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων ἐὼν
 Ἀθηναῖος, καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἑωυτοῦ ὄλβον ἀπο-
 φλαυρίσειε, οἷα δὴ εἶπας, ὡς τε αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκοι,

τῇ περ ἐκεῖνος εἶπε, οὐδέν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων ἢ ἐς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι ὀλβίους δοκέοντας εἶναι.

Τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπηγέσθαι, τῆς δὲ πυρῆς ἤδη ἀμμένης καίεσθαι τὰ περιέσχατα. Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἐρμηγέων, τὰ εἶπε Κροῖσος, μεταγνόντα τε καὶ ἐννώσαντα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐὼν ἄλλον ἄνθρωπον, γενόμενον ἑωυτοῦ εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐλάσσω, ζῶντα πυρὶ διδοίη, πρὸς τε τούτοισι δείσαντα τὴν τίσιν καὶ ἐπιλεξάμενον, ὡς οὐδὲν εἶη τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλῶς ἔχον, κελεύειν σβεννύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ καὶ καταβιβάζειν Κροῖσόν τε καὶ τοὺς μετὰ Κροῖσου. Καὶ τοὺς πειρωμένους οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρὸς ἐπικρατήσαι.

97 Ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὡς ὥρα πάντα μὲν ἄνδρα σβεννύντα τὸ πῦρ, δυναμένους δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν, ἐπιβώσασθαι τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλούμενον, εἴ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, παραστῆναι καὶ ῥύσασθαι μιν ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ. Τὸν μὲν δακρύνοντα ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν, ἐκ δὲ αἰθρίας τε καὶ νηνεμῆς συνδραμεῖν ἐξαπίνης νέφεα καὶ χειμῶνά τε καταρραγῆναι καὶ ὕσαι ὕδατι λαβροτάτῳ κατασβεσθῆναι τε τὴν πυρὴν. Οὕτω δὴ μαθόντα τὸν Κῦρον, ὡς εἶη ὁ Κροῖσος καὶ θεοφιλῆς καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιβάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς εἰρέσθαι τάδε· «Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρατευσάμενον πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστῆναι;» Ὁ δὲ εἶπε· «ᾧ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἐπρηξα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμεωυτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ· αἴτιος δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεὸς ἐπαείρας ἐμὲ στρατεύεσθαι. Οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι, ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἰρέεται· ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ παῖδες

τοὺς πατέρας θάπτουσι, ἐν δὲ τῷ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας.
 Ἔλλα ταῦτα δαίμονι κου φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι».

Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε, Κῦρος δὲ αὐτὸν λύσας κάτισέ τε ⁸⁸
 ἐγγὺς ἑωυτοῦ καὶ κάρτα ἐν πολλῇ προμηθίῃ εἶχε, ἀπεθώ-
 μαζέ τε ὀρέων καὶ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ ἐκεῖνον ἔοντες πάντες.

4. Λυδικὰ ἔθιμα.—Ἰδρυσὶς ἀποικίας ὑπὸ τῶν Λυδῶν εἰς
 τὴν Τυρρηνίαν (Ἐτροουρίαν).

(Κεφ. 93—94)

Θώματα ἢ Λυδίη ἐς συγγραφὴν οὐ μάλα ἔχει, οἷά γε ⁹³
 καὶ ἄλλη χώρα, πάρεξ τοῦ ἐκ τοῦ Τρωῶλου καταφερομένου
 ψήγματος. Ἐν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται χωρὶς
 τῶν τε Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῶν Βαβυλωνίων· ἔστι αὐτόθι
 Ἄλυάττεω τοῦ Κροίσου πατρὸς σῆμα, τοῦ ἢ κρηπίς μὲν
 ἔστι λίθων μεγάλων, τὸ δὲ ἄλλο χῶμα γῆς.

Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται, τοῖσι καὶ ⁹⁴
 Ἕλληνας, πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα
 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κοψάμενοι ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ καὶ
 κάπηλοι ἐγένοντο. Φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας
 τὰς νῦν σφίσι τε καὶ Ἕλλησι κατεστεώσας ἑωυτῶν ἐξεύ-
 ρημα γενέσθαι. Ἄμα δὲ ταύτας τε ἐξευρεθῆναι παρὰ σφίσι
 λέγουσι καὶ Τυρρηνίην ἀποικίσαι, ὧδε περὶ αὐτῶν λέγοντες.

Ἐπὶ βασιλέος Ἄττυος τοῦ Μάνεω σιτοδείην ἰσχυρὴν
 ἀνά τὴν Λυδίην πᾶσαν γενέσθαι· καὶ τοὺς Λυδοὺς τέως μὲν
 διάγειν λιπαρέοντας, μετὰ δέ, ὡς οὐ παύεσθαι, ἄκεα δί-
 ζησθαι, ἄλλον δὲ ἄλλο ἐπιμηχανᾶσθαι αὐτῶν. Ἐξευρεθῆ-
 ναι δὲ ὧν τότε καὶ τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστραγάλων καὶ τῆς
 σφαιρῆς τὰς παιγνίας καὶ τῶν ἄλλων πασῶν παιγνιῶν τὰ
 εἶδεα πλὴν πεσσῶν· τούτων γὰρ ὧν τὴν ἐξεύρεσιν οὐκ οἶ-

κνηϋνται Λυδοί. Ποιέειν δὲ ὧδε πρὸς τὸν λιμὸν ἐξευρόντας· τὴν μὲν ἐτέρην τῶν ἡμερέων παίζειν πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέειεν σιτία, τὴν δὲ ἐτέρην σιτέεσθαι παυομένους τῶν παιγνίων. Τοιοῦτῳ τρόπῳ διάγειν ἐπ' ἔτεα δυῶν δέοντα εἴκοσι.

Ἐπειτε δὲ οὐκ ἀνιέναι τὸ κακόν, ἀλλ' ἔτι ἐπὶ μᾶλλον βιάζεσθαι, οὕτω δὴ τὸν βασιλέα αὐτῶν δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων κληρῶσαι τὴν μὲν ἐπὶ μονῆ, τὴν δ' ἐπὶ ἐξόδῳ ἐκ τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ μὲν τῇ μένειν αὐτοῦ λαγχανούση τῶν μοιρέων ἑωυτὸν τὸν βασιλέα προστάσσειν, ἐπὶ δὲ τῇ ἀπαλλασσομένῃ τὸν ἑωυτοῦ παῖδα, τῷ οὖνομα εἶναι Τυρσηνόν. Λαχόντες δὲ αὐτῶν τοὺς ἐτέρους ἐξιέναι ἐκ τῆς χώρας καταβῆναι ἐς Σμύρνην καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἐσθμεμένους τὰ πάντα, ὅσα σφι ἦν χρηστὰ ἔπιπλα, ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν, ἐς ὃ ἔθνεα πολλὰ παραμειψαμένους ἀπικέσθαι ἐς Ὀμβρικούς, ἔνθα σφέας ἐνιδρύσασθαι πόλιος καὶ οἰκέειν τὸ μέγχι τοῦδε. Ἀντὶ δὲ Λυδῶν μετονομασθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ βασιλέος τοῦ παιδός, ὃς σφας ἀνήγαγε· ἐπὶ τούτου τὴν ἐπωνυμίην ποιευμένους ὀνομασθῆναι Τυρσηνοὺς.

5. Περσικὰ ἔθιμα.

(Κεφ. 131 - 138, 140)

- 131 Πέρσας δὲ οἶδα νόμοισι τοῖσδε χρεωμένους· ἀγάλματα μὲν καὶ νηοὺς καὶ βωμοὺς οὐκ ἐν νόμῳ ποιευμένους ἰδρῦεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῦσι μωρίην ἐπιφέροντας, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς, κατὰ περ οἱ Ἕλληνες, εἶναι. Οἱ δὲ νομίζουσι Διὶ μὲν ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες. Θύουσι δὲ ἡλίῳ

τε καὶ σελήνη καὶ γῆ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοισι. Τούτοισι μὲν δὴ θύουσι μούνοισι ἀρχῆθεν, ἐπιμεμαθήμασι δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ θύειν, παρά τε Ἀσσυρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων.

Θυσίη δὲ τοῖσι Πέρσησι περὶ τοὺς εἰρημένους θεοὺς ἦδε 132 κατέστηκε. Οὔτε βωμοὺς ποιεῦνται οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι μέλλοντες θύειν· οὐ σπονδῆ χρέωνται, οὐκὶ αὐλῶ, οὐ στέμμασι, οὐκὶ οὐλῆσι. Τῶν δὲ ὡς ἂν ἐκάστῳ τις θύειν θέλῃ, ἐς χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ κτήνος καλέει τὸν θεόν, ἔστεφανωμένος τὸν τιήρην μυρσίην μάλιστα. Ἐωυτῶ μὲν δὴ τῶ θύοντι ἰδίῃ μούνῳ οὐ οἱ ἐγγίνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ, ὁ δὲ πᾶσι τοῖσι Πέρσησι κατεύχεται εὖ γίνεσθαι καὶ τῶ βασιλεῖ· ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἅπασι Πέρσησι καὶ αὐτὸς γίνεται. Ἐπεὰν δὲ διαμιστύλας κατὰ μέρεα τὸ ἱεῖον ἐψήσῃ τὰ κρέα, ὑποπάσας ποιήν ὡς ἀπαλωτάτην, μάλιστα δὲ τὸ τριφυλλόν, ἐπὶ ταύτης ἔθηκε ὧν πάντα τὰ κρέα. Διαθέντος δὲ αὐτοῦ, μάγος ἀνήρ παραστεὼς ἐπαεῖδει θεογονίην, οἴην δὴ ἐκεῖνοι λέγουσι εἶναι τὴν ἐπαιοιδίην· ἄνευ γὰρ δὴ μάγου οὐ σφι νόμος ἐστὶ θυσίας ποιεῖσθαι. Ἐπισχὼν δὲ ὀλίγον χρόνον ἀποφέρεται ὁ θύσας τὰ κρέα καὶ χρᾶται, ὅ τι μιν λόγος αἰρέει.

Ἡμέρην δὲ ἀπασέων μάλιστα ἐκείνην τιμᾶν νομίζουσι, 133 τῇ ἕκαστος ἐγένετο. Ἐν ταύτῃ δὲ πλέω δαῖτα τῶν ἄλλων δικαιοῦσι προτίθεσθαι· ἐν τῇ οἱ εὐδαίμονες αὐτῶν βοῦν καὶ ἵππον καὶ κάμηλον καὶ ὄνον προτιθέαται ὄλους ὀπτοὺς ἐν καμίνοισι, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων προτιθέαται. Σίτοισι δὲ ὀλίγοισι χρέωνται, ἐπιφορήμασι δὲ πολλοῖσι καὶ οὐκ ἀλέσι· καὶ διὰ τοῦτό φασι Πέρσαι τοὺς Ἕλληνας σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι, ὅτι σφι ἀπὸ δειπνοῦ παραφορέεται οὐδὲν λόγου ἄξιον, εἰ δέ τι παραφέροιο ἐσθίοντας ἂν οὐ παύεσθαι. Οἴνω δὲ κάρτα προσκέ-

αται, μεθυσκόμενοι δὲ ἐώθασι βουλευέσθαι τὰ σπουδαιέστατα τῶν πρηγμάτων. Τὸ δ' ἂν ἄδη σφι βουλευομένοισι τοῦτο τῇ ὑστεραίῃ νήφουσι προτιθεῖ ὁ στέγαρχος, ἐν τοῦ ἂν ἐόντες βουλεύονται· καὶ ἦν μὲν ἄδη καὶ νήφουσι, χρέωνται αὐτῷ, ἦν δὲ μὴ ἄδη, μετιεῖσι· τὰ δ' ἂν νήφοντες προβουλεύσωνται, μεθυσκόμενοι ἐπιδιαγινώσκουσι.

134 Ἐντυγχάνοντες δ' ἀλλήλοισι ἐν τῆσι ὁδοῖσι, τῷδε ἂν τις διαγνοίῃ, εἰ ὅμοιοί εἰσι οἱ συντυγχάνοντες· ἀντὶ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους φιλέουσι τοῖσι στόμασι. Ἦν δὲ ἢ οὔτερος ὑποδεέστερος ὀλίγῳ, τὰς παρεῖας φιλέονται. Ἦν δὲ πολλῷ ἢ οὔτερος ἀγεννέστερος, προσπίπτων προσκυνεῖ τὸν ἕτερον.

135 Τιμῶσι δὲ ἐκ πάντων τοὺς ἄγχιστα ἐωυτῶν οἰκέοντας μετὰ γε ἐωυτούς, δεύτερα δὲ τοὺς δευτέρους, μετὰ δὲ κατὰ λόγον προβαίνοντες τιμῶσι· ἤκιστα δὲ τοὺς ἐωυτῶν ἐκαστάτω οἰκημένους ἐν τιμῇ ἄγονται, νομίζοντες ἐωυτούς εἶναι ἀνθρώπων μακρῷ τὰ πάντα ἀρίστους, τοὺς δὲ ἄλλους κατὰ λόγον τὸν λεγόμενον τῆς ἀρετῆς ἀντέχεσθαι, τοὺς δὲ ἐκαστάτω οἰκέοντας ἀπὸ ἐωυτῶν κακίστους εἶναι. Ξεινικὰ δὲ νόμια Πέρσαι προσίενται ἀνδρῶν μάλιστα. Καὶ γὰρ δὴ τὴν Μηδικὴν ἐσθῆτα νομίσαντες τῆς ἐωυτῶν εἶναι καλλίω φορέουσι καὶ ἐς τοὺς πολέμους τοὺς Αἰγυπτίους θύωρηκας.

136 Παιδεύουσι δὲ τοὺς παῖδας ἀπὸ πενταέτεος ἀρξάμενοι μέχρι εἰκοσαέτεος τρία μούνα, ἵππευεῖν καὶ τοξεύειν καὶ ἀληθίζεσθαι. Πρὶν δὲ ἢ πενταέτης γένηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὄψιν τῷ πατρί, ἀλλὰ παρὰ τῆσι γυναιξὶ δίαιταν ἔχει· τοῦδε δὲ εἵνεκα τοῦτο οὕτω ποιέεται, ἵνα, ἦν ἀποθάνῃ τρεῖς 137 φόμενος, μηδεμίαν ἄσπην τῷ πατρί προσβάλλῃ. Αἰνέω μὲν νυν τοῦτον τὸν νόμον, αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίας εἵνεκα μηδὲ αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα ἀνήκεστον πάθος

ἔρδειν· ἀλλὰ λογισάμενος, ἦν εὐρίσκη πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα ἔοντα τῶν ὑπουργημάτων, οὕτω τῷ θυμῷ χρᾶται.

Ἄσσα δέ σφι ποιέειν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν¹³⁸ ἔξεστι. Αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται, δεύτερα δὲ τὸ ὀφείλειν χρέος, πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἴνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκαίην φασὶ εἶναι τὸν ὀφείλοντα καὶ τι ψεύδος λέγειν. Ἐς ποταμὸν δὲ οὔτε ἐμπτύουσι οὔτε χεῖρας ἐναπονίζονται οὐδὲ ἄλλον οὐδένα περιορῶσι, ἀλλὰ σέβονται τοὺς ποταμοὺς μάλιστα.

Ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδῶς εἰπεῖν. Τάδε¹⁴⁰ μέντοι ὡς κρυπτόμενα λέγεται καὶ οὐ σαφηνέως περὶ τοῦ ἀποθανόντος, ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσεω ὁ νέκυς, πρὶν ἂν ὑπ' ὄρνιθος ἢ κυνὸς ἐλκυσθῆ. Μάγους μὲν γὰρ ἀτρεκέως οἶδα ταῦτα ποιέοντας· ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιεῦσι. Κατακηρώσαντες δὲ ὧν τὸν νέκυν Πέρσαι γῆ κρύπτουσι.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΥΤΕΡΠΗ

1. Ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου. — Ἀπόπειρα τοῦ Ψαμμήτιχου, ὅπως ἐξακριβώσῃ, τίνες οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων.

(Κεφ. 1-2)

- 1 Τελευτήσαντος δὲ Κύρου παρέλαβε τὴν βασιληίην Καμβύσης, Κύρου ἐὼν παῖς καὶ Κασσανδάνης τῆς Φαρνάσπεω θυγατρὸς, τῆς προαποθανούσης Κῦρος αὐτός τε μέγα πένθος ἐποίησατο καὶ τοῖσι ἄλλοισι προεῖπε πᾶσι, τῶν ἦρχε, πένθος ποιέεσθαι. Ταύτης δὴ τῆς γυναικὸς ἐὼν παῖς καὶ Κύρου Καμβύσης Ἴωνας μὲν καὶ Αἰολέας ὡς δούλους πατρῷους ἐνόμιζε, ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατηλασίην, ἄλλους τε παραλαβὼν, τῶν ἦρχε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνων, τῶν ἐπεκράτεε.
- 2 Οἱ δ' Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεῦσαι, ἐνόμιζον ἑωυτοὺς πρῶτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ δὴ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας ἠθέλησε εἰδέναι, οἵτινες γενοῖατο πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γενέσθαι ἑωυτῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἑωυτούς. Ψαμμήτιχος δέ, ὡς οὐκ ἐδύνατο πυνθανόμενος πόρον οὐδένα τούτου ἀνευρεῖν, ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε· παιδιά δύο νεογνὰ ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυχόντων διδοῖ ποιμένι τρέφειν ἐς τὰ ποιμνία ἐντειλάμενος μηδένα ἀντίον αὐτῶν μηδεμίαν φω-

νήν ἰέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμη ἐπ' ἑωυτῶν κέεσθαι αὐτὰ καὶ τὴν ὄρην ἐπαγινέειν σφι αἴγας, πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος τὰλλα διαπρήσσεσθαι. Ταῦτα δὲ ἐποίεε τε καὶ ἐνετέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος θέλων ἀκούσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσήμεων κνουζημάτων, ἦντινα φωνὴν ῥήξουσι πρώτην. Τὰ περ ὧν καὶ ἐγένετο.

Ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεε ταῦτα τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀνοίγοντι τὴν θύρην καὶ ἐσιόντι τὰ παιδιά ἀμφοτέρα προσπίπτοντα βεκὸς ἐφώνεον ὀρέγοντα τὰς χεῖρας. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας ἤσυχος ἦν ὁ ποιμήν, ὡς δὲ πολλάκις φοιτέοντι καὶ ἐπιμελομένῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος, οὕτω δὴ σημήνας τῷ δεσπότη ἤγαγε τὰ παιδιά κελεύσαντος ἐς ὄψιν τὴν ἐκείνου. Ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήτιχος ἐπυνθάνετο, οἵτινες ἀνθρώπων βεκὸς τι καλέουσι, πυνθανόμενος δὲ εὔρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. Οὕτω καὶ τοιοῦτω πρήγματι σταθμησάμενοι Αἰγύπτιοι συνεχώρησαν τοὺς Φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι ἑωυτῶν. Οὕτω μὲν γενέσθαι τῶν ἱρέων τοῦ Ἡφαίστου τοῦ ἐν Μέμφι ἤκουον. Ἕλληνας δὲ λέγουσι ἄλλα τε μάταια πολλὰ καὶ ὡς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμήτιχος ἐκταμὼν τὴν δίαιταν οὕτω ἐποίησατο τῶν παιδίων παρὰ ταύτησι τῆσι γυναιξί.

2. Φύσις τοῦ ἐδάφους τῆς Αἰγύπτου.—Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν Αἰγυπτίων.

(Κεφ. 4 - 5, 10 - 12, 35 - 36, 78, 80)

Βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον Αἰγύπτου ἀνθρώπον ἔλεγον Μίνα. 4
Ἐπὶ τούτου, πλὴν τοῦ Θηβαϊκοῦ νομοῦ, πᾶσαν Αἰγυπτον εἶναι ἔλος, καὶ αὐτῆς εἶναι οὐδὲν ὑπερέχον τῶν νῦν ἔνερθε

- λίμνης τῆς Μοίριος ἐόντων, ἐς τὴν ἀνάπλους ἀπὸ θαλάσσης
 5 ἐπτά ἡμερέων ἐστὶ ἀνὰ τὸν ποταμόν. Καὶ εὖ μοι ἐδόκεον
 λέγειν περὶ τῆς χώρας. Δῆλα γάρ τι καὶ μὴ προακούσαντι,
 ἰδόντι δέ, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, ὅτι Αἴγυπτος, ἐς τὴν Ἑλλη-
 νες ναυτίλλονται, ἐστὶ Αἰγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ καὶ δῶ-
 ρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι τῆς λίμνης ταύ-
 τῆς μέχρι τριῶν ἡμερέων πλόου ἔστι ἕτερον τοιοῦτο. Αἰ-
 γύπτου γὰρ φύσις ἐστὶ τῆς χώρας τοιήδε· προσπλέων, ἔτι
 καὶ ἡμέρης δρόμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς, κατεῖς καταπειρητη-
 ρίην πηλόν τε ἀνοίσεις καὶ ἐν ἔνδεκα ὀργυίῃσι ἔσσει. Τοῦτο
 ἐπὶ τοσοῦτο δηλοῖ πρόχυσιν τῆς γῆς ἐοῦσαν.
- 10 Ταύτης ὦν τῆς χώρας ἡ πολλή, κατὰ περ οἱ ἱρέες ἔλε-
 γον, ἐδόκεε καὶ αὐτῷ μοι εἶναι ἐπίκτητος Αἰγυπτίοισι. Τῶν
 γὰρ οὐρέων τῶν ὑπὲρ Μέμφιν πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ
 ἐφαίνεται μοι εἶναι κοτε κόλπος θαλάσσης, ὥσπερ τὰ τε περὶ
 Ἴλιον καὶ Τευθρανίην καὶ Ἐφεσόν τε καὶ Μαιάνδρου πεδίον,
 ὡς γε εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλεῖν. Τῶν γὰρ
 ταῦτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν ἐνὶ τῶν στομάτων
 τοῦ Νείλου, ἐόντος πενταστόμου, οὐδεὶς πλήθους περὶ ἄξιος
 συμβληθῆναι ἐστι.
- 11 Ἔστι δὲ τῆς Ἀραβίης χώρας, Αἰγύπτου δὲ οὐ πρόσω,
 κόλπος θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θα-
 λάσσης. Ἐτερον τοιοῦτον κόλπον καὶ τὴν Αἴγυπτον δοκέω
 γενέσθαι κοῦ· καὶ ὁ μὲν ἐκ τῆς βορηῆς θαλάσσης ἐσεῖχε
 ἐπ' Αἰθιοπίης, ὁ δὲ Ἀράβιος ἐκ τῆς νοτιῆς ἔφερε ἐπὶ Συρίας.
 Εἰ ὦν ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος ἐς τοῦτον τὸν
 Ἀράβιον κόλπον, τί μιν κωλύει ῥέοντος τούτου ἐκχωσθῆναι
 ἐντὸς γε δισμυρίων ἐτέων; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλλπομαί γε καὶ
 μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ἄν. Κοῦ γε δὴ ἐν τῷ προαναισιμω-
 μένῳ χρόνῳ πρότερον ἢ ἐμὲ γενέσθαι οὐκ ἄν χωσθείη κόλ-

πος καὶ πολλῶν μέζων ἔτι τούτου ὑπὸ τοσούτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτω ἐργατικοῦ;

Τὰ περὶ Αἴγυπτον ὧν καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτὰ πείθονται 12
καὶ αὐτὸς οὕτω κάρτα δοκέω εἶναι, ἰδὼν τὴν τε Αἴγυπτον
προκειμένην τῆς ἐχομένης γῆς κογχυλία τε φαινόμενα ἐπὶ
τοῖσι οὖρεσι καὶ ἄλμην ἐπανθέουσαν, ὥστε καὶ τὰς πυραμί-
δας δηλέεσθαι, καὶ ψάμμον μούνον Αἰγύπτου οὖρος τοῦτο τὸ
ὑπὲρ Μέμφιος ἔχον, πρὸς δὲ τῇ χώρῃ οὔτε τῇ Ἀραβίῃ προ-
σοῦρω ἐούση τὴν Αἴγυπτον προσεικέλην οὔτε τῇ Λιβύῃ, οὐ
μὲν οὐδὲ τῇ Συρίῃ (τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν
Σύριοι νέμονται), ἀλλὰ μελάγγαιόν τε καὶ καταροηγνυμένην
ὥστε ἐοῦσαν ἰλύν τε καὶ πρόχυσιν ἐξ Αἰθιοπίας κατενηγει-
γμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Τὴν δὲ Λιβύην ἴδμεν ἐρυθροτέραν
τε γῆν καὶ ὑποψαμμοτέραν, τὴν δὲ Ἀραβίην τε καὶ Συρίην
ἀργιλωδεστέραν τε καὶ ὑπόπετρον ἐοῦσαν.

Ἔρχομαι δὲ περὶ Αἰγύπτου μηχανέων τὸν λόγον, ὅτι 35
πλεῖστα θωμάσια ἔχει καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς
πᾶσαν χώραν· τούτων εἵνεκα πλέω περὶ αὐτῆς εἰρήσεται.
Αἰγύπτιοι ἅμα τῷ οὐρανῷ τῷ κατὰ σφέας ἐόντι ἑτεροίῳ
καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένῳ ἢ οἱ ἄλλοι πο-
ταμοί, τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι
ἐστήσαντο ἠθεά τε καὶ νόμους. Ἐν τοῖσι αἱ μὲν γυναῖκες
ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι, οἱ δὲ ἄνδρες κατ' οἴκους ἐόν-
τες ὑφαίνουσι· ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι ἄνω τὴν κρόκην
ὠθέοντες, Αἰγύπτιοι δὲ κάτω. Τὰ ἄχθεα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ
τῶν κεφαλῶν φορέουσι, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ τῶν ὤμων.

Οἱ ἱρέες τῶν θεῶν τῇ μὲν ἄλλῃ κομῶσι, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ 36
ξυρέονται. Τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι νόμος ἅμα κήδεϊ κε-
κάρθαι τὰς κεφαλὰς, ἐς τοὺς μάλιστα ἰκνέεται, Αἰγύπτιοι
δὲ ὑπὸ τοὺς θανάτους ἀνειῖσι τὰς τρίχας αὔξεσθαι τὰς τε

ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενεῖῳ, τέως ἐξυρημένοι. Τοῖσι μὲν ἄλλοισι ἀνθρώποισι χωρὶς θηρίων ἢ δίαίτα ἀποκέκριται, Αἰγυπτίοισι δὲ ὁμοῦ θηρίοισι ἢ δίαίτά ἐστι. Ἐκ τῶν πυρῶν καὶ κριθέων ἄλλοι ζῶουσι, Αἰγυπτίων δὲ τῷ ποιευμένῳ ἀπὸ τούτων τὴν ζῶν ὄνειδος μέγιστόν ἐστι, ἀλλὰ ἀπὸ ὄλυρέων ποιεῦνται σιτία, τὰς ζειὰς μετεξέτεροι καλέουσι. Φυρῶσι τὸ μὲν σταῖς τοῖσι ποσί, τὸν δὲ πηλὸν τῆσι χερσί. Εἴματα τῶν μὲν ἀνδρῶν ἕκαστος ἔχει δύο, τῶν δὲ γυναικῶν ἐν ἐκάστη. Τῶν ἰστίων τοὺς κρίκους καὶ τοὺς κάλους οἱ μὲν ἄλλοι ἐξωθεν προσδέουσι, Αἰγύπτιοι δὲ ἔσωθεν. Γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοισι Ἑλληνας μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ ποιεῦντες ταῦτα αὐτοὶ μὲν φασὶ ἐπὶ δεξιὰ ποιεῖν, Ἑλληνας δὲ ἐπ' ἀριστερά. Διαφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἰρά, τὰ δὲ δημοτικὰ καλέεται.

78 Ἐν δὲ τῆσι συνουσίῃσι τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτῶν, ἔπεδ' ἀπὸ δείπνου γένωνται, περιφέρει ἀνὴρ νεκρὸν ἐν σορῷ ξύλινον, μεμιμημένον ἐς τὰ μάλιστα καὶ γραφῇ καὶ ἔργῳ, μέγαθος ὅσον τε πηχυαῖον ἢ δίπηχυν· δεικνὺς δὲ ἐκάστῳ τῶν συμποτέων λέγει· «Ἐς τοῦτον ὀρέων πίνε τε καὶ τέρπευ' ἔσει γὰρ ἀποθανῶν τοιοῦτος».

80 Πατρίοισι δὲ χρεώμενοι νόμοισι ἄλλον οὐδένα ἐπικτῶνται. Συμφέρονται δὲ τότε Ἑλλήνων μούνοισι Λακεδαιμονίοισι· οἱ νεώτεροι αὐτῶν τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχάνοντες εἴκουσι τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκτρέπονται· καὶ ἐπιούσι ἐξ ἔδρης ὑπανιστέαται. Τόδε μέντοι ἄλλοισι οὐδαμοῖσι συμφέρονται· ἀντὶ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους ἐν τῆσι ὁδοῖσι προσκυνέουσι κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν χεῖρα.

3. Ἄμασις.

(Κεφ. 177-179)

Ἐπ' Ἀμάσιος βασιλέος λέγεται Αἴγυπτος μάλιστα δὴ 177 τότε εὐδαιμονῆσαι καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρας τοῖσι ἀνθρώποισι, καὶ πόλις ἐν αὐτῇ γενέσθαι τὰς ἀπάσας τότε δισμυρίας τὰς οἰκεομένας. Νόμον τε Αἰγυπτίοισι τόνδε Ἄμασις ἐστι ὁ καταστήσας, ἀποδεικνύει ἕτερος ἐκάστου τῶ νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων, ὅθεν βιοῦται· μὴ δὲ ποιεῦντα ταῦτα μηδὲ ἀποφαίνοντα δικαίην ζόην ἰθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον Ἀθηναῖοισι ἔθετο· τῶ ἐκεῖνοι ἐς αἰεὶ χρέωνται, ἐόντι ἀμώμῳ νόμῳ.

Φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἄμασις ἄλλα τε ἐς Ἑλλήνων 178 μετεξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνεομένοισι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι· τοῖσι δὲ μὴ βουλομένοισι αὐτῶν οἰκέειν, αὐτοῦ δὲ ναυτιλλομένοισι ἔδωκε χώρους ἐνιδρῦσασθαι βωμοὺς καὶ τεμένεα θεοῖσι. Τὸ μὲν νυν μέγιστον αὐτῶν τέμενος καὶ οὐνομαστότατον ἐὸν καὶ χρησιμώτατον, καλεόμενον δὲ Ἑλλήνιον, αἶδε πόλιές εἰσι αἱ ἰδρυμέναι κοινῇ, Ἰώνων μὲν Χίος καὶ Τέως καὶ Φώκαια καὶ Κλαζομεναί, Δωριέων δὲ Ῥόδος καὶ Κνίδος καὶ Ἀλικαρνησσὸς καὶ Φάσηλις, Αἰολέων δὲ ἡ Μυτιληναίων μούνη. Τούτων μὲν ἐστι τοῦτο τὸ τέμενος, καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου αὐταὶ αἱ πόλιές εἰσι αἱ παρέχουσαι· ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλιες μεταποιεῦνται, οὐδὲν σφι μετεδὸν μεταποιεῦνται. Χωρὶς δὲ Αἰγινῆται ἐπὶ ἐωυτῶν ἰδρῦσαντο τέμενος Διός, καὶ ἄλλο Σάμιοι Ἡρῆς καὶ Μιλήσιοι Ἀπόλλωνος.

Ἦν δὲ τὸ παλαιὸν μούνη ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον καὶ ἄλλο 179 οὐδὲν Αἰγύπτου. Εἰ δέ τις ἐς τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ

Νείλου ἀπίκοιτο, χρῆν ὁμόσαι μὴ μὲν ἐκόντα ἐλθεῖν, ἀπομόσαντα δὲ τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἕς τὸ Κανωβικόν· ἢ εἰ μή γε οἷά τε εἶη πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν, τὰ φορτία ἔδεε περιάγειν ἐν βάρισι περὶ τὸ Δέλτα, μέχρι οὗ ἀπίκοιτο ἕς Ναύκρατιν. Οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἐτετίμητο. Κυρηναίοισι δὲ Ἄμασις φιλότητά τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ Ἄμασις ἕς τὴν Ἑλλάδα.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΘΑΛΕΙΑ

[Ὁ Καμβύσης νικᾷ τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ Ἀμάσιος Ψαμμήνιτον παρὰ τὸ Πηλούσιον — πόλιν τῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ Δέλτα — καὶ ἀναγκάζει αὐτὸν ν' ἀποσυρθῆ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὴν Μέμφιν· πολιορκήσας δὲ αὐτὴν καὶ κωριεύσας συλλαμβάνει τὸν Ψαμμήνιτον αἰχμάλωτον].

1. Καμβύσης καὶ Ψαμμήνιτος.

(Κεφ. 14 - 15)

Ἡμέρη δὲ δεκάτη, ἀπ' ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι 14
Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτον, βασιλεύσαντα μῆνας ἕξ, τοῦτον κατίσας σὺν ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι διεπειρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ποιέων τοιάδε· στείλας αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δουληίῃ ἐξέπεμπε ἐπ' ὕδωρ ἔχουσαν ὑδρήιον, συνέπεμπε δὲ καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν πρώτων, ὁμοίως ἐσταλμένας τῇ τοῦ βασιλέως. Ὡς δὲ βοῆ τε καὶ κλαυθμῶ παρήισαν αἱ παρθένοι παρὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀνεβῶν τε καὶ ἀντέκλαιον ὀρέοντες τὰ τέκνα κεκακωμένα, ὁ δὲ Ψαμμήνιτος προῖδὼν καὶ μαθὼν ἔκυψε ἐς τὴν γῆν.

Παρελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δευτέρα αὐτοῦ τὸν παῖδα ἔπεμπε μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων δισχιλίων τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἔχόντων, τοὺς τε αὐχένας κάλω δεδεμένους καὶ τὰ στόματα ἐγκεχαλινωμένους. Ἦγοντο δὲ ποινήν τείσοντες Μυτιληναίων τοῖσι ἐν Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηὶ ταῦτα γὰρ ἐδίκασαν οἱ βασιλῆμοι δικασταί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι. Ὁ

δὲ ἰδὼν παρεξιόντας καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγόμενον ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαιόντων καὶ δεινὰ ποιούντων, τωῦτὸ ἐποίησε, τὸ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ.

Παρελθόντων δὲ καὶ τούτων, συνήνεικε ὥστε τῶν συμποτέων αὐτοῦ ἄνδρα ἀπληκέστερον, ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν ἐόντων ἔχοντά τε οὐδέν, εἰ μὴ ὅσα πτωχός, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιήν, παριέναι Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατημένους τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ δὲ Ψαμμήνιτος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέγα καὶ καλέσας ὀνομαστί τὸν ἐταῖρον ἐπλήξατο τὴν κεφαλὴν. Ἦσαν δ' ἄρα αὐτοῦ φύλακοι, οἱ τὸ ποιούμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἐκάστη ἐξόδῳ Καμβύση ἐσήμαινον.

Θωμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ ποιούμενα πέμψας ἄγγελον εἰρώτα αὐτὸν λέγων τάδε· «Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε, εἰρωτᾷ, διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὀρέων κεκακωμένην καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον στείχοντα οὔτε ἀνέβωσας οὔτε ἀπέκλαυσας, τὸν δὲ πτωχὸν οὐδέν σοι προσήκοντα, ὡς ἄλλων πυνθάνεται, ἐτίμησας;» Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρώτα, ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε· «Ἦ παῖ Κύρου, τὰ μὲν οἰκῆμα ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν, τὸ δὲ τοῦ ἐταίρου πένθος ἄξιον ἦν δακρῶν, ὅς ἐκ πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσῶν ἐς πτωχήν ἀπίκται ἐπὶ γήραος οὐδῶ». Καὶ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου ἤκουσε, εὖ δοκέειν οἱ εἰρησθαι. Λέγεται δὲ ὑπ' Αἰγυπτίων δακρῶν μὲν Κροῖσον (ἐτετεύχεε γὰρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμβύση ἐπ' Αἴγυπτον), δακρῶν δὲ Περσέων τοὺς παρεόντας, αὐτῷ τε Καμβύση ἐσελθεῖν οἰκτὸν τινα καὶ αὐτίκα κελεύειν τὸν τε αὐτοῦ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σώζειν καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαστείου ἀναστήσαντας ἄγειν παρ' ἐωυτόν.

Τὸν μὲν δὴ παῖδα εὖρον οἱ μειόντες οὐκέτι περιέοντα 15
ἀλλὰ πρῶτον κατακοπέντα, αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιτον ἀνα-
στήσαντες ἤγον παρὰ Καμβύσεια· ἔνθα τοῦ λοιποῦ διαι-
τᾶτο ἔχων οὐδὲν βίαιον.

2. Ὁ δακτύλιος τοῦ Πολυκράτους.

(Κεφ. 39 - 43)

Καμβύσειω δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρατευομένου ἐποίησαντο 39
καὶ Λακεδαιμόνιοι στρατιήν ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκρά-
τα τὸν Αἰάκος, ὃς ἔσχε Σάμον ἐπαναστάς. Ἰσχων δὲ
Ξεινίην Ἀμάσι, τῷ Αἰγύπτου βασιλεῖ, συνεθήκατο πέμπων
τε δῶρα καὶ δεκόμενος ἄλλα παρ' ἐκείνου. Ἐν χρόνῳ δὲ
ὀλίγῳ αὐτίκα τοῦ Πολυκράτους τὰ πρήγματα ηὔξετο καὶ
ἦν βεβωμένα ἀνά τε τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα·
ὄκου γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἐχώρει εὐτυχέως.
Ἔκρητο δὲ πεντηκοντέρους τε ἑκατὸν καὶ χιλίους τοξότας.
Ἐφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων οὐδένα· τῷ γὰρ φίλῳ
ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀποδιδούς, τὰ ἔλαβε, ἢ ἀρχὴν μηδὲ
λαβών. Συχνὰς μὲν δὴ τῶν νήσων ἀραιρῆκε, πολλὰ δὲ
καὶ τῆς ἡπείρου ἄσπεα. Ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους πανστρα-
τιῇ βωθέντας Μιλησίοισι ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, οἱ τὴν
τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι
ᾄρουξαν.

Καί κως τὸν Ἀμασιν εὐτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκρά- 40
της οὐκ ἐλάνθανε, ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελές. Πολλῶ δὲ
ἔτι πλεῦνός οἱ εὐτυχίης γινομένης γράψας ἐς βιβλίον τάδε
ἐπέστειλε ἐς Σάμον· «Ἀμασις Πολυκράτει ὧδε λέγει.
Ἦδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὖ πρῆσ-

σοντα· ἐμοὶ δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν. Καὶ κως βούλομαι καὶ αὐτὸς καί, τῶν ἄν κήδωμαι, τὸ μὲν τι εὐτυχεῖν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ προσπταίειν, καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα ἐναλλάξ πρήσων ἢ εὐτυχεῖν τὰ πάντα. Οὐδένα γάρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχεῶν τὰ πάντα. Σὺ ὦν νῦν ἐμοὶ πειθόμενος ποιήσον πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε· φροντίσας, τὸ ἄν εὖρης ἐόν τοι πλείστου ἄξιον καὶ ἐπ' ᾧ σὺ ἀπολομένῳ μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω, ὅκως μηκέτι ἤξει ἐς ἀνθρώπους. Ἦν τε μὴ ἐναλλάξ ἤδη τῶπὸ τούτου αἱ εὐτυχίαι τοι τῆσι πάθῃσι προσπίπτωσι, τρῶπῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο».

41 Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης καὶ νόφ λαβὼν, ὡς οἱ εὔ ὑπετίθετο Ἄμασις, ἐδίζητο, ἐπ' ᾧ ἄν μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀσηφείῃ ἀπολομένῳ τῶν κειμηλίων, διζήμενος δ' εὔρισκε τόδε· ἦν οἱ σφρηγίς, τὴν ἐφόρει, χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα, ἔργον δὲ Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου. Ἐπεὶ ὦν ταύτην οἱ ἐδόκεε ἀποβαλεῖν, ἐποίησε τοιάδε· πεντηκόντερον πληρώσας ἀνδρῶν ἐσέβη ἐς αὐτήν, μετὰ δὲ ἀναγαγεῖν ἐκέλευε ἐς τὸ πέλαγος· ὡς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἐκάς ἐγένετο, περιελόμενος τὴν σφρηγίδα πάντων ὀρεόντων τῶν συμπλόων ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. Τοῦτο δὲ ποιήσας ἀπέπλεε, ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία συμφορῇ ἐχρᾶτο.

42 Πέμπτη δὲ ἢ ἕκτη ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων τάδε οἱ συνήνεκε γενέσθαι· ἀνὴρ ἀλιεύς λαβὼν ἰχθὺν μέγαν τε καὶ καλὸν ἠξίου μιν Πολυκράτει δῶρον δοθῆναι· φέρων δὲ ἐπὶ τὰς θύρας Πολυκράτει ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὄψιν, χωρήσαντος δὲ οἱ τούτου ἔλεγε διδοῦς τὸν ἰχθύν· «ᾧ

βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἔλὼν οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορὴν, καίπερ γε ἐὼν ἀποχειροβίωτος, ἀλλὰ μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δὴ μιν φέρων δίδωμι». Ὁ δὲ ἦσθεις τοῖσι ἔπεσι ἀμείβεται τοῖσδε· «Κάρτα τε εὖ ἐποίησας, καὶ χάρις διπλόη τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώρου· καί σε ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν». Ὁ μὲν δὴ ἄλιεὺς μέγα ποιούμενος ταῦτα ἦμε ἐς τὰ οἰκία, τὸν δὲ ἰχθὺν τάμνοντες οἱ θεράποντες εὐρίσκουσι ἐν τῇ νηδίᾳ αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυκράτεος σφρηγίδα. Ὡς δὲ εἰδὼν τε καὶ ἔλαβον τάχιστα, ἔφερον κεχαρηκότες παρὰ τὸν Πολυκράτα διδόντες δέ οἱ τὴν σφρηγίδα ἔλεγον, ὅτεφ τρόφῳ εὐρέθη. Τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει ἐς βιβλίον πάντα, τὰ ἐποίησε, καὶ οἷά μιν καταλελαβήκεε, γράψας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέστειλε.

Ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἄμασις τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ 45 Πολυκράτεος ἦκον ἔμαθε, ὅτι ἐκκομίσει τε ἀδύνατον εἶη ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρῆγματος καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλοι Πολυκράτης εὐτυχεῶν τὰ πάντα, ὅς καί, τὰ ἀποβάλλει, εὐρίσκει. Πέμψας δὲ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξεινίην. Τοῦδε δὲ εἵνεκεν ταῦτα ἐποίησε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτα καταλαβούσης αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν ὡς περὶ ξείνου ἀνδρός.

[Τὸ ἀπαίσιον προαἰσθημα τοῦ Ἄμασιος ἐξεπληρώθη. Ὁ Πολυκράτης βραδύτερον — τὸ 522 — ὑπέστη σκληρὸν θάνατον· συλληφθεὶς δολίως ὑπὸ τοῦ Πέρσου σατραπίου Ὀροΐτου ἐφρονεῦθη ἀνακρεμασθεὶς ἐπὶ σταυροῦ.]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ

[Ὁ Ἀρισταγόρας, ὁ τύραννος τῆς Μιλήτου, παρακινήθεισ ἀπὸ τὸν πενθερόν του Ἰστιαῖον ἐξεγείρει τὰς Ἰωνικὰς πόλεις εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Περσῶν. Συγχρόνως δ' ἔρχεται εἰς τὴν Σπάρτην, διὰ τὰ ζήτησιν βοήθειαν.]

1. Ὁ Ἀρισταγόρας εἰς τὴν Σπάρτην.

(Κεφ. 49 - 51)

49 Ἀπικνέεται ὦν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύραννος ἐς τὴν Σπάρτην Κλεόμενος ἔχοντας τὴν ἀρχήν· τῷ δὲ ἐς λόγους ἦε, ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χάλκεον πίνακα, ἐν τῷ γῆς ἀπάσης περίοδος ἐνετέμνητο καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες. Ἀπικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τάδε.

«Κλεόμενες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωμάσης τῆς ἐνθαῦτα ἀπίξιος· τὰ γὰρ κατήκοντά ἐστι τοιαῦτα· Ἰώνων παῖδας δούλους εἶναι ἀντ' ἐλευθέρων ὄνειδος καὶ ἄλγος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι δὲ τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσῳ προσεστατε τῆς Ἑλλάδος. Νῦν ὦν πρὸς θεῶν τῶν Ἑλληνίων ῥύσασθε Ἴωνας ἐκ δουλοσύνης, ἄνδρας ὀμαίμονας. Εὐπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα οἶά τε χωρέειν ἐστί· οὔτε γὰρ οἱ βάρβαροι ἄλκιμοὶ εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκετε ἀρετῆς πέρι. Ἡ τε μάχη αὐτῶν ἐστί τοιήδε, τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα· ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῆσι κεφαλῆσι· οὕτω εὐπετέες χειρωθῆναί εἰσι.

» Ἔστι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν ἡπειρον ἐκείνην νεμομέ-

νοισι, ὅσα οὐδὲ τοῖσι συνάπασι ἄλλοισι, πρῶτον μὲν χρυσός, ἔπειτα δὲ ἄργυρος καὶ χαλκός καὶ ἐσθῆς ποικίλη καὶ ὑποζύγια τε καὶ ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ βουλόμενοι αὐτοὶ ἂν ἔχοιτε. Κατοίκηνται δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω, Ἰώνων μὲν τῶνδε οἶδε Λυδοί, οἰκέοντές τε χώραν ἀγαθὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ἐόντες». Δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐς τῆς γῆς τὴν περίοδον, τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντετυμημένην. «Λυδῶν δέ», ἔφη λέγων ὁ Ἄρισταγόρης, «οἶδέ ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν ἠῶ, πολυπροβατώτατοι τε ἐόντες πάντων, τῶν ἐγὼ οἶδα, καὶ πολυκαρπώτατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδοκαί, τοὺς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν· τούτοισι δὲ πρόσουροι Κίλικες, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν τήνδε, ἐν τῇ ἦδε Κύπρος νῆσος κέεται· οἱ πεντακόσια τάλαντα βασιλείῃ τὸν ἐπέτεον φόρον ἐπιτελέουσι. Κιλικῶν δὲ τῶνδε ἔχονται Ἀρμένιοι οἶδε, καὶ οὗτοι ἐόντες πολυπρόβατοι, Ἀρμενίων δὲ Ματιηνοὶ χώραν τήνδε ἔχοντες. Ἔχεται δὲ τούτων γῆ ἦδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπην κείμενά ἐστι τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίαιταν ποιέεται, καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαυτὰ εἰσι· ἐλόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν θαρσέοντες ἤδη τῷ Διπλοῦτου πέρι ἐρίζετε.

» Ἀλλὰ περὶ μὲν χώρας ἄρα οὐ πολλῆς οὐδὲ οὕτω χρηστῆς καὶ οὖρων σμικρῶν χρεόν ἐστι ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρὸς τε Μεσσηνίους ἐόντας ἰσοπαλέας καὶ Ἀρκάδας τε καὶ Ἀργεῖους, τοῖσι οὔτε χρυσοῦ ἐχόμενόν ἐστι οὐδὲν οὔτε ἀργύρου, τῶν πέρι καὶ τινα ἐνάγει προθυμῆ μαχόμενον ἀποθνήσκειν· παρέχον δὲ τῆς Ἀσίας πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο τι αἰρήσεσθε;»

Ἄρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε, Κλεομένης δὲ ἀμείβετο 50 τοῖσδε· «ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέ-

ρην ὑποκρινέσθαι». Τότε μὲν ἐς τοσοῦτο ἤλασαν· ἐπεῖτε δὲ ἡ κυρὴ ἡμέρῃ ἐγένετο τῆς ὑποκρίσιος καὶ ἤλθον ἐς τὸ συγκείμενον, εἶρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην, ὁκώσων ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλέα. Ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τὰ ἄλλα ἐὼν σοφὸς καὶ διαβάλλων ἐκεῖνον εὖ, ἐν τούτῳ ἐσφάλῃ· χρεὸν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐόν, βουλούμενόν γε Σπαρτιῆτας ἐξαγαγεῖν ἐς τὴν Ἀσίην, λέγει δ' ὧν τριῶν μηνῶν φὰς εἶναι τὴν ἄνοδον. Ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπιλοιπον λόγον, τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὤρητο λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε· «ᾧ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸ δύντος ἡλίου· οὐδένα γὰρ λόγον εὐεπέα λέγεις Λακεδαιμονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν».

51 Ὁ μὲν δὴ Κλεομένης ταῦτα εἶπας ἦε ἐς τὰ οἰκία· ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἰκετηρίην ἦε ἐς τοῦ Κλεομένεος, ἐσελθὼν δὲ ἔσω ἄτε ἰκετεύων ἐπακουῖσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον· προσεστήκεε γὰρ δὴ τῷ Κλεομένει ἡ θυγάτηρ, τῇ οὖνομα ἦν Γοργώ· τοῦτο δὲ οἱ καὶ μῦνον τέκνον ἐτύγγανε ἐὼν ἐτέων ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε, τὰ βούλεται, μηδὲ ἐπισχεῖν τοῦ παιδίου εἴνεκα. Ἐνθαῦτα δὴ ὁ Ἀρισταγόρης ἤρχετο ἐκ δέκα ταλάντων ὑπισχνεόμενος, ἦν οἱ ἐπιτελέσῃ, τῶν ἐδέετο. Ἀνανεύοντος δὲ τοῦ Κλεομένεος προέβαινε τοῖσι χρήμασι ὑπερβάλλων ὁ Ἀρισταγόρης, ἐς ὃ πεντήκοντά τε τάλαντα ὑπεδέδεκτο καὶ τὸ παιδίον ἠυδάξατο· «Πάτερ, διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος, ἦν μὴ ἀποστὰς ἴης». Ὁ τε δὴ Κλεομένης ἠσθεις τοῦ παιδίου τῇ παραινέσει ἦε ἐς ἕτερον οἴκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τὸ παράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδὲ οἱ ἐξεγένετο ἐπὶ πλέον ἔτι σημῆναι περὶ τῆς ἀνόδου τῆς παρὰ βασιλέα.

2. Ὁ Ἀρισταγόρας εἰς τὰς Ἀθήνας. — Ἐκστρατεία τῶν Ἴωνων κατὰ τῶν Σάρδεων καὶ πυρπόλησις αὐτῶν.

(Κεφ. 97, 99 - 103, 105)

Ἀπελαυνόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρας ἐκ τῆς Σπάρτης ἦε ἐς 97 τὰς Ἀθήνας· αὕτη γὰρ ἡ πόλις τῶν λοιπέων ἐδυνάστευε μέγιστον. Ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ὁ Ἀρισταγόρας ταῦτά ἔλεγε, τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ καὶ τοῦ πολέμου τοῦ Περσικοῦ, ὡς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσι εὐπετέες τε χειρωθῆναι εἶησαν. Ταῦτά τε δὴ ἔλεγε καὶ πρὸς τοῖσι τάδε, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν Ἀθηναίων εἰσὶ ἄποικοι, καὶ οἶκός σφεας εἶη ῥύεσθαι δυναμένους μέγα. Καὶ οὐδέν, ὅ τι οὐκ ὑπίσχετο, οἷα κάρτα δεόμενος, ἐς ὃ ἀνέπεισέ σφεας. Πολλοὺς γὰρ οἶκε εἶναι εὐπετέστερον διαβάλλειν ἢ ἓνα, εἰ Κλεομένεα μὲν τὸν Λακεδαιμόνιον μῦνον οὐκ οἶός τε ἐγένετο διαβάλλειν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων ἐποίησε τοῦτο. Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεισθέντες ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποστεῖλαι βοηθοὺς Ἴωσι, στρατηγὸν ἀποδέξαντες αὐτῶν εἶναι Μελάνθιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν ἑόντα τὰ πάντα δόκιμον. Αὗται δὲ αἱ νέες ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροισι.

Ἀρισταγόρας δέ, ἐπειδὴ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἀπίκοντο εἴκοσι 99 νηυσί, ἅμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρας, καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρῆσαν, ἐποιέετο στρατηγὴν ὁ Ἀρισταγόρας ἐς Σάρδις. Αὐτὸς μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύετο, ἀλλ' ἔμενε ἐν Μιλήτῳ, στρατηγοὺς δὲ ἄλλους ἀπέδεξε Μιλησίων εἶναι, τὸν ἑωυτοῦ τε ἀδελφεὸν Χαροπῖνον καὶ τῶν ἄλλων ἀστῶν Ἐρμόφαντον.

Ἀπικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ Ἴωνες ἐς Ἐφεσον πλοῖα 100 μὲν κατέλιπον ἐν Κορησῶ τῆς Ἐφεσίης, αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ποιούμενοι Ἐφεσίους ἡγεμόνας. Πορευόμενοι

δὲ παρὰ ποταμὸν Καῦστριον, ἐνθεῦτεν ἐπεῖτε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπίκοντο, αἰρέουσι Σάρδις οὐδενός σφι ἀντιθέντος, αἰρέουσι δὲ χωρὶς τῆς ἀκροπόλιος τᾶλλα πάντα τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐρρύετο αὐτὸς Ἄρταφέρνης ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγην.

101 Τὸ δὲ μὴ λεηλατῆσαι ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τόδε. Ἦσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῦνες καλάμιναι, ὅσαι δ' αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἦσαν, καλάμου εἶχον τὰς ὀροφάς. Τούτων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ὡς ἐνέπρησε, αὐτίκα ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίην ἰδὼν τὸ πῦρ ἐπενέμετο τὸ ἄστν πᾶν. Καιομένου δὲ τοῦ ἄστεος οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλι, ἀπολαμφθέντες πάντοθεν, ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστεος, συνέρρεον ἕς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν, ὅς σφι ψῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τμῶλου διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτα ἐς τὸν Ἐρμον ποταμὸν ἐκδιδοῖ, ὃ δὲ ἐς θάλασσαν ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἱ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἠναγκάζοντο ἀμύνεσθαι. Οἱ δὲ Ἰῶνες ὄρέοντες τοὺς μὲν τῶν πολεμίων ἀμυνομένους, τοὺς δὲ σὺν πλήθει πολλῶ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ οὖρος τὸ Τμῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

102 Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἰδὼν ἐπιχωρίας θεοῦ Κυβήβης, τὸ σκηπτόμενοι Πέρσαι ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἑλλήσι ἰρά. Τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐν τὸς Ἄλυος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυνθανόμενοι ταῦτα συνηλίζοντο καὶ ἐβώθεον τοῖσι Λυδοῖσι. Καὶ κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἐόντας τοὺς Ἰῶνας εὐρίσκουσι, ἐπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἰρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. Καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ Ἰῶνες, συμβαλόντες δὲ πολλὸν ἐσώθησαν. Καὶ πολ-

λοὺς αὐτῶν οἱ Πέρσαι φρονεύουσι ἄλλους τε οὐνομαστούς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδεα στρατηγέοντα Ἐρετριέων, στεφανόρους τε ἀγῶνας ἀναραιοηκότα καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηρίου πολλὰ αἰνεθέντα. Οἱ δὲ αὐτῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλεις.

Τότε μὲν δὴ οὕτω ἠγωνίσαντο· μετὰ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν 105 τὸ παράπαν ἀπολιπόντες τοὺς Ἴωνας ἐπικαλεομένου σφέας πολλὰ δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρῳ οὐκ ἔφασαν τιμωρήσειν σφι. Ἴωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίης στερηθέντες, οὕτω γάρ σφι ὑπῆρχε πεποιημένα ἐς Δαρεῖον, οὐδὲν δὴ ἔσπον τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον ἐσκευάζοντο. Πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον Βυζάντιόν τε καὶ τὰς ἄλλας πόλεις πάσας τὰς ταύτη ὑπ' ἐωυτοῖσι ἐποιήσαντο, ἐκπλώσαντές τε ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον Καρίης τὴν πολλὴν προσεκτίσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ ἡ Καῦνος πρότερον οὐ βουλομένη συμμαχεῖν, ὡς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδις, τότε σφι καὶ αὕτη προσεγένετο. Κύπριοι δὲ ἐθελονταί σφι πάντες προσεγένοντο πλὴν Ἀμαθουσίω.

Βασιλεῖ δὲ Δαρείῳ ὡς ἐξηγγέλθη Σάρδις ἄλούσας ἐμπε- 105
 πρῆσθαι ὑπὸ τε Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων, τὸν δὲ ἡγεμόνα γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥστε ταῦτα συνυφανθῆναι, τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγόρην, πρῶτα μὲν λέγεται αὐτόν, ὡς ἐπύθετο ταῦτα, Ἰώνων οὐδένα λόγον ποιησάμενον, εὖ εἰδόντα, ὡς οὗτοί γε οὐ καταπροΐξονται ἀποστάντες, εἰρέσθαι, οἵτινες εἶεν οἱ Ἀθηναῖοι· μετὰ δὲ πυθόμενον αἰτῆσαι τὸ τόξον, λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα οἷσπὸν ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπεῖναι, καὶ μιν ἐς τὸν ἥερα βάλλοντα εἰπεῖν· «᾿Ω Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τείσασθαι»· εἶπαντα δὲ ταῦτα προστάξαι ἐνὶ τῶν θεραπόντων δειπνοῦ προκειμένου αὐτῷ ἐς τρεῖς ἐκάστοτε εἰπεῖν· «Δέσποτα, μέμνεο τῶν Ἀθηναίων».

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΕΡΑΤΩ

1. Ἄλωσις τῆς Μιλήτου καὶ τῶν ἄλλων Ἰωνικῶν πόλεων. —
Τέλος τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων.

(Κεφ. 6 - 7, 18, 20 - 21, 31 - 33, 42)

- 6 Συστραφέντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἐν ποιή-
σαντες στρατόπεδον ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τᾶλλα πολί-
7 σματα περὶ ἐλάσσοнос ποιησάμενοι. Ἰωσι δὲ πυνθανομέ-
νοισι ταῦτα ἔδοξε πεζὸν μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντί-
ξοον Πέρσησι, ἀλλὰ τὰ τείχεα ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους,
τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν ὑπολειπομένους μηδεμίαν τῶν νεῶν,
πληρώσαντας δὲ συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην προ-
ναυμαχίοντας Μιλήτου· ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος σμικρὴ ἐπὶ
τῇ πόλει τῇ Μιλησίων κειμένη. ✓
- 18 Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπεῖτε τῇ ναυμαχίᾳ ἐνίκων τοὺς Ἰώνας,
τὴν Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπο-
ρύσσοντες τὰ τείχεα καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες,
αἰρέουσι κατ' ἄκρης ἕκτω ἔτεϊ ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀ-
20 ρισταγόρου· καὶ ἠνδραποδίσαντο τὴν πόλιν. Ἐνθεῦτεν οἱ
ζωγρηθέντες τῶν Μιλησίων ἤγοντο ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ
σφεας Δαρεῖος κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας κατοίκησε ἐπὶ τῇ
Ἐρυθρῇ καλεομένη θαλάσῃ, ἐν Ἀμπῇ πόλει, παρ' ἣν Τί-
21 γρης ποταμὸς παραρρέων ἐς θάλασσαν ἐξιεῖ. Ἀθηναῖοι δὲ
δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτου ἀλώσι τῇ τε
ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυνίχῳ δρᾶμα Μιλή-
του ἄλωσιν καὶ διδάξαντι ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θέητρον,
καὶ ἐξημίωσάν μιν ὡς ἀναμνήσαντα οἰκῆμα κακὰ χιλίησι δρα-
χμῆσι, καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων χειμερίσας περὶ Μί- 31
λητον, τῷ δευτέρῳ ἔτει ὡς ἀνέπλωσε, αἰρέσει εὐπειτές τὰς
νήσους τὰς πρὸς τῇ ἡπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον καὶ
Τένεδον. Αἴρουν δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλιας τὰς Ἰά-
δας. Ταῦτά τε δὴ ἐποίουν καὶ τὰς πόλιας ἐνεπίμπρασαν αὐ- 32
τοῖσι τοῖσι ἰροῖσι. Οὕτω δὴ τὸ τρίτον Ἴωνες κατεδουλώ-
θησαν, πρῶτον μὲν ὑπὸ Λυδῶν, δις δὲ ἐπεξῆς τότε ὑπὸ
Περσέων.

Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατὸς 33
τὰ ἐπ' ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τοῦ Ἑλλησπόντου αἴρειε πάντα
τὰ γὰρ ἐπὶ δεξιὰ αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσησι ὑποχείρια ἦν γεγο-
νότα κατ' ἡπειρον. Εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ χῶραι τοῦ
Ἑλλησπόντου αἶδε, - Χερσονήσός τε, ἐν τῇ πόλιες συχναὶ
ἐνεισι, καὶ Πέρινθος καὶ τὰ τείχεα τὰ ἐπὶ Θρηίκης καὶ Ση-
λυμβροίη τε καὶ Βυζάντιον.

Μετὰ δὲ Ἀρταφέρνης, ὁ Σαρδίῳν ὑπαρχος, μεταπέμ- 40
ψάμενος ἀγγέλους ἐκ τῶν πολιῶν συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι
τοὺς Ἴωνας ἠνάγκασε ποιέεσθαι, ἵνα δωσίδικοι εἶεν καὶ
μὴ ἀλλήλους φέροίεν τε καὶ ἄγοιεν. Ταῦτά τε ἠνάγκασε
ποιέειν καὶ τὰς χώρας σφέων μετρήσας κατὰ παρασάγγας,
τοὺς καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια, κατὰ δὴ τού-
τους μετρήσας φόρους ἔταξε ἐκάστοισι, οἱ κατὰ χώραν δια-
τελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἰεὶ ἔτι καὶ ἔς ἐμέ,
ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέρνηος· ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ
ταῦτά, τὰ καὶ πρότερον εἶχον. Καί σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν.

2. Ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς Ἑλλάδος (492).

(Κεφ. 43 - 45)

Ἄμα δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατη- 43
γῶν ἐκ βασιλέος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρούεω κατέβαινε ἐπὶ θά-

λασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἅμα ἀγόμενος πολλὸν δὲ ναυτικόν. Ἔγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπεῖτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἐπὶ νεὸς ἐκομίζετο ἅμα τῆσι ἄλλησι νηυσί, στρατιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἦγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. Ὡς δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα τοὺς τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας δημοκρατίας κατίστη ἐς τὰς πόλεις. Ταῦτα δὲ ποιήσας ἠπειέγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. Ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλός, διαβάντες τῆσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπορεύοντο δὲ ἐπί τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας.

44 Αὗται μὲν ὧν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου· ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας δύναιντο καταστρέφειν τῶν Ἑλληνίδων πολιῶν, τοῦτο μὲν δὴ τῆσι νηυσὶ Θασιούς οὐδὲ χειρὰς ἀνταιραμένους κατεστρέψαντο, τοῦτο δὲ τῶ πεζῶ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκτίσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα. Ἐκ μὲν δὴ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἠπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὁρμώμενοι τὸν Ἄθων περιέβαλλον. Ἐπιπεσὼν δὲ σφι περιπλεύουσι βορέης ἄνεμος μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τρηχέως περιέσπε πλήθει πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων. Λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδестаτίας ἐούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀραζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἠπιστέατο, καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ ῥίγει.

45 Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἔπρησσε, Μαρδονίῳ

δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ νυκτὸς Βρύγοι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καὶ σφρων πολλοὺς φρονεύουσι οἱ Βρύγοι, Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τροματίζουσι. Οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτοὶ δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ διή πρότερον ἀπανέστη ἐκ τῶν χωρέων τούτων Μαρδόνιος, πρὶν ἢ σφρας ὑποχειρίους ἐποιήσατο. Τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν στρατιὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βρύγους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ τὸν Ἄθων. Οὗτος μὲν νυν ὁ στόλος αἰσχρῶς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

3. Ἐκστρατεία τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνηους κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

(Κεφ. 94 - 97, 100 - 103, 105 - 117, 119 - 120)

α') Πλοῦς τοῦ περσικοῦ στόλου διὰ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Ἄλωσις τῆς Ἐρετρίας.

(Κεφ. 94 - 97, 100 - 101)

Δευτέρῳ δὲ ἔτει τούτων ὁ Δαρεῖος Μαρδόνιον μὲν φλαύ- 94
 ρως πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης, ἄλλους
 δὲ στρατηγούς ἀποδέξας ἀπέστειλε ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ
 Ἀθήνας, Δᾶτίν τε, ἐόντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρνηα,
 τὸν Ἀρταφέρνηος παῖδα, ἀδελφιδέον ἑωυτοῦ· ἐντειλάμενος
 δὲ ἀπέπεμπε ἕξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν
 ἀγαγεῖν ἑωυτῷ ἐς ὄψιν τὰ ἀνδράποδα.

Ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι 95
 παρὰ βασιλέος ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήμιον πεδίον,
 ἅμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλόν τε καὶ εὖ ἐσκευασμέ-
 νον, ἐνθαῦτα στρατοπεδευμένοι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς
 πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ
 ἵππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτει προεῖπε τοῖσι ἑωυτοῦ

δασμοφόροισι Δαρεῖος ἐτοιμάζειν. Ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ἐξακοσίησι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. Ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἠπειρον εἶχον τὰς νέας ἰθὺ τοῦ τε Ἐλλησπόντου καὶ τῆς Θρηίκης, ἀλλ' ἐκ Σάμου ὀρμώμενοι παρὰ τε Ἰκαρον καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο, ὥς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, δέισαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Ἄθω, ὅτι τρίτῳ πρότερον ἔτει ποιούμενοι ταύτῃ τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας ἠγάγκαζε πρότερον οὐκ ἀλοῦσα.

96 Ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέμειξαν τῇ Νάξῳ (ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ πρώτην ἐπεῖχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι μεμνημένοι τῶν πρότερον), οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ οὖρεα οἴχοντο φεύγοντες οὐδὲ ὑπέμειναν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι, τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱερά καὶ τὴν πόλιν. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνήγοντο.

97 Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίεον, οἱ Δῆλιοι ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον οἴχοντο φεύγοντες ἐς Τήνον. Τῆς δὲ στρατιῆς καταπλευούσης ὁ Δᾶτις προπλώσας οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηναίῃ· αὐτὸς δὲ πυθόμενος, ἵνα ἦσαν οἱ Δῆλιοι, πέμπων κήρυκα ἠγόρευέ σφι τάδε· «Ἄνδρες ἱεοί, τί φεύγοντες οἴχεσθε οὐκ ἐπιτήδεα καταγνόντες κατ' ἐμεῦ; Ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω καὶ μοι ἐκ βασιλέος ὧδε ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώρην μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς. Νῦν ὦν καὶ ἄπιτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε». Ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι, μετὰ δὲ λιβανωτοῦ τριηκόσια τέλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθύμισε.

Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἅμα τῷ στρατῷ ἐπὶ 100 τὴν Ἐρετριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας. Ἐρετριέες δὲ πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπιπλέουσιν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο τὴν ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχιλίους τοὺς κληρουχέοντας τῶν ἵπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώραν, τούτους σφι διδοῦσι τιμωροὺς. Τῶν δὲ Ἐρετριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα, οἱ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρόνεον δὲ διφασίας ἰδέας· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης, ἄλλοι δὲ αὐτῶν ἴδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω οἴσεσθαι προδοσίην ἐσκευάζοντο. Μαθὼν δὲ τούτων ἑκάτερα, ὡς εἶχε, Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι ἠκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, προσεδέετό τε ἀπαλλάσσεσθαι σφεας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίνη συμβουλεύσαντι πείθονται.

Καὶ οὗτοι μὲν διαβάντες ἐς Ὠρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐ-¹⁰¹τούς· οἱ δὲ Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς χώρας κατὰ Ταμύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο καὶ παρεσκευάζοντο ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. Οἱ δὲ Ἐρετριέες ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν· εἴ κως δὲ διαφυλάξειαν τὰ τεῖχεα, τούτου σφι πέρι ἔμελε, ἐπεῖτε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. Προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἐπὶ ἕξ μὲν ἡμέρας ἔπιπτον πολλοὶ ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἐβδόμῃ Εὐφορβός τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φύλαγρος ὁ Κυνέω, ἄνδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, προδιδοῦσι τοῖσι Πέρσησι. Οἱ δὲ ἐσελθόντες ἐς

τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱρὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠνδραποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς.

β') Ἀπόβασις τῶν Περσῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν.—Προπαρασκευαὶ τῶν Ἀθηναίων πρὸς μάχην.—Μιλτιάδης.

(Κεφ. 102 - 103, 105 - 109)

- 102 Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας ἔπλεον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν κατεπειγόντες τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταῦτά τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν, τὰ καὶ τοὺς Ἐρετρίεας ἐποίησαν. Καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθῶν ἐπιτηδεότατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτω
- 103 τῆς Ἐρετρίης, ἐς τοῦτό σφι κατηγέετο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτου. Ἀθηναῖοι δέ, ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβώθηον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. Ἦγον δὲ σφεας στρατηγοὶ δέκα, τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Σιτησαγόρευο κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηνέων Πεισίστρατον τὸν Ἰπποκράτεος. Οὗτος δὴ ὁ Μιλτιάδης ἦκων ἐκ τῆς Χερσονήσου ἐστρατήγεε Ἀθηναίων.
- 105 Καὶ πρῶτα μὲν ἑόντες ἕτι ἐν τῷ ἄστεϊ οἱ στρατηγοὶ ἀποπέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετῶντα. Τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος δευτεροῦς ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε· «ὦ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμῶν δέονται σφίσι βοθῆσαι καὶ μὴ περιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἑλλησι δουλοσύνη περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ γὰρ νῦν Ἐρέτριά τε ἠνδραπόδισται καὶ πόλι λογίμῃ ἢ Ἑλλὰς γέγονε ἀσθενεστέρη».

Ὁ μὲν δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε, τοῖσι δὲ ἔαδε 106
 μὲν βωθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δέ σφι ἦν τὸ παραυ-
 τικά ποιέειν ταῦτα οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν
 γὰρ ἰσταμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι
 ἔφασαν μὴ οὐ πλήρεος ἐόντος τοῦ κύκλου. Οὗτοι μὲν νυν 107
 τὴν πανσέληνον ἔμενον, τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέετο Ἴπ-
 πίης ὁ Πεισιστράτου ἐς τὸν Μαραθῶνα. Ἀθηναίοισι δὲ
 τεταγμένοισι ἐν τεμένει Ἡρακλέος ἐπῆλθον βωθέοντες
 Πλαταιέες πανδημεῖ· καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσαν σφέας αὐ-
 τοῦς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνους ὑπὲρ αὐ-
 τῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὺς ἤδη ἀναραιοῦσαν.

Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνῶ- 108
 μαι, τῶν μὲν οὐκ ἐόντων συμβαλεῖν (ὀλίγους γὰρ εἶναι)
 στρατιῇ τῇ Μήδων, τῶν δὲ καὶ Μιλτιάδεω κελευόντων.
 Ὡς δὲ δίχα τε ἐγίνοντο καὶ ἐνίκα ἡ χείρων τῶν γνω-
 μέων, ἐνταῦθα, ἦν γὰρ ἐνδέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τῷ κυάμφ
 λαχὼν Ἀθηναίων πολεμαρχεῖν (τὸ παλαιὸν γὰρ Ἀθη-
 ναῖοι ὁμόψηρον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατη-
 γοῖσι)—ἦν δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος—,
 πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης ἔλεγε τάδε.

« Ἐν σοῖν νῦν, Καλλίμαχε, ἐστὶ ἢ καταδουλώσαι Ἀθή- 109
 νας ἢ ἐλευθέρως ποιήσαντα μνημόσυνον λιπέσθαι ἐς τὸν
 ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷον οὐδὲ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀρι-
 στογείτων. Νῦν γὰρ δὴ, ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίν-
 δυνον ἤκουσι μέγιστον, καὶ ἦν μὲν γε ὑποκύψωσι τοῖσι
 Μήδοισι, Σέδεκται, τὰ πείσονται παραδεδομένοι Ἴππῆι, ἦν
 δὲ περιγένηται αὕτη ἡ πόλις, οἷη τέ ἐστὶ πρώτη τῶν Ἐλ-
 ληνίδων πολιῶν γενέσθαι. Κῶς ὦν δὴ ταῦτα οἶά τέ ἐστι
 γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τοι τούτων ἀνήκει τῶν πρηγμα-
 τῶν τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσω. Ἡμέων τῶν

στρατηγῶν ἐόντων δέκα δίχα γίνονται αἱ γνώμαι, τῶν μὲν κελευόντων συμβάλλειν, τῶν δὲ οὐ. Ἦν μὲν νυν μὴ συμβάλωμεν, ἔλπομαί τινα σιάσιν μεγάλην διασεισείν ἐμπεσοῦσαν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, ὥστε μηδίσοι· ἦν δὲ συμβάλωμεν, πρὶν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων οἰοί τέ εἶμεν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ. Ταῦτα ὦν πάντα ἐς σὲ νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο ἤρτηται· ἦν γὰρ σὺ γνώμη τῇ ἐμῇ προσθῆ, ἔστι τοι πατρίς τε ἐλευθέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἦν δὲ τὴν τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν ἔλη, ὑπάρξει τοι, τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν, τὰ ἐναντία».

Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκίᾳται τὸν Καλλίμαχον προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμάρχου τῆς γνώμης ἐκεκύρωτο συμβάλλειν.

γ') Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη (490).

(Κεφ. 110 - 117, 119 - 120)

- 110 Μετὰ δὲ οἱ στρατηγοί, τῶν ἢ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὡς ἐκάστου αὐτῶν ἐγένετο πρυτανήη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρεδίδοσαν· ὁ δὲ δεκόμενος οὔτι κω συμβολὴν ἐποιέετο,
- 111 πρὶν γε δὴ αὐτοῦ πρυτανήη ἐγένετο. Ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὧδε οἱ Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρας ἠγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. Ἠγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέκοντο, ὡς ἠριθμύοντο, αἱ φυλαὶ ἐχόμεναι ἀλλήλων· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας Πλαταιέες. Ἀπὸ ταύτης δὲ τῆς μάχης, θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων ἐς τὰς πανηγύριαις τὰς

ἐν τῆσι πεντετηρίσι γινομένας, κατεύχεται ὁ κῆρυξ ὁ Ἀθηναῖος ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. Τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι ἐγίνετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγίνετο ἐπὶ τάξις ὀλίγας, καὶ ταύτη ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἕρρωτο πλήθει.

Ὡς δὲ σφι διετέτακτο καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλά, ἐν-112
θαῦτα, ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἴεντο ἐς τοὺς βαρβάρους. Ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν ἢ ὀκτώ. Οἱ δὲ Πέρσαι ὀρέοντες δρόμῳ ἐπιόντας παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι, μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυ ὀλεθρίην, ὀρέοντες αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι οὔτε τοξευμάτων. Ταῦτα μὲν νυν οἱ βάρβαροι κατείκαζον· Ἀθηναῖοι δέ, ἐπεὶ τε ἀθροοὶ προσέμειξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. Πρῶτοί μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολέμους ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὀρέοντες καὶ ἄνδρας τοὺς ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἑλλήσι καὶ τὸ οὔνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι.

Μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι χρόνος ἐγίνετο πολλός. 113
Καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοί τε καὶ Πλαταιεές. Νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν συναγαγόντες τὰ κέρα ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. Φεύγουσι δὲ τοῖσι

- Πέρσῃσι εἶποντο κόπτοντες, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπίκοντο· ἀπικόμενοι δὲ πῦρ τε αἵτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο
 114 τῶν νεῶν. Καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ὁ πολέμαρχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ' ἔθανε τῶν στρατηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασύλεω· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εὐφορίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεός, τὴν χεῖρα ἀποκοπεῖς πελέκει πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοί.
- 115 Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ τοιούτῳ Ἀθηναῖοι· τῆσι δὲ λοιπῆσι οἱ βάρβαροι ἐξανακρουσόμενοι καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἔλιπον τὰ ἐξ Ἐρετρίας ἀνδράποδα, περιέπλεον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ. Αἰτίη δὲ ἔσχε ἐν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμεωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα
 116 ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδέξαι ἀσπίδα ἐοῦσι ἤδη ἐν τῆσι νηυσὶ. Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλεον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δέ, ὡς ποδῶν εἶχον, ἐβώθειον ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔφθισάν τε ἀπικόμενοι, πρὶν ἢ τοῖς βαρβάρους ἦκειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυνοσάργει. Οἱ δὲ βάρβαροι τῆσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου (τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων) ὑπὲρ τούτου ἀνακωχέυσαντες τὰς νέας ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς
 117 τὴν Ἀσίην. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρβάρων κατὰ ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἀνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκατὸν καὶ ἐνενήκοντα καὶ δύο.
- 119 Τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἠνδραποδισμένους Δατίς τε καὶ Ἀρταφέρνης, ὡς προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίην πλέοντες, ἀνήγαγον ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰγμάλωτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας ἐνεῖχέ σφι δεινὸν χόλον,

οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἑρετριέων ἐπέιτε δὲ εἶδέ σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἑωυτὸν καὶ ὑποχειρίους ἑωυτῷ ἔοντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλὰ σφεας τῆς Κισσίας χώρας κατοίκισε ἐν σταθμῷ ἑωυτοῦ, τῷ οὐνομά ἐστι Ἀρδέρικκα, ἀπὸ Σούσων δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι. Ἐνθαῦτα τοὺς Ἑρετριέας κατοίκισε βασιλεύς, οἱ καὶ μέχρι ἐμέο εἶχον τὴν χώραν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν. Τὰ μὲν δὴ περὶ Ἑρετριέας ἔσχε οὕτω.

Λακεδαιμονίων δὲ ἦκον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχίλιοι μετὰ¹²⁰ τὴν πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν οὕτω, ὥστε τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. Ὑστεροὶ δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς ἰμείροντο ὁμῶς θεήσασθαι τοὺς Μήδους· ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα ἐθείσαντο. Μετὰ δὲ αἰνέοντες Ἀθηναίους καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαλλάσσουντο ὀπίσω.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΠΟΛΥΜΝΙΑ

[Ὁ Δαρεῖος μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἤρχισε νὰ παρασκευάζεται εἰς νέαν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ μεταξὺ ὄμως ἀπέθανε καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς του Ξέρξης. Οὗτος ἀποφασίζει αὐτοπροσώπως νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν τρίτην κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη προητοιμάσθη, ἀνεχώρησε τὸ 480 ἀπὸ τὰς Σάρδεῖς μὲ ὄλον τὸν στρατὸν του διευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἑλλησποντον, ὅπου εἶχε συναθροισθῆ καὶ ὄλος ὁ στόλος.]

Ὁ περσικὸς στρατὸς διαβάς τὸν Ἑλλησποντον μετὰ πορείαν ὀλίγων ἡμερῶν συνηθροίσθη εἰς τὸν Δορίσκον, μεγάλην παραθαλάσσιον πεδιάδα τῆς Θυράκης, ὅπου πλεύσας ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἶχε φθάσει καὶ ὁ στόλος. Ἐδῶ ὁ Ξέρξης παρατάσσει καὶ ἀριθμεῖ τὸν στρατὸν του καὶ τὸ μὲν πλῆθος τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ εὗρεθῆ ἐν ἑκατομμύριον ἑπτακόσμιαι χιλιάδες, καὶ τοῦ ἵππικοῦ ὀγδοήκοντα χιλιάδες, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν πολεμικῶν πλοίων ἔφθασεν εἰς χίλια διακόσια ἑπτὰ, καὶ τῶν φορηγῶν καὶ ἱππαγωγῶν εἰς τρεῖς χιλιάδας.]

1. Ὁ Ξέρξης ἐπιθεωρεῖ ἐν Δορίσκῳ τὸν πεζικὸν καὶ ναυτικὸν στρατὸν.—Διάλογος Ξέρξου καὶ Δημαράτου.

(Κεφ. 100 - 105)

100 Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἠριθμήθη τε καὶ διετάχθη ὁ στρατός, ἐπεθύμησε αὐτός σφεας διεξελάσας θεήσασθαι. Μετὰ δὲ ἐποίησε τοῦτο, καὶ διεξελαύνων ἐπὶ ἄρματος παρὰ ἔθνος ἐν ἕκαστον ἐπυνθάνετο, καὶ ἀπέγραφον οἱ γραμματισταί, ἕως ἕξ ἑσχάτων ἐς ἑσχάτα ἀπίκετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τοῦ πεζοῦ. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποίητο, τῶν νεῶν κατεκλυσθεισέων ἐς θάλασ-

σαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετεκβάς ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς νέα Σιδωνίην ἴζετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσῇ καὶ παρέπλεε παρὰ τὰς πύρας τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἐκάστας ὁμοίως καὶ τὸν πεζὸν καὶ ἀπογραφόμενος. Τὰς δὲ νέας οἱ ναύαρχοι ἀναγαγόντες ὅσον τε τέσσερα πλέθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνεκώχουον, τὰς πύρας ἐς γῆν τρέψαντες πάντες μετωπηδὸν καὶ ἐξοπλίσαντες τοὺς ἐπιβάτας ὡς ἐς πόλεμον. Ὁ δ' ἐντὸς τῶν προφρέων πλέων ἐθῆετο καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ.

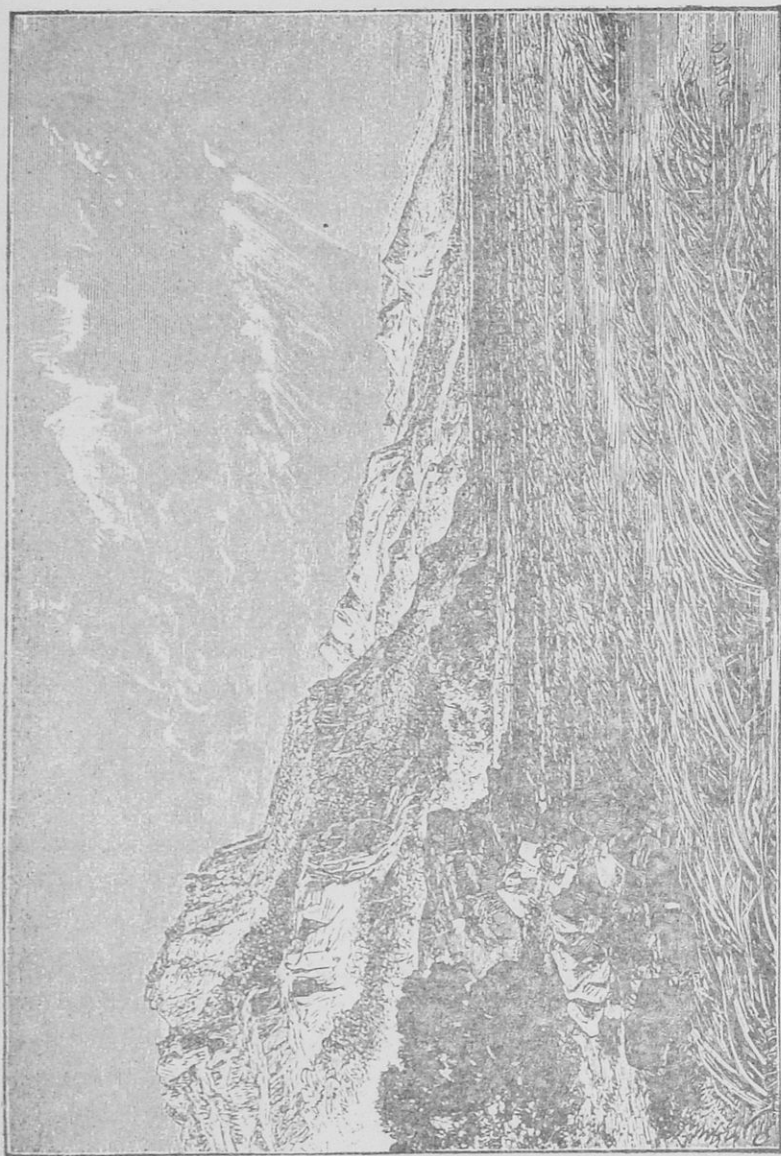
Ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε καὶ ἐξέβη ἐκ τῆς νεός, με-¹⁰¹τεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος συστρατευόμενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καλέσας δ' αὐτὸν εἶρετο τάδε· «Δημάρητε, νῦν μοί σε ἡδύ ἐστι εἰρέσθαι, τὰ θέλω. Σὺ εἶς Ἕλληνα τε καί, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων, πόλιος οὔτ' ἐλαχίστης οὔτ' ἀσθνεσεστάτης. Νῦν ὦν μοι τόδε φράσον, εἰ Ἕλληνες ὑπομενεύουσι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι. Οὐ γάρ, ὡς ἐγὼ δοκέω, οὐδ' εἰ πάντες Ἕλληνες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς ἐσπέρης οἰκέοντες ἄνθρωποι συλληχθείησαν, οὐκ ἀξιόμαχοι εἰσι ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομεῖναι, μὴ ἔοντες ἄρθημοι. Θέλω μέντοι καὶ τὸ ἀπὸ σεῦ, ὁκοῖόν τι λέγεις περὶ αὐτῶν, πυθέσθαι». Ὁ μὲν ταῦτα εἰρώτα, ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη· «Βασιλεῦ, κότερα ἀληθείη χρήσωμαι πρὸς σὲ ἢ ἡδονῇ;». Ὁ δὲ μὲν ἀληθείη χρήσασθαι ἐκέλευε, φὰς οὐδὲν οἱ ἀηδέστερον ἔσεσθαι ἢ πρότερον ἦν.

Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε Δημάρητος, ἔλεγε τάδε· «Βασιλεῦ,¹⁰² ἐπειδὴ ἀληθείη χρήσασθαι πάντως μὲ κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευδόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἀλώσεται, ἴσθι, ὅτι τῇ Ἑλλάδι πενίη μὲν αἰεὶ κοτε σύντροφός ἐστι, ἀρετὴ δὲ ἔπακτός ἐστι, ἀπὸ τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου ἰσχυροῦ· τῇ διαχρεωμένη ἢ Ἑλλὰς τήν τε πενίην ἀπα-

μύνεται καὶ τὴν δεσποσύνην. Αἰνέω μὲν νῦν πάντας Ἑλληνας τοὺς περὶ ἐκείνους τοὺς Δωρικοὺς χώρους οἰκημένους, ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ περὶ πάντων τούσδε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων μούνων, πρῶτα μὲν ὅτι οὐκ ἔστι ὅπως κοτὲ σοὺς δέξονται λόγους δουλοσύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι, αὐτῆς δὲ ὡς ἀντιώσσονται τοι ἐς μάχην, καὶ ἦν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πάντες τὰ σὰ φρονέωσι. Ἀριθμοῦ δὲ πέρι μὴ πύθη, ὅσοι τινὲς ἐόντες ταῦτα ποιέειν οἰοί τ' εἶσι· ἦν τε γὰρ τύχῳσι ἐξεστρατευμένοι χίλιοι, οὗτοι μαχήσονται τοι, ἦν τε ἐλάσσονες τούτων, ἦν τε καὶ πλεῦνες».

103 Ταῦτα ἀκούσας Ἐξέρξης γελᾶσας ἔφη· «Δημάρητε, οἷον ἐφθέγγεαι ἔπος, ἄνδρας χιλίους στρατιῇ τοσῆδε μαχήσεσθαι. Κῶς ἂν δυναίατο χίλιοι ἢ καὶ μύριοι ἢ καὶ πεντακισμύριοι, ἐόντες γε ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως καὶ μὴ ὑπ' ἐνὸς ἀρχόμενοι, στρατῶ τοσῶδε ἀντιστῆναι; Ἐπεὶ τοι πλεῦνες περὶ ἓνα ἕκαστον γινόμεθα ἢ χίλιοι, ἐόντων ἐκείνων πέντε χιλιάδων. Ὑπὸ μὲν γὰρ ἐνὸς ἀρχόμενοι κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον γενοίαιτ' ἂν, δαιμαίνοντες τοῦτον, καὶ παρὰ τὴν ἑωυτῶν φύσιν ἀμείνονες, καὶ ἴοιεν ἀναγκαζόμενοι μάλιστα ἐς πλεῦνας ἐλάσσονες ἐόντες· ἀνειμένοι δὲ ἐς τὸ ἐλεύθερον οὐκ ἂν ποιέοιεν τούτων οὐδέτερα. Δοκέω δὲ ἔγωγε καὶ ἀνισωθέντας πλήθει χαλεπῶς ἂν Ἕλληνας Πέρσῃσι μούνοισι μάχεσθαι».

104 Πρὸς ταῦτα Δημάρητος λέγει· «ὦ βασιλεῦ, ἀρχῆθεν ἠπιστάμην, ὅτι ἀληθεῖη χρώμενος οὐ φίλα τοι ἐρέω. Σὺ δὲ ἐπεὶ ἠνάγκασας λέγειν τῶν λόγων τοὺς ἀληθεστάτους, ἔλεγον τὰ κατήκοντα Σπαρτιήτησι. Καίτοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἐστοργῶς ἐκείνους, αὐτὸς μάλιστα ἐξεπίσται, οἷ με τιμὴν τε καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πατρώια ἄπολιν τε καὶ φυγάδα πεποιήκασι, πατὴρ δὲ σὸς ὑποδεξάμενος βίον τέ μοι καὶ οἶκον ἔδωκε. Οὐκ ὦν οἶκός ἐστι ἄνδρα τὸν σῶφρονα

Θερμοπύλαι

εὐνοίαν φαινομένην διωθέεσθαι, ἀλλὰ στέργειν μάλιστα. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κατὰ μὲν ἓνα μαχόμενοι οὐδαμῶν εἰσι κακίονες ἀνδρῶν, ἀλέες δὲ ἄριστοι ἀνδρῶν ἀπάντων. Ἐλεύθεροι γὰρ ἔόντες οὐ πάντα ἐλεύθεροὶ εἰσι· ἔπεστι γὰρ σφι δεσπότης νόμος, τὸν ὑποδειμαίνουσι πολλῶ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ σοὶ σέ. Ποιεῦσι γῶν, τὰ ἂν ἐκεῖνος ἀνώγει· ἀνώγει δὲ τωὐτὸ αἰεὶ, οὐκ ἔῶν φεύγειν οὐδὲν πλῆθος ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξει ἐπικρατέειν ἢ ἀπόλλυσθαι. Σοὶ δὲ εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυηρέειν, τᾶλλα σιγᾶν θέλω τὸ λοιπόν· νῦν δὲ ἀναγκασθεῖς ἔλεξα. Γένοιτο μέντοι κατὰ νόον τοι, βασιλεῦ».

105 Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο, Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά τε ἔτρεψε καὶ οὐκ ἐποίησατο ὀργὴν οὐδεμίαν, ἀλλ' ἠπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο.

[Ἀπὸ τὸν Δορίσκον ὁ Ξέρξης ἐξακολουθεῖ τὴν διὰ τῆς Θράκης πρὸς τὴν Μακεδονίαν πορείαν. Οἱ Ἕλληνες κατανοήσαντες τὸν ἐπιχειρούμενον κατὰ τῆς Ἑλλάδος κίνδυνον συνήλθον εἰς σύνοδον ἐν τῶ Ἴσθμῳ τῆς Κορίνθου· ἐδῶ ἀποφασίζεται 1) νὰ καταληφθῇ διὰ στρατοῦ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, ἵνα ἐμποδισθῇ ἢ πρὸς τὰ πρόσω πορεία τοῦ Ξέρξου, ὁ ὁποῖος ἐν τῶ μεταξὺ εἶχεν εἰσβάλει διὰ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Μαλίδα χώραν, καὶ 2) νὰ πλεύσῃ ὄλος ὁ ἑλληνικὸς στόλος εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον, ἵνα ἀντιταχθῇ κατὰ τοῦ περσικοῦ.]

2. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη (480).

(Κεφ. 201 - 213, 215 - 228)

α') Τὰ πρὸ τῆς μάχης.

(Κεφ. 201 - 209)

201 Βασιλεῦς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν

τῆ Τριχινίῃ, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐν τῇ διόδῳ· καλέεται δὲ ὁ χώρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι. Ἐστρατοπεδεύοντο μὲν νυν ἑκάτεροι ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοισι, ἐπεκράτεε δὲ ὁ μὲν τῶν πρὸς βορέην ἄνεμον ἐχόντων πάντων μέχρι Τρηχίνος, οἱ δὲ τῶν πρὸς νότον καὶ μεσαμβρίην φερόντων ἐπὶ ταύτης τῆς ἡπείρου.

Ἦσαν δὲ οἶδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην²⁰² ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ· Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὀπλίται καὶ Τεγεητέων καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεες ἑκατέρων, ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίας εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίας χίλιοι· τοσοῦτοι μὲν Ἀρκάδων, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι καὶ ἀπὸ Φλειοῦντος διηκόσιοι καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα. Οὗτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρεῖσαν, ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι. Πρὸς τούτοισι ἐπίκλητοι ἐγένοντο Λο-²⁰³ κροῖ τε οἱ Ὀπούντιοι παντρατιῇ καὶ Φωκέων χίλιοι. Αὐτοὶ γὰρ σφεας οἱ Ἕλληνες ἐπεκαλέσαντο λέγοντες δι' ἀγγέλων, ὡς αὐτοὶ μὲν ἤκοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων προσδόκιμοι πᾶσαν εἶεν ἡμέρην, ἢ θάλασσά τε σφι εἶη ἐν φυλακῇ ὑπ' Ἀθηναίων τε φρουρομένη καὶ Αἰγινητέων καὶ τῶν ἐς ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καὶ σφι εἶη δεινὸν οὐδέν· οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἀνθρωπὸν· εἶναι δὲ θνητὸν οὐδένα οὐδὲ ἔσσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ οὐ συνεμείχθη, τοῖσι δὲ μεγίστοισι αὐτῶν μέγιστα· ὀφείλειεν ὦν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὡς ἔοντα θνητόν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσεῖν. Οἱ δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι ἐβώθειον ἐς τὴν Τρηχίνα.

Τούτοισι ἦσαν μὲν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλιν²⁰⁴ ἑκάστων, ὁ δὲ θωμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρα-

τεύματος ἡγεόμενος Λακεδαιμόνιος ἦν Λεωνίδης ὁ Ἄνα-
 ξανδριδεω, κτησάμενος τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσ-
 205 δοκίτου. Οὗτος ὁ Λεωνίδης τότε ἦε ἐς Θερμοπύλας ἐπι-
 λεξάμενος ἄνδρας τε τοὺς κατεστειῶτας τριηκοσίους καὶ
 τοῖσι ἐτύγγανον παῖδες ἑόντες. Παραλαβὼν δὲ ἀπίκετο καὶ
 Θηβαίων, τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἶπον, τῶν
 ἐστρατήγεε Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. Τοῦδε δὲ εἵνεκεν τού-
 τους σπουδῆν ἐποιήσατο Λεωνίδης μύνους Ἑλλήνων πα-
 ραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο μηδίξειν· παρε-
 κάλεε ὧν ἐς τὸν πόλεμον θέλων εἰδέναι, εἴτε συμπέμψουσι
 εἴτε καὶ ἀπερέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν Ἑλλήνων συμ-
 μαχίην. Οἱ δὲ ἄλλα φρονέοντες ἔπεμπον.

206 Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρῶτους ἀπέπεμψαν
 Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους ὀρέοντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι στρα-
 τεύωνται μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἦν αὐτοὺς πυνθάνωνται
 ὑπερβαλλομένους· μετὰ δέ, Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμποδῶν,
 ἔμελλον ὀρτάσαντες καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ
 κατὰ τάχος βωθῆειν πανδημεῖ. Ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν
 συμμάχων ἐνένωντο καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιήσειν· ἦν
 γὰρ κατὰ ταῦτὸ Ὀλυμπιάς τούτοις τοῖσι πρήγμασι συμ-
 πεσοῦσα· οὐκ ὧν δοκέοντες κατὰ τάχος οὕτω διακριθῆσε-
 σθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον ἔπεμπον τοὺς προδρομούς.

207 Οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διενένωντο ποιήσειν· οἱ δὲ ἐν Θερ-
 μοπύλῃσι Ἕλληνες, ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ
 Πέρσης καταρρωδέοντες ἐβουλευόντο περὶ ἀπαλλαγῆς. Τοῖσι
 μὲν νυν ἄλλοισι Πελοποννήσιοις ἐδόκεε ἐλθοῦσι ἐς Πελο-
 πόνησον τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ· Λεωνίδης δέ, Φω-
 κέων καὶ Λοκρῶν περισπερχθέντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτοῦ
 τε μένειν ἐψηφίζετο πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλεις κε-

λεύοντάς σφι ἐπιβωθέειν, ὡς ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων στρατὸν τὸν Μήδων ἀλέξασθαι.

Ταῦτα βουλευομένων σφέων ἔπεμπε Ξέρξης κατάσκοπον ²⁰⁸ ἰπέα ἰδέσθαι, ὁκόσοι εἰσὶ καὶ ὅ τι ποίειεν· ἀκηκόεε γὰρ ἔτι ἐὼν ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἀλισμένη εἶη ταύτη στρατιὴ ὀλίγη, καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ὡς εἶησαν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Λεωνίδης, ἐὼν γένος Ἡρακλείδης. Ὡς δὲ προσήλασε ὁ ἰππεὺς πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐθηεῖτό τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γὰρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἶά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ ὄπλα ἐκέετο. Ἐτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. Τοὺς μὲν δὴ ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτενιζομένους. Ταῦτα δὴ θηεύμενος ἐθώμαζε καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. Μαθῶν δὲ πάντα ἀτρεκέως ἀπήλανε ὀπίσω κατ' ἡσυχίην· οὔτε γὰρ τις ἐδίωκε ἀλογίης τε ἐκύρησε πολλῆς· ἀπελθὼν τε ἔλεγε πρὸς Ξέρξην, τὰ περ ὁπώπεε πάντα.

Ἀκούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐόν, ὅτι ²⁰⁹ παρεσκευάζοντο ὡς ἀπολεόμενοι τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναμιν· ἀλλ' αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο ποίειν, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Ἀπικόμενον δέ μιν εἰρώτα Ξέρξης ἕκαστα τούτων, θέλων μαθεῖν τὸ ποιούμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. Ὁ δὲ εἶπε· «Ἦκουσας μὲν μευ καὶ πρότερον, εὔτε ὠρμέομεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων· ἀκούσας δὲ γέλωτά με ἔθευ λέγοντα, τῇ περ ὥρων ἐκβησόμενα τὰ πρήγματα ταῦτα· ἐμοὶ γὰρ τὴν ἀληθείην ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὃ βασιλεῦ, ἀγὼν μέγιστός ἐστι. Ἄκουσον δὲ καὶ νῦν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχησόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου,

καὶ ταῦτα παρασκευάζονται. Νόμος γάρ σφι οὕτω ἔχων ἐστὶ ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται. Ἐπίστασο δὲ ὅτι, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψαι, ἔστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων, τὸ σέ, βασιλεῦ, ὑπομενέει χειρὰς ἀνταειρόμενον· νῦν γὰρ πρὸς βασιληίην τε καὶ πόλιν καλλίστην τῶν ἐν Ἑλλησι προσφέρειαι καὶ ἄνδρας ἀρίστους». Κάρτα τε δὴ ἄπιστα Ἐέρξῃ ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶναι καὶ δευτέρα ἐπειρώτα, ὄντινα τρόπον τοσοῦτοι ἐόντες τῇ ἑωυτοῦ στρατιῇ μαχήσονται. Ὁ δὲ εἶπε· «ᾧ βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύστη, ἢ μὴ ταῦτά τοι ταύτη ἐκβῆ, τῇ ἐγὼ λέγω». Ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε τὸν Ἐέρξην.

β') Διήμερος μάχη ἐν τῷ στενῷ.

(Κεφ. 210 - 212)

- 210 Ἐέρξης τέσσερας μὲν δὴ παρεξῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφεας ἀποδρῆσεσθαι· πέμπτη δέ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο, ἀλλὰ οἱ ἐφαίνοντο ἀναιδείῃ τε καὶ ἀβουλίῃ διαχρεώμενοι μένειν, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς Μήδους τε καὶ Κισσίους θυμωθεῖς, ἐντειλάμενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ. Ὡς δ' ἐσέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἑλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοί, ἄλλοι δ' ἐπεσήισαν, καὶ οὐκ ἀπήλαυνον, καίπερ μεγάλως προσπταίοντες. Δῆλον δ' ἐποίησεν παντί τρω καὶ οὐκ ἦκιστα αὐτῷ βασιλεῖ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἀνθρώποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες. Ἐγένετο δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρας.
- 211 Ἐπεῖτε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα οὔτοι μὲν ὑπεξήισαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήισαν, τοὺς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεύς, τῶν ἦρχε Ὑδάρνης, ὡς δὴ οὔτοι γε εὐπετέως κατεργασόμενοι. Ὡς δὲ καὶ οὔτοι συνέσμιγον

τοῖσι Ἑλλησι, οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτά, ἅτε ἐν στεινοπόρῳ τε χώρῳ μαχόμενοι καὶ δούρασι βραχυτέροισι χρεώμενοι ἢ περ οἱ Ἑλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλήθει χρῆσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἀλλὰ τε ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι καί, ὅπως ἐντρέψαιαν τὰ νῶτα, ἀλέες φεύγεσκον δῆθεν· οἱ δὲ βάρβαροι ὀρέοντες φεύγοντας βοῆ τε καὶ πατάγῳ ἐπήσαν· οἱ δ' ἂν καταλαμβανόμενοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι, μεταστρεφόμενοι δὲ κατέβαλλον πλήθει ἀναριθμήτους τῶν Περσῶν· ἐπιπτον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνάετο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου πειρώμενοι καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω.

Ἐν ταύτησι τῆσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλέα²¹² θηεύμενον τρεῖς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δεῖσαντα περὶ τῇ στρατιῇ. Τότε μὲν οὕτω ἠγωνίσαντο, τῇ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἄμεινον ἀέθλεον· ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἴους τε ἔσσεσθαι ἔτι χειῖρας ἀνταίρασθαι συνέβαλλον. Οἱ δὲ Ἑλληνες κατὰ τάξις τε καὶ κατὰ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρεϊ ἕκαστοι ἐμάχοντο πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὔρος ἐτάχθησαν φυλάξοντες τὴν ἀτραπὸν. Ὡς δὲ οὐδὲν εὖρισκον ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι, ἢ τῇ προτεραίῃ ἐνῶρων, ἀπήλαυνον.

γ') Προδοσία τοῦ Ἐφιάλτου.

(Κεφ. 213, 215 - 218)

Ἀπορέοντας δὲ βασιλέως, ὅ τι χρήσεται τῷ παρεόντι²¹³ πρήγματι, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυδήμου, ἀνήρ Μηλιεύς, ἦλθέ οἱ

ἐς λόγους· ὅς μέγα τι παρὰ βασιλέος δοκέων οἴσεσθαι ἔφρασε τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὔρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτη ὑπομείναντας Ἑλλήνων. Ὑστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην, καὶ οἱ φυγόντι ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων τῶν ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. Χρόνος δὲ ὕστερον (κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηνάδεω, ἀνδρὸς Τρηχινίου.

215 Ξέρξης δέ, ἐπεὶ οἱ ἤρесе, τὰ ὑπέσχετο Ἐπιάλτης κατέργασεσθαι, αὐτίκα περιχαρῆς γενόμενος ἔπεμπε Ὑδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγεε Ὑδάρνης ὠρμέατο δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. Τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξεῦρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες, ἐξευρόντες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκέας τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φράξαντες τείχεϊ τὴν ἐσβολὴν ἦσαν ἐν σκέπη τοῦ πολέμου· ἐκ τόσου δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστὴ Μηλιεῦσι.

216 Ἐχει δὲ ὧδε ἡ ἀτραπὸς αὕτη ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ῥέοντος, οὖνομα δὲ τῷ οὔρεϊ τούτῳ καὶ τῇ ἀτραπῷ τούτῳ κέεται, Ἀνόπαια· καλεῖται δὲ ἡ Ἀνόπαια αὕτη κατὰ ῥάχιν τοῦ οὔρεος, λήγει δὲ κατὰ Ἀλτηνὸν πόλιν, πρώτην ἐοῦσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἀτραπὸν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωποῦ διαβάντες, ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες οὔρεα τὰ Οἰταίων, ἐν ἀριστερῇ δὲ τὰ Τρηχινίων. Ἡὼς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ ἐγένοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τοῦ οὔρεος. Κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ οὔρεος ἐφύλασσον, ὅς καὶ πρότερόν μιν δεδήλωται, Φωκέων χίλιοι ὄπλιται, ὄντες βρισμένοι τε τὴν σφετέραν χώραν καὶ φρουρέοντες τὴν ἀτραπὸν. Ἡ μὲν γὰρ κατὰ τὴν ἐσβολὴν ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῶν εἰρη-

ται· τὴν δὲ διὰ τοῦ οὔρου ἀτραπὸν ἐθελονταὶ Φωκέες ὑποδεξάμενοι Λεωνίδῃ ἐφύλασσον.

*Εμαθον δὲ σφεας οἱ Φωκέες ὧδε ἀναβεβηκότας· ἀνα-²¹⁸
βαίνοντες γὰρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ οὔρου πᾶν ἐν
δρυῶν ἐπίπλεον. *Ἦν μὲν δὴ νηνεμῆ, ψόφου δὲ γινομένου
πολλοῦ, ὡς οἰκὸς ἦν φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσί,
ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες καὶ ἐνέδυνον τὰ ὄπλα, καὶ αὐ-
τίκα οἱ βάρβαροι παρήσαν. Ὡς δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομέ-
νους ὄπλα, ἐν θώματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι γὰρ οὐδέν σφι
φανήσεσθαι ἀντίξοον ἐνεκύρησαν στρατῷ. Ἐνθαῦτα Ὑδάρ-
νης καταρρωδήσας, μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴ-
ρετο Ἐπιάτην, ὁποδαπὸς εἴη ὁ στρατός, πυθόμενος δὲ
ἀτρεκέως διέτασσε τοὺς Πέρσας ὡς ἐς μάχην. Οἱ δὲ Φω-
κέες, ὡς ἐβάλλοντο τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσί τε καὶ πυ-
κνοῖσι, οἴχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ οὔρου τὸν κόρυμβον
ἐπιστάμενοι, ὡς ἐπὶ σφέας ὠρμήθησαν ἀρχὴν, καὶ παρεσκευ-
άδατο ὡς ἀπολεόμενοι. Οὔτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον, οἱ
δὲ ἀμφὶ Ἐπιάτην καὶ Ὑδάρνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν οὐ-
δένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ οὔρου κατὰ τάχος.

δ) Ἡ ὑπὸ τοῦ Λεωνίδου ἀποπομπὴ τῶν συμμάχων.

(Κεφ. 219 - 222)

Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι Ἑλλήνων πρῶτον μὲν²¹⁹
ὁ μάντις Μεγιστίης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱερά ἔφρασε τὸν μέλλοντα
ἔσεσθαι ἅμα ἡοῖ σφι θάνατον. Ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἦσαν
οἱ ἐξαγγείλαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον. Οὔτοι μὲν ἔτι
νυκτὸς ἐσήμηναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκόποι καταδραμόντες
ἀπὸ τῶν ἄκρων ἤδη διαφαινούσης ἡμέρης. Ἐνθαῦτα ἐβου-
λεύοντο οἱ Ἕλληνες, καὶ σφεων ἐσχίζοντο αἱ γνῶμαι· οἱ

μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον. Μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλιν ἕκαστοι ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτῶ ἅμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτοῦ παρεσκευάδατο.

220 Λέγεται δὲ καί, ὡς αὐτὸς σφεας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται, κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρῆσαν οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐς τὴν ἦλθον φυλάξοντες ἀρχήν. Ταύτη καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλειστός εἰμι, Λεωνίδην, ἐπίετε αἰσθετο τοὺς συμμάχους ἔοντας ἀπροθύμους καὶ οὐκ ἐθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαι σφεας ἀπαλλάσσεσθαι, αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. Μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίη οὐκ ἐξηλείφετο. Ἐκέχρηστο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτησι χρωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἢ Λακεδαίμονα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἢ τὸν βασιλέα σφῶν ἀπολέσθαι. Ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην καὶ βουλόμενον κλέος καταθέσθαι μούνων Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμάχους δοκέω μᾶλλον ἢ γνώμῃ διενειχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους.

221 Μαρτύριον δέ μοι καὶ τότε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέρι γέγονε, ὅτι καὶ τὸν μάντιν, ὃς εἶπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ Μεγιστήν τὸν Ἀκαρνήνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος, τοῦτον τὸν εἶπαντα ἐκ τῶν ἱρώων τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν, φανερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμψων, ἵνα μὴ συναπόληται σφι. Ὁ δὲ ἀποπεμπόμενος αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέλιπε, τὸν δὲ παῖδα συστρατευόμενον, ἔοντα οἱ μωνογενέα, ἀπέπεμψε.

222 Οἱ μὲν νυν σύμμαχοι ἀποπεμπόμενοι οἴχοντό τε ἀπιόντες καὶ ἐπέιθοντο Λεωνίδῃ, Θεσπιέες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμει-

ναν μῶνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. Τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι (κατεῖχε γὰρ σφραγς Λεωνίδης ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιούμενος), Θεσπιέες δὲ ἐκόντες μάλιστα, οἳ οὐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. Ἐστρατήγεε δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμεω.

ε') Ὁ ὕστατος ἀγών.—Τιμητικά ἐπιγράμματα εἰς τοὺς πεσόντας.

(Κεφ. 223 - 228)

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποιήσατο, 223 ἐπισχὼν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθῶρην πρόσσόδον ἐποιέετο· καὶ γὰρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἐπιάλτεω οὕτω· ἀπὸ γὰρ τοῦ οὗρεος ἢ κατὰβασις συντομωτέρη τέ ἐστι καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλόν, ἤπερ ἢ περίοδος τε καὶ ἀνάβασις. Οἳ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξην προσήσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ἕλληνες, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιούμενοι, ἤδη πολλῶ μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπεξήσαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχένος. Τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ τείχεος φυλάσσοντες ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στεινόπορα ἐμάχοντο. Τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στείνων ἔπιπτον πλήθει πολλοὶ τῶν βαρβάρων· ὅπισθε γὰρ οἱ ἠγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μαστιγὰς ἐρράπιζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες. Πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ διεφθείροντο, πολλῶ δ' ἔτι πλεῦνες κατεπατέοντο ζωοὶ ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυμένου. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἅτε ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντα σφίσι ἔσσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιόντων τὸ οὖρος, ἀπεδεικνυντο, ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον, ἐς τοὺς βαρβάρους παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες. Δού-

ρατα μὲν νυν τοῖσι πλέοσι αὐτῶν τηνικαῦτα ἤδη ἐτύγγανε κατηγότα, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας.

224 Καὶ Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ οὐνομαστοὶ Σπορτιητέων, τῶν ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ οὐνόματα, ἐπυθόμην δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων. Καὶ δὴ καὶ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβροκόμης τε καὶ Ὑπεράνθης.

225 Ἐέρξω τε δὴ δύο ἀδελφοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι καὶ ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγένετο πολλός, ἕς ὃ τοῦτόν τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπεξείρυσαν καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐναντίους τετρακίς. Τοῦτο δὲ συνεστήκει, μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. Ὡς δὲ τούτου ἤκειν ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες, ἐνθεῦτεν ἤδη ἑτεροιοῦτο τὸ νεῖκος· ἕς τε γὰρ τὸ στεινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρειν ὀπίσω, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἴζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. Ὁ δὲ κολωνός ἐστι ἐν τῇ Ἰεσόδῳ, ὅκου νῦν ὁ λιθινὸς λέων ἔστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ. Ἐν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξιμένους μαχαίρησι, τοῖσι αὐτῶν ἐτύγγανον ἔτι περιεοῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες, οἱ μὲν ἕξ ἐναντίας ἐπισπόμενοι καὶ τὸ ἔρυμα τοῦ τείχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ περιελθόντες πάντοθεν περισταδόν.

226 Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενομένων, ὁμῶς λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηνέκης τὸν τότε φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος, πρὶν ἢ συμμειξαί σφεας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρὸς τευ τῶν Τρηχινίων, ὡς, ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπίωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν ὀϊστῶν ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτο πλῆθος αὐτῶν εἶ-

ναι· τὸν δέ, οὐκ ἐκπλαγέντα τούτοισι, εἶπαι, ἐν ἀλογίῃ ποι-
εῦμενον τὸ Μήδων πλῆθος, ὡς πάντα σφι ἀγαθὰ ὁ Τρη-
χίνιος ξεῖνος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν Μήδων τὸν
ἥλιον ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἢ μάχη καὶ οὐκ ἐν
ἡλίῳ. Ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιουτότροπᾶ ἔπεῦ φασι Διη-
νέεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα. Μετὰ δὲ 221
τοῦτον ἀριστεῦσαι λέγονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφοί,
Ἄλφρεός τε καὶ Μάρων, Ὀρσιφάντου παῖδες. Θεσπίων δὲ
εὐδοκίμεε μάλιστα, τῷ οὖνομα ἦν Διθύραμβος Ἀρματίδew.

Θαφθεῖσι δὲ σφι αὐτοῦ ταύτῃ, τῇ περ ἔπεσον, καὶ τοῖσι 222
πρότερον τελευτήσασι, ἢ τοὺς ὑπὸ Λεωνίδew ἀποπεμφθέν-
τας οἴχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε·

*Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τρηκοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες.*

Ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται, τοῖσι δὲ Σπαρ-
τήτησι ἰδίῃ·

*Ἦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.*

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο, τῷ δὲ μάντι τόδε·

*Μνήμα τόδε κλεινοῦ Μεγιστία, ὃν ποτε Μῆδοι
Σπερχειὸν ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι,
μάντιος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένης σάφα εἶδω·
οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἠγεμόνας προλιπεῖν.*

Ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος
ἐπίγραμμα, Ἀμφικτύονές εἰσὶ σφέας οἱ ἐπικοσμήσαντες· τὸ
δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίew Σιμωνίδης ὁ Λεωπρέεός ἐστι
κατὰ ξεινίην ὁ ἐπιγράφας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΟΥΡΑΝΙΑ

[Μετὰ τὴν μάχην τῶν Θερμοπυλῶν ὁ πεζὸς στρατὸς τῶν Περσῶν ἐκχυθεὶς εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα ἐρημώνει τὴν Φωκίδα, καίει τὰς Θεσπιάς καὶ Πλαταιὰς καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν Ἀττικὴν.]

1. Κατάπλους τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου εἰς τὴν Σαλαμίνα.—
Ἐκκένωσις τῶν Ἀθηνῶν.

(Κεφ. 40 - 42)

40 Ὁ δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου Ἀθηναίων δεηθέντων ἐς Σαλαμίνα κατίσχει τὰς νέας. Τῶν δὲ εἵνεκεν προσεδεήθησαν αὐτῶν σχεῖν πρὸς Σαλαμίνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παιδάς τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς δὲ καὶ βουλευσῶνται, τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται. Ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι ὡς ἐψευσμένοι γνώμης. Δοκέοντες γὰρ εὐρήσειν Πελοποννησίους πανδημεὶ ἐν τῇ Βοιωτῇ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὖρον οὐδὲν ἐόν, οἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἴσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόννησον περὶ πλείστου τε ποιευμένους περιεῖναι καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ, τὰ ἄλλα δὲ ἀπιέναι. Ταῦτα πυνθανόμενοι οὕτω δὴ προσεδεήθησάν σφεων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμίνα.

41 Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον ἐς τὴν Σαλαμίνα, Ἀθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἑωυτῶν. Μετὰ δὲ τὴν ἀπιξιν κήρυγμα ἐποιήσαντο, Ἀθηναίων τῇ τις δύναται σώζειν τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας. Ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλείστοι ἐς Τροϊζῆνα ἀπέστειλαν, οἱ δὲ ἐς

Αἴγιναν, οἱ δὲ ἐς Σαλαμίνα. Ἔσπευσαν δὲ ταῦτα ὑπεκθέσθαι, τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετεῖν καὶ δὴ καὶ τοῦδε εἵνεκεν οὐκ ἤκιστα· λέγουσι Ἀθηναῖοι ὄφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδαιτιᾶσθαι ἐν τῷ ἱερῷ. Λέγουσί τε ταῦτα καὶ δὴ καὶ ὡς ἐόντι ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμήνια μελιτόεσσα ἐστὶ. Αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν τῷ πρόσθε αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμουμένη τότε ἦν ἄψαυτος. Σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱερείης μᾶλλον τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προθυμότερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν ὡς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπυῖας τὴν ἀκρόπολιν. Ὡς δέ σφι πάντα ὑπεξεκέετο, ἔπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον.

Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτεμισίου ἐς Σαλαμίνα κατέσχον τὰς 42
 νέας, συνέρρεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζήνος· ἐς γὰρ Πώγωνα, τὸν Τροιζηνίων λιμένα, προεῖρητο συλλέγεσθαι. Ναύαρχος μὲν νυν ἐπὶν αὐτός, ὅσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης Εὐρυκλείδεω, ἀνὴρ Σπαρτιήτης, οὐ μέντοι γένεός γε τοῦ βασιληίου ἐών. Νέας δὲ πολλῶν πλείστας τε καὶ ἄριστα πλεούσας παρείχοντο Ἀθηναῖοι ὀγδώκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, πάρεξ τῶν πεντηκοντέρων, τριηκόσiai καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτώ.

2. Πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων.—Οἱ Πέρσαι εἰς τὴν Ἀττικὴν.—Ἄλωσις τῶν Ἀθηνῶν καὶ πυρπόλησις τῆς Ἀκροπόλεως αὐτῶν.

(Κεφ. 49 - 55)

Ὡς δὲ τὴν Σαλαμίνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν πο- 49
 λίων, ἐβουλεύοντο προθέντος Εὐρυβιάδεω γνώμην ἀποφαίνεσθαι τὸν βουλόμενον, ὅκου δοκεῖ ἐπιτηδεότατον εἶναι ναυμαχίην ποιέεσθαι, τῶν αὐτοὶ χωρέων, ἔγκρατέες εἰσί· ἡ

γὰρ Ἀττικὴ ἀπεῖτο ἤδη, τῶν δὲ λοιπέων περὶ προετίθει. Αἱ γινῶμαι δὲ τῶν λεγόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον πρὸς τὸν Ἰσθμὸν πλώσαντας ναυμαχέειν πρὸ τῆς Πελοποννήσου, ἐπιλέγοντες τὸν λόγον τόνδε, ὡς, ἦν νικηθέωσι τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν ἔόντες πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρὴ οὐδεμία ἐπιφανήσεται, πρὸς δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἔς τοὺς ἐρυτῶν ἐξοίσονται.

50 Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγομένων ἐηλύθει ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἀγγέλλων ἦκειν τὸν βάρβαρον ἔς τὴν Ἀττικὴν καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. Ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἅμα Ξέρξῃ, ἐμπρήσας Θεσπιέων τὴν πόλιν, αὐτῶν ἐκλελοιπότεων ἔς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἦκέ τε ἔς τὴν Ἀττικὴν καὶ πάντα ἐκεῖνα ἐδηρίου. Ἐνέπρησε δὲ Θεσπειάν τε καὶ Πλάταιαν πυθόμενος Θηβαίων, ὅτι οὐκ ἐμήδιζον. Ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσιος τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔνθεν πορεύεσθαι ἤρξαντο οἱ βάρβαροι, ἕνα αὐτοῦ διατρίψαντες μῆνα, ἐν τῷ διέβαινον ἔς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἑτέροισι μηνὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιάδεω ἄρχοντος Ἀθηναίοισι.

51 Καὶ αἰρέουσι ἔρημον τὸ ἄστν, καὶ τινὰς ὀλίγους εὐρίσκουσι τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ ἰσθμῷ ἔοντας, ταμίας τε τοῦ ἱεροῦ καὶ πένητας ἀνθρώπους, οἱ φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρῃσι τε καὶ ξύλοισι ἠμύνοντο τοὺς ἐπιόντας, ἅμα μὲν ὑπὸ ἀσθeneΐης βίου οὐκ ἐκχωρήσαντες ἔς Σαλαμίνα, πρὸς δὲ αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρηκέναι τὸ μαντήιον, τὸ ἢ Πυθίῃ σφί ἐχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι· αὐτὸ δὲ τοῦτο εἶναι τὸ κρησφύγετον κατὰ τὸ μαντήιον καὶ οὐ τὰς νέας.

52 Οἱ δὲ Πέρσαι ἰζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος ὄχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσι Ἀρήμιον πάγον, ἐπολιόρκεον τρόπον τοιόνδε· ὅκως στυπτεῖον περὶ τοὺς ὄϊστοὺς

περιθέντες ἄψιαν, ἐτόξευον ἐς τὸ φράγμα. Ἐνθαῦτα Ἀθηναίων οἱ πολιορκεόμενοι ὁμῶς ἠμύνοντο, καίπερ ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ ἀπιγμένοι καὶ τοῦ φράγματος προδεδωκότος. Οὐδὲ λόγους τῶν Πεισιστρατιδῶν προσφερόντων περὶ ὁμολογίης ἐνεδέκοντο, ἀμυνόμενοι δὲ ἄλλα τε ἀντεμνησθῶντο καὶ δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας ὀλοιοτρόχους ἀπίεσαν, ὥστε Ξέρξην ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἀπορίησι ἐνέχεσθαι οὐ δυνάμενόν σφεας ἐλεῖν.

Χρόνῳ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δὴ τις ἔξοδος τοῖσι βαρ-⁵³
 βάροισι· ἔδεε γὰρ κατὰ τὸ θεοπρόπιον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἠπείρῳ γενέσθαι ὑπὸ Πέρσῃσι. Ἐμπροσθε ὦν πρὸ τῆς ἀκροπόλιος, ὄπισθε δὲ τῶν πυλέων καὶ τῆς ἀνόδου, τῇ δὴ οὔτε τις ἐφύλασσε οὔτ' ἂν ἤλπισε, μὴ κοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀναβαίη ἀνθρώπων, ταύτη ἀνέβησάν τινες κατὰ τὸ ἶρὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρου, καίπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου. Ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς ἀναβεβηκότας οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, οἱ μὲν ἐρρίπτεον ἑωυτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφευγον. Τῶν δὲ Περσῶν οἱ ἀναβεβηκότες πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες τοὺς ἰκέτας ἐφόνευσαν· ἐπεὶ δὲ σφι πάντες κατέστρωοντο, τὸ ἶρὸν συλήσαντες ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.

Σχῶν δὲ παντελῶς τὰς Ἀθήνας Ξέρξης ἀπέπεμψε ἐς Σοῦ-⁵⁴
 σα ἄγγελον ἰπέα Ἀρταβάνῳ ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι εὐπρηξίην. Ἀπὸ δὲ τῆς πέμψιος τοῦ κήρυκος δευτέρῃ ἡμέρῃ συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, ἑωιτῶ δὲ ἐπομένους, ἐκέλευε τρόπῳ τῷ σφετέρῳ θῆσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν, εἴτε δὴ ὦν ὄψιν τινὰ ἰδὼν ἐνυπνίου ἐνετέλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνθύμιόν οἱ ἐγένετο ἐμπρήσαντι τὸ ἶρὸν. Οἱ δὲ φυγάδες τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα.

55 Τοῦ δὲ εἵνεκεν τούτων ἐπεμνήσθην, φράσω. Ἔστι ἐν τῇ ἀκροπόλει ταύτῃ Ἐρεχθεὸς τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηός, ἐν τῷ ἐλαίῃ τε καὶ θάλασσα ἔνι, τὰ λόγος παρ' Ἀθηναίων Ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρας μαρτύρια θέσθαι. Ταύτην ὦν τὴν ἐλαίην ἅμα τῷ ἄλλῳ ἰρῶ κατέλαβε ἐμπρησθῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων· δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος Ἀθηναίων οἱ θύειν ὑπὸ βασιλέος κελευόμενοι ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἰρόν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος ὅσον τε πηχυαῖον ἀναδεδραμηκότα. Οὗτοι μὲν νυν ταῦτα ἔφρασαν.

3. Νέον πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων.

(Κεφ. 56 - 64)

56 Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὡς σφι ἐξηγγέλθη, ὡς ἔσχε τὰ περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, ἐς τοσοῦτον θόρυβον ἀπίκοντο, ὥστε ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἔς τε τὰς νέας ἐσέπιπτον καὶ ἰστία αἰείροντο ὡς ἀποθευσόμενοι· τοῖσι τε ὑπολειπομένοισι αὐτῶν ἐκυρώθη πρὸ τοῦ Ἴσθμοῦ ναυμαχεῖν. Νύξ τε ἐγένετο, καὶ οἱ διαλυθέντες ἐκ τοῦ συνεδρίου ἐσέβαινον ἐς τὰς νέας.

57 Ἐνθαῦτα δὴ Θεμιστοκλέα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν νέα εἶρετο Μνησίφιλος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃ τι σφι εἶη βεβουλευμένον. Πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ, ὡς εἶη δεδογμένον ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἴσθμόν καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχεῖν, εἶπε· «Οὐ τοι ἄρα, ἦν ἀπαείρωσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλαμῖνος, περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχίσεις· κατὰ γὰρ πόλις ἕκαστοι τρέφονται, καὶ οὔτε σφέας Εὐρυβιάδης κατέχειν δυνήσεται οὔτε τις ἀνθρώπων ἄλλος, ὥστε μὴ οὐ διασκεδασθῆναι τὴν στρατιήν· ἀπολέεται τε ἡ Ἑλλάς ἀβουλίῃσι. Ἄλλ' εἴ τις ἔστι μηχανή, ἴθι καὶ πειρῶ διαχέαι τὰ

βεβουλευμένα, ἦν κως δύνῃ ἀναγνῶσαι Εὐρυβιάδην μεταβουλεύσασθαι, ὥστε αὐτοῦ μένειν».

Κάρτα τε τῷ Θεμιστοκλείῃ ἤρесе ἡ ὑποθήκη, καὶ οὐδὲν 58
πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος ἦε ἐπὶ τὴν νέα τὴν Εὐρυβιάδεω.
Ἄπικόμενος δὲ ἔφη ἐθέλειν οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμμεῖξαι.
Ὁ δ' αὐτὸν ἐς τὴν νέα ἐκέλευε ἐσβάντα λέγειν, εἴ τι θέλει.
Ἐνθαῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς παριζόμενός οἱ καταλέγει ἐκεῖνά
τε πάντα, τὰ ἤκουσε Μνησιφίλου, ἐωυτοῦ ποιεύμενος, καὶ
ἄλλα πολλὰ προστιθείς, ἐς ὃ ἀνέγνωσε χρηίζων ἔκ τε τῆς
νεὸς ἐκβῆναι συλλέξαι τε τοὺς στρατηγούς ἐς τὸ συνέδριον.

Ὡς δὲ ἄρα συνελέχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδην προ- 59
θεῖναι τὸν λόγον, τῶν εἵνεκεν συνήγαγε τοὺς στρατηγούς,
πολλὸς ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν τοῖσι λόγοισι οἷα κάρτα δε-
όμενος. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀ-
δεΐμαντος ὁ Ὠκύτου εἶπε· «ὦ Θεμιστόκλεες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι
οἱ προεξανιστάμενοι ῥαπίζονται». Ὁ δὲ ἀπολυόμενος ἔφη·
«Οἱ δέ γε ἐγκαταλειπόμενοι οὐ στεφανοῦνται».

Τότε μὲν ἠπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο, πρὸς δὲ τὸν 60
Εὐρυβιάδην ἔλεγε ἐκείνων μὲν οὐκέτι οὐδὲν τῶν πρότερον
λεχθέντων, ὡς, ἐπεὰν ἀπαείρωσι ἀπὸ Σαλαμίνας, διαδρήσου-
νται· παρεόντων γὰρ τῶν συμμάχων οὐκ ἔφερε οἱ κόσμον
οὐδένα κατηγορεῖν· ὁ δὲ ἄλλου λόγου εἶχετο, λέγων τάδε·

α) «Ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ἦν ἐμοὶ πείθη
ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι, μηδὲ πειθόμενος τού-
των τοῖσι λόγοισι ἀναξεύξης πρὸς τὸν Ἴσθμὸν τὰς νέας.
Ἀντίθες γὰρ ἐκάτερον ἀκούσας. Πρὸς μὲν τῷ Ἴσθμῷ συμ-
βάλλων ἐν πελάγει ἀναπεπταμένῳ ναυμαχήσεις, τὸ ἥμιστα
ἡμῖν σύμφορόν ἐστι νέας ἔχουσι βαρυτέρας καὶ ἀριθμὸν
ἐλάσσονας· τοῦτο δὲ ἀπολέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μέγαρα
καὶ Αἴγινα, ἦνπερ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμεν. Ἄμα γὰρ

τῷ ναυτικῷ αὐτῶν ἔψεται καὶ ὁ πεζὸς στρατός, καὶ οὕτω σφέας αὐτὸς ἄξει· ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύσεις τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι.

β) » Ἦν δέ, τὰ ἐγὼ λέγω, ποιήσης, τοσάδε ἐν αὐτοῖσι χρηστά εὐρήσεις· πρῶτα μὲν ἐν στεῖνῳ συμβάλλοντες νηυσὶ ὀλίγησι πρὸς πολλάς, ἦν τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνῃ, πολλὸν κρατήσομεν· τὸ γὰρ ἐν στεῖνῳ ναυμαχέειν πρὸς ἡμέων ἐστὶ, ἐν εὐρυχωρίῃ δὲ πρὸς ἐκείνων. Αὐτίς δὲ Σαλαμίς περιγίνεται, ἔς τὴν ἡμῖν ὑπεκκείται τέκνα τε καὶ γυναῖκες. Καὶ μὲν καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι, τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλιστ' ὁμοίως αὐτοῦ τε μένων προναυμαχήσεις Πελοποννήσου καὶ πρὸς τῷ Ἴσθμῳ, οὐδέ σφεας, εἴπερ εὐφρονέεις, ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον.

γ) » Ἦν δέ γε καί, τὰ ἐγὼ ἐλπίζω, γένηται καὶ νικήσωμεν τῆσι νηυσὶ, οὔτε ὑμῖν ἐς τὸν Ἴσθμὸν παρέσονταί οἱ βάρβαροι οὔτε προβήσονται ἑκαστέρω τῆς Ἀττικῆς, ἀπίασί τε οὐδενὶ κόσμῳ, Μεγάροισί τε κερδανέομεν περιεοῦσι καὶ Αἰγίνη καὶ Σαλαμίῃ, ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι. Οἰκότα μὲν νυν βουλευομένοισι ἀνθρώποισι ὡς τὸ ἐπίπαν ἐθέλει εὐγίνεσθαι· μὴ δὲ οἰκότα βουλευομένοισι οὐκ ἐθέλει οὐδὲ ὁ θεὸς προσχωρέειν πρὸς τὰς ἀνθρωπείας γνώμας».

- 61 Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέος αὐτίς ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπεφέρετο, σιγᾶν τε κελεύων, τῷ μὴ ἔστι πατρίς, καὶ Εὐρυβιάδην οὐκ ἔων ἐπιψηφίζειν ἀπόλι ἀνδρὶ· πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστοκλέα παρεχόμενον οὕτω ἐκέλευε γνώμας συμβάλλεσθαι. Ταῦτα δὲ οἱ προέφερε, ὅτι ἠλώκεσάν τε καὶ κατεῖχοντο Ἀθηναί. Τότε δὴ ὁ Θεμιστοκλέης κεῖνόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγε, ἑωυτοῖσί τε ἐδήλου λόγῳ, ὡς εἶη καὶ πόλις καὶ γῆ μέζων ἤπερ ἐκείνοισι,

ἔστ' ἂν διηκόσῃαι νέες σφι ἕωσι πεπληρωμένοι· οὐδαμοὺς γὰρ Ἑλλήνων αὐτοὺς ἐπιόντας ἀποκρούσεσθαι.

Σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ διέβαινε ἐς Εὐρυβιάδην, λέγων μᾶλλον ἐπεστραμμένα· «Σὺ εἰ μενείεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσσαι ἀνὴρ ἀγαθός, καλῶς ἔχει· εἰ δὲ μὴ, ἀνατρέψεις τὴν Ἑλλάδα· τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νέες. Ἄλλ' ἐμοὶ πείθεο. Εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μὲν, ὡς ἔχομεν, ἀναλαβόντες τοὺς οἰκέτας κομειόμεθα ἐς Σίτριον τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ παλαιοῦ ἔτι, καὶ τὰ λόγια λέγει ὑπ' ἡμέων αὐτὴν δεῖν κτισθῆναι· ὑμεῖς δὲ συμμάχων τοιῶνδε μουνωθέντες μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων».

Ταῦτα δὲ Θεμιστοκλέος λέγοντος ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης· δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδήσας μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἀνεδιδάσκετο, μὴ σφεας ἀπολίπωσι, ἦν πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀνάγῃ τὰς νέας· ἀπολιπόντων γὰρ Ἀθηναίων οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποί. Ταύτην δὴ αἰρέεται τὴν γνώμην, αὐτοῦ μένοντας διαναυμαχέειν. Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμίνα ἔπεσι ἀκροβολισάμενοι, ἐπεῖτε Εὐρυβιάδῃ ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. Ἡμέρη τε ἐγίνετο καὶ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι σεισμὸς ἐγένετο ἔν τε τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάσῃ. Ἔδοξε δέ σφι εὐξασθαι τοῖσι θεοῖσι καὶ ἐπικαλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας συμμάχους. Ὡς δέ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίηεν ταῦτα· εὐξάμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμίνας Αἶαντά τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Αἰακὸν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας νέα ἀπέστελλον ἐς Αἴγιναν.

[Ὁ περσικὸς στόλος ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τοῦ ἑλληνικοῦ φθάνει εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀγκυροβολεῖ εἰς Φόληρον· ἐκεῖ καταβαίνει ὁ Ξέρξης καὶ σιγκαλέσας εἰς συνέδριον τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στόλου ἐρωτᾷ αὐτοὺς διὰ τοῦ Μαρδονίου, ἂν ἐγκρίνουν τὴν συγκρότησιν

ναυμαχίας. Ὁ Ξέρξης ἀκολουθῶν τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων ἀποφασίζει νὰ ναυμαχήσῃ.]

4. Ὁ περσικὸς στόλος πλέει εἰς τὴν Σαλαμίνα, ὃ δὲ πεζὸς στρατὸς πορεύεται κατὰ τῆς Πελοποννήσου.—Ὁχύρωσις τοῦ Ἴσθμοῦ.

(Κεφ. 70 - 72)

70 Ἐπειδὴ δὲ παρήγγελλε ἀναπλέειν, ἀνήγον τὰς νέας ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα, καὶ παρεκρίθησαν διαταχθέντες κατ' ἡσυχίην. Τότε μὲν νυν οὐκ ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιήσασθαι (νῦξ γὰρ ἐπεγένετο), οἱ δὲ παρεσκευάζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. Τοὺς δὲ Ἑλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀρρωδίη, οὐκ ἦκιστα δὲ τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου. Ἀρρώδεον δέ, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμίनि κατήμενοι ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχεῖν μέλλοιεν, νικηθέντες τε ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἐωυτῶν ἀφύλακτον.

71 Τῶν δὲ βαρβάρων ὃ πεζὸς ὑπὸ τὴν παρεοῦσαν νύκτα ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι τὰ δυνατὰ πάντα ἐμεμηχάνητο, ὅπως κατ' ἡπειρον μὴ ἐσβάλοιεν οἱ βάρβαροι. Ὡς γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύλῃσι τετελευτηκέναι, συνδραμόντες ἐκ τῶν πολιῶν ἐς τὸν Ἴσθμόν ἴζοντο, καὶ σφι ἐπὴν στρατηγὸς Κλεόμβροτος ὃ Ἀναξανδρίδew, Λεωνίδew δὲ ἀδελφεός. Ἰζόμενοι δὲ ἐν τῷ Ἴσθμῳ καὶ συγχώσαντες τὴν Σκειρωνίδα ὁδόν, μετὰ τοῦτο, ὡς σφι ἔδοξε βουλευομένοισι, οἰκοδόμεον διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ τεῖχος. Ἄτε δὴ ἐουσέων μυριάδων πολλέων καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένου ἦνετο τὸ ἔργον· καὶ γὰρ λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεις ἐσεφορέοντο, καὶ ἐλίνυον οὐδένα χρόνον οἱ βωθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρης.

Οἱ δὲ βωθήσαντες ἐς τὸν Ἴσθμὸν πανδημεὶ οἷδε ἦσαν 72
 Ἑλλήνων Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Ἀρκάδες πάντες καὶ Ἡ-
 λεῖοι καὶ Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Ἐπιδαύριοι καὶ
 Φλειάσιοι καὶ Τροιζήνιοι καὶ Ἐρμιόνεες. Οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ
 βωθήσαντες καὶ ὑπεραρρωδέοντες τῇ Ἑλλάδι κινδυνευούσῃ·
 τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἔμελε οὐδέν. Ὀλύμπια
 δὲ καὶ Κάρνεια παροϊχώκεε ἤδη.

5. Ὁ Θεμιστοκλῆς διὰ τεχνάσματος ἀναγκάζει τοὺς Ἕλλη-
 νας νὰ ναυμαχήσουν ἐν Σαλαμῖνι.

(Κεφ. 74 - 76, 78 - 82)

Οἱ μὲν δὴ ἐν τῷ Ἴσθμῷ τοιοῦτῳ πόνῳ συνέστασαν, ἅτε 74
 τὸν περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμον θέοντες καὶ τῆσι νηυσὶ οὐκ
 ἐλπίζοντες ἐλλάμψεσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι ὁμως ταῦτα
 πυνθανόμενοι ἀρρώδεον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαί-
 νοντες, ὡς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ. Τέως μὲν δὴ αὐτῶν ἀνὴρ
 ἀνδρὶ παραστὰς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θῶμα ποιούμενοι τὴν
 Εὐρυβιάδεω ἀβουλίην· τέλος δὲ ἐξερράγη ἐς τὸ μέσον. Σύλ-
 λογός τε δὴ ἐγένετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτῶν,
 οἱ μὲν, ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὸν εἶη ἀποπλέειν καὶ
 περὶ ἐκείνης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸς χώρας δοριαλώτου μέ-
 νοντας μάχεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Αἰγινῆται καὶ Μεγα-
 ρέες αὐτοῦ μένοντας ἀμύνεσθαι.

Ἐνθαῦτα Θεμιστοκλῆς, ὡς ἔσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν 75
 Πελοποννησίων, λαθῶν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ συνεδρίου, ἐξελθὼν
 δὲ πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοῖφ ἐντει-
 λάμενος, τὰ λέγειν χρεόν, τῷ οὔνομα μὲν ἦν Σίκιννος, οἰκέ-
 τής δὲ καὶ παιδαγωγός ἦν τῶν Θεμιστοκλέος παίδων· τὸν
 δὴ ὕστερον τούτων τῶν πρηγμάτων Θεμιστοκλῆς Θεσπία

τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδέκοντο οἱ Ἰθιοσπίες πολιήτας, καὶ χρήμασι ὄλβιον. Ὅς τότε πλοῖα ἀπικόμενος ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν βαρβάρων τάδε· «Ἐπεμπέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρη τῶν ἄλλων Ἑλλήνων (τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλέος καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατὑπερθαίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα) φράσοντα, ὅτι οἱ Ἑλληνες δρησμὸν βουλευόνται καταρρωδικότες, καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργον ἀπάντων ἐξεργάσασθαι, ἣν μὴ περιίδητε διαδράντας αὐτούς. Οὔτε γὰρ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέουσι οὔτ' ἔτι ἀντιστήσονται ὑμῖν, πρὸς ἐωυτούς τε σφέας ὕψεσθε ναυμαχέοντάς τοὺς τὰ ὑμέτερα φρονέοντάς καὶ τοὺς μὴ». Ὁ μὲν ταῦτά σφι σημήνας ἐκποδῶν ἀπαλλάσσετο.

- 76 Τοῖσι δὲ ὡς πιστὰ ἐγένετο τὰ ἀγγελθέντα, τοῦτο μὲν ἐς τὴν νησιδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαν· τοῦτο δέ, ἐπειδὴ ἐγένοντο μέσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπὸ ἐσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμίνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κυνόσουραν τεταγμένοι, κατεῖχόν τε μέχρι Μουνιχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῆσι νησί. Τῶνδε δὲ εἵνεκεν ἀνῆγον τὰς νέας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἑλλησι μηδὲ φυγεῖν ἐξῆ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων. Ἐς δὲ τὴν νησιδα τὴν Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβίβαζον τῶν Περσέων τῶνδε εἵνεκεν, ὡς, ἐπεὰν γίνηται ναυμαχίη, ἐνθαῦτα μάλιστα ἐξοισομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων (ἐν γὰρ δὴ πόρῳ τῆς ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἔσεσθαι ἐκέετο ἡ νῆσος), ἵνα τοὺς μὲν περιποιέωσι, τοὺς δὲ διαφθείρωσι. Ἐποίησαν δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοῖατο οἱ ἐναντίοι. Οἱ μὲν δὲ ταῦτα τῆς νυκτὸς οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες παραρτέοντο.
- 78 Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγένετο ὠθισμὸς λόγων

πολλός. Ἦδεσαν δὲ οὐκ ὄντως, ὅτι σφέας περιεκυκλοῦντο τῆσι νηυσὶ οἱ βάρβαροι, ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὄρων αὐτοὺς τεταγμένους, ἐδόκεον κατὰ χώραν εἶναι. Συνεστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν ἐξ Αἰγίνης διέβη Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μὲν, ἐξωστρακισμένος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου, τὸν ἐγὼ νενόμικα, πυνθανόμενος αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήνησι καὶ δικαιοτάτον. Οὗτος ὠνήρ στὰς ἐπὶ τὸ συνέδριον ἐξεκαλέετο Θεμιστοκλέα, ἐόντα μὲν ἐωυτῷ οὐ φίλον, ἐχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα ὑπὸ δὲ μεγάλῃ τῶν παρεόντων κακῶν λήθην ἐκείνων ποιούμενος ἐξεκαλέετο, θέλων αὐτῷ συμμεῖξαι. Προακηκόες δέ, ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. Ὡς δὲ ἐξηλθέ οἱ Θεμιστοκλῆς, ἔλεγε Ἀριστείδης τάδε· «Ἡμέας στασιάζειν χρέον ἐστι ἐν τε τῷ ἄλλῳ καιρῷ καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε περὶ τοῦ ὀκότερος ἡμέων πλέω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα ἐργάσεται. Λέγω δέ τοι, ὅτι ἴσον ἐστὶ πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγειν περὶ ἀποπλόου τοῦ ἐνθεῦτεν Πελοποννησίοισι. Ἐγὼ γὰρ αὐτόπτης τοι λέγω γινόμενος, ὅτι νῦν οὐδ', ἦν θέλωσι, Κορίνθιοί τε καὶ αὐτὸς Εὐρυβιάδης οἰοί τε ἔσονται ἐκπλῶσαι· περιεχόμεθα γὰρ ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλῳ. Ἀλλ' ἐσελθὼν σφι ταῦτα σήμηνον».

Ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε· «Κάρτα τε χρηστὰ διακελεύεαι καὶ εὖ ἡγγεϊλας· τὰ γὰρ ἐγὼ ἐδεόμην γενέσθαι, αὐτὸς αὐτόπτης γινόμενος ἦκεις. Ἴσθι γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιούμενα ὑπὸ Μήδων. Ἔδεε γάρ, ὅτε οὐκ ἐκόντες ἤθελον ἐς μάχην κατίστασθαι οἱ Ἕλληνες, ἀέκοντας παραστήσασθαι. Σὺ δέ, ἐπεὶ περ ἦκεις χρηστὰ ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σφι ἄγγελον. Ἦν γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλάσας λέγειν καὶ οὐ πείσω ὡς οὐ ποιούντων τῶν βαρβάρων ταῦτα. Ἀλλὰ σφι σήμηνον αὐτὸς παρελθὼν, ὡς ἔχει. Ἐπεὰν δὲ σημήνης, ἦν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ

- τὰ κάλλιστα· ἦν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὅμοιον ἡμῖν ἔσται· οὐ γὰρ ἔπι διαδρήσονται, εἴπερ περιεχόμεθα πανταχόθεν, ὡς σὺ λέγεις». Ταῦτα ἔλεγε παρελθὼν ὁ Ἀριστείδης, φάμενος ἐξ Αἰγίνης τε ἦκειν καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθὼν τοὺς ἐπορμέοντας· περιέχεσθαι γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω· παραρτέεσθαι τε συνεβούλευε ὡς ἀλεξησομένους. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπας μετεστήκει, τῶν δὲ αὖτις ἐγένετο λόγων ἀμφισβασίη· οἱ γὰρ πλεῖνες τῶν στρατηγῶν οὐκ ἐπέιθοντο τὰ ἐσαγγελθέντα.
- 82 Ἀπιστεόντων δὲ τούτων ἦκε τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐτομολέουσα, τῆς ἦρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένεος, ἥπερ δὴ ἔφερε τὴν ἀληθεῖν πᾶσαν. Διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐνεγράφησαν Τήνιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα ἐν τοῖσι τὸν βάρβαρον κατελοῦσι.

6. Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία (480).

(Κεφ. 83 - 93, 95 - 96)

- 85 Τοῖσι δὲ Ἑλλησι ὡς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων ῥήματα, παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. Ἦώς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι, προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιστοκλῆς. Τὰ δὲ ἔπεα ἦν πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ἀντιτιθέμενα, ὅσα δὴ ἐν ἀνθρώπου φύσει καὶ καταστάσι ἐγγίνεται· παραινέσας δὲ τούτων τὰ κρέσσω αἰρέεσθαι καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν, ἐσβαίνειν ἐκέλευε ἐς τὰς νέας. Καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἦκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριήρης, ἣ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε.
- 84 Ἐνθαῦτα ἀνήγον τὰς νέας ἀπάσας οἱ Ἑλληνες. Ἀναγομένοισι δὲ σφι αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ βάρβαροι. Οἱ μὲν δὴ

ἄλλοι Ἕλληνες πρύμνην ἀνεκρούοντο καὶ ὄκελλον τὰς νέας, Ἀμεινίης δὲ Παλληνεύς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἐξαναχθεὶς νηὶ ἐμβάλλει. Συμπλακείσης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι τῆς ναυμαχίης γενέσθαι τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται δὲ τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἶγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξασαν. Λέγεται δὲ καὶ τάδε, ὡς φάσμα σφι γυναικὸς ἐφάνη, φανείσαν δὲ διακελεύσασθαι, ὥστε καὶ ἅπαν ἀκοῦσαι τὸ τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον, ὀνειδίσασαν πρότερον τάδε· «᾿Ωδαιμόνιοι, μέχοι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούσεσθε;»

Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες (οὗτοι γὰρ 85 εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἐσπέρης κέρας), κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους Ἴωνες· οὗτοι δ' εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἠῶτε καὶ τὸν Πειραιέα. Ἐθελοκάκειον μέντοι αὐτῶν κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐντολὰς ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῖνες οὐ. Ἐχω μὲν νυν συχνῶν οὐνόματα τριηράρχων καταλέξει τῶν νέας Ἑλληνίδας· ἐλόντων, χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν πλὴν Θεομήστορος τε τοῦ Ἀνδροδάμαντος καὶ Φυλάκου τοῦ Ἰστιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. Τοῦδε δὲ εἵνεκεν μέμνημαι τούτων μούνων, ὅτι Θεομήστορ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράννευσε κατασησάντων τῶν Περσέων, Φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλέος ἀνεγράφη καὶ χώρα οἱ ἐδαρήθη πολλή.

Περὶ μὲν νυν τούτους οὕτω εἶχε· τὸ δὲ πλῆθος τῶν νεῶν 86 ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκεραίεζτο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ ὑπ' Αἰγινητέων. Ἄτε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὕτε τεταγμένων ἔτι οὕτε σὺν νόφ πειεόντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσεσθαι, οἷόν περ ἀπέβη. Καίτοι ἦσάν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακροῦ ἀμείνονες

αὐτοὶ ἐσωτῶν, πᾶς τις προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ξέρ-
ξην, ἐδόκεέ τε ἕκαστος ἐσωτὸν θεήσασθαι βασιλέα.

87 Κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἀτρεκέως, ὡς
ἕκαστοι τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἑλλήνων ἠγωνίζοντο· κατὰ δὲ
Ἄρτεμισίην τάδε ἐγένετο, ἀπ' ὧν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι
παρὰ βασιλεῖ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐς θόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ
βασιλέος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἢ νηῦς ἢ Ἄρτεμι-
σίης ἐδιώκετο ὑπὸ νεὸς Ἀττικῆς· καὶ ἢ οὐκ ἔχουσα διαφυ-
γεῖν (ἔμπροσθε γὰρ αὐτῆς ἦσαν ἄλλαι νέες φίλιαι, ἢ δὲ αὐ-
τῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐοῦσα) ἐβουλεύ-
σατο τότε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεικε ποιησάσῃ· διωκομένη
γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ φιλήν ἀνδρῶν τε
Καλυνδέων καὶ αὐτοῦ ἐπιπλέοντος τοῦ Καλυνδέων βασι-
λέος Δαμασιθύμου. Εἰ μὲν καὶ τι νεῖκος πρὸς αὐτὸν ἐγε-
γόνεε ἔτι περὶ Ἑλλήσποντον ἑόντων, οὐ μέντοι ἔγωγε ἔχω
εἰπεῖν, οὔτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ συνεκύ-
ρησε ἢ τῶν Καλυνδέων κατὰ τύχην παραπεσοῦσα νηῦς.
Ὡς δὲ ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίῃ χρησαμένη δι-
πλόα ἐσωτὴν ἀγαθὰ ἐργάσατο· ὃ τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νεὸς
τριήραρχος, ὡς εἶδέ μιν ἐμβάλλουσαν νηὶ ἀνδρῶν βαρβά-
ρων, νομίσαζ τὴν νέα τὴν Ἄρτεμισίης ἢ Ἑλληνίδα εἶναι
ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀπο-
στρέψας πρὸς ἄλλας ἐτόραπετο.

88 Τοῦτο μὲν τοιοῦτο αὐτῇ συνήνεικε γενέσθαι, διαφυγεῖν
τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι· τοῦτο δὲ συνέβη, ὥστε κακὸν ἐργα-
σαμένην ἀπὸ τούτου αὐτὴν μάλιστα εὐδοκίμησαι παρὰ
Ξέρξῃ. Λέγεται γὰρ βασιλέα θηεύμενον μαθεῖν τὴν νέα
ἐμβαλοῦσαν καὶ δὴ τινα εἶπαι τῶν παρεόντων· «Δέσποτα,
ὄρας Ἄρτεμισίην, ὡς εὖ ἀγωνίζεται καὶ νέα τῶν πολεμίων
κατέδυσε;» καὶ τὸν ἐπειρέσθαι, εἰ ἀληθῶς ἐστὶ Ἄρτεμι-

Ἡ Χορεία τῆς Γαλιπάρου ἀπὸ τὴν Ἡ.

σίης τὸ ἔργον, καὶ τοὺς φάσαι, σαφέως τὸ ἐπίσημον τῆς νεὸς ἐπισταμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἠπιστέατο εἶναι πολεμίην. Τά τε γὰρ ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ συνήνευκε ἐς εὐτυχίην γενόμενα καὶ τὸ τῶν ἐν τῇ Καλυνδικῇ νηὶ μηδένα ἀποσπθέντα κατήγορον γενέσθαι. Ξέρξην δὲ εἶπαι λέγεται πρὸς τὰ φραζόμενα· «Οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες». Ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἶπαι.

89 Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἑὸν ἀδελφεός, ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοὶ Περσέων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ὀλίγοι δὲ τινες καὶ Ἑλλήνων· ἅτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νέες διεφθείροντο, καὶ οἱ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπώλλυντο, ἐς τὴν Σαλαμίνα διένευον. Τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ διεφθάρησαν, νέειν οὐκ ἐπιστάμενοι. Ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτρόποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διεφθείροντο. Οἱ γὰρ ὄπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῆσι νηυσὶ παριέναι πειρώμενοι ὡς ἀποδεξόμενοι τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλείῃ, τῆσι σφετέρῃσι νηυσὶ φευγούσῃσι περιέπιπτον.

90 Ἐγένετο δὲ καὶ τότε ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ· τῶν τινες Φοινίκων, τῶν αἱ νέες διεφθάρησαν, ἐλθόντες παρὰ βασιλέα διέβαλλον τοὺς Ἰωνας, ὡς δι' ἐκείνους ἀπολοῖατο αἱ νέες, ὡς προδόντων. Συνήνευκε ὦν οὕτω, ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγούς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε τοὺς διαβάλλοντας λαβεῖν τοιόνδε μισθόν· ἔτι τούτων ταῦτα λεγόντων ἐνέβαλε νηὶ Ἀττικῇ Σαμοθρηκικῇ νηῦς. Ἡ τε δὴ Ἀττικὴ κατεδύετο, καὶ ἐπιφερομένη Αἰγιναιῆ νηῦς κατέδυσε τῶν Σαμοθρηκικῶν τὴν νέα. Ἄτε δὲ ἑόντες ἀκοντισταὶ οἱ Σαμοθρηκικῶν τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νεὸς βάλλοντες ἀπήραξαν καὶ ἐπέβησάν τε καὶ ἔσχον αὐτήν. Ταῦτα γενόμενα

τοὺς Ἴωνας ἐρρύσατο· ὥς γὰρ εἶδέ σφεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασαμένους, ἐτράπετο πρὸς τοὺς Φοίνικας οἷα ὑπερ-
 λυπεόμενός τε καὶ πάντας αἰτιώμενος, καὶ σφεων ἐκέλευσε
 τὰς κεφαλὰς ἀποταμεῖν, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι τοὺς
 ἀμείνονας διαβάλλωσι. Ὅκως γάρ τινα ἴδοι Ξέρξης τῶν
 ἑωυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμε-
 νος ὑπὸ τῷ οὖρεϊ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος, τὸ καλέεται Αἰγά-
 λεως, ἀνεπυθάνετο τὸν ποιήσαντα, καὶ οἱ γραμματισταὶ
 ἀνέγραφοι πατρόθεν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν.

Τῶν δὲ βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπομένων καὶ ἐκπλεόντων 91
 πρὸς τὸ Φάληρον Αἰγινήται ὑποστάντες ἐν τῷ πορθμῷ
 ἔργα ἀπεδέξαντο λόγου ἄξια. Οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ
 θορύβῳ ἐκεράϊζον τὰς τε ἀντισταμένας καὶ τὰς φευγούσας
 τῶν νεῶν, οἱ δὲ Αἰγινήται τὰς ἐκπλεούσας· ὅκως δέ τινες
 τοὺς Ἀθηναίους διαφύγοιεν, φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τοὺς
 Αἰγινήτας.

Ἐνθαῦτα συνεκύρουν νέες ἢ τε Θεμιστοκλέος διώκουσα 92
 νέα καὶ ἡ Πολυκρίτου τοῦ Κριοῦ, ἀνδρὸς Αἰγινήτεω, νηὶ
 ἐμβαλοῦσα Σιδωνίη. Ὡς δὲ ἐσεῖδε τὴν νέα τὴν Ἀττικὴν ὁ
 Πολύκριτος, ἔγνω τὸ σημήιον ἰδὼν τῆς στρατηγίδος, καὶ
 βώσας τὸν Θεμιστοκλέα ἐπεκερτόμησε ἐς τῶν Αἰγινήτεων
 τὸν μηδισμόν ὄνειδίζων. Ταῦτα μὲν νυν τῇ νηὶ ἐμβαλὼν ὁ
 Πολύκριτος ἀπέρριψε ἐς Θεμιστοκλέα· οἱ δὲ βάρβαροι τῶν
 αἰ νέες περιεγένοντο, φεύγοντες ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ
 τὸν πεζὸν στρατόν.

Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰ- 95
 γινήται, ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι, ἀνδρῶν δὲ Πολύκριτός τε ὁ Αἰ-
 γινήτης καὶ Ἀθηναῖοι Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος καὶ
 Ἀμεινίης Παλληνεύς, ὅς καὶ Ἀρτεμισίην ἐπεδίωξε. Εἰ μὲν
 νυν ἔμαθε, ὅτι ἐν ταύτῃ πλέοι Ἀρτεμισίη, οὐκ ἂν ἐπαύσατο

πρότερον, ἢ εἰλέ μιν ἢ καὶ αὐτὸς ἦλω. Τοῖσι γὰρ Ἀθηναίων τριηράρχοισι παρεκεκέλευστο, πρὸς δὲ καὶ ἄεθλον ἐκέετο μύρια δραχμαί, ὃς ἂν μιν ζῶην ἔλη· δεινὸν γὰρ τι ἐποιεῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατεύεσθαι. Αὕτη μὲν δὴ, ὡς πρότερον εἴρηται, διέφυγε· ἦσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, τῶν αἱ νέες περιεγεγόνεσαν, ἐν τῷ Φαλήρῳ.

- 95 Ἀριστείδης δὲ ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τοῦ καὶ ὀλίγῳ τι πρότερον τούτων ἐπεμνήσθη ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου, οὗτος ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τῷ περὶ Σαλαμίνα γενομένῳ τάδε ἐποίησε· παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὀπλιτέων, οἱ παρετετάχατο παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Σαλαμίνης χώρας, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων,
- 96 οἱ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησίδι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας. Ὡς δὲ ἡ ναυμαχίη διελέλυτο, κατειρύσαντες ἐς τὴν Σαλαμίνα οἱ Ἕλληνες τῶν ναυηγίων, ὅσα ταύτῃ ἐτύγγανε ἔτι ἐόντα, ἔτοιμοι ἦσαν ἐς ἄλλην ναυμαχίην, ἐλπίζοντες τῆσι περιουσίησι νησι ἔτι χρήσεσθαι βασιλέα.

[Ὁ Ξέρξης μετὰ τὴν ἦταν τοῦ στόλου του ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀφίηκει ὁμοίως εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν γαμβρὸν του Μαρδόνιον μὲ ἰσχυρὸν στρατόν, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον. Ὁ Μαρδόνιος ἐπέρασε τὸν χειμῶνα εἰς τὴν Θεσσαλίαν· ἀπὸ ἐκεῖ, πρὶν ἀρχίσῃ τὰς ἐχθροπραξίας, στέλλει εἰς τὰς Ἀθήνας τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρον, διὰ νὰ πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους νὰ συμμαχήσουν μὲ τοὺς Πέρσας.]

7. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας. — Λόγοι τούτων καὶ ἀπαντήσεις τῶν Ἀθηναίων.

(Κεφ. 140 - 144)

- 140 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθεὶς ὑπὸ Μαρδονίου, ἔλεγε τάδε·

α) « Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόσιος τάδε λέγει· ἐμοὶ ἀγγελίη ἦκει παρὰ βασιλέος· λέγουσα οὕτω· Ἀθηναίοισι τὰς ἀμαρτάδας τὰς ἐξ ἐκείνων ἐς ἐμὲ γενομένας πάσας μετήμι. Νῦν τε ὧδε, Μαρδόσιε, ποίσει. Τοῦτο μὲν τὴν γῆν σφι ἀπόδος, τοῦτο δὲ ἄλλην πρὸς ταύτη ἐλέσθων αὐτοί, ἣντινα ἂν ἐθέλωσι, ἐόντες αὐτόνομοι. Ἰρά τε πάντα σφι, ἣν δὴ βούλωνται γε ἐμοὶ ὁμολογέειν, ἀνόρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐνέπρησα.

» Τούτων δὲ ἀπιγμένων ἀναγκαίως ἔχει μοι ποίειν ταῦτα, ἣν μὴ τὸ ὑμέτερον ἀντίον γένηται. Λέγω δὲ ὑμῖν τάδε νῦν· τί μαίνεσθε πόλεμον βασιλεῖ ἀνταειρόμενοι; Οὔτε γὰρ ἂν υπερβάλοισθε, οὔτε οἰοί τέ ἐστε ἀντέχειν τὸν πάντα χρόνον. Εἶδετε μὲν γὰρ τῆς Ξέρξεω στρατηλασίης τὸ πλῆθος καὶ τὰ ἔργα, πυνθάνεσθε δὲ καὶ τὴν νῦν παρ' ἐμοὶ ἐοῦσαν δύναμιν, ὥστε καὶ ἦν ἡμέας υπερβάλησθε καὶ νικήσητε, τοῦπερ ὑμῖν οὐδεμία ἐλπίς, εἴπερ εὖ φρονέετε, ἄλλη παρέσται πολλαπλησίη. Μὴ ὧν βούλεσθε παρισούμενοι βασιλεῖ στέρεσθαι μὲν τῆς χώρης, θέειν δὲ αἰεὶ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καταλύσασθε. Παρέχει δὲ ὑμῖν κάλλιστα καταλύσασθαι, βασιλέος ταύτη ὠριμημένου. Ἔστε ἐλεύθεροι, ἡμῖν ὁμαιχμίην συνθέμενοι ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης.

β) » Μαρδόσιος μὲν ταῦτα, ὧ Ἀθηναῖοι, ἐντειλάτο μοι εἰπεῖν πρὸς ὑμέας. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας ἐούσης ἐξ ἐμεῦ οὐδὲν λέξω (οὐ γὰρ ἂν νῦν πρῶτον ἐκμάθοιτε), προσχρητίζω δὲ ὑμῶν πείθεσθαι Μαρδοσίῳ. Ἐνορέω γὰρ ὑμῖν οὐκ οἰοίσι τε ἐσομένοισι τὸν πάντα χρόνον πολεμείν Ξέρξῃ. Εἰ γὰρ ἐνώρων τοῦτο ἐν ὑμῖν, οὐκ ἂν ζοτε ἐς ὑμέας ἦλθον ἔχων λόγους τούσδε· καὶ γὰρ δύναμις ὑπὲρ ἄνθρωπον ἢ βασιλέος ἐστὶ καὶ χεῖρ ὑπερμήκης. Ἦν ὧν μὴ αὐτίκα ὁμολογήσητε, μεγάλα προτεινόντων, ἐπ' οἷσι ὁμολογέειν ἐθέλουσι, δειμαίνω ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τρί-

βφ τε μάλιστα οἰκημένων τῶν συμμάχων πάντων, αἰεὶ τε φθειρομένων μούνων, ἐξαίρετόν τι μεταίχμιον τὴν γῆν ἐκ-
τημένων. Ἄλλὰ πείθεσθε· πολλοῦ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα,
εἰ βασιλεύς γε ὁ μέγας μούνοισι ὑμῖν Ἑλλήνων τὰς ἀμαρ-
τάδας ἀπιεῖς ἐθέλει φίλος γενέσθαι». Ἀλέξανδρος μὲν
ταῦτα ἔλεξε.

141 Λακεδαιμόνιοι δὲ πυθόμενοι ἦκειν Ἀλέξανδρον ἐς Ἀ-
θήνας ἐς ὁμολογίην ἄξοντα τῷ βαρβάρῳ Ἀθηναίους, ἀνα-
μνησθέντες τῶν λογίων, ὧς σφεας χρεόν ἐστι ἅμα τοῖσι
ἄλλοισι Δωριεῦσι ἐκπίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων
τε καὶ Ἀθηναίων, κάρτα τε ἔδεισαν, μὴ ὁμολογήσωσι τῷ
Πέρσῃ Ἀθηναῖοι, αὐτίκα τέ σφι ἔδοξε πέμπειν ἀγγέλους.
Καὶ δὴ συνέπιπτε, ὥστε ὁμοῦ σφέων γίνεσθαι τὴν κατά-
στασιν. Ἐπανέμειναν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι διατρίβοντες, εὖ
ἐπιστάμενοι, ὅτι ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι πεύσεσθαι ἦκοντα
παρὰ τοῦ βαρβάρου ἄγγελον ἐπ' ὁμολογίῃ, πυθόμενοί τε πέμ-
ψειν κατὰ τάχος ἀγγέλους. Ἐπίτηδες ὧν ἐποίησεν, ἐδεικνύ-
μενοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι τὴν ἐσωτῶν γνώμην.

142 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, διαδεξάμενοι ἔλεγον
οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι· «Ἡμέας δὲ ἔπεμψαν Λακεδαιμό-
νιοι δεησομένους ὑμέων μῆτε νεώτερον ποιέειν μηδὲν κατὰ
τὴν Ἑλλάδα μῆτε λόγους ἐνδέκεσθαι παρὰ τοῦ βαρβάρου.
Οὔτε γὰρ δίκαιον οὐδαμῶς, οὔτε κόσμον φέρον οὔτε γε ἄλ-
λοισι Ἑλλήνων οὐδαμοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ διὰ πάντων ἦκι-
στα πολλῶν εἴνεκεν· ἠγείρατε γὰρ τόνδε τὸν πόλεμον ὑμεῖς
οὐδὲν ἡμέων βουλομένων, καὶ περὶ τῆς ὑμετέρης ἀρχῆς ὁ
ἀγὼν ἐγένετο· νῦν δὲ φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Ἄλ-
λως τε τούτων ἀπάντων αἰτίους γενέσθαι δουλοσύνης τοῖσι
Ἑλλῆσι Ἀθηναίους οὐδαμῶς ἀνασχετόν, οἵτινες αἰεὶ καὶ
τὸ πάλα φαίνεσθε πολλοὺς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώπων.

»Πιεζομένοισι μέντοι ὑμῖν συναχθόμεθα, καὶ ὅτι καρπῶν ἐστερηθήτε διξῶν ἤδη, καὶ ὅτι οἰκοφθόρησθε χρόνον ἤδη πολλόν. Ἄντι τούτων δὲ ὑμῖν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλλονται γυναικᾶς τε καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα πάντα ἐπιθρέψειν, ἔστ' ἂν ὁ πόλεμος ὅδε συνεστήκη. Μηδὲ ὑμέας Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδῶν ἀναγνώσῃ, λείνας τὸν Μαρδονίου λόγον. Τούτῳ μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐστὶ· τύραννος γὰρ ἐὼν τυράννω συγκατεργάζεται· ὑμῖν δὲ γε οὐ ποιητέα, εἴπερ εὖ τυγχάνετε φρονέοντες, ἐπισταμένοισι, ὡς βαρβάροισι ἐστι οὔτε πιστόν οὔτε ἀληθὲς οὐδέν». Ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἄγγελοι.

Ἄθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ὑπεκρίναντο τάδε·¹⁴⁵
 «Καὶ αὐτοὶ τοῦτό γε ἐπιστάμεθα, ὅτι πολλαπλησίη ἐστὶ τῷ Μήδῳ δύναμις ἢπερ ἡμῖν, ὥστε οὐδὲν δεῖ τοῦτό γε ὀνειδίζειν. Ἄλλ' ὅμως ἐλευθερίας γλιχόμενοι ἀμυνέμεθα οὕτω, ὅπως ἂν καὶ δυνώμεθα. Ὁμολογήσαι δὲ τῷ βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ ἀναπεῖθειν οὔτε ἡμεῖς πεισόμεθα. Νῦν δὲ ἀπάγγελτε Μαρδονίῳ, ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴη, τῇ καὶ νῦν ἔρχεται, μήκοτε ὁμολογήσειν ἡμέας Ξέρξῃ· ἀλλὰ θεοῖσι τε συμμάχοισι πίσυνοὶ μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖνος οὐδεμίαν ὄπιν ἔχων ἐνέπρησε τοὺς τε οἴκους καὶ τὰ ἀγάλματα. Σὺ τε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούσδε μὴ ἐπιφαίνεο Ἀθηναίοισι, μηδὲ δοκέων χρηστὰ ὑπουργεῖν ἀθέμιτα ἔρδειν παραίνεε. Οὐ γὰρ σε βουλόμεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς Ἀθηναίων παθεῖν, ἐόντα πρόξεινόν τε καὶ φίλον».

Πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ταῦτα ὑπεκρίναντο, πρὸς δὲ τοὺς¹⁴⁴
 ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους τάδε· «Τὸ μὲν δεῖσαι Λακεδαιμονίους, μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ, κάρτα ἀνθρωπήϊον ἦν. Ἄτὰρ αἰσχρῶς γε οἴκατε ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναίων φρό-

νημα ἀρρωδηῖσαι, ὅτι οὔτε χρυσὸς ἐστὶ γῆς οὐδαμῶθι τοσοῦτος οὔτε χώρα κάλλει καὶ ἀρετῇ μέγα ὑπερφέρουσα, τὰ ἡμεῖς δεξιόμενοι ἐθέλοισμεν ἂν μηδίσαντες καταδουλώσαι τὴν Ἑλλάδα. Πολλὰ τε γὰρ καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν, μηδ' ἦν ἐθέλωμεν· πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπερησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον ἢπερ ὁμολογέειν τῷ ταῦτα ἐργασαμένῳ, αὐτὶς δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἐὼν ὁμαιμὸν τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἰδρύματά τε κοινὰ καὶ θυσίαι ἤθεά τε ὁμότροπα, τῶν προδότας γενέσθαι Ἀθηναίους οὐκ ἂν εὖ ἔχοι. Ἐπίστασθέ τε οὕτω, εἰ μὴ πρότερον ἐτυγχάνετε ἐπιστάμενοι, ἔστ' ἂν καὶ εἷς περιῆ Ἀθηναίων, μηδαμὰ ὁμολογήσοντας ἡμέας Ξέρξῃ.

» Ὑμέων μέντοι ἀγάμεθα τὴν πρόνοιαν τὴν πρὸς ἡμέας ἐοῦσαν, ὅτι προεΐδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων οὕτω, ὥστε ἐπιθρέψαι ἐθέλειν ἡμέων τοὺς οἰκέτας. Καὶ ὑμῖν μὲν ἢ χάρις ἐκπεπλήρωται, ἡμεῖς μέντοι λιπαρήσομεν οὕτω, ὅπως ἂν ἔχωμεν, οὐδὲν λυπέοντες ὑμέας.

» Νῦν δέ, ὡς οὕτω ἐχόντων, στρατιὴν ὡς τάχιστα ἐκπέμπετε. Ὡς γὰρ ἡμεῖς εἰκάζομεν, οὐκ ἐκὰς χρόνου παρέσται ὁ βάρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέραν, ἀλλ' ἐπεὰν τάχιστα πύθηται τὴν ἀγγελίην, ὅτι οὐδὲν ποιήσομεν, τῶν ἐκεῖνος ἡμέων προσεδέετο. Πρὶν ὧν παρεῖναι ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἡμέας καιρὸς ἐστὶ προβωθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην». Ταῦτα ὑποκριναμένων Ἀθηναίων οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι ἀπαλάσσοντο ἐς Σπάρτην.

ΜΕΡΟΣ Β'

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Α' ΦΩΝΗΕΝΤΑ

Ἄνταλλαγή φωνηέντων.

α') Παρ' Ἡροδότῳ ὑπάρχει *η* ἀντὶ τῶν παρ' Ἀττικοῖς *ā* καὶ *ā* καὶ ἀντιστρόφως: *σοφίη*, *θειήσομαι*, *ἠήρ*, *πρήσσω*, *Θρηΐξ*, *τριηκόσιοι*, *πέρην*, *νηός*, *νηϋς*, *νηυσί*. — *πρώρη*, *ἀληθειη*. — *μεσαμβρίη*. — *α* ἀντὶ *ο* ὑπάρχει ἐν τοῖς *ἀρρωδία*, *ἀρρωδέω*.

β') *ε* ἀντὶ *α* καὶ *ει* καὶ ἀντιστρόφως: *τέσσερες*. — *κρέσσω*, *μέζων*, *ἔργω*, *ἐδέχθην*, *δεδέχθαι* (τοῦ ρ. δείκνυμι), *ἔωθα*, (εἰς τὰ θηλυκὰ τῶς εἰς *υς* ἐπιθέτων) *θήλεα*, *ταχέα*. — *τράπω*, *τάμνω*. — *κεινός*, *ξεῖνος*, *στεινός*, *εἰρωτάω*, *εἴνεκεν*, *εἰρύω*, *εἰρέσθαι*.

γ') *ω* ἀντὶ *αυ*, *ου*, *οη*: *τρώμα*, *θῶμα*, *θωμάζω*. — *ῶν*, *γῶν* (=οῦν, γοῦν). — *ογδώκοντα*, *ἔβωσα*, *βωθέω*, *-ου* ἀντὶ *αυ*: *μεωυτοῦ*, *σεωυτοῦ*, *έωυτοῦ*.

δ') *ου* ἀντὶ *ο*: *μόνος* (=μόνος), *νοῦσος*, *οὔρος* (=ὄρος), *οὔνομα*, *οὔνομάζω*.

Συναίρεσις.

Ἡ Συναίρεσις παραλείπεται συχνάκις παρ' Ἡροδότῳ καὶ ἐν τῇ κλίσει καὶ ἐν τῇ ρίζῃ: *πλόος*, *χρύσεος*, *βασιλέι*, *βασιλέες*, *δίγεϊ*, *γένεος*, *ἀληθέα*, *Θεμιστοκλέης*. — *μενέομεν*, *ἀποβαλέεις*, *φαίνας*, *πείθεο*, *φανέωσι*, *ποιέω*, *ποιέεις*, *ποιέε*. — *ἔαρ*, *οἰστός*, *δηϊώ*, *ἑηίδιος*, *βασιληίη*, *ἀνθρωπήιος*, *οἰκηίη*, *ἀνδρήιος*, *ἀεθλος* κλπ.

Χασμωδία, ἔκθλιψις, κρᾶσις.

Ἡ χασμωδία εἶναι συνηθεστάτη· ὅθεν 1) ἐλλείπει

α') τὸ εὐφωνικὸν **ν**.

β') τὸ **σ** ἐν τοῖς *ἄχρη, μέχρη, οὕτω*· 2) τὸ **οὐ** εὐρίσκεται πρὸ φωνήεντος καὶ ἄνευ τοῦ **κ**.

Ἡ δ' ἔκθλιψις καὶ ἡ κρᾶσις εἶναι σπανία παρ' Ἡροδότῳ· ἰδιάζουσα παρ' αὐτῷ εἶναι ἡ κρᾶσις τοῦ **ο-α** εἰς **ω**· *ὠνήρ, ωὔτιός, τωὔτιό*.

Β'. ΣΥΜΦΩΝΑ

α') Ἀντὶ **π** ὑπάρχει **κ** εἰς ὅλα τὰ ἀντωνυμικὰ ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα τὰ σχηματιζόμενα ἐκ θέματος **πο** : *κοῖτος, ὀκοῖτος, κόσοι, κότερος, κῆ, κότε, κοῦ, ὄκως* κτλ. — ἀλλὰ *ὀποδαπός*.

β') Ἀντὶ **χ** ὑπάρχει **κ** : *δέκομαι, οὐκί*.

γ') Ἀντὶ **σ** ὑπάρχει **δ** : *ὀδμή, ἴδμεν*.

δ') Ἀντὶ **θ** ὑπάρχει **τ** : ἐν τῷ *αὔτις*.

ε') Μετάθεσις τοῦ δασέος γίνεται ἐν τοῖς : *ἐνθνεῦτεν* (=ἐντεῦθεν), *ἐνθαῦτα* (=ἐνταῦθα), *κιθῶν* (=χιτών).

Ϛ') Τὰ ψιλὰ πρὸ δασυνομένου φωνήεντος δὲν τρέπονται εἰς δασέα οὔτε ἐν τῷ μέσῳ οὔτε ἐν τέλει λέξεως : *ἐπεξῆς, αὐτημερόν, ἀπικνέομαι, ἀπήκε, μετήμι* — *ἀπ' οὐ, μετ' οὐ, οὐκ ἔτερος*.

Ἡ *Ὀ Δυϊκός ἀριθμὸς ἐλλείπει καὶ ἐν τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ῥήμασι*.

Γ'. ΚΛΙΣΕΙΣ

Πρώτη κλίσις.

α') Ἡ ἐνική γενκ. τῶν εἰς **-ης** λήγει εἰς **-εω**, τῶς εἰς **-εις** εἰς **-εω** : Πέροσης, γενκ. *Πέρσεω, Ξέρξης - Ξέρξεω*, πολίτης *πολίητεω*. — βορέης, γενκ. *βορέω, Ἐρμής - Ἐρμέω*.

β') Ἡ ἐνική αἰτ. πολλῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς **-ης** λήγει ἄλλοτε μὲν εἰς **-ην** : *Ξέρξην, Δεωνίδην*, ἄλλοτε δὲ εἰς **εα** : *Ξέρξεα, Δεωνίδα*.

γ') Ἡ γενκ. πληθ. λήγει εἰς **-έων** : *γνωμέων, πολιητέων - λοιπέων, πολλέων - αὐτέων - εουσέων*.

Ἐξαιρέσεις : Ἐξαιροῦνται τὸ θηλυκὰ τῶν βαρυτόνων ἐπιθέτων, μετοχῶν καὶ ἀντωνυμιῶν εἰς **-ος, -η, ον**, τῶν ὁποίων ἡ γενκ. πληθ. εἶναι ὁμοία τῇ τῶν ἀρσενικῶν : *ἄλλων, φίλων, ἐκείνων, ἀλικομένων, τούτων*.

δ') Ἡ δοτκ. πληθ. λήγει εἰς **-ησι** (**-ῆσι**): *γνώμησι, τιμῆσι, λοιπῆσι, αὐτῆσι.*

Δευτέρα κλίσις.

Ἡ δοτ. πληθ. εἰς **-οισι** (**-οῖσι**): *λόγοισι, θεοῖσι.*

Τὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς **-οος**, **-έος** δὲν συναίρουνται: *πλόος, ἀπλόος, διπλόος, διπλόη, χρύσεος, χρυσέη, ὀστέον.*

Σημ. Κατὰ τὴν δευτέραν Ἀτικὴν κλίσιν ὀλίγα ὀνόματα κλίνονται:

α') Τὰ κύρια ὀνόματα τὰ καταλήγοντα εἰς **-λέως**: *Μενέλεως, Χαρίλεως, Ἀρκεσίλεως, Θρασύλεως*, β') τὰ *Μίνως, Ἄθως, Ἀμφιάρεως*. Ἀντὶ δὲ τῶν *λεώς, νεώς, κάλως, λαγώς* μεταχειρίζεται ὁ Ἅρ. τοὺς Ἰωνικοὺς τύπους: *ληός, νηός, κάλος, λαγός* καὶ ἀντὶ τῶν ἐπιθέτων *πλέως, ἴλεως, ἀξιόχρεως* τοὺς Ἰωνικοὺς τύπους *πλέος, η, ον - ἀξιόχρεος, ον.*

Τρίτη κλίσις.

α') Τὰ κύρια ὀνόματα εἰς **-κλέης** κλίνονται οὕτω: *Θεμιστοκλέης, -κλέος, -κλέι, -κλέα, -κλεες.*

β') Τὰ εἰς **-ις** λήγοντα ὀνόματα κλίνονται οὕτω: *πόλις, πόλιος, πόλι, πόλιν· πόλιες, πολίων, πόλισι, πόλις ἢ πόλιας.*

γ') Τὰ οὐσιαστικά εἰς **-εὺς** κλίνονται οὕτω: *βασιλεύς, βασιλέος, βασιλέι, βασιλέα, βασιλεῦ. —έες, -έων, -εὔσι, -έας.*

δ') Τὸ *κέρας* κλίνεται οὕτω: *κέρας, κέρεος, κέρεϊ, κέρσα, κερέων.*

ε') Τὸ *νηῦς* (= ἄττ. ναῦς) κλίνεται οὕτω: *νηῦς, νεός, νηί, νέα - νέες, νεῶν, νηυσί, νέας.*

Ἐπίθετα, παραθετικά, ἀριθμητικά.

α') Ἀντὶ τοῦ *πολὺς* ὑπάρχει πολλακίς *πολλός*· τὸ δὲ οὐδέτερον εἶναι *πολλὸν* καὶ *πολύ*.

β') Ἐπίθετα εἰς **-εος** καὶ **-ηιος** (= ἄττ. -εῖος) διατηροῦν ἐν τοῖς παραθετικοῖς τὸ **ο** καὶ προηγουμένης βραχείας συλλαβῆς: *ἐπιτηδεότερος, -ότατος* (διότι = ἄττ. ἐπιτηδειότατος), *ἀνδρηιότερος, οἰκηιότερος* (διότι τὸ **ηι** θεωρητέον ὡς δίφθογγος).

γ') Τοῦ *ταχύς* συγκριτικὸν *ταχύτερος* καὶ *θάσσων* ὑπερβ. *τάχιστος.*

δ') Τὸ *πολλός* ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ συγκριτ. ἔχει *πλέων, πλέον*

καὶ *πλεῦν*, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι : *πλέονι*, *πλέονα* (*πλέω*), *πλεόνων*, *πλέοσι*, ἀλλὰ καί : *πλεῦνος*, *πλεῦνα*, *πλεῦνες*, *πλεύων*, *πλεύνας*.

ε') Τὸ ἀριθμ. *δύο* ἄλλοτε μὲν εἶναι ἄκλιτον, ἄλλοτε δὲ κλίνεται : *δύο*, *δυνῶν*, *δυοῖσι*, *δύο*.

Ἐντὶ τοῦ δώδεκα λέγει ὁ Ἑρ. *δωδέκα*, ἐντὶ τοῦ τέσσαρες, *τέσσαρες*, ὡσαύτως *τεσσαρσκαίδεκα*.

Ἄντωνυμιαί.

α') Ἐντὶ τῆς γενκ. ἐμοῦ, σοῦ, ἀπαντοῦν οἱ τύποι *ἐμέο* ἢ *ἐμεῦ*, *σέο* ἢ *σεῦ*.

Ἡ δοκ. τῆς προσωπικῆς ἀντων. τοῦ β' προσ. ἀπαντᾷ *σοί* ὀρθοτονουμένη καὶ *τοί* ἐγκλιτικῆ. Ἡ αἰτ. τοῦ γ' προσ. ἀπαντᾷ *μιν* (ἐγκλιτικῆ) ἐντὶ αὐτόν, αὐτήν καὶ ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἢ δὲ δοκ. πληθ. *σφίσι* ἐντὶ ἑαυτοῖς, ἑαυταῖς, καὶ *σφι* (ἐγκλ.) ἐντὶ αὐτοῖς, αὐταῖς. Ἐκτὸς τούτου ὁ Ἑρ. ἔχει καὶ οὐδ. πληθ. *σφέα* = αὐτά.

β') Τῶν ἀναφορικῶν ἀντων. σχηματίζονται, πλην τῶν ὀνομαστικῶν ὄ, ἦ, οἶ, αἶ, ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τύποι ἀπὸ τ' ἀρχόμενοι : *τοῦ*, *τῆς*, *τῶν*, *τά*.

Μετὰ τὰς προθέσεις ὅμως ἐκθλιβομένης κεῖνται οἱ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενοι τύποι : *ἀντ' ὧν*, *ἀπ' οὔ*, *μετ' ἧς* κτλ.

Ὡσαύτως ἐν χρονικαῖς ἐκφράσεσιν οὐδέποτε ἀπαντοῦν οἱ ἀπὸ τ' ἀρχόμενοι τύποι : *ἐν ᾧ*, *ἐξ οὔ*, *ἐς ὄ*, *ἕως οὔ*.

γ') Ἡ ὅστις σχηματίζει τοὺς ἐξῆς τύπους, ἐν τῇ γενκ. τοῦ ἐνικού *δτεν*, ἐν τῇ δοκ. *δτεφ*· ἐν τῇ πληθυντ. γενκ. *δτεων*, δοκ. *δτέοισι*· οὐδ. πληθ. *ἄσσα*.

δ') Ἡ ἐρωτηματικῆ ἀντωνυμία *τίς* ἔχει γενκ. *τεῦ*, δοκ. *τέφ* καὶ *τίνι*· πληθ. *τέων*, δοκ. *τέοισι*· τοὺς αὐτοὺς τύπους (ἀλλ' ἐγκλιτικούς) ἔχει καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία.

Δ'. ΡΗΜΑΤΑ

Αὔξησις.

α') Οἱ παρατατικοὶ εἰς *-σκον* καὶ *-σκόμην* τῶν θαμιστικῶν ρημάτων δὲν λαμβάνουν αὔξησιν οὔτε συλλαβικὴν οὔτε χρονικὴν:

φεύγεσκον, ἄγεσκον, ποιέεσκον, ὀδυρέσκετο· καὶ ἐν τῷ ὑπερσυντλ. ἐλλείπει πολλακίς ἢ συλλαβική αὔξησις : *δέδοκτο, καταλέλειπτο*.

Τὰ ρήματα *βούλομαι, δύναμαι* καὶ *μέλλω* ἔχουν ε.

β') Ἡ χρονική αὔξησις παρά τισι ρήμασιν ἐλλείπει πάντοτε, ὡς *ἀγινέω, ἀμείβομαι* κ. ἄλ., ἰδίως παρά πᾶσι τοῖς ἀπὸ *αι, αυ, ει, ευ*, καὶ *οι* ἀρχομένοις ρήμασι.

γ') Ὁ παρατατικός τοῦ *δρέω* (= ὄράω) ἀπαντᾷ *ώρων*.

Καταλήξεις.

α') Μένουσιν ἀσυναίρετοι αἱ καταλήξεις *-αο, -εαι, -εο* (ἢ τελευταία συναιρεῖται μόνον εἰς *ευ*): *ἐργάσαο, οἴχεται, ἐγένεο*. Ὡσαύτως ἢ *-εω* ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τοῦ παθ. ἀορίστου (*αἰρεθέω, αἰρεθέωμεν*) καὶ τοῦ ἀορ. β' ἐνεργ. (*θέω, θέωμεν* κτλ.)· ὁμοίως ἢ *-εω* καὶ *-εομεν* ἐν τῷ μέλλοντι τῶν ὑγρολήκτων ρημάτων (*σημανέω, σημανέομεν*).

β') Ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντ. ἔχει τὰς καταλήξεις *-εα, -εας, -εε, -εατε* : *εἰώθηα, εἰώθηας, εἰώθηε, εἰώθηατε*.

γ') Ἀντὶ τῶν καταλήξεων *-νται* καὶ *-ντο* ἀπαντοῦν *-αται* καὶ *-ατο* 1) ἐν τῷ παθ. παρακμ. καὶ ὑπερσυντλ. (*ἀπλίκατο*=ἀφίγμενοι ἦσαν, *εἰτετάχατο, τετύφαται, ἐσκενάδαται, δεδέχαται*)· 2) ἐν τῇ ὀριστικῇ τοῦ παθ. ἐνεστῶτος καὶ παρατκ. τῶν εἰς *-μι* ρημάτων (*τιθέαται, ἰστέαται, δυνέαται, ἐδεικνύατο, ἐκέατο*)· 3) ἐν τῇ εὐκτικῇ (*γενοίατο, ἀγοίατο, τεισαίατο*).

Συνηρημένα.

α') Τὰ εἰς *-έω* μένουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσυναίρετα : *καλέω, καλέεις, καλέης, καλέοιμι, κάλεε, καλέειν* κτλ. Ἄλλὰ καὶ *δεῖ, δεῖν*, παρατκ. ὅμως *ἔδεε*.

Πολλάκις τὸ *-εο* συναιρεῖται εἰς *-ευ* : *ποιεῦσι, ποιεύμενος, ἐποιεῦντο*.

Ἡ κατάληξις τῆς προστακτικῆς *-εεο* βραχύνεται εἰς *-εο* : *ἤγέο, λυπέο, ποιέο* καὶ ἢ *εεαι* εἰς *εαι* : *φοβέαι*.

β') Τὰ εἰς *-αω* συναιροῦνται ὡς ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ· εἰς τινὰ ὅμως ρήματα εἰς *αω* τὸ *α* πρὸ ἐπομένου *ο* ἐξασθενοῦται εἰς

ε: *ὄρῳ, ὄρῳων, φοιτέω, εἰρωτέω, ὄρῳομεν*, κτλ. Εἰς τὸ *χράομαι* τὸ -*αω* πανταχοῦ γίνεται -*εω* (*χρέωνται, χρεώμενος*), τὸ δὲ -*αε, -αη*, τοῦναντίον εἰς *ᾱ* (*χρᾶται, χρᾶσθαι*). Ἄλλὰ *χρεὸν* ἀντὶ *χρεῶν*.

γ') Καὶ τὰ εἰς -*οω* συναίρουσιν ὡς ἐν τῇ Ἀττικῇ, διαφέρουσι μόνον ὅτι ἀντὶ τοῦ -*ου* ἔχουσιν καὶ -*ευ* (*ἐδικαίευν, ἀξιεῦμεν, ἀξιεῦσι*).

Ρήματα εἰς -μι

Τὰ εἰς -*μι* ρήματα ἔχουσιν τύπους τινὰς κατ' ἀναλογίαν τῶν εἰς -*αω, -εω, -οω* καὶ -*ύω*: *τιθεῖ, ἐξιεῖ, ὑποθέοιτο, διδοῖ, ἐδείκνυε*. Τὸ γ' πληθ. πρόσ. τοῦ τίθημι ἀπαντᾷ *τιθεῖσι*, ὁ παρατκ. *ἐτίθεα, ἐτίθεις, ἐτίθει*.

Τοῦ *εἶμι* τὸ β' ἐν. πρόσ. εἶναι *εἶς*, τὸ α' πληθ. *εἰμέν* ἢ ὑποτακτ. *ἔω, ἦς, ἦ* καὶ *ἔωσι*, ἢ μετχ. *ἔών, ἐοῦσα, ἐόν*. ὁ παρατκ. *ἔα* καὶ *ἔατε*, πολλάκις *ἔσκε, ἔσκον* καὶ *ἦν*.

Τὸ *εἶμι* σχηματίζει τὸν παρατκ. *ἦια, ἦιε* καὶ *ἦισαν*. οὕτω καὶ τὰ σύνθετα.

Ἄνωμαλά τινα ρήματα παρ' Ἡροδότῳ.

1. *αἰρέω*, παρκμ. *ἀραίρηκα, ἀραίρημαι*.
2. *εἶπα*, ἀπαρέμφ. *εἶπαι*, μετχ. *εἶπας· εἶπασθαι*. Παθ. ἀόρ. α' *εἰρέθην*, μετχ. *ῥηθείς*. μέλλ. παθ. *εἰρήσεται* (ἀντὶ *ῥηθήσεται*).
3. *ἴημι*, ἐκ τοῦ *ἀπίημι*: *ἀπίεσαν, ἀπειμένος, ἀπεῖτο, ἀπέιθη*. ἐκ τοῦ *ἀνίημι*: *ἀνειμένος*. ἐκ τοῦ *μετίημι*: *μεμετιμένος, μετείθη*.
4. *λαγχάνω*, μέλλ. *λάξομαι*, παρακμ. β' *λέλογχα*.
5. *λαμβάνω*, μέλλ. *λάμψομαι*, παρκμ. *λελάβηκα, λέλαμμαι* (*διελελαμμένος*), *ἐλάμψθην*.
6. *οἶδα, οἶδας, οἶδε, ἴδμεν* (καὶ *οἶδαμεν*), *ἴστε, οἶδασι* (καὶ *ἴσασι*). Ὑποτ. *εἰδέω*, εὐκτ. *εἰδείην*, παρατκ. *ἦδεα, ἦδεε-ἦδέατε, ἦδесαν*. Μέλλ. *εἰδήσω*.
7. *οἶκα* (ἀπτ. *ἔοικα*), *οἶκε, οἶκασι, οἰκῶς, οἰκός*.
8. *ὄρῳω, ὄπωπα, ὄπῳπειν*. Παρατκ. *ὠρῳων*.
9. *φέρω, ἦνεικα, ἐνεῖκαι, ἦνεικάμην, ἐνήνειγμαι, ἦνειχθην* (*ἐνειχθείς*).

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Κεφ. 1. *Ιστορίη* ἔρευνα. — *ἀπόδεξις* = ἄττικῶς *ἀποδειξις* ἔκθεσις· *Ἡροδότου ἱστορίας ἀπόδεξις ἦδε* (δηλ. *ἔστι*) ὁ Ἡρόδοτος ἐκθέτει ἐδῶ τὰς ἐρεῦνας του. — *ὥς, τελκ.* — *τὰ γενόμενα ἐξ* = *τὰ ποιηθέντα ὑπὸ.* — *ἐξίτηλος γίνομαι* λησμονοῦμαι. — *θωμαστά* = ἄττ. *θωμαστά.* — *Ἑλλησι - βαρβάροισι,* δτκ. ποιητικοῦ αἰτίου εἰς τὸ *ἀποδεχθέντα* (= ἄττ. *ἀποδειχθέντα*) *πραχθέντα.* — *ἀκλεῆς γίνομαι* παραμένω ἄδοξος, δὲν ἐξυμνοῦμαι. — *τά τε ἄλλα καὶ* ἐκτός δὲ τούτων (ἐκθέτει) καί.

νυν = ἄττ. *τοίνυν.* — *διαφορὰ διένεξις, ἔχθρα.* — *ἐπὶ τήνδε τήν θ.,* δηλ. τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. — *τόν* = ἄττ. *ὄν.* — *ναυτιλίη* τὸ ταξιδεύειν μὲ πλοῖα, θαλασσοπλοῖα. — *ἐπιθέσθαι,* ἐκ τοῦ *φασί· ἐπιτίθεμαί τινι* ἐπιδίδομαι εἰς τι, ἐπιχειρῶ τι. — *ἀπαγινέω* ἐξάγω, μετακομίζω. — *φορτία* ἐμπορεύματα. — *τῇ ἄλλῃ* ἄλλαχού, εἰς ἄλλα μέρη. — *καὶ δὴ καὶ* καὶ προσέτι. — *ἅπασι* εἰς ὅλα, καθ' ὅλα. — *πολίων* = ἄττ. *πόλεων.*

διατίθεσθαι, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο — καθὼς καὶ τὰ ἐπόμενα — ἐκ τοῦ *φασί· διατίθεμαι* ἐκθέτω πρὸς πώλησιν, πωλῶ. — *ὁ φόρτος* = *τὰ φορτία.* — *ἐξεμπόλημαι* (= ἄττ. *ἐξημπόλημαι*) πθτκ. πρkm. τοῦ *ἐξεμπολῶ* πωλῶ ἐντελῶς, ξεπουλῶ. — *σφι* (= ἄττ. *σφίσι*), δτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — *οἶ* = *αὐτῇ.* — *Ἰοῦν* = ἄττ. *Ἰώ.* — *ἰών,* ἄττ. *ῶν.* — *θυμός μοι ἐστὶ τινος* ἐπιθυμῶ τι, μοῦ ἀρέσει τι. — *διακελεύονται* ἐνθαρρύνει ὁ εἰς τὸν ἄλλον. — *πλεῦνες* = ἄττ. *πλέονες.* — *ἐσβαλομένους* ἀφοῦ ἔβαλαν (οἱ Φοίνικες αὐτάς) μέσα. — *νάα* = ἄττ. *ναῦν.* — *ἐπ' Αἰγύπτου* πρὸς (κατὰ) τὴν Αἴγυπτον.

Κεφ. 2. ἄρχω τινός κάμνω ἀρχὴν τινος. — οὐκ ἔχω (μετ' ἀπρμφ.) δὲν ἤξεύρω νά.— φασί, οἱ Πέρσαι.— προσέχω προσεγγίζω εἰς τινα τόπον, ἀράζω. — καταπλώσαντας= ἄττ. καταπλεύσαντας. — μακρὰ νῆες ἐκαλοῦντο τὰ πολεμικὰ πλοῖα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς στρογγύλας ναῦς (τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα). — Αἴα, τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Κολχίδος, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὰ Α. παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου. — Φᾶσις ποταμὸς ὁ σημερινὸς Ριὸν ἐν Καυκάσῳ. — ἐνθεῦτεν.= ἄττ. ἐντεῦθεν.— εἶνεκεν = ἄττ. ἐνεκεν ἢ ἐνεκα.— ἀπίκατο= ἄττ. ἀφιγμένοι ἦσαν.— τᾶλλα, δηλ. τὴν ἀρπαγὴν τοῦ χρυσομάλλου δέρατος. — (δίκη ἢ δίκαι) ἱκανοποιήσις.— ὑποκρίνομαι= ἄττ. ἀποκρίνομαι.— ὦν= ἄττ. οὔν.

Κεφ. 3. δευτέρῃ γενεῇ, τρεῖς γενεαὶ ἀποτελοῦν ἑκατὸν ἔτη.— Ἀλέξανδρος, τιμητικὸν ὄνομα τοῦ Πάριδος.— ἐπίσταμαι, παρ' Ἑεροδότῳ πολλάκις : νομίζω, φρονῶ.— τοὺς δέ, δηλ. τοὺς Τρῶας.— προϊσχομένων, δηλ. αὐτῶν, τῶν ἀγγέλων· προϊσχομαι ἰσχυρίζομαι.— προφέρω τι ὡς ἀναφέρω τι καὶ λέγω λέγων ὅτι.— ἐκδόντες, δηλ. τὴν Μῆδειαν· ἐκδίδωμι παραδίδω.— ἀπαιτεόντων, δηλ. τῶν Κόλχων.— βουλοίατο= ἄττ. βούλοιντο.

Κεφ. 4. εἶναι, ἐκ τοῦ λέγουσι (Πέρσαι). — αἰτίους, δηλ. τῆς διαφορῆς.— σφέας, δηλ. τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίης.

Κεφ. 5. εἴσαν= ἄττ. οὔσαν.— ἐρέων= ἄττ. ἐρῶν.— πως = ἄττ. πως.— ὑπάρχω (μετὰ γνκ.) κάμνω ἀρχὴν τινος, ἀρχίζω τι.— προβαίνω ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου προχωρῶ εἰς τὴν ἐξακολουθήσιν τῆς διηγήσεώς μου.— ἐπεξέρχομαι τι ἐξετάζω τι ἐν λεπτομερείᾳ, διηγοῦμαι περὶ τινος.— ἐπ' ἐμεῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου.— οὐδαμὰ οὐδόλως, οὐδέποτε.— μένω ἐν τωῦτῳ (= ἐν τῷ αὐτῳ) διαμένω εἰς τὴν ἰδίαν κατάστασιν.— ἐπιμιμνήσκομαι (μετὰ γνκ.) κάμνω μνεῖαν τινός.

Κεφ. 6. Ἀλυάττεω, ὁ Ἀλυάττης ἐβασίλευσε τῶν Λυδῶν ἀπὸ τοῦ 617 - 560 π. Χ.= ἐντὸς Ἀλυσος ἐντεῦθεν τοῦ Ἀλυσος (ὅταν παρατηρῆ τις ἐκ τῆς Ἰωνίας)· ἐπομένως : πρὸς Δ. τοῦ Ἀλυσος.— ἐξιεῖ= ἄττ. ἐξίησι ἐκβάλλει. — τῶν, καθ' ἕλξιν ἀντί : τοὺς = ἄττ. οὖς.—

ἴδμεν—ἀττ. *ἴσμεν* (τοῦ *οἶδα*).—*καταστρέφομαι* ὑποτάσσω.—*ἀπαγωγὴ* πληρωμὴ· *ἐς φόρου ἀπαγωγὴν* ὥστε νὰ πληρώνουν φόρον.—*προσποιοῦμαι* καθιστῶ, κάμνω.

Κεφ. 28 - 29. *ἐπιγίνομαι*, ἐπὶ χρόνου: παρέρχομαι.—*οἴκημαι* (πθτκ. πρκμ.)=*οἰκῶ*.—*ὑπ' ἐωνυῶ* ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του.—*σοφιστῆς* σοφός.—*ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο*, νὰ συναφθῆ μετὸ *ἀπικνέονται* (ἰστρκ. ἐνεστώς): ἤλθον, ὅποτεδήποτε καὶ δι' οἴανδήποτε αἰτίαν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἤρχετο· κατ' ἔννοιαν: ἤλθον κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ διὰ διαφόρους αἰτίας.—*κατὰ πρόφασιν θεωρήης* μετὴν πρόφασιν νὰ ἴδῃ (ἐπισκεφθῆ) διαφόρους τόπους.—*ἵνα δὴ* πράγματι ὁμως ἵνα.—*τῶν*, καθ' ἕλξιν ἀντί: *τούς*.—(τὸ) *ὄρκιον* ὄρκος.

Κεφ. 30. *ῶν*—ἀττ. *οὔν*.—*Ἀμασιν*, βασιλέα τῆς Αἰγύπτου (570 - 526).—*τὰ βασίλεια* τὰ ἀνάκτορα.—*μετὰ δὲ* (ἐπιρρ.) μετὰ δὲ ταῦτα.—*ὄλβιος*, ἐπὶ προσ.: εὐδαίμων, εὐτυχής· ἐπὶ πραγμ. κατ' οὐδ. γένος ἐν τῷ πληθ.: *ὄλβια* πρόξενα εὐδαιμονίας.—*μιν* = *αὐτόν*.—*σνεψάμενον*, τοῦ *σκοπῶ* παρατηρῶ.—*ὡς*, αἰτίγκ.—*οἱ* = *αὐτῶ*.—*κατὰ καιρόν ἐστι* εἶναι εὐκαιρία.—*εὔρετο* = ἀττ. *ἤρετο*.—*λόγος* φήμη.—*πολλὸς* = ἀττ. *πολύς*.—*πλάνη* περιπλάνησις, περιήγησις.—*φιλοσοφῶ* ἐπιδιδάσκω τὴν κτῆσιν γνώσεων: ἐπιθυμῶ νὰ πλουτίσω τὰς γνώσεις μου.—*ἐπέρχομαι γῆν πολλὴν* ἐπισκέπτομαι πολλὰ μέρη.—*ἕμερος* ἐπιθυμία.—*ἐπειρέσθαι* = *ερέσθαι*.—*ὑποθωπεύω* κολακεύω.—*τὸ ἐόν* (= ἀττ. *τὸ ὄν*) ἡ ἀλήθεια.—*ἀποθανυμάζω τι* ἐκπλήττομαι διὰ τι.—*ἐπιστρεφέως* = ἀττ. *ἐπιστρεφῶς* μετὸ ζωηρότητα.—*κοίη* = ἀττ. *ποιά* (ὡς ἐπίρρ.) πῶς.—*τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δὲ* ἀφ' ἐνός μὲν . . . ἀφ' ἑτέρου δέ.—*εὔ ἦκω* εἶμαι καλά, ἀκμάζω.—*ἐκγίνομαι* (μετὰ δτκ.) γεννῶμαι εἰς τινα.—*εὔ ἦκω τοῦ βίου* (= *τοῦ βιότου, τῶν χρημάτων*) καλῶς ἔχω ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν, ἔχω σημαντικὴν περιουσίαν, εὐπορῶ.—*ὡς τὰ παρ' ἡμῖν* (δηλ. *ἐστι*) σχετικῶς πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κατ' ἔννοιαν: τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἰδικὴν μας ἀντίληψιν.—*πρὸς τοὺς ἄστυγ.*, πιθανῶς τοὺς Μεγαρεῖς.—*κάλλιστα* ἐνδόξως.—*αὐτοῦ, τῆ* (= ἀττ. *ῆ*) ἐκεῖ, ὅπου.

Κεφ. 31. εἶπας = ἄττ. *εἰπών*. — προετρέψατο τὸν *Κ.*, δηλ. *εἰρωτῶν*. — *ἐπειρώτα*, ὑποκμ.: ὁ Κροῖσος. — *πάγχυ* = ἄττ. *πάνυ* πάντως, χωρὶς ἄλλο. — *δευτερεῖα φέρω* λαμβάνω τὴν δευτέραν θέσιν (τῆς εὐδαιμονίας). — *γῶν* = ἄττ. *γοῦν* τοῦλάχιστον. — *βίος* = *βίωτος* (κεφ. 30). — *ὑπῆν* = *ὑπῆρχε*. — *ἀεθλοφόρος* ὁ ἀποκομίζων τὸ βραβεῖον, νικητῆς (εἰς ἀγῶνα). — *δορτή* = ἄττ. *εσορτή*. — *ζεῦγος* ἄμαξα συρομένη ὑπὸ δύο βοῶν. — *ἰρὸν* = ἄττ. *ἰερόν*. — *ἐν ὧρῃ* ἐγκαίρως — *ἐκκλήσμαι* ἐμποδίζομαι. *ἐκκλησιόμενοι τῇ ὧρῃ* (δηλ. *τοῦ ἐπισχεῖν*) ἐπειδὴ δὲν εἶχον πλέον καιρὸν νὰ περιμένουν. — *ζεῦγλη* τὸ καμπύλον μέρος τοῦ ζυγοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμβαίνει ὁ τράχηλος τοῦ ζῴου. — *σφι* ὑπ' αὐτῶν. — *διακομίζω* μεταφέρω.

διέδεξε = ἄττ. *διέδειξε*. *διαδείκνυμι* δεικνύω φανερά. — *ἐν τούτοις* διὰ τούτων: διὰ τούτου, τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς αὐτούς. — *ζῶειν* = ἄττ. *ζῆν*. — *μακαρίζω τινός τι* μακαρίζω τινὰ διὰ τι. — *οἶων τέκνων* = *ὅτι τοιοῦτων τέκνων*. — *ἐκύρῃσε*, τοῦ *κυρέω* τυγχάνω — *φήμη* ἐπαινετικοὶ λόγοι. — *ἀντίον* ἀπέναντι. — *μιν* αὐτήν. — *ἐν τέλει τούτῳ* (δηλ. *τοῦ βίου*) *ἔσχοντο* προσεκολληθήσαν (ἔμειναν) εἰς τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς των: εὔρον τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς των.

Κεφ. 32. *σπερχθεὶς* ὀργισθεὶς τοῦ *σπέρχομαι*. — *τοι* = ἄττ. *σοι* (ὄτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου). — *ἀπορρίπτω ἐς τὸ μηδὲν* θεωρῶ ὡς μηδαμινὸν πρᾶγμα, περιφρονῶ. — *ποιῶ τινα ἄξιόν τινος* θεωρῶ τινὰ ἄξιον νὰ συγκριθῇ μὲ τινα. — *ταραχῶδης* ἀγαπῶν νὰ ταράττη. — *οὔρος* = ἄττ. *ὄρος* ὄριον. — *ζῶη* = ἄττ. *ζωή*. — *προστίθῃμι* θέτω. — *ἡ ἐτέρη τῇ ἐτέρη* ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην. — *τὸ παράπαν* παντελῶς: συχνὰ μετ' ἀρνήσεως: *τὸ παράπαν οὐδὲν οὐδόλως*.

πᾶν ἔστι ἄνθρωπος συμφορῇ ἐξ ὀλοκλήρου ὁ ἄνθρωπος εἶναι τύχη (παίγνιον τῆς τύχης): πᾶν ὅ,τι εἶναι, ἔχει καὶ πράττει ὁ ἄνθρωπος, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς τύχης. — *μέγα* (ἐπίρρ.) πολὺ, ὑπερβολικά. — *ἐκεῖνο. τὸ εἶρέό* (= ἄττ. *ἡρου*) *με* = *ὄλβιον εἶναι*. — *οὔκω* = ἄττ. *οὔπω*. — *αἰὼν βίος*. — *οὐ . . . . τι* οὐδόλως. — *ὁ ἐπ' ἡμέρην ἔχων*, ὁ ἔχων τὸ καθημερινόν του. — *εἰ μὴ οἱ* (= *αὐτῷ*) ἢ *τύχη ἐπίσποιο* ἐκτός ἐὰν ἤθελεν ἔχει τὴν τύχην

(κυρ.: ἤθελε τὸν παρακολουθήσει ἡ τύχη). — *τελευτῶ εἶ τὸν βίον* τελειώνω καλὰ τὴν ζωὴν μου. — *χρημα* πρᾶγμα. — *κῆ* = ἄττ. *πῆ* πῶς. — *ὑποδείκνυμι ὄλβον* δεικνύω μικρὰν τινα ἀκτῖνα εὐτυχίας. — *πρόρριζος* ἐκ τῆς ρίζης, καθ' ὅλοκληρίαν.

Κεφ. 33. *οὐ πως* (= ἄττ. *οὐ πως*) κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδὸλως. — *χαρίζομαι τινι* λέγω εὐάρεστον εἰς τινα, εὐχαριστῶ τινα. — *οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τινα* θεωρῶ τινα ἀνάξιον λόγου, περιφρονῶ τινα. — *ἀποπέμπομαι* ἀπομακρύνω ἀπὸ πλησίον μου. — *κάρτα* λίαν, πολύ. — *ἀμαθῆς* ἀνόητος — *μετεῖς* (= ἄττ. *μεθίεις*), τοῦ *μεθίημι* ἀφήνω κατὰ μέρος, παραβλέπω.

Κεφ. 86. *ἔσχον* κατέλαβον, ἐκυρίευσαν. — *ἄρξαντα ἔτα τ.*, δηλ. ἀπὸ τοῦ 560 - 546 π. Χ. — *χρηστήριον* χρησμός· εἰς τὸν Κροῖσον πρὸ τῆς ἐκστρατείας του κατὰ τοῦ Κύρου εἶχε δοθῆ ἀπὸ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ὁ ἐξῆς διφορούμενος χρησμός: *ἦν στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.* — *καταπαύω* καταλύω. — *συννήσας*, τοῦ *συννέω* συσσωρεύω. — *πυρῆ* ξύλα διὰ πυρᾶν. — *πέδαι* δεσμά. — *ἀκροθίνια* (κτρμ.) ὡς ἀπαρχὰς τῶν λαφύρων. — *ταῦτα*, καθ' ἕλξιν ἀντί: *τούτους* (δηλ. τοὺς 14 Λυδοὺς καὶ τὸν Κροῖσον). — *καταγίζω* (= ἄττ. *καθαγίζω*) ἀφιερώνω. — *ὄτεω* = ἄττ. *ὄτω*· *ὄστις δὴ* ἕνας οἰσοσδήποτε. — *ἐπιτελῶ εὐχὴν* ἐκπληρῶ τάξιμον. — *δαίμων* θεός. — *θύσομαι τινά τινος* λυτρῶν, σῶζω τινὰ ἀπὸ τι.

ἔσέρχεται τινί τι ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος κάτι τι. — *οἱ* ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Σόλ.). — *σὺν θεῷ* κατὰ θεῖαν ἔμπνευσιν. — *ἄρα* λοιπόν. — *προσίσταται τινά τι* = *ἔσέρχεται τινί τι*. — *ὡς - μιν προσσιῆναι*, ἐν πλαγίῳ λόγῳ κεῖται οὐχὶ σπανίως παρ' Ἡροδότῳ μετὰ χρονικὸν σύνδεσμον ἀπαρέμφατον: καθὼς τοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν. — *ἀνενεγκάμενον* = ἄττ. *ἀνενεγκάμενον*· *ἀναφέρομαι* βαθεῖα ἀναπνέω. — *ἐκ*, ἐδῶ κεῖται χρονκ.: ὕστερα ἀπό. — *τίνα τοῦτον* = *τίς οὗτος εἶη, ὄν*. — *καὶ τοὺς* = *καὶ τούτους*. — *τέως* ἐπὶ τινα χρόνον. — *μετὰ δέ*, βλ. κεφ. 30. — *ὡς*, αἰτλγκ. — *τὸν ἄν . . . ἔλθειν* = (τοῦτον ἐπικαλέομαι), *τὸν* (= ὄν) *πᾶσι τυράννοισι ἐς λόγους ἔλθειν προετίμησα ἄν μεγάλων χρημάτων* ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου μίαν συνδιάλεξιν μὲ ὄλους τοὺς βασιλεῖς ἤθελον θεωρήσει ὑπερτέ-

ραν πολλῶν χρημάτων. — *ἄσημος* ἄσαφής, ἀκατανόητος. — *τὰ λεγόμενα* τί ἐσήμαινον οἱ λόγοι του. — *λιπαρῶ* ἐπιμόνως παρακαλῶ. — *ἄχλος* ἐνόχλησις. — *ἀρχὴν* (ἐπίρρ.) κάποτε. — *ἀποφλαυρίζω* ἐξευτελίζω, περιφρονῶ. — *οἷα δὴ εἶπας* = *εἶπας οἷα δὴ εἶπεν* ἀφοῦ εἶπεν ὅ,τι εἶπεν (δηλ.; βλ. κεφ. 32). — *ὡς τε* = *καὶ ὡς* ἐκ τοῦ *ἔλεγε*. — *τῆ* (= ἄττ. *ῆ*) ὅπως, καθῶς. — *οὐδέν τι* οὐδὲν ὁλως. — *ἐς ἑωυτὸν* ἀναφορικῶς πρὸς αὐτὸν (δηλ. τὸν Κροῖσον). — *λέγων*, ὁ Σόλων. — *παρὰ σφίσι αὐτοῖσι* κατὰ τὴν κρίσιν των.

ἀμμένης (= ἄττ. *ἡμμένης*), πθτκ. πρκμ. μετχ. τοῦ *ἄπτω*. — *τὰ περιέσχατα* τὰ πέριξ κάτω μέρη. — *μεταγινώσκω* μεταβάλλω γνώμην, μετανοῶ. — *ἐννόσαντα* = ἄττ. *ἐννοήσαντα*· *ἐννοῶ* σκέπτομαι. — *τίσις* τιμωρία, ἐκδίκησις (τῶν θεῶν). — *ἐπιλέγομαι* ἀναλογίζομαι. — *ἔστι ἀσφαλῶς ἔχον* = *ἀσφαλῶς ἔχει* = *ἀσφαλές ἐστι*. — *τὴν ταχίστην (ὁδὸν)* τάχιστα. — *καὶ τοὺς π.* = *καὶ τούτους π.*

Κεφ. 87. *ώρα* = ἄττ. *ἑώρα*. — *καταλαμβάνω* «σταματῶ», ἐμποδίζω. — *ἐπιβῶσασθαι* (ἄττ. *ἐπιβοήσασθαι*), τοῦ *ἐπιβοῶ*. — *κεχαρισμένος* εὐάρεστος, εὐπρόσδεκτος. — *τὸν μὲν* = *τοῦτον μὲν*. — *ἐκ*, χρονικῶς πρβλ. κεφ. 86 «*ἐκ πολλῆς ἠσυχίης*». — *συντρέχω* συναθροίζω, συσσωρεύομαι. — *ἐξαπίνης* ἔξαφνα. — *καταρροήγνυται χειμῶν* γίνεται μεγάλη κακοκαιρία. — *λάβρος* ὀρμητικός. — *ὔει ὕδατι* πίπτει βροχή. — *ἀνέγνωσα* (ἀόρ. ἀ' τοῦ *ἀναγινώσκω*) ἔπεισα. — *αἴτιος ὁ Ἑλλ. θεός*, ὑπαινίσσεται τὸν χρησμόν, περὶ τοῦ ὁποίου βλ. κεφ. 86 — *ἐπαείρας* = ἄττ. *ἐπάρας*· *ἐπαίρω* παρακινῶ, προτρέπω. — *κον* = ἄττ. *που* ἴσως.

Κεφ. 88. *κάτισε* = ἄττ. *καθῖσε* (τοῦ *καθίζω*). — *ἐν πολλῇ προμηθίᾳ ἔχω τινὰ* ἐν μεγάλῃ ὑπολήψει ἔχω τινά, σέβομαι, ἐκτιμῶ τινά.

Κεφ. 93. *θώματα* (= ἄττ. *θαύματα*) ἀξιοθαύμαστα πράγματα. — *οὐ μάλα* οὐδαμῶς, οὐδὲν ὁλως. — *πάρεξ* (μετὰ γνκ.) ἐκτός, πλὴν, ἐξαίρεσις τίνος. — *Τμῶλος* ὄρος ἐν Λυδίᾳ. — *καταφέρομαι* φέρομαι πρὸς τὰ κάτω. — *ψῆγμα* (χρυσοῦ) κόνις χρυσοῦ. — *πολλὸν* = ἄττ. *πολύ*. — *παρέχομαι* ἔχω. — *χωρὶς* = *πάρεξ*. — *Ἀλυάττεω*, βλ. κεφ. 6. — *σῆμα* τάφος, μνημεῖον. — *κρηπίς* βάσις, θεμέλιον. — *τὸ ἄλλο* τὸ λοιπὸν μέρος.

Κεφ. 94. νόμος συνήθεια, ἔθιμον. — *χρέωνται* = ἄττ. *χρῶνται*. — *τῶν Ἰδμεν*, βλ. κεφ. 6. — *κάπηλος* μικρέμπορος, μεταπράτης. — *παίγνια* παιγνίδιον. — *κατεστεώσας* (= ἄττ. *καθεστώσας*) συνήθεις, ἐν χρήσει. — *ἐξεύρημα* ἐφευρέσεις. — *Τυρσηνία*· *Τυρσηνία*· αὕτη — καλουμένη καὶ Ἐτρουρία — χώρα κατὰ τὰ δυτικά τῆς μέσης Ἰταλίας ἀνταποκρινομένη περίπου πρὸς τὴν σημερινὴν Τοσκάνην.

Μάνεω, ὁ Μάνης καὶ ὁ Ἄτης μυθικοὶ βασιλεῖς τῶν Λυδῶν. — *τέως*, βλ. κεφ. 86 (ἐν σελ. 107). — *διάγω λιπαρῶν* ζῶ με ὑπομονήν, ὑπομένω. — *ὡς οὐ παύεσθαι* ἀφοῦ δὲν ἔπαυεν· περὶ τοῦ ἀπρμφ. μετὰ τὸν σύνδεσμον *ὡς* βλ. κεφ. 86 «*ὡς - μιν προσστήναι*». — *ἄκος, εος (τὸ)* θεραπεία. — *δίξημαι* ζητῶ. — *ἐπιμηχανῶμαι* μηχανῶμαι, ἐπινοῶ σχέδια ἐναντίον τινός. — *εἶδεα* = ἄττ. *εἶδη*. — *πεσσὸς* ψῆφος ῥοσειδῆς, στρογγύλου ἢ ἄλλου σχήματος (κν. πέτρα, βόλι ποῦλι). — *οἰκηιεύνται* = ἄττ. *οἰκειοῦνται*· *οἰκειοῦμαι* οἰκειοποιοῦμαι. — *ἢ μὲν εἰτέρη . . . ἢ δὲ εἰτέρη* ἢ μὲν μία . . . ἢ δὲ ἄλλη. — *σιτία* τροφαί. — *δυῶν* (= ἄττ. *δυοῖν*) *δέοντα* πλὴν δύο.

ἐπεῖτε (= ἄττ. *ἐπεὶ*) *δὲ οὐκ ἀνιέναι - ἀλλ' . . . βιάζεσθαι*, βλ. ἀνωτέρω «*ὡς οὐ παύεσθαι*». — *ἀνίημι* μετριάζω, παύω. — *βιάζομαι* στενοχωρῶ, πιέζω. — *διαιρῶ δύο μοῖρας* *Λυδῶν πάντων* χωρίζω ὅλους τοὺς Λυδοὺς εἰς δύο μοῖρας (μέρη). — *ἐπὶ μονῆ* διὰ νὰ μένη (ἐν Λυδίᾳ) — *ἐπὶ τῇ λαγχανούσῃ τῶν μοιρῶν* = *ἐπὶ ταύτῃ τῶν μοιρῶν, ἣ ἐλάγχανε*. — *ἢ μοῖρα λαγχάνει μένειν* πίπτει ὁ κληρὸς εἰς τὴν μοῖραν νὰ μένη. — *προστάσω ἐμαυτὸν ἐπὶ τινι τάσσω* τὸν ἑαυτὸν μου νὰ εἶναι ἀρχηγός (ἐπὶ) τινός. — *ἐπὶ δὲ τῇ . . . = ἐπὶ δὲ τῇ λαγχανούσῃ τῶν μοιρῶν ἀπαλλάσσεσθαι τὸν βασιλέα* *προστάσσειν τὸν ἐωντοῦ παῖδα*· *ἀπαλλάσσομαι* ἀναχωρῶ. — *ἐξιέναι*, ἐκ τοῦ *λαχόντας*. — *μηχανῶμαι* κατασκευάζω. — *χρηστὸς* χρήσιμος. — *ἐπιπλα* σκευή. — *κατὰ ζήτησιν* διὰ νὰ ζητήσουν. — *βίος* πόρος ζωῆς. — *ἐς δ' ἕως* ὄτου. — *παραμείβομαι* παραπλέω. — *Ὀμβρικοὶ ἢ Ὀμβροὶ* λαὸς τῆς Ἰταλίας κατὰ τὰ Β. τοῦ Ἀπεννίνου ὄρους. — *τὸ μέχρι τοῦδε* μέχρι σήμερον. — *ἐπὶ τοῦ παιδὸς* ἀπὸ τοῦ υἱοῦ. — *ἀνάγω* φέρω (διὰ θαλάσσης εἰς τινὰ τόπον). — *ποιοῦμαι τὴν ἐπωνυμίαν* λαμβάνω τὸ ὄνομα.

Κεφ. 131. ἐν νόμῳ ποιεῦμαι θεωρῶ (ὡς) νόμιμον, συνηθίζω. — νηοὺς = ἄττ. ναοὺς. — μωρίην ἐπιφέρω τινὶ ἀποδίδω μωρίαν εἰς τινα, θεωρῶ τινα μωρόν. — ὡς μὲν (= γε) ἔμοι δοκέειν, τὸ ἀπαρέμφ. ἀπολύτως: καθὼς ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω — ἀνθροποφυῆς ἀνθρωπόμορφος. — κατὰ περ = ἄττ. καθ' ἅπερ ἀκριβῶς ὡς (ὅπως). — νομίζω ἔχω τὴν συνήθειαν. — ἔρδω πράττω: ἔρδω θυσίας προσφέρω θυσίας. — Δία, ὑπὸ τὸν Δία ἐννοεῖ ὁ Ἡρόδ. τὸν ὑπέρτατον θεὸν τοῦ φωτός παρὰ τοῖς Πέρσiais Ἄχουρα Μασδᾶ. — ἡλίῳ, δηλ. τῷ Μίθρα. — ἐπιμανθάνω μανθάνω μετὰ ταῦτα. — Οὐρανίη, ἐπώνυμον τῆς Ἀφροδίτης: τὸ περσικὸν ὄνομα τῆς θεᾶς ἦτο Ἀναΐτις.

Κεφ. 132. ἡδε κατέστησε εἶναι τοιαύτη, γίνεται ὡς ἐξῆς. — ἀνακαίονσι ἀνάπτουν (δηλ. ἐπὶ τῶν βωμῶν). — οὐ σπονδῆ... οὐλήσι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἕλληνας. — στέμματα στέφανοι. — ὄλαι χονδροαλεσμένοι κριθαὶ (διὰ τῶν ὁποίων ἐπασπαλίζετο — παρ' Ἕλλησιν — ἢ κεφαλὴ τοῦ θύματος πρὸ τῆς θυσίας). — τῶν δέ... = ὡς ἂν (= ὅταν) θέλη τις θύειν ἐκάστῳ τούτων (τῶν θεῶν). — καλῶ ἐπικαλοῦμαι. — ὁ τιήρης = ὁ τιάρας ἢ ἡ τιάρα κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φερόμενον παρὰ τῶν ἀρχαίων Περσῶν εἰς ἐπισήμους ἰδίᾳ περιστάσεις. — ἐστεφανωμένος τὸν τιήρη μυσ. μ., κατὰ ταῦτα παρὰ Πέρσiais μόνον ὁ θυσιάζων ἔφερε στέφανον καὶ τοῦτον ὄχι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γυμνῆς — ὡς ἐφέρετο παρ' Ἕλλησιν —, ἀλλὰ περὶ τὴν τιάραν. — οὐ οἱ — οὐκ οἱ (= αὐτῷ). — ἐγγίνεται (ἀπρὸς.) ἐπιτρέπεται. — ἐωυτῷ... ἰδίῃ = ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ ἰδίῃ ἐωυτῷ μούνῳ ἀρῶμαι εὐχομαι. — ὁ δὲ = ἀλλά. — γίνομαι ἐν περιέχομαι (περιλαμβάνομαι) εἰς. — ἐπεὰν = ἄττ. ἐπᾶν. — διαμιστύλλω κατὰ μέρη κόπτω εἰς τεμάχια. — ἱρήιον = ἄττ. ἱρεῖον. — ἔψω βράζω. — ὑποπάσσω πάσσω (σκορπίζω, στρώνω) ὑποκάτω. — ποιῆ = ἄττ. πόα χλόη, χόρτον. — ἀπαλδς τρυφερός. — τριφυλλον, τὸ νῦν λεγόμενον «τριφύλλι». — ἔθηκε (γνωμκ. ἄορ.) ὦν, ὁ Ἡρόδ. πολλακίς συνδέει τὸν γνωμικὸν ἄορ. μετὰ τοῦ ὦν (= οὔν), ὅταν θέλη νὰ δηλώσῃ τὴν ἐνέργειαν ὡς ταχέως ἐπακολουθοῦσαν: ἔπειτα θέτει. — διατίθημι διευθετῶ. — μάγος, οὕτω παρὰ τοῖς Πέρσiais ἐκαλεῖτο ὁ ἱερεύς. — ἐπαείδω (= ἄττ. ἐπάδω) ψάλλω. — ἐπαιδῆ (= ἄττ. ἐπωδῆ) ὕμνος, προσευχή. — οἴην... τὴν ἐπα-

οιδήν, κατ' ἔννοιαν : ὅπως ὀνομάζουσι ἐκεῖνοι τὸν ὕμνον (αὐτόν)· ἐν τούτῳ τῷ ὕμνῳ, δηλ. *τῇ θεογονίᾳ*, ἐγίνετο ἐπὶ κλησις ὄλων τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν πνευμάτων. — *ἐπέχω* περιμένω. — *ἀποφέρωμαι* λαμβάνω μαζί μου. — *χρᾶται (αὐτοῖς) ὅτι μιν λόγος αἰρέει* μεταχειρίζεται αὐτὰ εἰς ὅ,τι θέλει (κυρ. : εἰς ὅ,τι τὸν πείσῃ εἰς οἴοσδήποτε λόγος).

Κεφ. 133. *τῇ* (= ἄττ. ἦ), δτκ. χρονκ. — *πλέω* = ἄττ. *πλείω*. — *δαίς*, *δαιτὸς* φαγητόν, γεῦμα. — *τῶν ἄλλων* = ἢ ἐν τῇσι ἄλλῃσι ἡμέρησι. — *δικαιῶ* κρίνω δίκαιον. — *εὐδαίμων* πλούσιος. — *προτιθέεται* = ἄττ. *προτίθενται*. — *ὄλος* ὀλόκληρος, ἀκέραιος. — *ὀπιτὸς* ψητός. — *τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων* τὰ μικρὰ ζῶα, δηλ. πρόβατα καὶ αἴγες (κν. : γιδοπρόβατα). — *σίτος* (ἐν τῷ πληθ. : *τὰ σίτα*) τροφή, φαγητόν. — *ἐπιφορήματα* πρόσθετα ἐδέσματα, τραγήματα μετὰ τὸ δεῖπνον (γλυκύσματα, καρύδια, ἀμύγδαλα, σῦκα κ.τ.τ.). — *ἀλλῆς* εἰς ἕν ὄλον ἠθροισμένος, διὰ μιᾶς. — *σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι* ὅτι τρώγοντες (φαγητὰ) παύουν μόνον νὰ πεινοῦν (δὲν χορταίνουσι). — *ἀπὸ δεῖπνου* μετὰ τὸ δεῖπνον. — *παραφορῶ* = *παραφέρω* φέρω καὶ θέτω ἐμπρός τινος, παραθέτω. — *ἐσθίοντας . . .* = *οὐκ ἂν παύεσθαι ἐσθίοντας*. — *κάρτα*, βλ. κεφ. 33. — *προσκέεται* = *πρόσκεινται*· *πρόσκειμαι οἴνω* εἶμαι ἕκδοτος εἰς τὸν οἶνον. — *ἄδη*, ἄορ. τοῦ *ἀνδάνω* ἀρέσκω. — *νήφω* εἶμαι νηφάλιος, δὲν ἔχω πῖε οἶνον. — *προτιθεῖ* = ἄττ. *προτίθησι*. — *σιτέαρχος* οἰκοδεσπότης. — *ἐν τοῦ* = *οὗ ἐν τῷ οὐκῳ*. — *μετιεῖσι* = ἄττ. *μεθιᾶσι*· *μεθίημι* ἀφήνω κατὰ μέρος, ἀπορρίπτω. — *προβουλεύομαι* συζητῶ, συσκέπτομαι. — *ἐπιδιαγινώσκω* ἐκ νέου κρίνω, ἐξετάζω.

Κεφ. 134. *διαγινώσκω τινι* διακρίνω ἀπὸ τι. — *ὁμοιοί* τῆς αὐτῆς (κοινωνικῆς) θέσεως ἢ τάξεως. — *προσαγορεύω* χαιρετίζω. — *οὔτερος* = *ὁ ἕτερος*. — *ἀγεννῆς* ὁ ἐκ ταπεινῆς καταγωγῆς.

Κεφ. 135. *ἐκ πάντων* ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. — *ἀγκι* πλησίον. — *τοὺς δευτέρους*, δηλ. τοὺς γείτονας τῶν πλησιέστατα οἰκούντων. — *κατὰ λόγον* κατ' ἀναλογίαν (τῆς ἀποστάσεώς των). — *προβαίνω* προχωρῶ. — *οἴκημαι*, βλ. κεφ. 28. — *ἐκαστάτω*, ἐπίρρ. ὑπερθηκ. τοῦ *ἐκάς* μακρὰν. — *μακροῦ* = *πολύ*. — *ἀντέχομαι τῆς ἀρετῆς*

= μετέχω τῆς ἀρετῆς. — νόμαια = νόμιμα (ἔθιμα). — προσίεμαι (παρα)δέχομαι — ἀνδρῶν μάλιστα = ἐκ πάντων.

Κεφ. 136-137. ἀπὸ πενταέτεος (δηλ. παιδός), κατ' ἔννοιαν : ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας. — ἀληθίζομαι = ἀληθεύω λέγω τὴν ἀλήθειαν. — δίαιταν ἔχει = διαιτᾶται. — ἄση, κυρ. : κόρος, ἀηδία· ἐδῶ : λύπη. — προσβάλλω προξενῶ. — νῦν = τοίνυν. — νόμος συνήθεια—ἔρδω τινὰ ἀνήκεστον πάθος πράττω εἰς τινα πράξιν, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀνεπανόρθωτος βλάβη : φονεύω τινά. — ὑπόουρημα ὑπηρεσία, ἐκδούλευσις.

Κεφ. 138. ἄσσα = ἅτινα. — νενόμισμαι θεωροῦμαι. — ἀναγκαίη = ἀνάγκη. — ἐναπονίζω (μεσ. ἐναπονίζομαι) τι ἀπονίπτω, ἐκπλύνω τι μέσα εἰς τι. — περιορῶ ἐπιτρέπω, ἀνέχομαι.

Κεφ. 140. ἀτρεκέως μετὰ βεβαιότητος. — ὡς κρυπτόμενα ὡς μυστικά. — σαφηνέως = σαφῶς. — νέκυς = νεκρός. — ὄρνις ὄρνεον. — ἔλκω σπαράσσω. — κατακηρῶ (-όω) περικαλύπτω (περιαλείφω) μὲ κηρόν. — δὲ ὧν ἐν πάσῃ περιπτώσει.

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κεφ. 1. τῆς = ἄττ. ῆς. — προεῖπε, ἄορ. β' τοῦ προαγορευῶ δημοσίᾳ παραγγέλλω, διατάσσω. — νομίζω ὡς θεωρῶ ὡς. — στρατηλασίη = στρατεία. — ἐπικρατῶ τινος εἶμαι κύριός τινος.

Κεφ. 2. πρὶν ἢ = ἄττ. πρὶν. — Ψαμμήτιχος ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 663—609 π.Χ. — γενοίατο = ἄττ. γένοιτο. — ἀπὸ τούτου (τοῦ χρόνου) ἀπὸ τότε, ἔκτοτε. — πόρον τούτου ἀνευρεῖν ν' ἀνεύρη μέσον, διὰ νὰ μάθη τοῦτο (δηλ. τίνες ἦσαν οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων). — ἐπιτεχνῶμαί τι μηχανῶμαι, ἐπινοῶ τι. — ὁ ἐπιτυχῶν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἀπαντᾷ τις : ὁ τυχῶν.

— *ἀντίον* (μετὰ γενκ.) ἐνώπιόν τινος. — *ἴημι* ἢ *ῥήγνυμι φωνήν* ἐκβάλλω φωνήν. — *στέγη* τόπος κεκαλυμμένος διὰ στέγης, δωμάτιον. — *ἐπ' ἑωυτῶν* καθ' ἑαυτά, μόνα. — *τὴν ὥρην* κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν. — *ἐπαγινέειν*, ὑπκμ.: *τὸν ποιμένα' ἐπαγινέω* κομίζω. — *πλήσαντα*, ὑπκμ. *τὸν ποιμένα' τοῦ πίμπλημι*. — *τάλλα διαπρήσσεσθαι* νὰ ἐκτελεῖ τὰς ἄλλας τοῦ ἐργασίας. — *ἄσημος* ἀναρθρος, ἀκατάληπτος. — *κινύζημα* φωνή, κλαυθουρισμός (νηπίου). *ὄρέγω* ἐκτείνω. — *ἡσυχος ἦν* δὲν εἶπε τίποτε. — *πολλὸν* (= ἄττ. *πολὺ*) συχνάκις ἐπαναλαμβανόμενον. — *ἔπος* λέξις. — *σημαίνω* φανερώνω. — *ἐς ὄψιν* ἐνώπιον. — *πρῆγμα*, ἐδῶ: ἀπόπειρα, δοκιμὴ. — *σταθμῶμαί τι* συμπεραίνω ἀπὸ τι. — *συγχωρῶ* συναινῶ, παραδέχομαι. — *γενέσθαι* ὅτι ἔγινε τὸ πρᾶγμα. — *ἰρέων* = ἄττ. *ἰερέων*. — *τοῦ Ἡφαίστου*, οἱ Ἑλλ. πρὸς τὸν Ἡφαιστον ἐταύτιζον τὸν θεὸν τῶν Αἰγυπτίων *Φθά*. — *μάταιος* ἀπερίσκεπτος, ἀνόητος. — *ἐκτάμνω* (= ἄττ. *ἐκτέμνω*) ἀποκόπτω. — *ποιούμαι τὴν δίαίταν τῶν παιδίων* διατάττω νὰ ζοῦν τὰ παιδία.

Κεφ. 4-5. *ἔλεγον*, οἱ Αἰγύπτιοι ἱερεῖς. — *Μιν* ἢ *Μήνης* ἐβασίλευσε περὶ τὸ 3400 π. Χ. πρὸ τοῦ Μῆνη ἐβασίλευον θεοί. — *νομοῦ*, ὅλη ἡ Αἴγ. ἦτο διηρημένη εἰς νομούς, οἱ ὅποιοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὠρίζοντο διὰ διωρύγων. *Θηβαϊκὸς νομὸς* = ἡ ἄνω Αἴγυπτος. — *ὑπερέχον ἐστὶ* εἶναι ὑπὲρ τὸ ὕδωρ. — *ἐνεργε* κάτωθεν. — *Μοῦρις* (-ιος καὶ -ιδος) *λίμνη*, βλ. χάρτ. τῆς Αἰγύπτου (ἐν τέλει τοῦ βιβλίου πίν. IV). — *ἀνὰ τὸν ποταμὸν* διὰ τοῦ ποταμοῦ (δηλ. τοῦ Νείλου). — *δῆλα* = *δῆλόν (ἐστὶ)*. — *Αἰγυπτος*, ἐδῶ: τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου· νοεῖται τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου. — *ναυτίλλομαι* ταξιδεύω διὰ θαλάσσης. — *ἐπίκτητος γῆ* νεωστὶ κτηθεῖσα γῆ, γῆ δηλ. ἥτις ἦτο πρότερον ὑπὸ τὸ ὕδωρ. — *καὶ τὰ κατύπερθε* ἐπι ἀκόμη καὶ ἡ χώρα ἢ ὑπεράνω. — *ἕτερον τοιοῦτο* παρόμοιόν τι (δηλ. *ἐπίκτητος γῆ καὶ δῶρον τοῦ Νείλου*). — *χώρα* ἔδαφος. — *ἡμέρης δρόμος* ὅσον δύναται τις νὰ τρέξῃ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας (περὶ τὰ 1300 στάδια). — *κατεῖς* (= ἄττ. *καθεῖς*). — ἂν ρίψῃς τοῦ *καθίημι*. — *καταπειρητηρίη* ὄργανον ναυτικόν, μὲ τὸ ὅποιον τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εὐρίσκουν καὶ μετροῦν βυθίζοντες αὐτό, δηλ. ἡ βολίς. — *ἀνοισεις*, μέλλ. τοῦ *ἀναφέρω* φέρω ἐπάνω, ἐκβάλλω. —

ἐν ἔνδεκα ὄργυιῇσι εἰς βάθος ἔνδεκα ὄργυιῶν ἢ ὄργυιὰ = 2 μέτρα (περίπου). — *πρόχυσις τῆς γῆς* ἢ γῆ ἢ σχηματισθεῖσα ἐκ προσχώσεως. — *ἐπὶ τοσοῦτό ἐστι* ἕως τόσον ἐκτείνεται.

Κεφ. 10. κατὰ περ, βλ. I, 131 (σελ. 110). — *Ἴλιον* πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας, μεταξύ τῶν δύο ποταμῶν Σιμόεντος καὶ Σκαμάνδρου. — *Τευθραγία* πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμὸν. — *Ἐφεσος* πόλις τῆς Ἰωνίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καῦστρου ποταμοῦ. — *Μαϊάνδρου πεδίον* ἢ παρὰ τὸν Μαϊάνδρον — ποταμὸν τῆς Μ. Ἀσίας — πεδιάς. — *ὡς εἶναι ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν.* — *συμβάλλω* παραβάλλω, συγκρίνω. — *οἱ προσχώσαντες ποταμοὶ ταῦτα τὰ χ.* οἱ ποταμοί, οἱ ὁποῖοι ἐσχημάτισαν τοὺς τόπους αὐτοὺς διὰ τῆς καταθέσεως ἰλύος· νοοῦνται οἱ ποταμοὶ Σιμόεις (Σκάμανδρος), Κάϊκος, Κάϋστρος, Μαϊάνδρος. — *πλήθεος πέρι* ὡς πρὸς τὴν ἀφθονίαν τῶν ὑδάτων.

Κεφ. 11. τῆς Ἀραβίης χ. κόλπος, ἐννοεῖται ὁ Ἀραβικὸς κόλπος (ὁ κόλπος τοῦ Σουέζ)· βλ. χάρτ. τῆς Αἰγύπτου. — *πρόσω* μακράν. — *ἐσέχω* ἐκτείνομαι. — *ἕτερος τοιοῦτος*, βλ. κεφ. 5 «*ἕτερον τοιοῦτο*». — *δοκέω* *κου* ὑποθέτω. — *γενέσθαι* ὅτι ὑπῆρξε κάποτε. — *ὁ μὲν*, δηλ. ὁ Αἰγυπτιακὸς κόλπος. — *ἐκ τῆς βορρῆης θ.*, δηλ. τῆς Μεσογείου. — *ἐκ τῆς νοτίης*, δηλ. τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. — *φέρω ἐπὶ* εἰσχωρῶ εἰς. — *μιν* αὐτὸν (δηλ. τὸν Ἀραβικὸν κόλπον). — *τούτου*, δηλ. τοῦ Νεῖλου. — *(ἐκ)χώννυμαι* πληροῦμαι διὰ τῆς ἰλύος ποταμοῦ, ἀποχεροῦμαι. — *ἔλλομαι* νομίζω, ὑποθέτω. — *κοῦ γε δὴ* πῶς λοιπόν. — *προαναισιμῶ* προαναλίσκω· *προαναισιμῶμενος χρόνος* παρελθὼν χρόνος. — *τούτου*, δηλ. τοῦ Αἰγυπτιακοῦ. — *ἐργατικοῦ*, καλεῖ ὁ Ἡρόδ. τὸν Νεῖλον *ἐργατικὸν* ἕνεκα τῆς ἐπενεργείας του πρὸς καρποφορίαν καὶ κατοίκησιν τῆς Αἰγύπτου.

Κεφ. 12. τὰ περὶ Αἰγυπτίον ὡς πρὸς ὅσα ἀνέφερα περὶ τῆς Αἰγ. — *ἡ Αἰγυπτίος πρόκειται τῆς ἐχομένης γῆς* ἢ Αἰγ. ἐξέχει πρὸς Β. περισσότερον ἢ ἡ γειτονικὴ τῆς γῆ (δηλ. ἡ Λιβύη). — *ἄλμη* ἄρμη, ἄλας. — *ἐπανθεῖ* ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας (αὐτῶν, τῶν ὀρέων) ἀναβλαστάνει ὡς ἄνθος, ἀναφαίνεται. — *δηλέομαι* βλάπτω. — *πρὸς δὲ* πρὸς τούτοις δέ. — *τῇ χώρῃ* ὡς πρὸς τὴν γῆν, ὡς πρὸς τὸ ἔδαφος. — *πρόσουρος* γειτονικός. — *προσεῖκελος* κάπως ὅμοιος. —

οὐ μὲν (= μῆν) οὐδὲ οὐδὲ βέβαια. — *νέμομαι* κατοικῶ. — *μελάγ-
γαιος καὶ καταρρηγνυμένη* ἔχουσα ἔδαφος μέλαν καὶ εὐκόλως διαρ-
ρηγνυόμενον (ἔχον χαράδρας καὶ ρήγματα). — *ὥστε ἐοῦσαν*
(= *αἶτε οὔσαν*) ἰλὺν ἀκριβῶς διότι αὐτὸ (τὸ ἔδαφος) εἶναι λάσπη,
ἔχει σχηματισθῆ ἀπὸ λάσπην. — *πρόχυσις* χῶματα. — *κατενηνε-
γμένην*, τοῦ *καταφέρομαι* (βλ. I, 93). — *ὑποψαμμοτέρη* κάπως
ἀμμώδης. — *ἀργιλωδεστέρη* μᾶλλον ἀργιλώδης (λευκὴ καὶ κα-
θαρά). — *ὑπόπειρος* ὀλίγον πετρώδης.

Κεφ. 35. *θωμάσια* = *θώματα* (βλ. I, 93). — *παρέχομαι* δει-
κνύω. — *πρὸς* ἐν συγκρίσει πρὸς. — *εἰρήσεται* = *ῥηθήσεται*. —
ἅμα τῷ οὐρανῷ . . . ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ οὐρανός, καθὼς ὁ οὐρανός..
— *ἕτεροῖος* διαφορετικός. — *τὰ πολλὰ πάντα* ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
ὄλως. — *ἐμπαλίν τινι* τὸ ἐναντίον πρὸς τινά, διαφορετικὰ ἀπὸ
τινά. — *ἵσταμαι* καθιστῶ. — *νόμος* ἔθιμον. — *ἐν τοῖσι* παρ' αὐ-
τοῖς (δηλ. τοῖς Αἰγυπτίοις). — *ἀγοράζω*, εἶμαι ἐν τῇ ἀγορᾷ. —
καπηλεύω κάμνω μικροεμπόριον, λιανοπουλῶ. — *κρόκη* ὑφάδιον.
— *ἄχθος* βάρος, φορτίον. — *φορῶ* φέρω.

Κεφ. 36. *τῇ ἄλλῃ (χώρῃ)* εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλαχοῦ. — *κομῶ*
ἀφήνω τὴν κόμην μακράν. — *ἅμα κήδει* ἐν πένθει, ὅταν πενθοῦν. —
κέκαρμαι τὴν κεφαλὴν κουρεύομαι. — *ἰνέσεται (κενάρθαι)* ἀρμό-
ζει (εἶναι πρέπον) νὰ κουρεύονται. — *ὑπὸ τοὺς θανάτους* ὅταν
ἀποθάνῃ τις (ἐκ τῶν συγγενῶν). — *ἀνίημι* ἀφήνω. — *τέως* ἕως τό-
τε. — *τοῖς ἄλλοις ἢ δίαίτα ἀποκέκριται χωρὶς* οἱ ἄλλοι ζοῦν ὄλως
χωριστά. — *θηρία* τὰ (κατοικίδια) ζῷα. — *πυρὸς σίτος*. — *ἄλλοι*
= *οἱ ἄλλοι*. — *ποιεῦμαι τὴν ζόην* ζῶ. — *σιτία* ἄρτος. — *τὰς* = *ἄς*.
— *ζεῖαι* εἶδος σιτηροῦ, πιθ. τὸ ἄ σ π ρ ο σ ἰ τ ι. — *μετεξέτεροι* =
ἐνιοι. — *φυρῶ* ζυμώνω. — *τὸ σταῖς* (γνκ. *σταιὶς*) ζύμη. — *εἶμα*
ἔνδυμα. — *ἔχει* φορεῖ. — *κάλος* (= ἄττ. *κάλως*) σχοινίον πρὸς
ἀνέλκυσιν ἢ καθέλκυσιν τῶν ἰστίων. — *ψήφοις λογιζομαι* ἀριθμῶ
διὰ λιθαρίων. — *διφάσιος* διπλοῦς. — *ἱερά*, ἐννοοῦνται τὰ ἱερο-
γλυφικὰ γράμματα (τὰ ὅποια μετεχειρίζοντο οἱ ἱερεῖς) ἐν ἀντιθέσει
πρὸς τὰ *δημοτικά*, τὰ ὅποια μετεχειρίζετο ὁ λαός.

Κεφ. 78. *συνουσία* συναναστροφή, συμπόσιον. — *εὐδαίμων*
πλούσιος. — *ἀπὸ δεῖπνου γίνομαι* τελειώνω τὸ δεῖπνον. — (ἡ)

σορός θήκη, φέρετρον. — *μεμιμημένον*, πρκμ. ἐν πθτκ. σημασία τοῦ *μιμοῦμαι*. — *ἐς τὰ μάλιστα* κατὰ τὸ πλεῖστον : κατὰ τὸ δυνατόν. — *γραφῆ καὶ ἔργῳ* διὰ τῆς ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς. — *ὅσον τε* (= ἄττ. *ὅσον*) περίπου.

Κεφ. 80. *ἐπικτώμαι* κτώμαι πρὸς τούτοις, ἀποδέχομαι. — *συμφέρομαι τινι* συμφωνῶ μέ τινα. — *τόδε*, αἶτ. τοῦ κατὰ τι. — *εἶκω τινι τῆς ὁδοῦ* ἀποοῦρομαι ἐκ τῆς ὁδοῦ πρό τινος. — *ἐκτριβόμαι* τρέπομαι ἔξω τῆς πορείας μου, πρὸς ἄλλο μέρος. — *τοῖς πρεσβυτέροις ἐξ ἔδρης ὑπανίσταμαι* σηκώνομαι ἐκ τῆς θέσεώς μου καὶ παραχωρῶ αὐτὴν εἰς τοὺς πρεσβυτέρους. — *ἄλλοισι οὐδαμοῖσι = οὐδενὶ ἄλλῳ* (λαφ τῶν Ἑλλ.). — *προσαγορεύω*, βλ. I, 134 (σελ. 111). — *καθήμι* καταβιβάζω.

Κεφ. 177. *τότε*, ὁ Ἄμισις ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 570-526 π.Χ. — *καὶ τὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ*. — *ποταμοῦ*, δηλ. τοῦ Νείλου. — *πᾶς τις* ἕκαστος. — *βιοῦμαι* πορίζομαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν. — *ἀποφαίνω δικαίην ζῆν* ἀποδεικνύω (φέρω ἐνδείξεις) ὅτι ζῶ δικαίως (νομίμως). — *ιδύνομαι* (= ἄττ. *εὐδύνομαι*), ἐδῶ : τιμωροῦμαι.

Κεφ. 178. *μετεξέτεροι*, βλ. κεφ. 36. — *ἀποδείκνυμαι* κάμνω. — *ναυτίλλομαι*, βλ. κεφ. 5. — *τέμενος χρησιμώτατον* ἱερὸν πολὺ συχναζόμενον. — *Φάσηλις* ἀρχαία πόλις ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Λυκίας καὶ Παμφυλίας. — *προστάται ἐπιμεληταί*. — *μεταποιεῦνται*, δηλ. *τοῦ τεμένοσ μεταποιοῦμαι* ἰδιοποιοῦμαι, οἰκειοποιοῦμαι. — *οὐδὲν σφι* (θηλ.) *μέτεστι* οὐδὲν δικαίωμα ἔχουν αὐταί (αἱ πόλεις). — *ἐπιέωντων* δι' ἑαυτοῦς.

Κεφ. 179. *ἐμπόριον* πόλις ἐμπορικῆ. — *μὲν = μὴν* βεβαίως. — *ἀπόμνημι* ὀρκίζομαι ὅτι δὲν ἔπραξά τι, ἀρνοῦμαι δι' ὄρκου. — *ἐς τὸ Κανωβιδόν (στόμα)* εἰς τὸ στόμιον τοῦ Κανωβικοῦ βραχίονος τοῦ Νείλου. — *οἷά τέ ἐστι = οἷόν τέ ἐστι*. — *πρὸς ἀντίους* δι' ἐναντίους. — *βᾶρις, -ιδος* (ἰων. *-ιος*) μικρὸν ποταμόπλοιον. — *Κυρηναῖοι* κάτοικοι τῆς Κυρήνης, ἀρχαίας ἑλληνικῆς πόλεως τῆς βορείου Ἀφρικῆς. — *φιλόνητα συντίθεμαί τινι* συνάπτω (κάμνω) φιλίαν μέ τινα.

BIBLION TRITON

Κεφ. 14. *τείχος* φρούριον. — *διαπειροῶμαι* *τινος* δοκιμάζω τι. — *ψυχὴ* γενναιότης ψυχῆς, γενναιοψυχία. — *στέλλω* ἐνδύω. — *ύδροετον* στάμνα. — *ἀπολέγω* ἐκλέγω. — *παρέρχομαι* *παρά* *τινα* διέρχομαι, περνῶ πλησίον (ἔμπροσθέν) *τινος*. — *ἀντικλαίω* κλαίω ἀκούων ἄλλον κλαίοντα. — *κακῶ* (-όω) ταπεινώνω, ἐξευτελιζώ. — *προσορῶ* βλέπω ἔμπρός μου. — *μανθάνω* ἐδῶ: ἀναγνωρίζω. *δεύτερα* (ἐπίρρ.) δεύτερον, μετὰ ταῦτα. — *τὰ στόματα ἐγκεχαλινωμένοι* ἔχοντες χαλινὸν εἰς τὸ στόμα. — *τίνω* *ποινήν* *τινι* πληρώνω *ποινήν*, λαμβάνω τὰ ἀντίποινα, ἀντιτιμωροῦμαι διὰ *τινα*. — *τοῖσι ἀπολου.*, ὁ Καμβύσης μετὰ τὴν ἦταν τῶν Αἰγυπτίων παρὰ τὸ Πηλούσιον καὶ τὴν καταφυγὴν τῶν εἰς τὴν Μέμφιν εἶχε στείλει εἰς αὐτὴν Μυτιληναίαν ναῦν μὲ κήρυκα Πέρσην, διὰ τὰ προτείνῃ εἰς τοὺς Αἰγυπτίους τὰ παραδοθῶν μὲ συνθήκας: οἱ Αἰγύπτιοι ὄμωσ, ὅτε εἶδον τὴν ναῦν, ἐπελθόντες καὶ αὐτὴν κατέστρεψαν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἄνδρας — 200 τὸν ἀριθμὸν — ἐφόνευσαν. — *δεινὰ ποιῶ* «τὸ παίρνω βαρεία», ἀγανακτῶ.

συνήνεκε = ἄττ. *συνήνεγκε*: *συμφέρει ὥστε* (μετ' ἀπρμφ.) συμβαίνει τὰ. — *ἀπῆλιξ* (= ἄττ. *ἀφῆλιξ*) ὁ ὑπερβάς τὴν μέσην ἡλικίαν, κλίνων πρὸς τὸ γῆρας: *ἀπηλικέστερος* ἀρκετὰ ἡλικιωμένος. — *ἐκπίπτω* *ἐκ* *τινος* χάνω τι. — *τὰ ἐόνια* ἡ περιουσία. — *προσαιτῶ* *τινα* ζητῶ μὲ παρακλήσεις ἐλεημοσύνην παρὰ *τινος*. — *πλήττομαι τὴν κεφαλὴν* κτυπῶ τὴν κεφαλὴν μου. — *ἄρα*, βέβαια, φυσικά. — *ἐπ' ἐκάστη ἐξόδῳ* εἰς κάθε πέρασμα.

διότι δὴ διατὶ ἄραγε. — *στείχω* βαδίζω. — *ἀνέβωσας* = ἄττ. *ἀνεβόσας*. — *προσήκω* *τινι* συγγενεύω, ἔχω συγγένειαν μὲ *τινα*. — *οἰκεῖα* *κακὰ* οἰκογενειακά μου δυστυχία. — *πένθος* δυστυχία. — *πολλάτε* *καὶ* *εὐδαίμονα* (ἐν διὰ δυοῖν) πολλὰ πλοῦτη, μεγάλη περιουσία. — *ἐπὶ γήραος οὐδῶ* εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ γήρατος. — *ἀποφέρω* ἀναφέρω. — *εὖ*, εἰς τὸ *εἰρησθαι*. — *ἐτετεύχεε* = ἄττ. *ἐτετυχήκει*. — *ἐφέπομαι* *τινι* ἀκολουθῶ *τινα*. — *οἱ ἀπολλύμενοι* οἱ καταδικασμένοι εἰς θάνατον.

Κεφ. 15. οἱ μειυόντες οἱ μεταβάντες (διὰ νὰ φέρουν αὐτόν). — περιεών ζών. — ἔχων πάσχων.

Κεφ. 39. ἐπαναστάς κατὰ τῆς ὀλιγαρχίας τῶν εὐγενῶν τὸ 532 π. Χ. — ἴσχω, δηλ. τὴν Σάμον· ἴσχω ἔχω ὑπὸ τὴν κατοχὴν μου. — τὰ πρήγματα ἢ δύναμις. — βεβωμένος (= ἀπ. βεβοημένος) εἰμι γίνομαι περιβόητος, διαφημίζομαι. — ἰθύω στρατεύεσθαι ἐπιχειρῶ ἐκστρατεῖαν. — ἔκμητο = ἀπ. ἐκέμητο. — πεντηκόντερος (νηϋς) πλοῖον μὲ 50 κουπιά. — διακρίνων οὐδένα χωρὶς νὰ κάμη διάκρισιν (μεταξὺ φίλων καὶ ἐχθρῶν) : ὁμοίως. — χαρίζομαι τινὶ κάμνω χάριν εἰς τινά, ὑποχρεώνω τινά. — ἀρχὴν μηδὲ οὐδόλως, καθόλου δέν. — ἀραιρήκεε = ἀπ. ἤρηκει. — ἐν δὲ δὴ μεταξὺ δὲ αὐτῶν. — δεδεμένοι ὡς ἀίχμαλτοι.

Κεφ. 40. κως, κυρίως : κάπως· ἐδῶ : φυσικά. — ἐπιμελὲς ἀντικείμενον φροντίδος. — βιβλίον ἐπιστολή. — ἐπιστέλλω στέλλω. — βούλομαι, ἐπομένου τοῦ ἦ = μᾶλλον βούλομαι προτιμῶ. — τῶν ἀν κήδωμαι = τούτους, ὧν ἀν κήδωμαι. — προσπταίω ἀποτυγχάνω, δυστυχῶ. — διαφέρω τὸν αἰῶνα περνῶ τὴν ζωὴν μου. — ἐναλλάξ πρήσσω = τοτὲ μὲν εὔ, τοτὲ δὲ κακῶς πρήσσω. — εὐτυχῶ τὰ πάντα εὐτυχῶ εἰς ὅλα, εὐτυχῶ διαρκῶς. — λόγῳ (= ἀκοῇ) οἶδα ἀκούσας γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς. — πρόρριζος, βλ. I, 32· πρόρριζος κακῶς κάκιστα. — φροντίζω σκέπτομαι. — ἀλγῶ θλίβομαι, λυποῦμαι. — ἀποβάλλω τι ρίπτω, κάμνω νὰ χαθῆ τι. — ὄκως μηκέτι ἦξει ὥστε νὰ μὴ φανῆ πλέον. — τῶπὸ τούτου = τὸ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ ἐξῆς. — προσπίπτει τί τινὶ συμβαίνει τι εἰς τινά. — πάθη πάθημα, δυστυχία. — ὑπόκειμαι (πθκ.) ὑποδεικνύομαι, ὑποδηλοῦμαι. — ἀκέο (= ἀκέσο), προσκτ. τοῦ ἀκέομαι (τὰς εὐτυχίας) θεραπεύω (ἐξοικονομῶ) τὰς εὐτυχίας.

Κεφ. 41. ἐπιλέγομαι ἀναγινώσκω. — νόῳ λαμβάνω λαμβάνω διὰ τοῦ νοῦ, ἐννοῶ. — ὑποίθεμαι συμβουλευῶ. — δίζημαι ἀναζητῶ. — ἀσάομαι (ἄση), κυρ.: αἰσθάνομαι ἀηδῖαν· ἐδῶ : = ἀλγῶ. — σφρηγίς, ἐδῶ : σφραγιδόλιθος· κατωτέρω (περιελόμενος καὶ ἐν κεφ. 42) : δακτυλίδιον (μετὰ σφραγιδολίθου). — Θεόδωρος καλ-

λιτέχνης, διαπρέψας εἰς διαφόρους κλάδους τῆς τέχνης· ἤκμασε κατὰ τὸν Γ' π. χ. αἰῶνα. — *περαιοροῦμαι τὴν σφρ.* ἀφαιρῶ, βγάλω τὸ δακτυλίδι μου. — *τὰ οἰκία* ἢ οἰκία. — *συμφορῇ ἐχρᾶτο*, δηλ. *τῇ ἀπολομένη σφρηγίδι*· *συμφορᾷ χρῶμαί τινι* θεωρῶ τι ὡς συμφορὰν, λυποῦμαι διὰ τι.

Κεφ. 42. *συμφέρει* συμβαίνει. — *ἀξιῶ* κρίνω καλόν. — *θύραι* ἀνάκτορα. — *Πολυκράτει*, εἰς τὸ: *ἐλθεῖν ἐς ὄψιν*· *ἔρχομαί τινι ἐς ὄψιν* ἔρχομαι ἐνώπιόν τινος. — *χωρεῖ τί μοι* ἀποβαίνει τι καλῶς εἰς ἐμέ, ἐπιτυγχάνω τι. — *δικαιῶ* = *ἀξιῶ*. — *ἀποχειροβίτος* ὁ ζῶν διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἰδίων του χειρῶν. — *μέγα ποιοῦμαι* θεωρῶ μεγάλην τιμὴν. — *νηδὺς* κοιλία. = *ὡς τάχιστα* εὐθὺς ὡς. — *κεχαρηκῶς* = *χαίρων*. — *ἐσέρχεται τινι* ἐπέρχεται εἰς τινι (εἰς τὸν νοῦν τινος). — *καταλαμβάνει τί με* συμβαίνει εἰς ἐμέ τι.

Κεφ. 43. *ἐνκομίζω*, κυρ. : ἔξω κομίζω (εἰς ἀσφαλῆ τόπον)· ἐδῶ : σῶζω, ἀπαλλάσσω. — *συντυχία* σύμπτωσις, τύχη· ἐδῶ : δυστυχία.

BIBLION ΠΕΜΠΤΟΝ

Κεφ. 49. *ἐς λόγους ἔρχομαί τινι* ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν μέ τινι. — *περίοδος* περιφέρεια. — *ἐντέμνω* ἐγχαράττω. — *ἀπίσιος* = ἄττ. *ἀπίξεως*. — *τὰ κατήκοντα* (= ἄττ. *τὰ καθήκοντα*) = *τὰ παρόντα* ἢ παροῦσα κατάστασις. — *ἄλγος* λύπη. — *δσω* καθόσον, διότι. — *ἐύσομαι* ἀπολυτρῶνω, σῶζω. — *δμαίμων* ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἵματος, συγγενὴς ἐξ αἵματος. — *εὐπετέως* = ἄττ. *εὐπειῶς*· *εὐπειῆς* εὐκόλος. — *οἷά τέ ἐστι* = *οἷόν τέ ἐστι*. — *χωρεῖ τί μοι*, βλ. III, 42. — *ἄλκιμος* γενναῖος. — *ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκω ἀρετῆς πέρι* ἔχω φθάσει εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἀνδρείας (κυρ. : ὡς πρὸς τὴν ἀνδρείαν). — *ἡ μάχη*, ἐδῶ : ὁ τρόπος τῆς μάχης. — *βραχέα* = ἄττ. *βραχεῖα*. — *ἀναξυρῖς* περισκελῖς. — *κυρβασίη* περσικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς (τιάρα, σαρίκι).

νέμομαι κατοικῶ. — *βούλομαι θυμῶ*, κυρ.: ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐπιθυμῶ· ἔπειτα: ἐπιθυμῶ. = *κατοικῆμαι* (πθτικ πρκμ.) = *κατοικῶ*. — *ἔχομαί τινος* εἶμαι πλησίον τινός, συνορεύω μέ τινα. — *ἀγαθὴ* εὐφορος. — *πολύαργυρος* πλούσιος εἰς ἄργυρον. — *ἠὼς* ἀνατολή. — *πρόσουρός τινι* ὁ γειτνιαζών, ὁ συνορεύων μέ τινα. — *καθήκω ἐπὶ* φθάνω (ἐκτείνομαι) ἕως. — *τάλαντα*, δηλ. βαβυλωνιακὰ: τὸ βαβυλωνιακὸν τάλαντον ἰσοδυνάμει πρὸς 78 ἄττικὰς μνάς ἢ πρὸς 7.800 ἄττικὰς δραχμ. — *ἐπέτειος* = ἄττ. *ἐπέτειος* ἐτήσιος. — *ἐπιτελῶ* πληρώνω. — *Ματιανοὶ* λαὸς ἐν τῇ ΒΔ. Μηδίᾳ (ἢ χώρα: *Ματιανή*). — *δαίταν ποιοῦμαι* διέρχομαι τὴν ζωὴν μου. — *Διὶ ἐρίξετε* (θὰ) δύνασθε νὰ διαγωνίζεσθε (νὰ μετρίεσθε) μέ τὸν Δία. — *οὔροι* = ἄττ. *οὔροι* σύνορα. — *ἰσοπαλῆς* ἰσόπαλος (ἐν μάχῃ). — *χρυσοῦ ἐχόμενον οὐδὲν* = *χρυσὸς οὐδεὶς*. — *ἐνάγω* παρακινῶ. — *παρέχον* (δηλ. *ὕμιν*), αἰτ. ἀπόλυτος· *παρέχει μοι* = *ἔξεστί μοι*. — *αἰροῦμαι* προτιμῶ.

Κεφ. 50. *ὑποκρίνομαι* = ἄττ. *ἀποκρίνομαι*. — *ἐς τοσοῦτο ἐλαύνω* ἕως αὐτοῦ προχωρῶ. — *ἐπίετε* = ἄττ. *ἐπέι*. — *κύριος*, ἐπὶ χρόνου: ὠρισμένος. — *συγκείμενον* (*χωρίον*) συμφωνημένος τόπος. — *σοφὸς* πονηρός. — *διαβάλλω* ἀπατῶ διὰ ψευδῶν πληροφοριῶν: ἐξαπατῶ. — *εὖ* ἐπιδειξίως. — *χερὸν* ἐνῶ ἔπρεπε. — *τὸ ἐόν* τὸ ἀληθές. — *δ' ὧν* ὅμως, μολαταῦτα. — *φᾶς* = ἄττ. *φάσκων*. — *ὑφαρπάξω* ἀποτόμως διακόπτω. — *ὠρμητο λέγειν* εἶχε κατὰ νοῦν νὰ εἴπῃ. — *ἀπαλλάσσομαι* ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — *εὐεπῆς* καλῶς λαληθεὶς: συνετός, λογικός.

Κεφ. 51. *τὰ οἰκία*, βλ. III, 41. — *ἰκετηρία* (*ῥάβδος*) κλάδος ἐλαίας, τὰν ὅποιον ὁ ἰκέτης ἐκράτει ὡς σύμβολον τῆς καταστάσεώς του. — *ἐς τοῦ Κλεομ.*, δηλ. *οἶκον*. — *ἄτε ἰκετεύων* ὡς ἰκέτης. — *προσίσταμαί τινι* ἴσταμαι πλησίον τινός. — *ἐπέχω* (ἀμτβτ.) ἐμποδίζομαι. — *ἀνανεύω* κινῶ τὴν κεφαλὴν μου πρὸς τὰ ὀπίσω ὡς σημεῖον ἀρνήσεως: ἀρνοῦμαι. — *τοῖς χεῖμασι ὑπερβάλλω* προσφέρω περισσότερα χρήματα. — *ἐς δ' ἕως* ὅτου. — *ὑποδέχομαι* = *ὑπισχνοῦμαι*. — *αὐδάξομαι* φωνάζω. — *ἦν μὴ ἀποσιὰς ἕης* = *ἦν μὴ ταχέως ἀποσιῆς*: ἀφίσταμαι ἀπομακρύνομαι, φεύγω. — *τὸ παράπαν* παντελῶς. — *ἐκγίνεται* = *ἔξεσσι*. — *ἐπὶ πλέον σημαίνω* διεξοδικώτερον λέγω.

Κεφ. 97. ἀπελαύνω ἐκδιώκω. — δυναστεύω ἔχω ἰσχύον, δύναμιν. — ἐπέρχομαι ἐπὶ τὸν δῆμον παρουσιάζομαι εἰς τὸν δῆμον. — νομίζω τι, ἐδῶ : μεταχειρίζομαι τι. — ἄποικοι, ὁ Νηλεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κόδρου, εἶχεν ἰδρῦσει τὴν Μίλητον. — οἰκός = ὅτι. εἰκός. — σφάσας, τοὺς Μιλησίους. — δυναμένους, τοὺς Ἀθηναίους. — οὐδέν, δηλ. ἦν. — ὑπίσχομαι = ἄτι. ὑπισχνοῦμαι. — οἶμι = ἄτε. — οἶκε = εἶοικε φαίνεται. — διαβάλλω, βλ. κεφ. 50. — ἀποδείκνυμι διορίζω. — δόκιμος εὐπόλητος.

Κεφ. 99. ἀπίκοντο, εἰς Μίλητον, ὅπου εὗρίσκετο καὶ ὁ Ἄριστος. ἐπιστρέψας ἐξ Ἀθηνῶν. — ἅμα ἀγόμενοι φέροντες (ἔχοντες) μαζί των.

Κεφ. 100. Κορησὸς προάστειον τῆς Ἐφέσου, παρά τὰς ὑπὸ ὠρείας τοῦ ὁμωνύμου ὄρους, ἔχον λιμένα. — χεῖρ, ἐδῶ : πλῆθος στρατιωτῶν : δυνάμεις στρατιωτικά. — ἡγεμῶν ὁδηγός. — ἀντιωθέντις = ἄτι. ἐναντιωθέντις. — ῥύομαι φυλάττω, ὑποστηρίζω. — Ἀρταφέρνης ἀδελφὸς τοῦ Δαρείου, διοικητὴς τῶν Σάρδεων.

Κεφ. 101. ἔσχε = ἐκόλυσε. — τὸ πῦρ ἐπινέμιται τὸ ἄστυ τὸ πῦρ ἐκτείνεται (ἐξαπλοῦται) εἰς τὴν πόλιν. — ἀπολαμφθέντις = ἄτι. ἀποληφθέντις ἀπολαμβάνομαι ἀποκλείομαι. — ὥστε (μετὰ μτχ.) = ἄτε (μετὰ μτχ.). — νέμομαι ἐπὶ τοῦ πυρός : κατατρέγω, κατακαίω. — τὰ περιέσχατα τὰ πέριξ ἔσχατα μέρη τῆς (πόλεως). — ἐξήλυσις ἔξοδος. — ψῆγμα κόνις. — καταφορέω = καταφέρω φέρω κάτω, καταβιβάζω. — ἐκδίδωμι, ἐπὶ ποταμῶν : ἐκβάλλω. — προσφέρομαι ἐφορμῶ. — ἐξαναχωρῶ ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.

Κεφ. 102. ἐπιχώριος ἑγχώριος. — Κυβήβη (ἢ Κυβέλη) μεγάλη καὶ ἀρχαιοτάτη θεὰ λατρευομένη εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Μ. Ἀσίαν, ἰδίως εἰς τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Φρυγίαν. — σκηπτομαί τι μεταχειρίζομαι τι ὡς πρόφασιν. — ἀντεπίμπρημι πυρπολῶ καὶ ἐγὼ πρὸς ἀντεκδικησιν. — ἐντὸς Ἄλλως, βλ. I, 6 σελ. (104). — νομός, ἐδῶ : κατοικία. — συναλίζομαι συναθροίζομαι. — καί τως (= πως) καὶ φυσικά. — σίβος ἴχνη. — αἰρῶ, ἐδῶ = καταλαμβάνω προφθάνω. — συμβάλλω (ἀμτβ.). συμπλέκομαι. — πολλὸν = ἄτι. πολὺν ὄλοσχε-

ρῶς, παντελῶς. — *ἔσσομαι* = ἄττ. *ἠτῶμαι*. — *ἐν δὲ δῆ*, βλ. ΠΙ, 39. — *ἀναραιρητότα* = ἄττ. *ἀνηρηκότα*· ἀναιρῶ στεφανηφόρους ἀγῶνας κερδίζω ἱκας εἰς ἀγῶνας, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ἄθλον εἶναι στέφανος. — *Σιμωνίδης ὁ Κεῖτος* διάσημος λυρικός ποιητῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος (ἔ 56-468 π.Χ.). — *αἰνέομαι* ἐπαινοῦμαι, ἐξυμνοῦμαι.

Κεφ. 103. *τὸ πορᾶπαν*, βλ. κεφ. 51. — *τιμωρῶ τινι* βοηθῶ τινά. — *γάρ*, ἐδῶ = *ἐπεὶ*. — *ὑπῆρχε* = ἦν. — *ἔσσον* = ἄττ. *ἦσσον*. — *ταύτη* ἐκεῖ. — *ἐκπλέω τὸν Ἑλλ.* ἔξω ἐκπλέω, *ἐξέρχομαι* ἐκ τοῦ Ἑλλ. ἔξω τοῦ Ἑλλ. — *Καῦνος* ἀρχαία πόλις κατὰ τὴν ΒΔ. ἀκτὴν τῆς Καρίας ἰπέναντι τῆς Ρόδου. — *προσγίνομαι τινι* προσχωρῶ εἰς τινά (ὡς σύμμαχος). — *Ἀμαθούσιοι* κάτοικοι τῆς Ἀμαθούντος, ἀρχαία; πόλεως τῆς Κύπρου.

Κεφ. 105. *συλλογῆ* συνάθροισις τῶν στρατευμάτων. — *συνφαίνω* μηχανορραφῶ, δολίως παρασκευάζω. — *οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τινος* καθόλου δὲν φροντίζω διὰ τινά. — *καταπροῖξομαι*, μέλλ. ἄνευ ἔνεστ.: θά κάμω τὴν ἀτιμωρητί· *οὐ καταπροῖξονται ἀποσιάντες* δὲν θά μείνουν ἐτιμώρητοι διὰ τὴν ἀποστασίαν των. — *δίστις* βέλος. — *μιν* = *αὐτὸν* (δηλ. *τὸν δίστόν*). — *Ζεῦ*, βλ. Ι, 131 (*Δία*). — *ἐκγενέσθαι μοι*, τὸ ἀπρμφ. εἰς δῆλωσιν εὐχῆς: εἴθε νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ: εἴθε νὰ ἐξιωθῶ. — *τείσασθαι*, ἀόρ. ἀπρμφ. *τοθ' ἵνῳμαι* ἐκδικοῦμαι. — *μέμνεο* = ἄττ. *μέμνησο*.

BIBLION EKTON

Κεφ. 6-7. *συστρέφομαι* συναθροίζω τὰ στρατεύματά μου. — *στρατιόπεδον* στρατός, στρατεύμα. — *πόλισμα* = *πόλις*. — *περὶ ἐλάσσοнос ποιοῦμί τι* ὀλιγώτερον φροντίζω περὶ τίνος. — *ἀντίξοος* = *ἐναντίος*. — *ὑπολείπομαι τι* ἀφήνω τι ὀπίσω μου. — *προναυμαχῶ τινος* ναυμαχῶ ὑπὲρ τίνος.

Κεφ. 18 20-21. *Ἰπορύσσω* σκάπτω ὑποκάτω. — *μηχανάς*, δηλ. πολιορκητικάς. — *τροσφέρω* φέρω πρὸς τι, χρησιμοποιοῦ. — *κατ'*

ἄκρης, κυρ.: ἀπὸ κορυφῆς μέχρι θεμελίων· ἐδῶ: ἐξ ὀλοκλήρου. — *ἔκτω ἔτει*, ἡ ἀποστασία τῆς Μιλήτου ἐγένετο τὸ 500 π. Χ. — *Ἐρυθρῆ θάλασση*, ἐννοεῖ τὸν Περσικὸν Κόλπον. — *ἐξίημι* ἐκβάλλω. — *ὑπεράχθομαι τινι* πολὺ λυποῦμαι διὰ τι. — *ἄλλη πολλαχῆ* κατὰ πολλοὺς ἄλλους τρόπους. — *Φρύγιχος* Ἀθηναῖος δραματικὸς ποιητῆς (511 π. Χ.). — *διδάσκω δρᾶμα*, ἐπὶ τῶν δραματικῶν ποιητῶν: διδάσκω τοὺς ὑποκριτὰς τὰ μέρη τῶν καὶ ἐπιστατῶ κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ δράματος: ἀναβιβάζω τὸ δρᾶμα ἐπὶ τῆς σκηνῆς. — *πίπτω ἐς δάκρυα* ἀναλύομαι εἰς δάκρυα. — *οἰκεῖα κακὰ* οἰκίακαὶ συμφοραί.

Κεφ. 31-32. *χειμερίζω* διαχειμάζω. — *τῷ δ. ἔτει* τὸ ἐπόμενον ἔτος (493). — *ἀναπλέω* πλέω πρὸς τὰ ἄνω, ἀποπλέω. — *Ἰάδες* Ἰωνικάι. — *ὑπὸ Λυδῶν*, δηλ. ὑπὸ τοῦ Κροίσου (περὶ τὸ 560 π. Χ.). — *δίς*, τὴν μίαν φορὰν ὑπὸ τοῦ Κύρου (549) καὶ τὴν ἄλλην τῶρα ὑπὸ τοῦ Δαρείου. — *ἐφεξῆς* κατὰ συνέχειαν.

Κεφ. 33. *ἐσπλέοντι* ὡς πρὸς ἓνα τοῦ εἰσπλέει. — *ἦν γεγονότα* = *ἐγγόνει*. — *ὑποχείριος γίνομαι τινι* ὑποτάσσομαι ὑπὸ τινος. — *χώραι* τόποι, μέρη. — *συχναὶ* πολλαί — *τείχος* ὠχυρωμένος τόπος, φρούριον.

Κεφ. 42. *ὑπαρχος* διοικητής. — *σφίσι αὐτοῖς* = *ἀλλήλοις*. — *δωσίδοκος* ὁ παραδίδων ἑαυτὸν εἰς τὸν νόμον, εἰς τὸ δικαστήριον· *ἵνα δωσίδοκοι εἶεν καὶ μὴ . . . ἄγοιεν*, κατ' ἔννοιαν: διὰ νὰ λύουν τὰς μεταξὺ τῶν διαφορὰς μὲ τὸ δικαστήριον καὶ ὄχι μὲ βιαιοπραγίας. — *τοὺς καθῶς*. — *τὰ τριήκοντα στ.* τὸ διάστημα τῶν τρ. σταδίων. — *κατὰ χώραν* εἰς τὴν θέσιν τῶν: ἀμετάβλητοι. — *διατελῶ ἔχων* (= ὦν) ἐξακολουθῶ νὰ εἶμαι. — *ἐς ἐμὲ* ἕως τὴν ἐποχὴν μου. — *κατὰ ταῦτά, τὰ ὁμοίως ὡς*. — *εἶχον* = *ἦσαν*. — *εἰρηναῖα* εἰρηνικὰ (μέτρα).

Κεφ. 43. *ἅμα τῷ ἔαρ'*, τοῦ 492. — *καταλύομαι* καθαιροῦμαι, ἀπολύομαι. — *νάργα πολλῶν* πάρα πολὺν, πολυάριθμον. — *ἅμα ἀγόμενος*, βλ. V, 99. — *ναυτικὸς (στρατὸς)* στρατὸς προωρισμένος διὰ τὰ πλοῖα. — *γίνομαι ἐν φθάνῳ* εἰς. — *κομίζομαι* ταξιδεύω, πλέω. — *κίταπαύω* καταβιβάζω ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, καθαιρῶ. — *καθίστημι* ἰδρύω. — *ἐπέιγομαι* σπεύδω. — *χοῆμα* πλήθος.

Κεφ. 44. *πρόσχημα* πρόφασις. — *στόλος* ἔκστρατεία. — *ἀτὰρ* δέ, ὅμως. — *καταστρέφομαι* ὑποτάσσω. — *τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δὲ ἄφ' ἑνὸς μὲν . . . ἄφ' ἑτέρου δέ.* — *ἀνταειραμένους* = ἄττ. *ἀνταραμένους* (δηλ. *αὐτοῖς*)· *χειρας ἀνταίρομαί τινι* σηκώνω χεῖρας ἐναντίον τινός, ἀνθίσταμαι κατὰ τινος. — *ἐντιδς* ἐντεῦθεν, δηλ. ἀνατολικῶς τῆς Μακεδονίας (ἐὰν παρατηρῆ τις ἀπὸ τῆς Περσίδος). — *ἦν γεγονότα*, βλ. κεφ. 33. — *ὑποχείριος γίνομαι τινι*, βλ. κεφ. 33. — *διabάλλω* (ἀμτβτ.) διαβιβάζομαι. — *Ἄκανθος* πόλις ἐπὶ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου. — *περιβάλλω* = *περιπλέω*. — *ἄνεμος ἄπορος* ἄνεμος, κατὰ τοῦ ὁποίου οὐδεμία ἀντίστασις δύναται νὰ ἔχη ἀποτέλεσμα : ἀκαταμάχητος, ἀκατανίκητος. — *τρηχέως περιέπω (τινὰ)* κακοποιῶ, βλάπτω τινά. — *κατὰ μετ' αἰτ.* = ἄττ. *εἰς ἢ περὶ μετ' αἰτ.* — *ὥσπε* (μετὰ μτχ.) = *ἄτε* (μετὰ μτχ.). — *θηριώδης* πλήρης ἀγρίων θηρίων (ἀρπακτικῶν ἰχθύων). — *ἡ πέτρα ὁ βράχος.* — *σράσσω* κτυπῶ, κατασυντρίβω. — *νέω* κολυμβῶ. — *ἠπιστέατο* = ἄττ. *ἠπίσταντο*. — *κατὰ τοῦτο* διὰ τοῦτο, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν.

Κεφ. 45. *οὕτω πρήσσω* τοιαύτην τύχην ἔχω. — *Βρύγοι* λαὸς θρακικὸς κατοικῶν πλησίον τῆς Μακεδονίας. — *ἐπιχειρῶ τινι* προσβάλλω τινά, ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος. — *ἀπανίσταμαι* ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ. — *πρὶν ἢ* = ἄττ. *πρὶν*. — *στόλος* στρατός.

Κεφ. 94. *δευτέρῳ ἔτει τούτων* τὸ δεύτερον ἔτος μετὰ ταῦτα. — *φλαύρω* (= *φαύλω*) *πρήσσω τινὶ* ἀτυχῶ μέ τι. — *παρालύω* ἀπολύω, παύω. — *ἀποδείκνυμι* διορίζω. — *ἀδελφιδουῖς* ἀνεψιός. — *ἐντειλάμενος ἀπέπεμπε* = *ἀπέπεμπεν (αὐτοῦς) ἐντειλάμενος (αὐτοῖς)*. — *ἄγω τινὶ ἐς ὄψιν* φέρω ἐνώπιόν τινος.

Κεφ. 95. *πεζὸν στρ. πολλόν*, αἱ δυνάμεις τῶν Περσῶν ἀνήρχοντο πιθανῶς εἰς 100.000 πεζικοῦ στρατοῦ, 10.000 ἵπτικοῦ καὶ 600 πλοῖα ἐκτὸς τῶν ἱππαγωγῶν. — *ἐπέρχομαι* ἔρχομαι αἴφνης. — *προεῖπε* = *ἐκέλευσε*. — *ἔχω τὰς ναῦς* διευθύνω τὰς ναῦς. — *ἰθὺ* (= ἄττ. *εὐθύ*) μετὰ γνκ.: κατ' εὐθείαν εἰς. — *διὰ νήσων*, δηλ. τοῦ Αἰγαίου πελάγους. — *ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν*, βλ. I. 131 (σελ. 110). — *τρίτω πρότερον ἔτει* πρὸ δύο ἐτῶν. — *ποιοῦμαι τὴν νομιδὴν* =

κομίζομαι (κεφ. 43). — *ταύτη* ἐκεῖ (δηλ. περὶ τὸν Ἄθων). — *πρὸς δὲ* (ἐπίρρ.) πρὸς τούτοις δέ. — *οὐκ ἄλοῦσα*, οἱ Πέρσαι πρὸ 9 ἐτῶν (τὸ 499 π.Χ.) ὑπὸ τὸν Ἀρισταγόρον εἶχον ἀποπειραθῆ νὰ ὑποτάξουν τὴν Νάξον· ἡ ἀπόπειρά των ὅμως ἀπέτυχε.

Κεφ. 96. *προσφέρομαι* πλέω. — *προσμείγνυμι τῇ Νάξῳ* ἀγκυροβολῶ, ἀποβιβάζομαι εἰς τὴν Ν. — *ἐπέχω* (τὸν νοῦν) ἔχω κατὰ νοῦν, διανοοῦμαι. — *τῶν πρότερον*, δηλ. τῆς ἀποτυχούσης ἐκστρατείας τοῦ Ἀρισταγόρου. — *καταλαμβάνω* προφθάνω.

Κεφ. 97. *Ῥήνια*, νῆσος μικρὰ 4 στάδια μακρὰν τῆς Δήλου (νῦν Μεγάλη Δήλος). — *ἴνα* ποῦ. — *ἱεροί*, ὡς κάτοικοι ἱερᾶς χώρας· διότι ἡ Δήλος ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν. — *οὐκ ἐπιτήδεα καταγινώσκω κατὰ τινος* κρίνω περὶ τινος οὐχὶ ὅπως πρέπει· ἀδίκως ὑποπτεύω τινά. — *ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω* εἶμαι βεβαίως ἀρκετὰ νοήμων. — *ᾧδε ἐπέσταται* ἔχει δοθῆ τοιαύτη ἐντολή. — *ἐν τῇ* = *ἐν ἧ*. — *σίνομαι* βλόπτω. — *ἄπιτε* ἐπανελθετε (δηλ. ἐκ Τήνου). — *νέμομαι* κατοικῶ. — *ἐπικηρυκεύομαι* διὰ κήρυκος παραγγέλλω. — *μετὰ δέ*, ἐπίρρ. — *τάλαντα*, τὸ *τάλαντον* ἐδῶ μέτρον βάρους ἴσον μὲ 26 περίπου χιλιόγρ.· τὸ δὲ χιλιόγρ. = 312½ δράμια. — *κατανέω* συσσωρεύω. — *θυμιάω* καίω ὡς θυμίαμα, ὡς προσφοράν.

Κεφ. 100. *ἀπείπαντο* = ἀττ. *ἀπείπον* ἡρνήθησαν. — *κληρουχῶ* ὡς κληροῦχος κατέχω, κατοικῶ· οἱ Ἄθην. τὸ 506 π. Χ. νικήσαντες τοὺς Χαλκιδεῖς τῆς Εὐβοίας διήρσαν τὴν χώραν αὐτῶν εἰς 4.000 *κλήρους*, τοὺς ὁποίους ἔδωκαν ὡς κατοχὴν εἰς τοὺς ἀπόρους συμπολίτας των· οὗτοι δὲ ὡς λαβόντες τοὺς *κλήρους* τούτους (δηλ. τὰ κληρωθέντα εἰς αὐτούς κτήματα) ἐκαλοῦντο *κληροῦχοι*. — *ἵπποβόται* ἐκαλοῦντο οἱ πλούσιοι Χαλκιδεῖς, οἱ ἀριστοκρατικοί. — *τιμωρὸς* βοηθός. — *ἄρα* ὡς κατόπιν ἐδείχθη. — *ὕγιες βούλευμα* συνετὴ ἀπόφασις. — *διαφασίας ἰδέας* ἐφρόνεον διαφοροτρόπως ἐσκέπτοντο· ἐσκέπτοντο δύο τρόπους ἐνεργείας. — *ἐκλιπεῖν τὴν π. ἐς* = *ἐκλιπεῖν τὴν π. καὶ φυγεῖν ἐς*. — *τὸ ἄκρον* ἡ κορυφή (ὄρους). — *προσδέχομαι* ἐλπίζω. — *ἴδεα κέρδεα φέρομαι* ἐπιτυχᾶν ιδιαίτερα ὠφελήματα. — *ὁ Πέρσης* = *ὁ Περσέων βασιλεὺς*. — *ἐκάτερα* =

ἐκάτερον. — τὰ *πρῶτα* ἕνας ἀπὸ τοὺς πρῶτους. — *προσδέομαι* = *δέομαι*. — *προσαπόλλυμαι* χάνομαι καὶ ἐγὼ (μαζί μὲ ἄλλους).

Κεφ. 101. *κατέχω* (τὰς νέας) *κατὰ τι ἢ ἕξ τι* ἀγκυροβολῶ πλησίον εἰς τι. — *χωρίον* τόπος. — *προσφέρομαι τινι* ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος. — *ἐποιεῦντο βουλήν* = *ἐβουλεύοντο*. — *μέλει τινι περί τινος* φροντίζει τις περί τινος. — *νικᾶ* (ἢ *γνώμη*) μετ' ἀπρμφ.: ἀποφασίζεται νά. — *ἀστὸς* πολίτης. — *δόκιμος* ἔγκριτος, εὐυπόληπτος. — *τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δέ*, βλ. κεφ. 44. — *ἀποτίνυμαι τινος* λαμβάνω ἐκδίκησιν διὰ τι. — *τῶν κατακ. ἰρῶν*, περί τοῦ πράγμ. βλ. βιβλ. V, κεφ. 102 (ἐν σελ. κειμ. 42).

Κεφ. 102 - 103. *χειροῦμαι* ὑποτάσσω. — *ἐπέχω* διαμένω. — *κατεπίγω* σπεύδω, βιάζομαι. — *γὰρ* = *ἐπεί*. — *ἐνιππεύω* ἵππεύω (κάμνω χρῆσιν τοῦ ἵππικοῦ) ἐν τινι τόπῳ. — *ἀγχοιάτω*, ἐπίρρ. ὑπερθκ. τοῦ *ἀγχοῦ* πλησίον. — *καθηγοῦμαι τινι* ὀδηγῶ τινά. — *καταλαμβάνει* (ἀπροσ.) συμβαίνει. — *φεύγω τινά* ἐξορίζομαι ὑπὸ τινος. — *ἦκων*, μετ' ἀπουσίαν 20 ἐτῶν. — *ἐκ τῆς Χερσ.*, τῆς θρακικῆς, ὅπου ἕως τώρα ἔζη μακρὰν τῆς πατρίδος του ὡς ἡγεμῶν.

Κεφ. 105. *ἄλλως* κατὰ τὰ ἄλλα. — *ἡμεροδρόμος* ὁ τρέχων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ὁ ταχυδρόμος, ὁ ἀγγελιαφόρος. — *τοῦτο*, δηλ. *τὸ ἡμεροδρομεῖν*. — *μελετῶ τι* ἔχω τι ὡς ἐπάγγελμα. — *ἀφικνοῦμαι ἐπὶ τινά* φθάνω καὶ παρουσιάζομαι ἐνώπιόν τινος. — *λόγιμος* ἀξιόλογος.

Κεφ. 106 - 107. *ἔαδε*, ἄορ. β' τοῦ *ἀνδάνω*, ἀρέσκω. — *τὸ παρὰντικα* ἀμέσως. — *ἵσταμένου* = *ἀρχομένου*. — *ἐξελεύσεσθαι* = ἄττ. *ἐξιέναι*. — *τοῦ κύκλου*, δηλ. τῆς σελήνης. — *ἐν τεμένει* 'Ηρ., πλησίον τοῦ Μαραθῶνος· *τέμενος* ἱερόν. — *ἐπέρχομαι*, βλ. κεφ. 95. — *ἐδεδώκεσαν σφέας*, τοῦτο εἶχε γίνεαι τὸ 519, ὅτε οἱ Θηβαῖοι ἐπίεζον τοὺς Πλαταιεῖς ὡς μὴ ἀναγνωρίζοντας τὴν κυριαρχίαν τῶν. — *συχνὸς* πολὺς. — *ἀναραιρέατο* = ἄττ. *ἀνήρηντο*· *ἀναιροῦμαι* ἀναλαμβάνω.

Κεφ. 108. *γίνομαι δίχα* διαιροῦμαι (εἰς δύο μέρη), διχάζομαι. — *συμβάλλω* συμπλέκομαι. — *ὀλίγους*, ἢ ὅλη δύναμις τῶν Ἀθην.

μετὰ τῶν 1.000 Πλαταϊέων συνεποσοῦτο εἰς 11.000. — γὰρ = ἐπεὶ. — ψηφιδοφόρος ψηφοφόρος. — ὁ τῷ κυάμῳ λαχόν ὅτιοις ἐτύχαινε διὰ τοῦ κυάμου (κλήρου). — δόμῳψφος ὁ ἔχω ἴσον δικαίωμα νὰ δώσῃ ψῆφον. — Ἀφιδναῖος ὁ ἐκ τῶν Ἀφιδνῶν, πόλεως πλησίον τῆς Δεκελείας.

Κεφ. 109. ἐν σοὶ ἔστι εἰς τὰς χεῖρας σου κεῖται : ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται. — μνημόσυνον μνημεῖον, ἐνθύμημα. — δὴ ὡς γνωστόν. — δέδεκται = ἄττ. δέδεικται. — περιγίνομαι ὑπερτερῶ, νικῶ. — οἷός τέ εἰμι δύναμαι — ἐς σέ τοι ἀνήκει ἀπὸ σοῦ ἀκριβῶς ἐξαρτᾶται. — τὸ κύρος ἔχει περὶ τίνος ἀποφασίζω ὀριστικῶς περὶ τίνος. — ἔλλομαι, ἐδῶ : φοβοῦμαι. — μετεξέτεροι = ἔνιοι. — σαθρόν τι ἐγίνεταί τι νι νοσηρά τις σκέψις ἐπέρχεται εἰς τινὰ (ἐδῶ : ἢ τῆς προδοσίας). — συμβολὴ μάχη. — τίνει τι ἐς τι ἀπόκειται τι εἰς τι. — ἀρτιῶ (-άω) ἐξαρτῶ. — τοι = σοι. — ἀποσπεύδω προσπαθῶ μὲ κάθε τρόπον νὰ ἐμποδίσω, ἀποτρέπω. — προσκινῶμαι λχμβάνω μὲ τὸ μέρος μου. — προσγίνομαι προστίθεμαι. — κυρῶ ἀποφασίζω.

Κεφ. 110 - 111. ἡ γνώμη ἔφερε (μετ' ἀπρμφ.) ἡ γινόμενη ἔκλινεν εἰς τὸ νά. — πρυτανηγία, ἐδῶ : ἡγεμονία, ἀρχιστρατηγία (τὴν ὁποίαν ἕκαστος τῶν δέκα στρατηγῶν ἐπὶ μίαν ἡμέραν εἶχε). — οὔτι κω = οὔπω τι οὐδόλως ἀκόμη. — ἐξεδέκοντο ἠκολούθου. — ὡς ἠριθμούντο καθὼς ἠριθμοῦντο, δηλ. κατὰ τὴν σειρὰν των, ἢ ὁποία διὰ κλήρου ὠρίζετο. — ἐχόμεναί ἀλλ. ἢ μία πλησίον τῆς ἄλλης. — ἀνάγω φέρω ἐπάνω (εἰς τὴν Ἀκρόπολιν). — πανγύριος ἐνοοῦνται τὰ μεγάλα Παναθηναία. — ἐν τῆσι πεντετηρίσι : κατὰ τὴν πέμπτον ἔτος. — στρατιόπεδον, βλ. κεφ. 6. — ἐπὶ τάξις ὀλίγας κατὰ βάθος εἰς ὀλίγας τάξεις : εἶχε βάθος παρατάξεως ὀλίγων ἀνδρῶν (πιθανῶς τριῶν). — ταύτη ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ. — ἔρρωτο, τοῦ ῥώννυμι κάμνω ἰσχυρόν, ἐνισχύω.

Κεφ. 112. διετέτακτο (ἀπροσ.) ἡ παράταξις εἶχε γίνε. — ἀπέιθησαν = ἄττ. ἀφείθησαν τοῦ ἀφήμι. — δρόμῳ τροχάδην. — ἔεμαι ὀρμῶ. — τὸ μεταίχμιον τὸ μεταξύ (τῶν δύο στρατῶν) διάστημα. — ἐπιφέρω ἀποδίδω. — πάγχυ = πάνυ. — ἡ ἵππος τὸ ἵππικόν. —

τοξεύματα = τοξόται. — κατεικάζω συμπεραίνω. — προσμείγνυμι τινι πλησιάζω τινά. — τῶν ἴδμεν, βλ. I, 6 (σελ. 104/5). — ἐσθημένος, πρκμ. ἀχρήστου τινός ρ., τοῦ ἐσθῆω (ἐσθῆς) ἐνδύω. — τέως ἕως τότε.

Κεφ. 113 - 114. τῆ (ἀττ. ἦ) ἐκεῖ ὅπου. — Σάκαι λαὸς κατοικῶν εἰς τὰ ΒΑ. τῆς ἐν Ἀσίᾳ Βακτριανῆς· ἔθεωροῦντο ὡς ἀνδρειότεροι καὶ καλύτεροι στρατιῶται τοῦ περσικοῦ στρατοῦ. — ἐτείαχαι = τεταγμένοι ἦσαν. — ῥήγνυμι διαρρηγνύω, διασιπῶ. — συναγάω συνενῶ, συνάπτω. — ἐς δ' ἕως ὅτου. — ἐπιλαμβάνομαι πιάνω. — τοῦτο μὲν... τοῦτο δὲ... τοῦτο δὲ πρῶτον μὲν, ἔπειτα δέ, πρὸς τούτοις δέ. — πόνος ἰάχη. — ἀπὸ δ' ἔθανε, τμησις = ἀπέθανε δέ. — τὰ ἄγλαυτα τὰ κατὰ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου κοσμήματα· ταῦτα ἦσαν συνήθως εἰκόνες θεῶν ἢ ἡρώων.

Κεφ. 115 - 117. ἐπικρατῶ τινος γίνομαι κύριός τινος. — ἐξαναρνούμαι ἀποσύρομαι, ἀποπλέω. — ἐκ τῆς νήσου, δηλ. τῆς Αἰγίλειος (μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Ἀττικῆς). — φθάνω τινὰ ἀφικόμενος φθάνω προτίτερα ἀπὸ τινά. — αἰτίη ἔσχε ἐπεκράτησε (διεδόθη) ἡ κατηγορία. — Ἀλκμαιωνίδαι ὀνομαστὴ οἰκογένεια ἐν Ἀθήναις. — μηχανή μηχανορραφία, σκευωρία. — ἐπινοηθῆναι = ἐπινοῆσαι. — συντίθεμαί τινι συμφωνῶ μετὰ τινος. — ἀναδείκνυμι ἀσπίδα ἀνυψῶ ἀσπίδα ὡς σημεῖον. — ὡς ποδῶν ἔχει μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῶν ποδῶν του: ὅσον τοχέως δύναται. — Κυνόσαργες γυμνάσιον ἐν Ἀθήναις παρὶ τὴν εἰς Φάληρον ὁδὸν (παρὰ τὴν σημερινὴν Γαργαρέαν). — υπεραιωροῦμαι Φαλήρου ἐμφανίζομαι εἰς τὸ πέλαγος (στ' ἀνοικτὸ) ἀντικρὺ τοῦ Φαλήρου. — υπὲρ τούτου πρὸ τούτου. — ἀνανοχέω κρητῶ ἐπ' ὀλίγον στὰ πανιά.

Κεφ. 119. προσέχω ἐς προσορμίζομαι εἰς. — ἐνέχω χόλον τινι ἔχω μέσα μου ὄργην, ὀργίζομαι κατὰ τινος. — οἶα = αἶε. — σταθμὸς κτῆμα. — μέχρι ἐμέ ἕως τὸν καιρὸν μου.

Κεφ. 120. καταλαμβάνω (προ)φθάνω. — ἰμείρομαι ἐπιθυμῶ. — τοὺς Μήδους, δηλ. τοὺς ἐν Μαραθῶνι πεσόντας Πέρσας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Κεφ. 100. *διατάσσω* παρατάσσω. — *διεξελαύνω* διέρχομαι. — *θεῶμαι* ἐπιθεωρῶ. — *ἀπογράφω* καταγράφω ἐν καταλόγῳ. — *γραμματιστής* γραμματεύς. — *ἐξ ἐσχάτων ἐς ἔσχατα* ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον ἕως τὸ ἄλλο. — *μετεκβαίνω* μεταβαίνω ἀπὸ τὸ ἐν εἰς ἄλλο. — *Σιδώνιος* ὁ ἐκ Σιδῶνος, πόλεως τῆς Φοινίκης. — *ἕζομαι* κάθημαι. — *ἀπογράφομαι* διατάσσω νὰ καταγράφουν. — *ἀνάγω* φέρω εἰς τὸ πέλαγος. — *ὅσον τε* περίπου. — *ἀνακοχεύω*, βλ. VI, 115 - 117 (ἐν σελ. 128). — *μειωπηδὸν* ἐν πυκνῷ μετώπῳ. — *ἐπιβάται* οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου πολεμισταὶ στρατιῶται (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐρέτας καὶ λοιποὺς ναύτας). — *ἐντὸς* μεταξύ.

Κεφ. 101. *διεκπλέω* διέρχομαι πλέων. — *Δημάρατος*, ὁ ἐξόριστος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης. — *εἷς* = ἄττ. *εἷ*. — *πυνθάνομαί τινος* μανθάνω ἀπὸ τινος. — *ὑπομένω* μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπκμ. : τολμῶ νά. — *χεῖρας ἀνταίρομαί τινι*, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 124). — *πρὸς ἐσπέρης* πρὸς δυσμάς. — *ἀξιόμαχος* (μετ' ἀπρμφ.): ἱκανὸς νά. — *ὑπομένω* μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ἀντικμ. : *ὑπομένω τινὰ ἐπιόντα* περιμένω τὴν ἐπίθεσίν τινος. — *ἄρθμιος* ἠνωμένος. — *τὸ ἀπὸ σεῦ* τὴν γνώμην σου. — *ὑπολαμβάνω* λαμβάνω τὸν λόγον. — *χεῶμαι ἀληθεία* λέγω τὴν ἀλήθειαν. — *χεῶμαι ἡδογῆ* ὀμιλῶ πρὸς εὐχαρίστησιν. — *ἀηδής* δυσάρεστος. — *ἔσσεσθαι*, ὑπκμ. *αὐτόν*.

Κεφ. 102. *ἀλίσκομαι ψευδόμενός τι* πιάνομαι ψεύστης εἰς τι. — *αἰεὶ ποτε* ἀνέκαθεν. — *σύντροφός εἰμί τινι* εἶμαι ἀναθρεμμένος μαζί με τινά. — *ἔπακτός ἐστι* δὲν εἶναι ἔμφυτος. — *κατείργασται* (ἐν πθτκ. σημ.) ἔχει ἀποκτηθῆ. — *σοφίη* νοημοσύνη. — *διαχεῶμαι τινι* μεταχειρίζομαι (ἔχω) τι πάντοτε. — *ἀπαμύνομαι* ἀποκρούω. — **9**

σποσύνη δεσποτισμός. — οἴκημαι = οἰκῶ. — οὐκ ἔστι ὅπως ποτὲ οὐδέποτε. — λόγοι προτάσεις. — αὐτίς δὲ ἔπειτα δέ. — ἀντιοῦμαι = ἐναντιοῦμαι. — φρονῶ τὰ τινος ἔχω τὰ αὐτὰ φρονήματα, τὰ ὁποῖα ἔχει καὶ ἄλλος τις: εἶμαι μὲ τὸ μέρος τινός.

Κεφ. 103. φθέγγομαι λέγω, ἐκστομίζω. — ἔπος λόγος. — δυναίατο = ἄττ. δύναιτο. — γίνονται περὶ ἕνα ἕκαστον ἀναλογοῦν εἰς τὸν καθένα. — γενοίατο = ἄττ. γένοιτο. — δειμαίνω φοβοῦμαι. — ἀνειμένος (ἀνίημι) ἀφειμένος. — ἀνισῶ ἐξισῶ.

Κεφ. 104. τὰ κατήκοντα Σπαρτ. τὰ ἀφορώντα τοὺς Σπαρτ. — τὰ νῦν τάδε (ἐπιρρ.): ἀκριβῶς τώρα. — ἔστοργα, ὁ πρκμ. μὲ σημ. ἐνεστ. = στέργω ἀγαπῶ. — ἐξεπίσταμαι γνωρίζω καλῶς. — τιμῆ βασιλικὸν ἀξίωμα. — γέρεα προνόμια (ἀποδιδόμενα εἰς βασιλεῖς). — βίος τὰ μέσα πρὸς ζωὴν. — οἶκος κατοικία. — οἶκός = ἄττ. εἰκός. — φαινομένη φανερά. — διωθοῦμαι ἀποκρούω. — κατὰ ἕνα εἰς πρὸς ἕνα. — οὐδαμὸς = ἄττ. οὐδεῖς. — κακίων ὀλιγώτερον ἀνδρείος. — ἀλέες ὅλοι ὁμοῦ. — ἔπειμί τινι προῖσταμαι τινός. — ὑποδειμαίνω φοβοῦμαι. — γῶν = ἄττ. γοῦν. — ἄνωγα διατάσσω. — φεύγω ἀποφεύγω. — ἐπικρατῶ νικῶ. — τὸ λοιπὸν εἰς τὸ ἐξῆς. — κατὰ νόον τοι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου.

Κεφ. 105. ἐς γέλωτα τρέπω (τὸ πρᾶγμα) τὸ γυρίζω στὸ γέλωτο. — ποιοῦμαι ὀργὴν ὀργίζομαι.

Κεφ. 201. ἡ δίοδος τὸ στενόν. — ἐπιχώριος ἐντόπιος. — τὰ ἔχοντα ἢ φέροντα πρὸς τὰ ἐκτεινόμενα μέρη πρὸς.

Κεφ. 202 - 203. ὑπομένω περιμένω. — ὁ Πέρσης, βλ. VI, 100 — ἐπίκλητος γίνομαι προσκαλοῦμαι. — Λοκροὶ Ὀπούντιοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἄν. Λοκρίδος ἐκ τῆς ἐκεῖ πρωτεύουσας Ὀπούντος. — πρόδρομος ὁ τρέχων ἐμπρὸς τινός, ὁ προπορευόμενος, ἢ πρωτοπορία — προσδοκίμὸς εἶμι περιμένομαι. — ἐν φυλακῇ εἶμι φυλάσσομαι. — τῶ = ᾧ. — ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ εὐθύς ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του. — κακὸν οὐ συννεμίχθη (δηλ. τοῖσι ἀγαθοῖσι) μὲ τὴν

εὐτυχίαν δὲν ἀνεμείχθη κάποια δυστυχία. — *μέγιστα*, δηλ. *κακὰ συνμεμίχθη*. — *πίπτω ἀπὸ τῆς δόξης* ἀποτυγχάνω εἰς τὴν ἰδέαν μου (εἰς τὴν προσδοκίαν μου).

Κεφ. 204 - 205. *ἐκάστων*, ἐκ τοῦ *στρατηγοί*. — *ἐξ ἀπροσδοκῆτου* ἀπροσδοκήτως, παρ' ἐλπίδα· ὁ Λεωνίδας ὡς ἔχων δύο ἀδελφούς μεγαλυτέρους, τὸν Κλεομένην καὶ τὸν Δωριέα, οὐδέποτε ἠλπιζε νὰ γίνῃ βασιλεύς. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Κλεομένης ἀπέθανεν ἄνευ τέκνου ἄρρενος, ὁ δὲ Δωριεύς δὲν ὑπῆρχε πλέον, ἀλλ' εἶχεν ἀποθάνει καὶ αὐτός, ἡ βασιλεία περιήλθεν εἰς τὸν Λεωνίδα. — *ἐπιλέγομαι* ἐκλέγω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. — *οἱ κατεστεῶτες* οἱ (διὰ νόμου) ὠρισμένοι· ἐννοοῦνται οἱ κατ' ἐκλογὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσλαμβανόμενοι τριακόσιοι εἰς ἐπικινδύνους ἐπιχειρήσεις. — *ἐς τὸν ἀριθμὸν λογίζομαι* ἀπαριθμῶ. — *σπουδῆν ποιῶμαι* (μετ' ἀπρμφ.) φροντίζω νά. — *κατηγορεῖται* (ἀπροσ.) *τινος* (μετ' ἀπρμφ.) φέρεται κατηγορία κατὰ τινος ὅτι. — *παρακαλῶ* προσκαλῶ. — *ἀπερέουσι*, μέλλ. τοῦ *ἀπαγορεύω* ἀρνοῦμαι. — *ἐκ τοῦ ἐμφανέος* φανερά.

Κεφ. 206. *ὑπερβάλλομαι* ἀναβάλλω. — γὰρ ἐπειδὴ. — *Κάρνεια* ἑορτὴ τελουμένη ἐν Σπάρτῃ κατ' ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Καρνείου Ἀπόλλωνος καὶ διαρκούσα ἐννέα ἡμέρας. — *κατὰ τάχος* = *ταχέως*. — *πανδημεῖ* = *πανστρατιῆ*. — *ὡς* = *οὕτως*. — *ἐνένωντο* = ἄττ. *ἐγενόνητο*. τοῦ *νοοῦμαι* σκέπτομαι. — *ἦν συμπεσοῦσα* = *συνέπεσε*. — *κατὰ τωδὺτὸ* κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. — Ὀλυμπιάς οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. — *κατὰ τάχος οὕτω* = *οὕτω ταχέως*. — *διακρίνεται ὁ πόλεμος* τελειώνει ὁ πόλεμος.

Κεφ. 207. *διενένωντο*, βλ. ἀνωτέρω *ἐνένωντο* (κεφ. 206). — *πέλας* (μετὰ γνκ.) πλησίον τινός. — *ἐσβολή* δίδος, στενόν. — *καταρρωδῶ* = *κατορρωδῶ* πολὺ φοβοῦμαι. — *ἀπαλλαγὴ* ἀναχώρησις. — *περισπέρχομαι τινι* πολὺ δυσαρεστοῦμαι (ὀργίζομαι) διὰ τι. — *ἀλέξασθαι*, μέσ. ἄορ. τοῦ *ἀλέξω* ἀποκρούω.

Κεφ. 208. *ιδέσθαι* = *ιδεῖν*. — *ἀκηκόεε* = *ἠκηκόει*. — *ἀλίξομαι* συναθροίζομαι. — *ταύτη* αὐτοῦ. — *προσελαύνω* (ἐφιππος) πλη-

σιάζω. — *κατώρα* = ἄττ. *καθεώρα*· *καθορω* βλέπω καλῶς. — *ἔσω τοῦ τείχους*, τοῦτο τὸ τεῖχος εἶχον κτίσει πρὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ Φωκεῖς, διὰ νὰ προφυλλάσσωνται ἀπὸ τὰς προσβολὰς τῶν Θεσσαλῶν, τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν των. — *ἀνορθώσαντες*, διότι τὸ πλεῖστον μέρος αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς πολυκαιρίας εἶχε καταπέσει. — *οἷά τε ἦν* = *οἷόν τε ἦν*. — *ὁ δὲ* = ἀλλά. — *μανθάνω*, ἐδῶ : παρατηρῶ. — *τοῖσι* (= *οἷς*) *τὰ ὄπλα ἔκειτο* οἱ ὁποῖοι εἶχον στρατοπεδεύσει. — *ἀτρεκέως* ἀκριβῶς. — *ἀλογίη* ἀδιαφορία, καταφρόνησις. — *κυρέω* = *τυγχάνω*. — *ὄπωπα*, πρkm. τοῦ *ὄρω*.

Κεφ. 209. *ἔχω* (μετ' ἀπρμφ.) δύναμαι. — *συμβάλλομαι* ἐννοῶ. — *τὸ ἐδὸν* τὸ ἀληθές. — *ἀλλὰ γὰρ* ἀλλ' ἐπειδὴ. — *μεν* = ἄττ. *μου*. — *καὶ πρότερον*, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. κεφ. 101 - 104 (ἐν σελ. κειμ. 57 - 60). — *εὔτε* = ἄττ. *ὅτε*. — *γέλωτα τίθεμαί τινα* περιγελῶ τινα. — *τῇ* (= ἄττ. *ῆ*) πῶς. — *ἀγὼν* ἔργον, καθῆκον. — *ἀντία σεῦ* ἐνώπιόν σου. — *ἀπίκαται* = ἄττ. *ἀφιγμένοι εἰσί*. — *ἔσοδος* = *ἐσβολή* (κεφ. 207). — *νόμος* συνθήθεια. — *ἔχων ἐστὶ* = *ἔχει*. — *ἐπεὰν* = ἄττ. *ἐπὰν*. *ψυχὴ* ζωή. — *τὸ ὑπομένον* = *οἱ ὑπομένοντες*· *ὑπομένω* μένω ὀπίσω. — *ὑπομένω* (μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπkm.), βλ. κεφ. 101 (ἐν σελ. 129). — *χεῖρας ἀνταίρομαί τινα ἢ τινι*, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 124). — *βασιλῆιος* = ἄττ. *βασιλείος* βασιλικός. — *προσφέρομαι πρὸς τινα* ἐπέρχομαι ἐναντίον τινός. — *κάρτα* = *λίαν*. — *χεῖσθαι*, τὸ ἀπρμφ. ἀντὶ προστακτ. = *χεῶ*. — *τοι* = ἄττ. *σοι*. — *ταύτη... τῇ* οὕτω... ὅπως.

Κεφ. 210. *παρεξήκε*, τοῦ *παρεξίημι* ἀφήνω νὰ περάσῃ. — *ἀβουλία* ἀπερισκεψία. — *διαχωρῶμαι* = *χωρῶμαι*. — *Κίσσιοι* κάτοικοι τῆς Κισσίας, χώρας περσικῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔκειντο τὰ Σοῦσα. — *ἐς ὄψιν τὴν ἐωντοῦ* ἐνώπιόν του. — *φερόμενοι* μὲ ὄρμῃν. — *ἐπεσήησαν* = ἄττ. *ἐπεισήσαν* εἰσῆρχοντο εἰς τὰς τάξεις τῶν πιπτόντων. — *προσπταίω* βλάπτομαι, ὑφίσταμαι ἀπωλείας. — *τεω* = ἄττ. *τω*, *τινι*. — *πᾶς τις* ἕκαστος. — *συμβολή* μάχη. — *δι' ἡμέρης* (καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν).

Κεφ. 211. *τρηχέως περιέπω* κακοποιοῦ, βλάπτω. — *ὑπεξέρχομαι* ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀποσύρομαι. — *ἐκδέχομαι* διαδέχομαι. — *ἀθάνα-*

τοι, σῶμα ἐκ δεκακισχιλίων ἐπιλέκτων στρατιωτῶν τῆς περσικῆς βασιλικῆς φρουρᾶς· ὠνομάζετο οὕτω, διότι ἀντικαθίσταντο πάντοτε οἱ ὑπὸ νόσου ἀποθνήσκοντες ἢ οἱ φονευόμενοι, ὥστε νὰ μένη πάντοτε πλήρης ὁ ἀριθμὸς. — ὡς *κατεργασόμενοι* (αὐτούς, δηλ. τοὺς Ἕλλ.) μετὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τοὺς νικήσουν. — *εὐπειτέως* εὐκόλως. — *συμμίσγω* = *συμμείγνυμι* ἔρχομαι εἰς χεῖρας. — *πλέον φέρομαι* περισσότερον κατορθώνω. — *στεινόπορος* στενός. — *ἤπερ* ἄττ. ἢ (συγκρτκ.). — *ἄλλα* εἰς ἄλλα. — *ἐξεπίσταμαι* γνωρίζω καλῶς. — *ὄκως* = *ὁπότε* ὁσάκις. — *ἀλής* εἰς ἕν ὄλον ἠθροισμένος, συνηωμένος. — *φεύγεσκον* = *ἔφευγον*. — *δῆθεν* κατὰ τὸ φαινόμενον. — *πάταγος* κρότος (τῶν ὄπλων). — *καταλαμβάνω* προφθάνω. — *ἂν ὑπέστρεφον*, ἐδῶ ὁ *ἂν* μετὰ τοῦ παρτκ. δηλοῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν συμβαῖνον εἰς τὸ παρελθόν: ἔστρεφον ὀπίσω. — *ἀντίοι* ἀντιμέτωποι. — *μεταστρέφομαι* στρέφομαι ὀπίσω. — *καταβάλλω* = *ἀποκτείνω*· πθτκ. τούτου τὸ *πίπτω*. — *ἐδυνάετο* = ἄττ. *ἠδύναντο*. — *οὐδέν*, ἐπίρρ. — *παραλαμβάνω τῆς ἐσόδου* καταλαμβάνω τὴν εἴσοδον: γίνομαι κύριος τῆς εἰσόδου. — *τέλος* σῶμα στρατοῦ, τάγμα. — *παντοίως* κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους.

Κεφ. 212. *πρόσοδοι τῆς μάχης* ἐπιθέσεις, ἐφοδοί. — *ἀνατρέχω* ἀναπηδῶ. — *ἀεθλέω* = ἄττ. *ἀθλῶ* μάχομαι. — *ἔόντων*, δηλ. τῶν Ἑλλήνων. — *συμβάλλω* ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι. — *νεοσμημένοι* τεταγμένοι. — *ἐν μέρεϊ* μετὴν σειρᾶν, διαδοχικῶς. — *ἐς τὸ οὖρος*, δηλ. τὸν Καλλιδρομον. — *ἄλλοιτος* διαφορετικός. — *ἐνώρων* = ἄττ. *ἐνεώρων*· ὁ παρτκ. ἐδῶ μετ' ἡμ. ὑπερσυντκ.· *ἐνορῶ* παρατηρῶ.

Κεφ. 213. *ὅ τι χρήσεται τῷ π. πρῆγμ.* πῶς νὰ μεταχειρισθῇ τὴν παροῦσαν περίστασιν: τί νὰ κάμη εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. — *φέρομαι* λαμβάνω (ὡς ἀνταμοιβήν). — *διὰ τοῦ οὖρου* (δηλ. τοῦ Καλλιδρόμου) *φέρουσαν*, βλ. σχ. τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης ἐν τέλει τοῦ βιβλίου (πίν. I). — *ταύτη* ἐδῶ (δηλ. ἐν Θερμοπ.). — *ὑπομένω* μένω. — *ἕστερον*, ὅτε δηλ. οἱ Πέρσαι ἀφῆκαν τὴν Ἑλλάδα. — *Πυλαγόροι* οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν 12 λαῶν, οἱ ὅποιοι μετεῖχον τοῦ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου· συνήρχοντο δις τοῦ ἔτους,

τὸ μὲν ἕαρ ἐν Δελφοῖς, τὸ δὲ φθινόπωρον ἐν Ἀθήλῃ παρὰ τὰς
Θερμοπόλεις. — *Πυλαίη* (δηλ. *σύνοδος*) ἢ συνέλευσις ἐν Πύλαις
(ἢ μᾶλλον ἐν Ἀθήλῃ παρὰ τὰς Πύλας). — *ἐπικηρύσσω ἀργυρίον*
τινι ὀρίζω χρηματικὴν ἀμοιβὴν διὰ τὴν κεφαλὴν τινος. — *κατέρ-*
χομαι ἐπανάρχομαι. — *Ἀντικύρη* πόλις παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλ-

Κεφ. 215. *κατεργάζομαι* κατορθώνω. — *ὠρμέατο* = ἄττ. *ὠρ-*
μητο ὀρμῶμαι ξεκινῶ. — *περὶ λύχνων ἀφὰς* περὶ τὴν ὥραν,
κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι, δηλ. ὅταν ἀρχίζῃ νὰ νυ-
κτώνῃ. — *καθηγοῦμαι* ὀδηγῶ. — *ὅτε οἱ Φωκεῖς* κτλ., περὶ τοῦ
πράγμ. βλ. κεφ. 208 (ἐν σελ. 132). — *ἐν σκέπη εἰμί τινος* προφυ-
λάσσομαι ἀπὸ τι. — *ἐκ τόσον*, δηλ. *χρόνου*. — *κατεδέδεκτο* = ἄττ.
κατεδέδεικτο. — *χρηστὸς* χρήσιμος.

Κεφ. 216 - 217. *διασφάζ, γος* χαράδρα. — Ἀσωπὸς - Ἀνό-
παια, βλ. σχ. τῆς ἐν Θερμοπόλεις μάχης ἐν πίν. I. — *τείνω* ἐκτεί-
νομαι — *πρὸς τῶν Μηλιέων* (ὡς πρὸς τὸν ἐρχόμενον) ἀπὸ τὴν
χώραν τῶν Μαλιέων. — *ἠὼς* (ἄττ. *ἕως*) *διαφαίνει* ἀρχίζει νὰ φαί-
νεται ἢ αὐγὴ: ἀρχίζει νὰ γλυκοχαράζῃ. — *καὶ οἱ καὶ οὔτοι*. — *γι-*
νομαι ἐπὶ τινι φθάνω εἰς τι. — *ἀκρωτήριον* κορυφή. — *ἔϋομαι* ὑπερ-
σπίζω. — *ἡ κάτω ἐσβολή* τὸ κάτω κείμενον στενόν. — *ὑπὸ τῶν*
εἴρηται = *ὑπὸ τούτων, ὑφ' ὧν αὐτὴν φυλάσσεσθαι πρότερόν μοι*
εἴρηται (βλ. κεφ. 202). — *ὑποδέχομαι* ἀναλαμβάνω, ὑπόσχομαι.

Κεφ. 218. *ἐπίπλεος* = ἄττ. *ἐπίπλεως* γεμάτος. — *ψόφος* θό-
ρυβος. — *οἰκός* = ἄττ. *εἰκός*. — *φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τ. π.*
διότι φύλλα εἶχον πέσει (ἐκ τῶν δένδρων) καὶ εἶχον σκορπισθῆ
ὑπὸ τοὺς πόδας των. — *ἀνά - ἔδραμον*, τμησις: *ἀνέδραμον* ἀνα-
τρέχω, βλ. κεφ. 212. — *ἐνδύνω* = *ἐνδύομαι*. — *ἐν θώματι γίνομαι*
ἐκπλήττομαι. — *ἔλπομαι* ἐλπίζω. — *ἀντίξοος* ἐναντίος, ἐχθρικός. —
ἐγκυρέω (ἀόρ. *ἐνεκύρησα*) συναντῶ. — *ὀποδαπὸς* ἐκ τίνος χώ-
ρας. — *διατάσσω* θέτω ἐν τάξει, παρατάσσω. — *βάλλω* κτυπῶ. — *τό-*
ξευμα βέλος. — *κόρυμβος* κορυφή. — *ἐπίσταμαι*, ἐδῶ: εἶμαι βέ-
βαιος, πιστεύω. — *ἀρχὴν* (ἐπίρρ.) ἀρχικῶς, κυρίως. — *παρεσκευά-*

δατο—ἀττ. *παρεσκευασμένοι ἦσαν*.—*οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τινος* καθόλου δὲν λογαριάζω τινά.—*οἱ δὲ* = *ἀλλά*.

Κεφ. 219. *τὰ ἔρα* τὰ σφάγια, τὰ σπλάγχνα τῶν σφαγίων.—*ἅμα ἡοῖ* (=ἀττ. *ἅμ' ἔω*) κατὰ τὴν αὐγὴν (τῆς ἐπομένης ἡμέρας).—*ἐπὶ δὲ* (ἐπιρρ.) ὕστερον δέ.—*περίοδος* περικύκλωσις.—*σημαίνω* εἰδοποιῶ.—*ἡμεροσκόπος* φρουρὸς ἐν καιρῷ ἡμέρας.—*τὸ ἄκρον* ἢ κορυφή.—*διαφαίνει ἡμέρη* ἀρχίζει νὰ ξημερώνη.—*σχίζομαι* διαιροῦμαι.—*ἔων* = ἀττ. *εἶων*.—*διακρίνομαι* διαλύομαι, χωρίζομαι.

Κεφ. 220. *κῆδομαι* μεριμνῶ, ἐνδιαφέρομαι.—*εὐπρεπέως ἔχει* = *πρέπει* ἀρμόζει.—*ἀρχήν*, βλ. κεφ. 218.—*ταύτη τῇ γνώμῃ πλεῖστος εἰμι* εἰς ταύτην τὴν γνώμην κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποκλίνω: μὲ αὐτὴν τὴν γνώμην καθ' ὀλοκληρίαν συμφωνῶ.—*καλῶς ἔχει* εἶναι ἔντιμον.—*ἐκέχρηστο*, πθκ. ὑπερουντλ. τοῦ *χρῶ* δίδω χρησμόν.—*χρῶμαι* (*χρηστηρίω* ἢ *Πυνθία*) ἐρωτῶ τὸ μαντεῖον.—*αὐτίκα κατ' ἀρχὰς* εὐθύς ἐξ ἀρχῆς.—*ἀνάστατος γίνομαι* καταστρέφομαι.—*ἐπιλέγομαι* σκέπτομαι.—*κατατίθεμαι δόξαν* θησαυρίζω δόξαν.—*διαφέρομαι γνώμῃ* ἔχω διάφορον γνώμην, διαφωνῶ.—*ἀκόσμως* ἀπρεπῶς.

Κεφ. 221. *τὰ ἀνεκαθεν* ἐκ καταγωγῆς.—*Μελάμπους* περίφημος μάντις κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους.

Κεφ. 222. *ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιοῦμαι* θεωρῶ ὡς ὁμήρους.

Κεφ. 223. *ἐπέχω* περιμένω. — *ἐς ἕως*, μέχρι. — *κου μάλιστα* περίπου. — *ἀγορῆς πληθώρα* = *ἀγορὰ πλήθουσα* ὁ χρόνος ἀπὸ 9-11½ π.μ. περίπου.—*ἐπέσταλτο οὕτω* εἶχε δοθῆ τοιαύτη παραγγελία. — *χῶρος* ἀπόστασις. — *πολλὸν* πολύ. — *ἥπερ* = ἀττ. *ἦ*. — *ἡ περίοδος*, ἐδῶ: ἡ (περὶ τὸ ὄρος) κυκλοτερῆς ὁδός. — *κατ' ἀρχὰς* πρότερον. — *αὐγὴν* στενόν. — *ἔρμα* ὀχύρωμα. — *ὑπεξέρχομαι* προφυλακτικῶς ἐξέρχομαι. — *συμμίγοντες*, οἱ Ἕλλ.—*τέλος*, βλ. κεφ. 211. — *ἔαρίζω* μαστιγῶν. — *ζωὸς ζωντανός*.—*οὐδεὶς λόγος ἐστὶ τινος* οὐδεὶς φροντίζει περὶ τινος. — *τὸ ἀπολ-*

λύμενον = οἱ ἀπολλύμενοι. — ἀποδείκνυμαι ἐπιδεικνύω. — ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον τὴν μεγίστην δύναμιν ποῦ εἶχον. — παραχρῆματοι μαχόμενοι ἄνευ σκέψεως περὶ τῆς ζωῆς των, ἀψηφοῦντες τὴν ζωὴν των. — ἀτέων παράφορος, ἔξω φρενῶν. — κατὰ γνυμι θραύω· ὁ πρκμ. κατέαγα εἶμαι θραυσμένος. — διεργάζομαι φονεύω.

Κεφ. 224. πόνος μάχη. — ἐν δὲ δὴ πρὸς τούτοις δέ.

Κεφ 225. ὠθισμός, ἐπὶ τῶν μαχομένων ἐν συμπλοκῇ: σπρώξιμον. — ἐς δ' ἔως ὅτου. — ἀρετὴ ἀνδρεία. — ὑπεξεργύω ἀποσύρω, ἀποσπῶ. — τοῦτο συνεστήκεε οὗτος ὁ ἀγὼν διήρκεσε. — ἕτεροισύμαι μεταβάλλομαι, ἀλλάσσω μορφήν. — τὸ νεῖκος ὁ ἀγὼν. — ἀναχωρῶ ὀπίσω ὑποχωρῶ. — παραμείβομαι ὑπερβαίνω. — κολωνός λόφος. — ἀλής, βλ. κεφ. 211 (ἐν σελ. 133). — ἐπὶ Δεωνίδῃ πρὸς τιμὴν τοῦ Λ. — ἀλέξομαι ὑπερασπίζομαι. — περιεῖμι ὑπολείπομαι, ἀπομένω. — καταχώννυμι χώνω βαθέως, κατακαλύπτω, θάπτω. — ἐξ ἐναντίας ἐκ τῶν ἔμπροσθεν. — ἐφέπομαι ἐπιτίθεμαι. — συγχώννυμι μεταβάλλω εἰς σωρὸν ἐρειπίων, κατακρημνίζω. — περιέρχομαι περικυκλώνω. — περισταδὸν σταθέντες ὀλόγυρα.

Κεφ. 226 - 227. εἶπαι = ἄττ. εἰπεῖν. — τὸ ἔπος ὁ λόγος. — πρὸς τευ παρά τινος. — ἀπιέωσι = ἄττ. ἀφιῶσι· ἀφίημι ρίπτω. — δῖσις βέλος. — ἐν ἀλογίῃ ποιοῦμαι τι δὲν λογαριάζω τι, ἀδιαφορῶ διὰ τι. — τοιουτότροπος παρόμοιος. — μνημόσυνον, βλ. VI, 109 (ἐν σελ. 127).

Κεφ. 228. θαφθεῖσι = ἄττ. ταφεῖσι. — αὐτοῦ ταύτη ἐδῶ ἐν αὐτῇ τῇ θέσει. — τῆ περ ὅπου ἀκριβῶς. — ἧ, μετὰ τὸ πρότερον = πρὶν. — γράμματα ἐπίγραμμα. — τῆδε ἐδῶ. — Πελοποννήσου, δωρικός τύπος. — τέτορες, δωρικός τύπος = τέσσαρες. — ἀγγέλλειν, ἀντὶ προστκτκ. = ἀγγελλε. — ῥῆμα νόμος. — κλεινός ἔνδοξος. — ἀμείβομαι διαβαίνω. — κῆρ, κηρός, συνήθως ἐν τῷ πληθ. κῆρες θάνατος. — σάφα σαφῶς. — οὐκ ἔτιλη (ἀόρ. β' τοῦ ἀχρ. ἐνεστ. τλάω) δὲν ὑπέμεινε, δὲν ἠθέλησε. — προλείπω καταλείπω. — ἔξω ἧ = πλήν. — ἐπικοσμῶ τιμῶ. — κατὰ ξεινίην, ἧ κατὰ ἔνεκα. — Σιμωνίδης, περὶ τούτου βλ. V, 102 (ἐν σελ. 122).

BIBLION OΓΔOON

Κεφ. 40. *κατίσχω τὰς νέας* διευθύνω τὰ πλοῖα. — *προσδέομαι* = *δέομαι*. — *σχεῖν* = *κατασχεῖν*· *κατέχω* προσορμίζομαι, ἀράζω. — *ὑπεξάγομαι* φέρω (τοὺς ἰδικούς μου) εἰς ἀσφαλῆ τόπον. — *τὸ* = ἄττ. *δ*. — *τὰ κατήκοντα πρήγματα* = *τὰ παρόντα πρήγματα* ἢ παροῦσα κατάστασις τῶν πραγμάτων: αἱ παροῦσαι περιστάσεις. — *βουλὴν ποιοῦμαι* = *βουλεύομαι*. — *ἔψευσμένοι γνώμης* ἀπατηθέντες εἰς τὰς ἐλπίδας των. — *ὑποκάθημαί τινα* ἐνεδρεῦω τινά. — *οἱ δὲ* = *ἀλλὰ*. — *τειχέω* — *τειχίζω*. — *περίειμι* σώζομαι. — *περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι* πολὺ φροντίζω. — *ἀπιέναι* = ἄττ. *ἀφιέναι*· ἐκ τοῦ *ἐπυνθάνοντο*.

Κεφ. 41. τῆ (= ἦ) *τις* ὅπου ἕκαστος. — *οἰκέται* ὅλοι οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἢ οἰκογένεια· ἐδῶ: γυναῖκες καὶ δοῦλοι. — *ὑπεκίθεμαι* = *ὑπεξάγομαι* (κεφ. 40). — *χρηστήριον* χρησμός: οἱ Ἀθηναῖοι ἄφ' ὅτου ἔμαθον, ὅτι ὁ Ξέρξης θὰ ἐπέλθῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, εἶχον ζητήσῃ ἀπὸ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν χρησμόν. Ὁ Ἀπόλλων τοὺς ἀπεκρίθη, ὅτι μεγάλη καταστροφή τοὺς περιμένει καὶ ὅτι μόνον τὰ ξύλινα τείχη θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τοὺς σώσουν. Ὁ Θεμιστοκλῆς ἀπὸ τότε ἐξήγησε τὸν χρησμόν, ὅτι ὁ θεὸς μὲ τὰ ξύλινα τείχη ἔννοεῖ τὰ πλοῖα. — *ὑπηρετῶ τινι* προσφέρω ὑπηρεσίαν εἰς τινα, ὑπακούω εἰς τινα. — *ἐνδιαιτῶμαι* κατοικῶ, διαμένω. — *ἐν τῷ ἱερῷ*, δηλ. τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. — *ὡς ἐόντι* ὡς ἐὰν ἀληθῶς ὑπῆρχεν (ὁ ὄφρις). — *ἐπιμήνια (ἱερὰ)* μηνιαῖαι προσφοραὶ ἢ θυσίαι. — *προτίθημι* παραθέτω. — *μελιτόεσσα* (= ἄττ. *μελιτοῦντα*, δηλ. *μαῖζα*) μελόπητα. — *ἀναισιμῶ (-όω)* καταναλίσκω, κατατρώγω. — *τῆς θεοῦ*, δηλ. τῆς Ἀθηνᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν ἱερός ἦτο ὁ ὄφρις. — *ὑπέκκειμαι* (πθτκ.) ἔχω μεταφερθῆ εἰς μέρος ἀσφαλές. — *στρατόπεδον* στόλος.

Κεφ. 42. *αὐτός* = *ὁ αὐτός*. — *πάρεξ* ἐκτός, πλὴν. — *πεντηκόντερος*, βλ. III, 39 (ἐν σελ. 118).

Κεφ. 49. *προτίθημι* προτείνω. — *ὄκον . . . τῶν . . .* = *ὄκον τούτων τῶν χωρῶν, τῶν αὐτοὶ ἐγκρατέες εἰσὶ*. — *ἐγκρατής* κύριος. — *ἐπιτήδειος* κατάλληλος. — *ἀπεῖτο* = ἄττ. *ἀφεῖτο* πθτκ. ὑπερσυντλκ. τοῦ *ἀφήμι*. — *συνεκλίπτω* εἶμαι σύμφωνος, συμφωνῶ. — *ἐπιλέγω* λέγω προσέτι. — *πολιορκήσονται*, ἐν πθτκ. σημασίᾳ. — *ἴνα*, τοπκ. = ὅπου. — *τιμωρή* βοήθεια. — *ἐκφέρομαι* (μέλλ. ἐξοίσομαι) ἐξερχόμενος ἀπὸ τοῦ πλοῖον καταφεύγω.

Κεφ. 50. *ἐπιλέγονται* συσκέπτονται, συζητοῦν. — *τρέπομαι* πορεύομαι. — *ἐκλείπω ἐς* = *ἐκλείπω καὶ φεύγω ἐς*. — *Καλλ. ἄρχοντας Ἀθ.*, δηλ. τὸ 480 π. Χ.

Κεφ. 51. *ἐν τῷ ἱερῷ*, δηλ. τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἐν τῇ Ἀκροπόλει. — *ταμίας τοῦ ἱεροῦ*, οὔτοι ἦσαν δέκα καὶ ἐφύλαττον τὰ κειμήλια καὶ τὰ χρήματα τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς καὶ καθόλου φαίνεται, ὅτι εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐποπτεῖαν ὄλων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. — *θύρα* σάνις. — *ἅμα μὲν - πρὸς δὲ ἄφ'* ἐνὸς μὲν - πρὸς τούτοις δέ. — *ἀσθένεια βίου* πενία. — *ἐκχωρῶ* ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — *αὐτοὶ* αὐτοὶ μόνον. — *τὸ μαντήιον*, ἐδῶ: τὴν ἔννοιαν (τὴν σημασίαν) τοῦ χρησμοῦ. — *χωρῶ (-άω)* χρησιμοδοτῶ. — *ἀνάλωτος* ἀκυρίευτος, ἀπόρθητος. — *κρησφύγετον* καταφύγιον.

Κεφ. 52. *ἴξομαι*, ἐπὶ στρατεύματος: λαμβάνω θέσιν, στρατοπεδεύω. — *καταντίον* ἀπέναντι. — *ῥχθος* ὕψωμα, λόφος. — *ὄκως* = *ὀπότε* ὀσάκις. — *ἀπτω* ἀνάπτω. — *τὸ ἔσχατον τοῦ κακοῦ* τὰ ἔσχατα δεινά. — *προσδίδωμι* (ἀμτβτ.) ἐκλείπω, γίνομαι ἄχρηστος. — *λόγοι* προτάσεις. — *τῶν Πεισιστρατιδῶν*, δηλ. τοῦ Ἰππίου καὶ τῶν ὀπαδῶν του, οἱ ὅποιοι εὐρίσκοντο ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Ξέρξου. — *ὁμολογία* συνθήκη. — *ὀλοίτροχος* στρογγυλὸς λίθος. — *ἀπορίησι ἐνέχομαι* εὐρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν.

Κεφ. 53. *τὰ ἄπορα* = αἱ ἀπορίαι, ἡ ἀμηχανία. — *ἔξοδος* διέξοδος. — *ἔδεε* ἦτο προωρισμένον. — *θεοπρόπιον* χρησμός. — *γίνο-*

μαι ὑπό τινι περιέρχομαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός. — ἐλπίζω μὴ φοβοῦμαι μήπως. — κατὰ ταῦτα ἀπ' αὐτοῦ. — ταύτη ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος. — κατὰ τοῦ τείχεος κάτω ἀπὸ τὸ τεῖχος κάτω. — ἐς τὸ μέγαρον, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς· μέγαρον δὲ τὸ ἐσώτατον καὶ ἱερώτατον μέρος τοῦ ναοῦ, τὸ ἄδυτον· ἐν αὐτῷ εὐρίσκετο τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς. — τὰς πύλας, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς: — κατέστρωντο, πθκ. ὑπερσυντλ. τοῦ καταστρώννυμι φονεύω.

Κεφ. 54. Ἀρταβάνω, τοῦτον ὁ Ξέρξης εἶχεν ἀφήσει εἰς τὰ Σοῦσα ὡς διοικητὴν τοῦ κράτους του. — εὐπρηξίη εὐτυχία, ἐπιτυχία. — τοὺς φυγάδας, δηλ. τὸν Ἴππιαν καὶ τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ. — τὰ ἱερά τὰς συνήθεις θυσίας. — ὄψις ἐνυπνίου ὄραμα εἰς τὸν ὕπνον. — ἐνθύμιόν μοι γίνεται ποιήσαντι αἰσθάνομαι βάρος εἰς τὴν ψυχὴν μου (μὲ τύπτει ἢ συνείδησίς μου), διότι ἔκαμα.

Κεφ. 55. ἐπιμιμνήσκομαί τινος μνημονεύω τι. — γηγενῆς ὁ ἐκ τῆς γῆς γεννηθείς. — θάλασσα πηγὴ ἄλμυροῦ ὕδατος. — ἐνι = ἐνεσι. — λόγος (ἔστι) λέγεται. — μαρτύριον μαρτυρία, ἀπόδειξις. — καταλαμβάνει (ἀπροσ.) συμβαίνει. — ὥρων = ἄττ. ἐώρων. — στέλεχος κορμός. — ὅσον τε περίπου. — ἀνατρέχω, ἐδῶ: βλαστάνω, μεγαλώνω.

Κεφ. 56. θόρυβος ταραχή. — μένω περιμένω. — κυρῶ (-όω) ἐπικυρώνω, λαμβάνω ἀπόφασιν. — τὸ προκειμενον πρῆγμα τὸ θέμᾶ τῆς συνδιασκέψεως, τῆς συζητήσεως (τὸ ὅποιον εἶχε προταθῆ ὑπὸ τοῦ Εὐρυβιάδου· βλ. κεφ. 49). — εἰσπίπτω πίπτω ἐντὸς μὲ ὄρμην (μὲ βίαν), εἰσορμῶ. — αἰίρω = ἄττ. αἴρω. — ἀποθνεύσμενοι, τοῦ ἀποθῆω ταχέως ἀπέρχομαι. — τοῖσί τε ὑπολ., δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου. — καὶ οἱ καὶ οὗτοι.

Κεφ. 57. Μνησίφιλος, πατρικὸς φίλος τοῦ Θεμιστ. — σφι, δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου. — βεβούλενται ἔχει ἀποφασισθῆ. — δέδοκται = βεβούλενται. — τοι βεβαίως. — ἀπαίρω τὰς ναῦς κινῶ τὸν στόλον, ἀποπλέω. — ἀβουλία ἀπερισκεψία. — μηχανή τρόπος. —

διαχέαι, ἀπρμφ. ἄορ. τοῦ *διαχέω* διαλύω, ματαιώνω. — *ἀνέγνωσα* (ἄορ. ἀ' τοῦ *ἀναγινώσκω*) ἔπεισα. — *μεταβουλεύομαι* μεταβάλλω γνώμην.

Κεφ. 58. *ὑποθήκη* συμβουλή. — *κοινὸν πρῆγμα* ὑπόθεσις κοινῆς φροντίδος: ὑπόθεσις δημοσία. — *συμμείγνυμί τινί τι* ἀνακοινῶ τι εἰς τινα. — *παρίζομαι τινι* κάθημαι πλησίον τινός. — *καταλέγω* διηγούμαι, ἐκθέτω. — *ἐμαντοῦ ποιοῦμαι τι* οἰκειοποιοῦμαι τι. — *ἐς δ' ἕως ὅτου*. — *χρηίζω* παρακαλῶ.

Κεφ. 59. *προτίθημι* ἐκθέτω, ἀνακοινώνω. — *τῶν εἵνεκεν* = ἀντί: τοῦ εἵνεκεν = οὗ (δηλ. λόγου) ἕνεκα. — *πολλός εἰμι ἐν τοῖσι λόγοισι* ὀμιλῶ πολλά. — *οἷα* = ἅτε. — *κάρτα δέομαι* ἔχω μεγάλην ἀνάγκην. — *προεξανίσταμαι*, ἐν ἀγῶνι: ξεκινῶ, πρὶν δοθῆ τὸ σύνθημα. — *ῥαπίζω* ραβδίζω, δέρω. — *ἀπολύομαι* ἀπολογοῦμαι. — *ἐγκαταλείπομαι* ἐν ἀγῶνι δρόμου: μένω ὀπίσω.

Κεφ. 60. *διαδιδράσκω* = *ἀποδιδράσκω*. — *κόσμον φέρει τινὶ* φέρει τιμὴν εἰς τινα. — *ὁ δὲ* = ἀλλά. — *ἄλλου λόγου ἔχομαι* πιάνομαι ἀπὸ ἄλλον λόγον: κάμνω χρῆσιν ἄλλου λόγου.

α) *ἐν σοὶ ἐστι*, βλ. VI, 109 (ἐν σελ. 127). — *ἀναζεύγνυμι τὰς ναῦς* φέρω τὰ πλοῖα. — *ἀνατίθημι* ἀντιπαραβάλλω, συγκρίνω. — *συμβάλλω* συμπλέκομαι. — *ἀναπεπταμένος* ἀνοικτός. — *τὸ* = ἄττ. *δ'*. — *τοῦτο δὲ ἀφ' ἑτέρου δέ*. — *κινδυνεύω τινὶ* κινδυνεύω μὲ τινα: ἐκθέτω τινὰ εἰς κίνδυνον.

β) *χρηστὰ* ὠφέλεια. — *τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου* ἐκβαίνει ὁ πόλεμος λαμβάνει ἐκβασιν, ὅποιαν πρέπει. — *πολλὸν κρατῶ* κερδίζω μεγάλην νίκην. — *πρὸς τινος* πρὸς τὸ συμφέρον τινός. — *αὐτίς δὲ* πρὸς τούτοις δέ. — *περιγίνομαι* σώζομαι. — *ὑπέκκειμαι* ἔχω μεταφερθῆ χάριν ἀσφαλείας. — *ἐν αὐτοῖσι*, δηλ. *ἐν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις*. — *περιέχομαι τινος* προσκολλῶμαι εἰς τι: ἐπιδιώκω τι. — *προναυμαχῶ τινος* ναυμαχῶ ὑπὲρ τινος. — *καί*, μετὰ τὸ ὁμοίως καθὼς καί. — *σφεας*, τοὺς Πέρσας.

γ) *ἐκαστέρω*, συγκρτκ. ἐπίρρ. τοῦ *ἐκὰς* μακράν. — *κόσμος* τάξις. — *κερδαίνω τινὶ περιέοντι* ἔχω τὸ κέρδος, ὅτι σώζεται τις. — *λόγιον* χρῆσιμός. — *κατύπερθε γίνομαι τινος* γίνομαι ὑπέρτερός τι-

νος: νικῶ τινα. — οἰκία ὀρθά, λογικά. — ὡς τὸ ἐπίπαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. — ἐθέλει, ὡς ὑπκμ.: τὰ βεβουλευμένα ἐθέλω, ἐδῶ: συνηθίζω. — εὖ γίνομαι ἀποβαίνω καλῶς, ἐπιτυχάνω. — προσχωρῶ πρὸς τινα ὑποστηρίζω, βοηθῶ τινα.

Κεφ. 61. ἐπιφέρομαι (τινι) διὰ λόγου καταφέρομαι κατὰ τινος. — ἐπιψηφίζω τινι δίδω δικαίωμα ψήφου εἰς τινα. — παρέχομαι παρουσιάζω, ἔχω. — γνώμας συμβάλλομαι προσθέτω τὴν γνώμην μου εἰς τὰς γνώμας τῶν ἄλλων: δίδω τὴν γνώμην μου, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι. — προσφέρω τί τινι ἐπιρρίπτω τι (ὄνειδος) κατὰ τινος. — ἐωντοῖσι, δηλ.: ἐαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθ. — ἦπερ = ἄττ. ἦ. — ἔστε ἐφ' ὅσον. — οὐδαμὸς = οὐδείς.

Κεφ. 62. διαβαίνω ἔς τινα στρέφομαι πρὸς τινα. — λόγοι ἐπεστραμμένοι λόγοι ἔντονοι, σφοδροί. — τὸ πᾶν τοῦ πολέμου τὴν ὄλην κρίσιν τοῦ πολέμου. — ὡς ἔχομεν ὅπως εἴμεθα: εὐθύς, ἀμέσως. — ἀναλαμβάνω ἐμβιβάζω εἰς τὰ πλοῖα. — νομίζομαι πλέω. — ἐκ παλαιοῦ ἔτι ἤδη ἐκ παλαιοῦ χρόνου. — κτίζω ἰδρύω, ἀποικίζω, κατοικίζω. — μονοῦμαί τινος ἐγκαταλείπομαι ἀπὸ τινα.

Κεφ. 63-64. ἀναδιδάσκομαι μεταβάλλω γνώμην. — δοκέειν μοι, τὸ ἀπρμφ. ἀπολύτως: κατὰ τὴν γνώμην μου. — ἀρρωδῶ = ὀρρωδῶ φοβοῦμαι. — διαναναμαχῶ συγκροτῶ ναυμαχίαν. — ἀκροβολίζομαι, κυρ.: ἀψιμαχῶ· ἀκροβολίζομαι ἔπεσι λογομαχῶ. — ἐπὶ Αἰακὸν διὰ τὸν Αἰακόν: διὰ νὰ φέρῃ τὸν Αἰακόν (τὸ ἄγαλμα δηλ. αὐτοῦ): ὁ Αἰακὸς ἦτο κατὰ τὸν μῦθον υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς νύμφης Αἰγίνης: ἀπόγονοι τούτου (Αἰακίδαι) ἦσαν ὁ Πηλεῦς, ὁ Τελαμών, ὁ Φῶκος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Αἴας καὶ ὁ Τεῦκρος. Εἰς τὰ ἀγάλματα τῶν Αἰακιδῶν ἀπεδίδοτο ἡ ἰδιότης ἰσχυρῶν βοηθῶν κατὰ τὰς μάχας.

Κεφ. 70. παρήγγειλε, ὁ Ξέρξης. — παρεκρίθησαν διαταχθέντες παρετάχθησαν κατὰ σειρὰν καὶ τάξιν. — ἐξέχρησε, τοῦ ἐκχρῶ (-άω) ἐξαρκῶ. — οἱ δὲ = ἀλλά. — πολιορκήσονται, ἐν πθτκ. σημασία. — ἀπολαμφθέντες = ἄττ. ἀποληφθέντες· ἀπολαμβάνω ἀποκλείω.

Κεφ. 71. *έμεμηχάνητο*, ὑπερσυντλκ. ἐν πθτκ. σημασία τοῦ *μηχανῶμαι* ἐπινοῶ. — *ὡς τάχιστα* εὐθύς ὡς. — *ίζομαι* στρατοπεδεύω. — *συγχῶ (-ῶ)* σκεπάζω (φράζω) μὲ χῶματα. — *Σκειρωνίς ὁδός*, ἡ ἄγουσα ἀπὸ τῆς Κορίνθου εἰς Μέγαρα καὶ Ἀττικὴν παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ ἀποτόμων βράχων. — *ἄνω* = *ἀνώ* περατῶ. — *φορμὸς* κοφίνι. — *έσφορέω* εἰσκομίζω. — *έλινύω* (μετὰ μτχ.) παύω νά.

Κεφ. 72. *ὑπεραρρωδῶ τινι* ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι διὰ τινά. — *οὐδὲν μέλει τινι* καθόλου δὲν ἐνδιαφέρεται τις. — *Κάρνεια*, βλ. VII, 206 (ἐν σελ. 131). — *παροιχώκειε*, ὑπερσυντλκ. τοῦ *παροίχομαι* ἔχω παρέλθει.

Κεφ. 74. *πόνος* ἐπίπνοος ἐργασία. — *συνίσταμαι τινι*, ἐδῶ: καταπονοῦμαι μὲ τι. — *τὸν περὶ τοῦ παντὸς δρόμον θέω* διαγωνίζομαι, διακινδυνεύω περὶ τῶν ὄλων. — *έλλάμπομαι* διακρίνομαι: ἐδῶ: κερδίζω τὴν νίκην. — *οὐκ οὕτω - ὡς ὄχι τόσον - ὅσον*. — *δειμαίνω περὶ τινι* φοβοῦμαι διὰ τινά. — *τέως* ἐπὶ τινά χρόνον. — *σιγῇ* μὲ χαμηλὴν τὴν φωνήν. — *θῶμα ποιεῦμαι* θαυμάζω. — *έξεργάγη* (ἀπρως.) ἡ ἀγανάκτησίς των ἐξέσπασε. — *ές τὸ μέσον* φανερά. — *δοριάλωτος* κυριευμένος.

Κεφ. 75. *έσσοῦμαι* = ἀττ. *ήτιῶμαι*. — *χρεόν*, δηλ. *έστί*. — *έπιδέχομαι* δέχομαι προσέτι, δέχομαι νέους (πολίτας). — *ἄλβιος* πλούσιος. — *καιύπερθε γίνομαι* ὑπερισχύω. — *δρησμός (δρασμός - διδράσκω)* φυγή. — *παρέχει* (ἀπρως.) = *πάρεσι* ἢ *έξεσι*. — *περιορῶ* (μετὰ μτχ.) ἐπιτρέπω, ἀφήνω νά. — *πρὸς έαυτούς* = *πρὸς ἀλλήλους*. — *έκποδὸν ἀπαλλάσσομαι* ἀπέρχομαι.

Κεφ. 76. *τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δέ*, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 124). — *ἀνήγον* (ἀμτβτ.) *τὸ ἀπ' έσπέρης κέρας* ἐπροχώρουν μὲ τὸ δυτικὸν κέρας. — *κυκλοῦμαι* = *κυκλῶ*. — *Κέος - Κυνόσουρα*, ἀκρωτήρια εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Σαλαμίνας. — *Μουνιχίη*, χερσόνησος τῆς Ἀττικῆς μὲ ὁμώνυμον λιμένα κείμενον μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Φαλήρου. — *ἀπολαμφθέντες*, βλ. κεφ. 70. — *τίσιν δίδωμι τινος* τιμωροῦμαι διὰ τι. — *ἀγώνισμα* πολεμικὸν κατόρθωμα. — *τῶν Περ-*

σέων, δηλ. τινάς. — ἐκφέρομαι (μέλλ. ἐξοίσομαι) φέρομαι ἔξω (ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ξηράν). — πόρος τῆς ναυμαχίης τῆς μελλ. ἔσ. τὸ μέρος, ὅπου ἔμελλε νὰ γίνῃ ἡ ναυμαχία. — περιποιῶ διασώζω. — πυνθανοίαιτο = ἄττ. πυνθάνοιντο. — παραρτέομαι τι παρασκευάζω τι.

Κεφ. 78 - 79. ὠθισμὸς λόγων λογομαχία. — οἱ στρατηγοὶ συνίστανται οἱ στρατηγοὶ διαφωνοῦν. — κατὰ χώραν εἰμί εἶμαι εἰς τὴν θέσιν μου. — τρόπος χαρακτήρ. — συνέδριον τόπος τοῦ συνεδρίου. — ἐκκαλοῦμαι φωνάζω ἔξω. — ὑπὸ ἔνεκα. — λήθην ποιῶμαι = ἐπιλανθάνομαι. — συμμείννυμί τινι ὁμιλῶ μέ τινα. — σιασιάζω φιλονικῶ. — τοι = ἄττ. σοι. — ἕσον Πελοποννησίοισι τὸ αὐτὸ (ἀνωφελές) διὰ τοὺς Πελοπ.

Κεφ. 80 - 81. χρηστὰ ὠφέλιμα. — διακελεύομαι συμβουλεύω. — τὰ ἐγὼ ἐδεόμην κλπ. = αὐτόπτης γενόμενος (τούτων), τὰ γενέσθαι ἐγὼ ἐδεόμην. — ἐξ ἐμέο (δηλ. ἐόντα) ὅτι ἐκ μέρους μου προέρχονται: ὅτι εἰς τὰς ἐνεργείας μου ὀφείλονται. — παρίσταμαι φέρω πρὸς τὸ μέρος μου διὰ τῆς βίας, ἀναγκάζω. — πλάσσω ἐπινοῶ. — ὡς οὐ ποιεύντων τῶν β. ταῦτα διότι κατὰ τὴν γνώμην των (δηλ. τὴν γνώμην τῶν λοιπῶν στρατηγῶν) οἱ βάρβαροι δὲν πράττουν ταῦτα. — παρέρχομαι εἰσέρχομαι. — μόγις μόλις, μετὰ δυσκολίας. — ἐφορῶ (-έω) μένω ἡγκυροβολημένος ἐν τινι τόπῳ: ἐκτελῶ ἀποκλεισμόν. — παραρτέομαι γίνομαι ἔτοιμος, παρασκευάζομαι. — ἀλέξομαι (καὶ μέσ. μέλλ. ἀλεξήσομαι) = ἀμύνομαι. — μεθίσταμαι ἀποχωρῶ. — ἀμφισβασίη φιλονικία — λόγων ἀμφισβασίη λογομαχία.

Κεφ. 82. ἐν τοῖσι, ἢ ἐν μεταξύ. — καθαιρῶ καταβάλλω, νικῶ. — ἐς τὸν τρίποδα, τὸν ὅποιον οἱ Ἑλλ. μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα ὁ τρίπους οὗτος ἦτο χρυσοῦς καὶ ἐστηρίζετο ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς τριῶν χαλκῶν ὄφρων, τῶν ὁποίων τὰ σώματα περιπλεκόμενα ἀπετέλουν σπειροειδῆ στήλην· ἐπὶ τῶν σπειρῶν τῶν ὄφρων οἱ Ἑλλ. ἐχάραξαν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ὅσαι ἔλαβον μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν Περσῶν (βλ. πίν. III ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).

Κεφ. 83. ῥῆμα λόγος. — ἡὼς διαφαίνει, βλ. VII, 216. — καὶ οἱ καὶ οὔτοι (δηλ. οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλ.). — ἐπιβάται, βλ. VII, κεφ. 100. — προαγορεύω ὁμιλῶ ἐνώπιον ὄλων. — εὖ ἔχοντα ὠραῖα, εὐστοχα. — ἐκ πάντων ὑπὲρ πάντας. — τὰ ἔπεα ἦν ἀνιτιθέμενα, κατ' ἔννοιαν: εἰς τὸν λόγον του (ὁ Θεμ.) παρέβαλε. — πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ὄλα τὰ εὐγενέστερα πρὸς τὰ χειρότερα (δηλ. τὴν ἀνδρείαν πρὸς τὴν δειλίαν, τὴν ἐλευθερίαν πρὸς τὴν δουλείαν, τὴν δόξαν πρὸς τὴν καταισχύνην). — ἐγγίνομαι ὑπάρχω. — καταπλέκω τὴν ῥῆσιν τελειώνω τὸν λόγον. — κατὰ τοὺς Αἰακίδας = ἐπὶ τοὺς Αἰακίδας (βλ. κεφ. 64). — ἀποδημῶ ἀπέρχομαι, ἀποπλέω.

Κεφ. 84. ἐπεκέατο = ἄττ. ἐπέκειντο· ἐπίκειμαι ἐπιτίθεμαι. — πρύμνην ἀνακρούομαι ὑποχωρῶ μὲ τὴν πρύμναν. — ὠκελλον, πρτκ. ἀποπειρικ.· δκέλλω τὰς νέας ρίπτω τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν. — Παλληνεύς, ὁ ἐκ τοῦ Ἀττικοῦ δήμου Παλλήνης (νῦν Χαρβάτι). — ἐξανάγομαι ὀρμῶ ἔξω ἀπὸ τὴν γραμμὴν. — ἐμβάλλω νηὶ ἐπιπίπτω ἐναντίον πλοίου (ἐχθρικοῦ). — συμμίσγω συμπλέκομαι. — δαιμόνιος κακότυχος.

Κεφ. 85. κατὰ ἀπέναντι. — πρὸς Ἐλευσίνας πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἐλευσ. — ἐθελοκακῶ μὲ τὴν θέλησίν μου δεικνύομαι δειλός. — κατὰ τὰς Θεμ. ἐντολάς, ὁ Θεμιστ. κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἔλλ. στόλου ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου εἶχε χαράξει ἐπὶ βράχων αὐτοῦ συμβουλὰς πρὸς τοὺς μετὰ τοῦ Ξέρξου ἐκστρατεύσαντας Ἴωνας, ὅπως ἀποστατήσουν ἀπὸ τοὺς Πέρσας ἢ τοὺλάχιστον δειχθοῦν ἐκουσίως δειλοὶ εἰς μέλλοντας ἀγῶνας. — καταλέγω ἀπαριθμῶ. — μέμνημαι, ἐδῶ: ἀναφέρω. — καθίστημι διορίζω.

Κεφ. 86. κεραιῶ καταβυθίζω. — σὺν κόσμῳ κανονικῶς. — σὺν νόῳ μετὰ περισκέψεως. — συμφέρομαι, ἐπὶ γεγονότων: συμβαίνω, γίνομαι. — μακρῶ πολὺ (ἐπίρρ.). — ἀμείνοντες αὐτοὶ ἐσωτῶν ἀνδρείοτεροι παρ' ὅτι ἦσαν ἄλλοτε. — βασιλέα, ὑπκμ. τοῦ θεήσασθαι· ὁ Ξέρξης καθήμενος ἐπὶ ἀργυρόποδος θρόνου εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Αἰγάλεω — ὄρους τῆς Ἀττικῆς ἀπέναντι τῆς Σαλαμίνας — ἐπεσκόπει τὴν ναυμαχίαν μετὰ γραμματέων, οἱ ὅποιοι ἐσημείωνον τὴν δρᾶσιν ἐνὸς ἐκάστου.

Κεφ. 87. *κατὰ τοὺς ἄλλους* ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους.—*ἀτρεκέως* ἀκριβῶς — *εὐδοκιμῶ* ἔχω ὑπόληψιν.—*θόρυβος* ἀταξία.—*καὶ ἡ* καὶ αὕτη.—*μάλιστα πρὸς τινος* πολὺ πλησίον τινός.—*συνήνευκε*, ἀόρ. τοῦ *συμφέρω* φέρω καλὸν ἀποτέλεσμα, ὠφελῶ.—*φέρουσα* με ὁρμὴν.—*Καλυνδεῖς* οἱ ἐκ τῆς Καλύνδης, πόλεως ἐν Καρίᾳ.—*εἰ μὲν καὶ* ἂν καὶ πράγματι.—*νεῖκος* φιλονικία.—*μέντοι* ὅμως.—*ἐκ προνοίης* ἐπίτηδες.—*συγκυρέω* (μετὰ *μτχ.*) συμπίπτω νά.—*παραπίπτω* συναντῶ.—*ἀμύνω τινι* βοηθῶ τινά.—*ἀποστρέφω* (ἀμτβτ.) στρέφομαι ὀπίσω.

Κεφ. 88. *τοῦτο μὲν... τοῦτο δέ*, βλ. κεφ. 76.—*συνήνευκε*, ἐδῶ, ὅπως καὶ κατωτέρω: συνέβη.—*μανθάνω* (μετὰ *μτχ.*) παρατηρῶ ὅτι—*φημι* λέγω ναί, διαβεβαιῶν.—*τὸ ἐπίσημον* τὸ σῆμα τοῦ πλοίου.—*ἠπιστάτο* = ἄττ. *ἠπίσταντο*· *ἐπίσταμαι*, ἐδῶ: πιστεύω, νομίζω.

Κεφ. 89. *πόνος* μάχη.—*ἀπὸ μὲν ἔθανε*—*ἀπὸ δὲ* (ἔθανον), τμησίς.—*νέω* κολυμβῶ.—*χειρῶν νόμος* συμπλοκή, μάχη.—*διανέω* ἐς κολυμβῶν διαπεραιοῦμαι εἰς.—*ἐς τὸ πρόσθε* παρέρχομαι περνώ ἐμπρός.—*ἀποδεξόμενοι* = ἄττ. *ἀποδειξόμενοι*· *ἀποδείκνυμαι* (ἐπι)δεικνύω.—*περιπίπτω τινι* πίπτω ἐπάνω εἰς τινά.

Κεφ. 90. *διεφθάραι* = ἄττ. *ἦσαν διεφθαρμένοι*.—*ἀπολοῖαι* = ἄττ. *ἀπόλονται*.—*ὡς προδόντων*, δηλ. αὐτῶν (τῶν Ἰώνων).—*ἐπιφέρομαι* ἐπέρχομαι με ὁρμὴν.—*Σαμοθρήικες* οἱ ἐκ τῆς Σαμοθράκης, νήσου παρὰ τὰ παράλια τῆς Θράκης, ἀνήκοντες εἰς τοὺς Ἰωνάς.—*ἀπαράσσω* ἐξολοθρεύω, ξεπαστρεύω.—*ῥύομαι* σώζω.—*οἶα* (μετὰ *μτχ.*) = *ἄτε* (μετὰ *μτχ.*).—*ὑπερλυπούμαι* ἀγανακτῶ πολὺ.—*κακὸς* δειλός.—*ὅκως* = *ὁπότε* ὁσάκις.—*ὑπὸ τῷ οὐρεῖ* εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους.—*ἀντίον* ἀπέναντι.—*ἀναπυθάνομαι* *τινα* ζητῶ πληροφορίας περὶ τινος.—*γραμματιστῆς* γραμματεὺς.—*πατρόθεν* μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός.

Κεφ. 91. *ὑφίσταμαι* ἐνεδρεύω.—*ἐν τῷ πορθμῷ*, τῷ μεταξὺ τῆς νήσου Ψυτταλείας καὶ Ἀττικῆς.—*κεραῖζω*, βλ. κεφ. 86.—*ὅκως*, βλ. κεφ. 90.—*φέρομαι* φεύγω μετὰ σπουδῆν.

Κεφ. 92. *συγκυρέω* συναντῶμαι.—*σημῆιον* = *ἐπίσημον* (κεφ.

88). — *βώσας* = ἄττ. *βοήσας*. — *ἐπικεροτωῶ τινα ὄνειδιζων* εἰρωνεύομαι τινα μὲ πειρακτικούς λόγους. — *ἐς τὸν μηδισμόν* ὡς πρὸς τὸν μηδισμόν· οἱ Ἀθην. πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχον κατηγορήσει τοὺς Αἰγινήτας ἐπὶ μηδισμῷ καὶ τὸν πατέρα τοῦ Πολυκρίτου, τὸν Κριόν, εἶχον φυλακίσει. Ταύτην τὴν ἄδικον κατηγορίαν ὑπαινίσσεται ἐδῶ ὁ Πολύκριτος. — *ἀπορρίπτω (ὄνειδη) ἐς τινα* ἐξακοντίζω πειρακτικούς λόγους κατὰ τινος. — *περιγίνομαι* σώζομαι. — *ὑπὸ* ὑπὸ τὴν προστασίαν.

Κεφ. 93. *ἄριστα ἀνοῦω* παρὰ πολὺ ἐπαινοῦμαι. — *ἐπὶ δὲ μετὰ* τούτους. — *Ἀναγυράσιος* ὁ ἐκ τοῦ Ἀναγυροῦντος, δήμου τῆς Ἀττικῆς κειμένου νοτίως τοῦ Ὑμητοῦ κατὰ τὴν θέσιν τῆς σημερινῆς Βάρης. — *ἐπιδιώκω* καταδιώκω. — *ἐν ταύτῃ*, δηλ. *τῇ νηί*. — *ἦλω*, τοῦ *ἀλίσκομαι* συλλαμβάνομαι. — *παρεκεκέλευστο* (πθτκ.) εἶχε δοθῆ διαταγὴ (νὰ συλλάβουν δηλ. τὴν Ἀρτ.). — *ποιοῦμαι δεινὸν* θεωρῶ βαρὺ πρᾶγμα: τὸ παίρνω βαρειά.

Κεφ. 95 - 96. *τούτων*, ἐκ τοῦ *πρότερον*. — *ἐπιμνησκομαι* τινος κάμνω μνεῖαν τινός. — *ἀπέβησα* (ἀόρ. α' τοῦ *ἀποβαίνω*) ἀπεβίβασα. — *κατειρύω* = *κατερύω* καθέλκω, σύρω. — *ταύτῃ* εἰς τοῦτο τὸ μέρος. — *ἐλπίζω* ὑποθέτω, νομίζω. — *περίειμι* ὑπάρχω, ὑπολείπομαι.

Κεφ. 140. α) *ἀμαρτὰς* = *ἀμάρτημα* σφάλμα. — *τὰς γενομένας* ἐξ = *τὰς ποιηθείσας ὑπό*. — *μετήμι* συγχωρῶ. — *ὁμολογῶ τινι* ἔρχομαι εἰς συνενόησιν μὲ τινα: συμβιβάζομαι μὲ τινα.

τούτων, ἐξ ὀνομαστικῆς *ταῦτα* αὐταί αἱ διαταγαί. — *ἀναγκάως* ἔχει μοι ἀναγκάζομαι. — *τὸ ὑμέτερον ἀντίον γίνεται* = *ὑμεῖς ἐναντιοῦσθε*. — *ἀνταιροόμενοι* = ἄττ. *ἀνταιρόμενοι*· *ἀνταίρομαι* τινι πόλεμον κινῶ πόλεμον κατὰ τινος. — *ὑπερβάλλομαι* ὑπερτερῶ, ὑπερισχύω. — *στρατηλασίη*, ἐδῶ: στρατός. — *παρισυῦμαι τινι* ἐξισοῦμαι μὲ τινα. — *θέω περὶ ἑμαυτοῦ* διακινδυνεύω τὴν ζωὴν μου. — *καταλύσασθε*, δηλ. *βασίλει'* *καταλύομαι τινι* κάμνω εἰρήνην μὲ τινα. — *παρέχει* = *ἔξεστι*. — *κάλλιστα* μὲ τοὺς ἐντιμότερους ὄρους. — *ταύτῃ ὥρμηται* τοιοῦτοτρόπως σκέπτομαι: τοῦτο ἐπιθυμῶ. — *ὁμαιχιμὴν συντίθεμαι τινι* συνάπτω συμμαχίαν μετὰ τινος.

β) προσχρητίζω τινός = δέομαί τινος — λόγοι προτάσεις. — ἡ βασιλέως χειρ ὑπερμήκης ἐστὶ εἶναι πολὺ μακρά: φθάνει εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. — προτεινόντων, δηλ. τῶν Περσῶν· μεγάλη προτεινὼ ἐπ' οἷσι προτεινῶ εὐνοϊκοὺς ὄρους, μὲ τοὺς ὁποίους. — δειμαίνω φοβοῦμαι. — τρίβος μεγάλη ὁδός, λεωφόρος. — οἴκημαι = οἰκῶ. — μάλιστα, νὰ συναφθῆ μετὰ: συμμάχων πάντων. — ἐξαιρετόν τι... = τὴν γῆν, ἣ ἐξαιρετόν τι μεταίχμιόν ἐστὶ· μεταίχμιον, ἐδῶ: διαμφισβητούμενη μεθόριος χώρα, ἀμφισβητούμενα σύνορα. — ἔκτῃμαι = κέκτῃμαι.

Κεφ. 141. ὁμολογίη συνεννόησις, συμβιβασμός. — λόγιον χρησμός. — χρεόν ἐστὶ = χρεὴ εἶναι ὠρισμένον (πεπρωμένον). — ἐκπίπτω ἐκδιώκομαι. — συνέπιπτε συνέβη. — ὁμοῦ συγχρόνως. — σφεων, δηλ. τοῦ Ἄλεξ. καὶ τῶν Λακεδ. πρέσβων. — κατάστασις παρουσίας (ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου). — ἐπαναμένω περιμένω ἐπὶ πλέον. — διατρέβω ἀργοπορῶ. — ἐνδεινύμενοι θέλοντες νὰ δείξουν.

Κεφ. 142. διαδέχομαι (τὸν λόγον) λαμβάνω τὸν λόγον. — νεώτερον, ἐπὶ πολιτικῶν μεταβολῶν: νεωτερισμός. — ἐνδέχομαι ἀποδέχομαι. — κόσμον φέρον (δηλ. ἐστὶ) = κόσμον φέρει (βλ. κεφ. 60). — οὐδαμὸς = οὐδεὶς. — διὰ πάντων μεταξύ πάντων. — πολλῶν εἴνεκεν διὰ πολλὰς αἰτίας. — οὐδὲν (ἐπίρρ.), εἰς τὸ βουλομένων. — φέρω ἐς ἐκτείνομαι εἰς. — ἄλλως τε καὶ πρὸς τοῦτοις· νὰ συναφθῆ μετὰ: οὐδαμῶς ἀνασχετόν (ἐστὶ)· ἀνασχετὸς ὑποφερτός. — τούτων ἀπάντων... δουλοσύνης. — τούτων ἀπάντων αἰτίους (γενομένους) αἰτίους γενέσθαι δουλοσύνης = τὸ πάλαι ἐκ παλαιῶν χρόνων.

συνάχθομαι τινι συλλυποῦμαι τινά. — διξὸς = ἄττ. δισσός· καρποὶ δισσοὶ παραγωγή δύο ἐτῶν (δηλ. τοῦ 480 καὶ 479). — οἰκοφθόρημαι, πρκμ. τοῦ οἰκοφθορέομαι χάνω τὴν περιουσίαν μου, καταστρέφομαι, χάνομαι. — τὰ οἰκετέων ἐχόμενα = τοὺς οἰκέτας οἰκέται μέλη οἰκογενείας (ἐδῶ: παῖδες καὶ δοῦλοι). — ἐπιτρέφω τρέφω. — ἔστ' ἂν συνεστήκη ἐφ' ὅσον διαρκεῖ. — ἀνέγγωσα (ἀόρ. α' τοῦ ἀναγινώσκω) ἔπεισα. — λεήνας, ἀόρ. τοῦ λειάνω μετριάζω. συγκατεργάζομαι τινι βοηθῶ τινά.

Κεφ. 143. ὑποκρίνομαι = ἄττ. ἀποκρίνομαι. — ἥπερ = ἄττ. ἡ (συγκριτικ.). — *ὄνειδίξειν*, δηλ. *ἡμῖν ὄνειδίζω τινί τι* κατηγορῶ τινά διὰ τι. — *γλίχομαί τινος* ποθῶ, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ τι. — *πίσυνοί μιν...* = *ἐπέξιμεν, ἀμννόμενοί μιν, πίσυνοι θεοῖσί τε καὶ ἥρωσι συμμάχοισι· ἐπεξέρχομαι* ἐξέρχομαι ἐναντίον τινός· *πίσυνος* πεποιθώς, ἔχων πεποίθησιν· *θ. τε καὶ ἥρ. συμμάχοισι* (κατηγρμ.). : εἰς τὴν συμμαχίαν θεῶν καὶ ἡρώων. — *ὄπις* θρησκευτικὸς φόβος, σεβασμός· *ὄπιν ἔχω τινός* ἔχω σεβασμὸν πρὸς τινά. — *οἶκος*, ἐδῶ: ναός. — *ἐπιφαίνομαι* παρουσιάζομαι. — *χρηστά ὑπουργῶ (τοῖς Ἀθηναίοις)* παρέχω ὠφελίμους ἐκδουλεύσεις εἰς τοὺς Ἀθ. — *ἀθέμιτος* παράνομος. — *ἔρδω* πράττω. — *ἄχαρις* δυσάρεστος.

Κεφ. 144. ἀτὰρ δέ, ὅμως. — *αἰσχροῦς... οἴκατε...* = *οἴκατε αἰσχροῦς ἀρρωδησαὶ ἐξεπιστάμενοι τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων, ὅτι οἴκατε* — ἄττ. *εἰοίκατε ἀρρωδῶ* — ἄττ. *ὄρρωδῶ* φοβοῦμαι· *ἐξεπίσταμαι* γνωρίζω καλῶς· *φρόνημα* ὑψηλὸν καὶ εὐγενές φρόνημα: μεγαλοφροσύνη. — *οὐδαμόθι γῆς* εἰς οὐδὲν μέρος τῆς γῆς. — *ἀρετή*, ἐδῶ: εὐφορία. — (*οὕτω*) *μέγα* τόσον πολὺ. — *ὑπερφέρω* ὑπέρέχω, ὑπερτερῶ. — *συγκεχωσμένα*, πθκ. πρκμ. τοῦ *συγχώνυμι* μεταβάλλω εἰς σωρὸν ἐρειπίων. — *ἀναγκαίως ἔχει* = *ἀνάγκη (ἔστι)*. — *τιμωρῶ τινι* λαμβάνω ἐκδίκησιν διὰ τι. — *αὖτις* δὲ ἔπειτα δέ. — *τὸ Ἑλληνικὸν οἶ* Ἑλληνες. — *ἕδρυμα* ναός, ἱερόν. — *ὁμότροπος* ὁμοῖος. — *περίειμι* ἐπιζῶ, ὑπάρχω ἐν τῇ ζῳῇ. — *μηδαμὰ* κατ' οὐδένα τρόπον.

ἄγαμαι θαυμάζω, ἐκτιμῶ. — *ἡ πρόνοια ἡ πρὸς ἡμέας* εἰσοῦσα ἡ πρόνοια ἡ ἀφορῶσα ἡμᾶς: ἡ πρόνοια δι' ἡμᾶς. — *προορῶ τινος* προνοῶ διὰ τινά. — *ὑμῖν*, δτκ. τοῦ ποιητικ. αἰτίου. — *λιπαρῶ* ἐμμένω, ἐγκαρτερῶ. — *ἔχωμεν*, δηλ. *λιπαρεῖν ἔχω* μετ' ἀπρμφ. = ; — *λυπῶ τινά* ἐνοχλῶ τινά, γίνομαι βάρος εἰς τινά.

ὡς *οὕτω* *ἐχόντων* ἀφοῦ τοιοιυτρόπως ἔχουν τὰ πράγματα. — *οὐκ ἐκὰς χρόνου* οὐχὶ ἐν μακρῷ χρόνῳ. — *ἐπεὰν τάχιστα* εὐθύς ὡς. — *τῶν* = *τούτων*, ἅ. — *προσδέομαί τινός τι* ζητῶ τι παρὰ τινος. — *καιρὸς* κατάλληλος περίστασις. — *προβοηθῶ* σπεύδω εἰς βοήθειαν πρότερον.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	<i>Σελ.</i>
Εισαγωγή	
1. Βίος Ἡροδότου	7
2. Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου	8
Κείμενον	
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ	
1. Εἰσαγωγή (Κεφ. 1-5)	13
2. Κροῖσος καὶ Σόλων (Κεφ. 6, 28-33)	15
3. Κῦρος καὶ Κροῖσος (Κεφ. 86-88)	19
4. Λυδικὰ ἔθιμα — Ἱδρυσις ἀποικίας ὑπὸ τῶν Λυδῶν εἰς τὴν Τυρρηλίαν (Κεφ. 93-94)	21
5. Περσικὰ ἔθιμα (Κεφ. 131-138, 140)	22
ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ	
1. Ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου.—Ἀπόπειρα τοῦ Ψαμμήτιχου, ὅπως ἐξακριβώσῃ, τίνας οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων (Κεφ. 1-2)	26
2. Φύσις τοῦ ἐδάφους τῆς Αἰγύπτου.—Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν Αἰγυπτίων (Κεφ. 4-5, 10-12, 35-36, 78, 80)	27
3. Ἄμασις (Κεφ. 177-179)	31
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ	
1. Καμβύσης καὶ Ψαμμήντιος (Κεφ. 14-15)	33
2. Ὁ δακτύλιος τοῦ Πολυκράτους (Κεφ. 39-43)	35
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ	
1. Ὁ Ἄρισταγόρας εἰς τὴν Σπάρτην (Κεφ. 49-51)	38
2. Ὁ Ἄρισταγόρας εἰς τὰς Ἀθήνας.—Ἐκστρατεία τῶν Ἰώνων κατὰ τῶν Σάρδεων καὶ πυρπόλησις αὐτῶν (Κεφ. 97, 99-103, 105)	41
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ	
1. Ἄλωσις τῆς Μιλήτου καὶ τῶν ἄλλων Ἰωνικῶν πόλεων.—Τέλος τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων (Κεφ. 6-7, 18, 20-21, 31-33, 42)	44

2. Ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς Ἑλλάδος (Κεφ. 43 - 45)	45
3. Ἐκστρατεία τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνης κατὰ τῆς Ἑλλάδος (Κεφ. 94-97, 100-103, 105 - 117, 119-120)	47

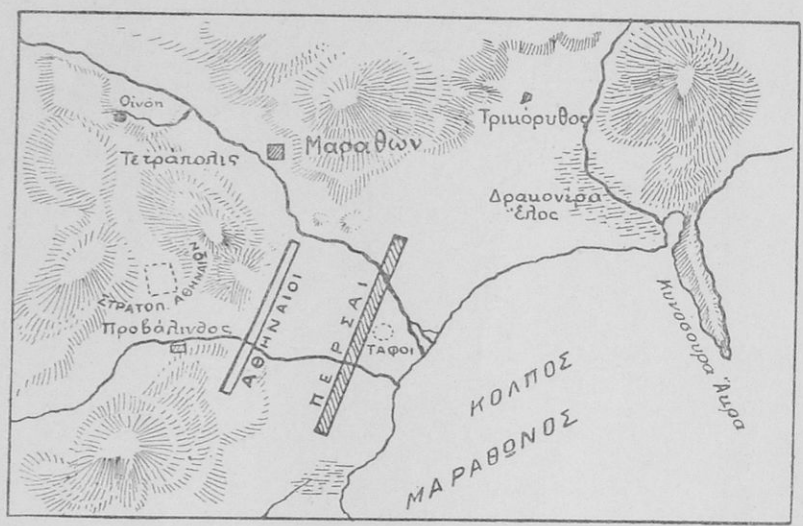
BIBLION EBΔOMON

1. Ὁ Ζέρξης ἐπιθεωρεῖ ἐν Δορίσκῳ τὸν περσικὸν καὶ ναυτικὸν στρατόν.— Διάλογος Ζέρξου καὶ Δημαράτου (Κεφ. 100 - 105)	56
2. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη (Κεφ. 201 - 213, 215 - 228)	60

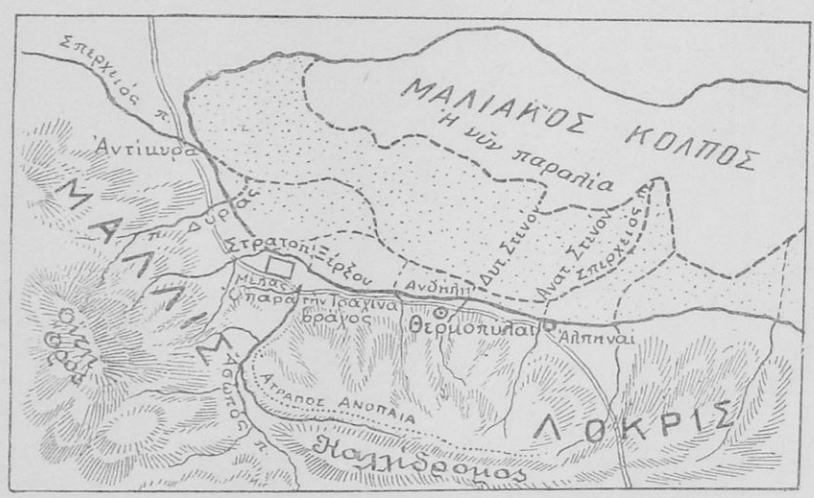
BIBLION OΓΔOON

1. Κατάπλους τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου εἰς τὴν Σαλαμίνα.— Ἐκκένωσις τῶν Ἀθηνῶν (Κεφ. 40 - 42)	72
2. Πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων.— Οἱ Πέρσαι εἰς τὴν Ἀττικὴν.— Ἀλωσις τῶν Ἀθηνῶν καὶ πυρπόλησις τῆς Ἀκροπόλεως αὐτῶν (Κεφ. 49 - 55)	73
3. Νέον πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων (Κεφ. 56 - 64)	76
4. Ὁ περσικὸς στόλος πλῆει εἰς τὴν Σαλαμίνα, ὃ δὲ περὶ τοῦ στρατοῦ πορεύεται κατὰ τῆς Πελοποννήσου.— Ὀχύρωσις τοῦ Ἰσθμοῦ (Κεφ. 70 - 72)	80
5. Ὁ Θεμιστοκλῆς διὰ τεχνάσματος ἀναγκάζει τοὺς Ἕλληνας νὰ ναυμαχήσῃ ἐν Σαλαμίῃ (Κεφ. 74 - 76, 78 - 82)	81
6. Ἡ ἐν Σαλαμίῃ ναυμαχία (Κεφ. 83 - 93, 95 - 96)	84
7. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας.— Λόγοι τούτων καὶ ἀπαντήσεις Ἀθηναίων (Κεφ. 140 - 144)	90
Γραμματικὴ τῆς Ἰωνικῆς διαλέκτου	97
Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	103

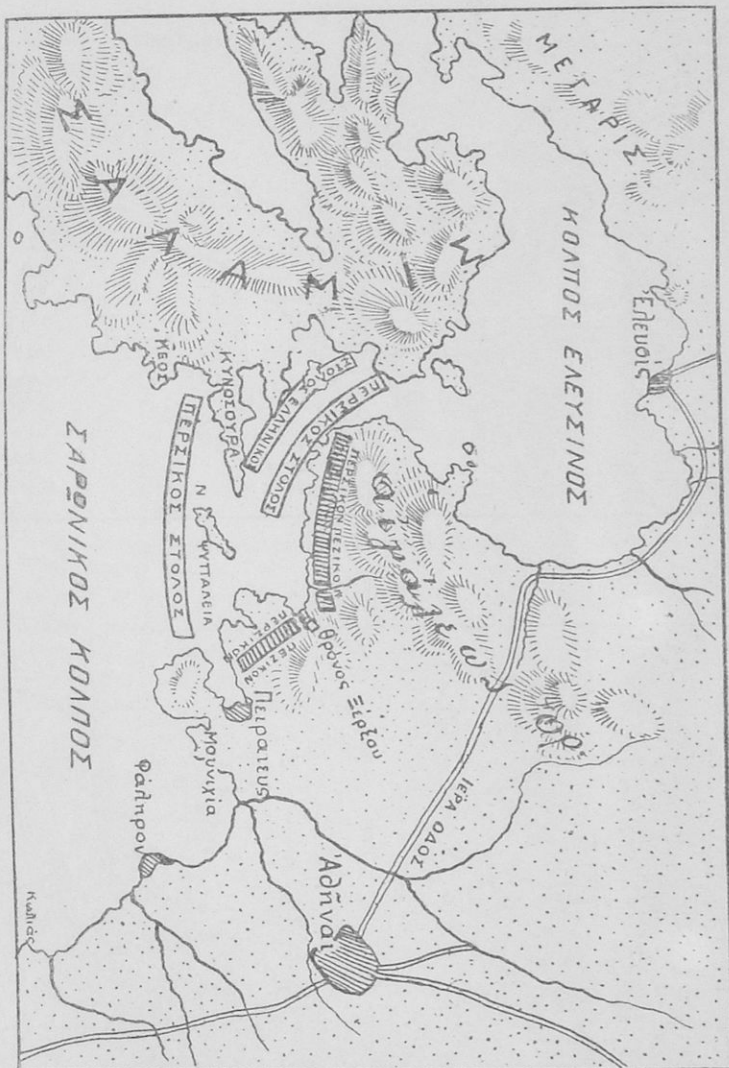

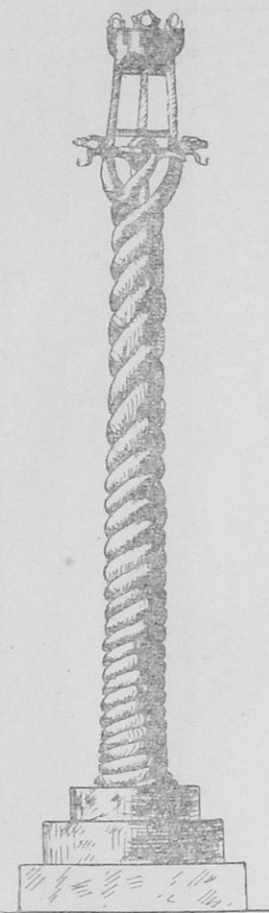
Σχέδιον τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης.

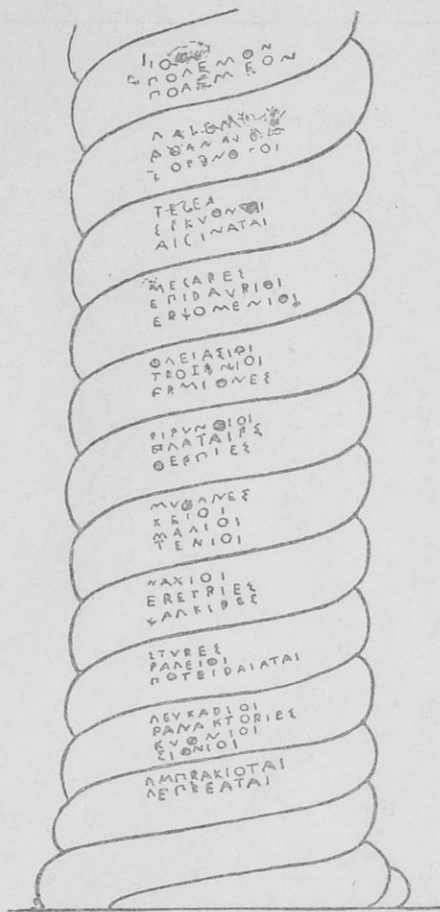
Σχέδιον τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης.

Σχέδιον τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας.

Ὁ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων
ἀφιερῶθεις εἰς τὸν
Ἀπόλλωνα τριπόους

Ἡ ἐπὶ τῶν σπειρῶν
τῶν ὄψεων ἐπιγραφὴ

Τοῖδε τὸν
πόλεμον
ἐπολέμεον

Λακεδαιμόνιοι
Ἀθηναῖοι
Κορίνθιοι

Τεγεᾶται
Σικιῶνιοι
Αἰγινᾶται

Μεγαρεῖς
Ἐπιδάυριοι
Ἐρχομᾶνιοι

Φλειᾷσιοι
Τροζᾶνιοι
Ἐρμιονεῖς

Τιρῶνθιοι
Πλαταιεῖς
Θεσπιεῖς

Μυκανεῖς
Κεῖοι
Μάλιοι

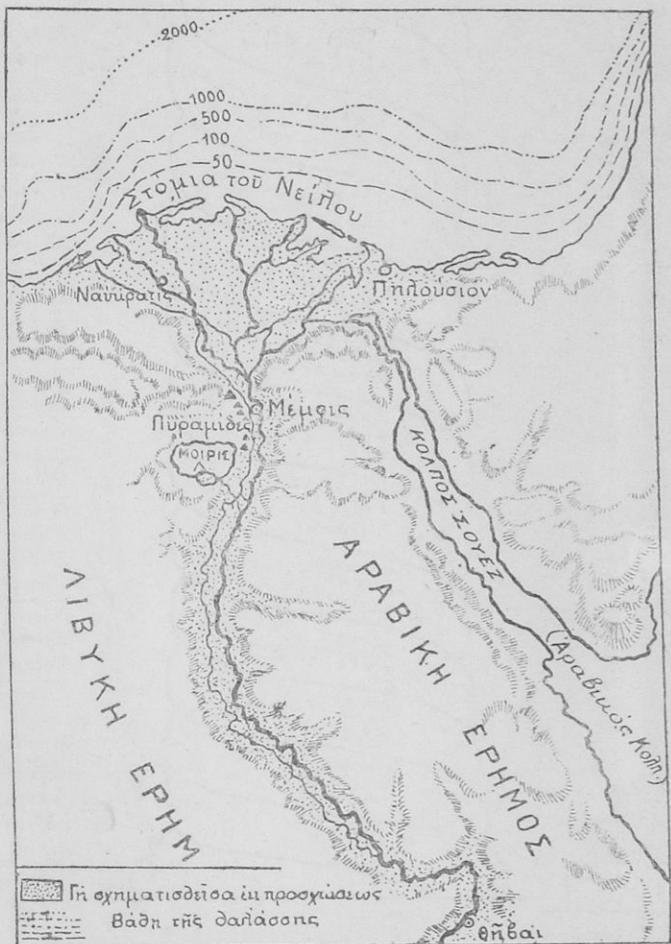
Τῆνιοι
Νάξιοι
Ἐρετριεῖς

Χαλκιδεῖς
Στυρῆες
Φαλείοι

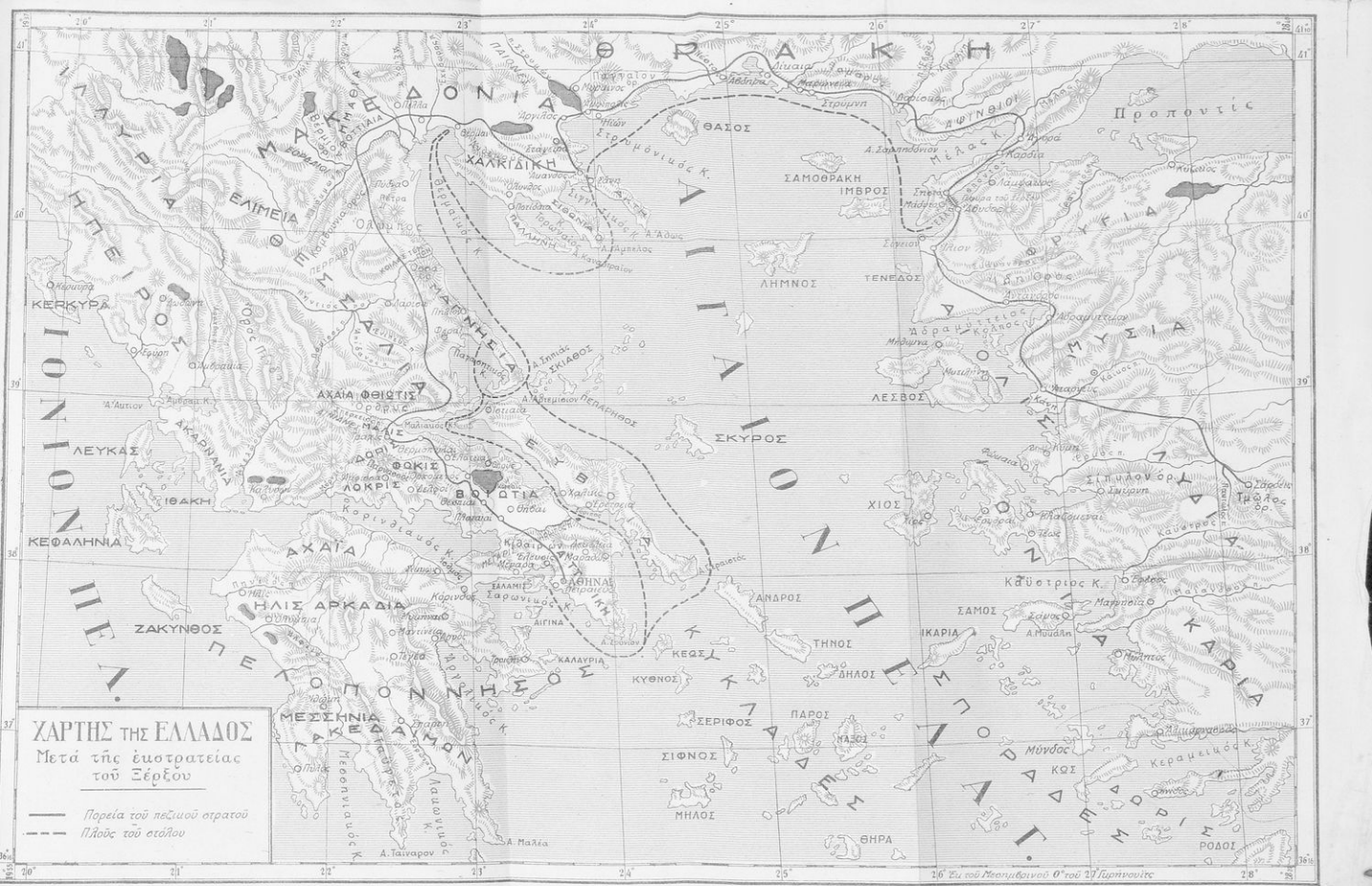
Ποιειδαῖται
Λενκαδῖοι
Φανακτοριεῖς

Κύθνιοι
Σίφνιοι
Ἀμπρακῖοται

Λεπρεᾶται

Χάρτης της Αιγύπτου

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Μετά της εισοστρατίας
 του Σέρβου

21

B	K
0	5
2	3
5	0
0	5
1	4
3	2
3	2
3	2

B	K
1	4
5	0
5	0
2	3
0	5
5	0
4	1

22

